ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΛΟΓΟΙ
ΕΚΛΕΚΤΟΙ·

ΔΗΛΑΔΗ,

Περὶ Συντάξεως.
Περὶ Συμμοριῶν.
Περὶ τῆς τῶν Ῥοδίων Ἐλευθερίας.
Ὑπὲρ τῶν Μεγαλοπολιτῶν.
Ὀλυνθιακοὶ τρεῖς.
Φιλιππικοὶ τέσσαρες.

In USUM
STUDIOSORUM *hoc modo ſeparatim excudumtur.*

LONDINI: Typis S. PALMER.
Impenſis A. BETTESWORTH, B. MOTTE, & J. REDMAYNE; proſtant etiam apud J. KNAPTON, J. & B. SPRINT, J. BATLEY, & A. WARD.
MDCCXXVI.

B L

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Συμβουλευτικὸς,
ἤτοι
Ὁ περὶ τ Συνλάξεως ΛΟΓΟΣ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὁ Λόγος ὗτος ἐκέτι Φιλιππικός ἐςιν, ἀλλὰ ἁπλῶς Συμβουλευτικός. Ἐκκλησίαν γὰρ ἀγόντων τ Ἀθηναίων περὶ τ θεωρικῶν χρημάτων, παρελθὼν ὁ Δημοσθένης πείθει σωταχθῆναι αὐτὰς, καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀναλαβεῖν ἀξίωμα τραπόμενος, καὶ τ Ἑλλήνων προκινδυνεύοντας, καὶ συγκρίνει τὰ νῦν τοῖς ἐπὶ τ προγόνων, πολὺ φαυλότερα καὶ ταπεινότερα τ παλαιῶν δεικνύς.

ΠΕΡΙ μὲν τ παρόντος ἀργυρίου, καὶ ὧν ἕνεκα τὴν ἐκκλησίαν ποιεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑμέτερόν μοι δοκεῖ τ χαλεπῶν εἶναι, ὅτ' ἐπιτιμήσαντα τοῖς νέμουσι, καὶ διδῶσι τὰ κοινὰ, εὐδοκιμῆσαι παρὰ τοῖς βλάπτεσθαι δοκοῦσι τούτων ἡγεμόνες τὴν πόλιν· ὅτε σωτῆρες, καὶ παραινέσαντα, ὡς δεῖ λαμβάνειν, χαρίσασθαι τοῖς σφόδρα ἐν χρείᾳ τ λαβεῖν ὄντων. Οὐδέτεροι γὰρ πρὸς τὸ τῇ πόλει συμφέρον σκο-

πᾶντες, ὅτ' ἐπαινῶσιν, ὅτε δυχεραίνουσι τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ὡς ἑκάτεροι χρείας καὶ ὠφελείας ἔχουσιν. Ἐγὼ δ', τοῦτο μὲν, ὅτ' ἂν εἰσηγησαίμην, ὅτ' ἀντείποιμι, ὡς δεῖ λαμβάνω· παραινῶ μὲν τοι σκοπεῖν, καὶ λογίζεσθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, ὅτι τὸ ἀργύριον μὲν ἐστι τοῦτο, ὃ βουλεύεσθε. μικρὸν τὸ τοῦ ἔθνος, μέγα, ὃ γίγνεται μετὰ τοῦτο. Εἰ μὲν δὴ μετὰ δόξης πραττόντων προσήκοι, καὶ τὸ λαμβάνειν καταισχύνεσθαι, ἃ μόνον ἃ βλάψειε, ἀλλὰ καὶ τὰ μάγιστα ὠφελήσειε τὴν πόλιν, καὶ ὑμᾶς αὐτούς. Εἰ δὲ μὴ λαμβάνω, καὶ ἑορτὴ, καὶ πᾶσα ἀρκεσθῆ πρόφασις, δι' ἃ πρὸς τούτοις δεῖ ποιεῖν, μὴ τοὺς λόγους ἀκούων ἐθελήσειε· ὁρᾶτε μήποτε, ἃ νῦν ὀρθῶς ἡγεῖσθε πράττειν, σφόδρα ἡμαρτηκέναι νομίσητε. Ἐγὼ δὲ φημι δεῖν (καί μοι μὴ θορυβήσητε ἐφ' ᾧ μέλλω λέγειν, ἀλλ' ἀκούσαντες κρίνατε) ὥσπερ τῷ λαβεῖν ἐκκλησίαν ἀπέδωκα μόνον, οὕτω καὶ δόξαν σωταχθῆναι, καὶ παρασκευασθῆναι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐκκλησίαν· ἀποδοῦναι καὶ παρασχεῖν ἕκαστον αὐτὸν μὴ μόνον ταῦτ' ἀκούειν ἐθέλοντα, ἀλλὰ καὶ πράττειν βουλόμενον· ἵνα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀγαθῶν τὰς ἐλπίδας δι' ὑμῶν αὐτῶν ἔχητε, καὶ μὴ τῶν δεινῶν, μὴ τῶν δεινῶν πεισθέντες, τι πράττητε. Καὶ τὰ μὲν προσιόντα τῇ πόλει πάντα, καὶ ἃ νῦν ἐκ τῶν ἰδίων προσαναλίσκειν εἰς ὁδὸν δέον, καὶ ὅσα ἐκ τῶν συμμάχων ὑπάρχει, λαμβάνειν ὑμᾶς φημὶ χρῆναι τὸ ἴσον ἕκαστον· τοὺς μὲν ἐν ἡλικίᾳ, στρατιωτικόν· τοὺς δ' ὑπὲρ τὴν κατάλογον, ἐξεταστικόν, ἢ ὅπως ἄν τις ὀνομάσαι τοῦτο στρατεύσας ἢ αὐτὸς, καὶ μηδενὶ τούτου παραχωρεῖν, ἀλλὰ τὴν δύναμιν τὴν πόλεως οἰκείαν εἶναι, καὶ κατεσκευασμένην ἀπὸ τούτων, ἵν' εὐπορῆτε, καὶ τὰ δέοντα ποιῆτε, καὶ τὸν

τ στρατηγὸν ἡγεῖαζ ταύτης. ἵν' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ταῦτα ἅπερ νυνὶ συμβαίνῃ, τὺς στρατηγὺς κρίνητε ϗ περιέσεσιν ἡμῖν ἐκ τ πραγμάτων, ὁ δεινὰ ᾗ δεῖν τ δεῖνα εἰσήγγειλεν· ἄλλο ϗ ὐδέν. Ἀλλὰ τί ὑμῖν γένηζ; πρῶτον μὲ οἱ σύμμαχοι μὴ φεύγωσιν, ἀλλὰ τῷ τὰ αὐτὰ συμφέρῃ ὑμῖν τε κἀκείνοις ὥσιν οἰκεῖοι· ἔπῃθ' οἱ στρατηγοὶ μὴ ξένυς ἔχοντες τὺς μὲ συμμάχυς ἀγώσι ϗ φέρωσι, τὺς ϗ πολεμίυς μὴ ϗ ὁρῶσιν· ἀφ' ὧν ἀι μὲ ὠφέλειαι τύτων εἰσὶν ἴδιαι, τὰ ϗ μίσθ, ϗ τὰ ἐγκλήμαῖα ἐφ' ὅλῃ ἔσχεζ τὴν πόλιν· ἀλλὰ πολίτας τὺς ἀκολυθῆντας ἔχοντες, τὺς ἐχθρὺς, ἃ νῦν τὺς συμμάχυς ϗ φίλυς ποιῶσι. Χωρὶς ϗ τύτων, πολλὰ τ πραγμάτων τὴν ὑμετέραν ποθεῖ παρυσίαν. Ἀνὺ γὰ ᾗ περὶ τὺς οἰκείυς πολέμυ οἰκεία χρῆζ δυνάμει συμφέρῃ· ϗ πρὸς τὰ ἄλλα πράγμαῖα, ἀναγκαῖόν ἐσιν. Εἰ μὲ γ' ἡσυχίαν ἔχῃ ὑμῖν ἀπεχρη ϗ μηδὲν τ Ἑλληνικῶν περιεργάζεζ, ὅπως ἔχῃ, ἀλλ' ἂν ἦν λόγ· ὅτος νῦν ϗ πρωτεύειν μὲ ἀξιῦτε, ϗ τὰ δίκαια ὁρίζῃν τοῖς ἄλλοις· τὴν ϗ ταῦτα ἐποπτεύυσαν ϗ φυλάξυσαν δύναμιν ὅτε κατεσκεύασθε, ὅτε παρασκυάζεσθε· ἀλλ' ἐπὶ πολλῆς μὲ ἡσυχίας, ϗ ἐρημίας ὑμῶν ὁ Μιτυληναίων δῆμος καταλέλυ· ἐπὶ πολλῆς ϗ ἡσυχίας, ὁ Ῥοδίων· ἐχθρός γε ὢν ἡμῖν φαίη τίς ἄν; ἀλλὰ μείζω χρὴ νομίζῃν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πρὸς τὰς ὀλιγαρχίας ὑπὲρ αὐτῆς τ προαιρέσεως ἔχθραν, ἢ τὴν πρὸς τὺς δήμυς ὑπὲρ ὧν ποτ' ἂν ᾖ. Ἀλλ' ἵν' ἐκεῖσε ἐπανέλθω, φημὶ δεῖν ὑμᾶς συντετάχθαι, ϗ τὴν αὐτὴν ᾗ, τε λαβεῖν, ϗ ᾗ ποιεῖν ἃ περοσήκῃ, σύνταξιν εἶναι· διελέχθην ϗ ὑμῖν περὶ τύτων καὶ

πρότερον, καὶ διεξῆλθον, ὡς ἂν σωταχθείητε οἵτε ὁπλῖται, καὶ οἱ ἱππεῖς, καὶ ὅσοι τούτων ἐντός ἐσμεν, καὶ ἀπορία τις ἂν ἅπασι γένοιτο κοινή. Ὁ δέ μοι πλείω ἀθυμίαν ἀπάντων παρέχηκεν ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι· ὅτι πολλῶν, καὶ καλῶν, καὶ μεγάλων ὄντων τούτων ἁπάντων, τῶν μὲν ἄλλων, οὐδενὸς οὐδεὶς μέμνηται, τοῖν δυοῖν ἢ ὀβολοῖν ἅπαντες· καί τοι τὸ μὲν οὐκ ἔστι πλείονος, ἢ δυοῖν ὀβολοῖν ἀξίως εἶναι· τὰ δ' ἄλλα, ἃ μηδὲ τούτων εἶπον, τῶν βασιλέως ἀξιά ἐστι χρημάτων, πόλιν τοσούτους ὁπλίτας ἔχουσαν, καὶ τριήρεις, καὶ ἱππέας, καὶ χρημάτων πρόσοδον, σωτετάχθαι, καὶ παρεσκευάσθαι· τί ἄν, φαίη τις ἄν, ταῦτα νῦν λέγω; ὅτι φημὶ δεῖν ὑμᾶς (ἐπειδὴ τὸ μὲν ἅπαντας μισθοφορεῖν δυσχεραίνουσί τινες, τὸ δὲ σωταχθῆναι, καὶ παρασκευασθῆναι, παρὰ πάντων χρήσιμον εἶναι δοκιμάζεται) ἐντεῦθεν ἀρξαμένους τοῦ πράγματος, καὶ προθεῖναι τοῖς τούτων τῷ βελομένῳ γνώμην ἀποφήναμενος· ὡς ὅτως ἔχει· ἐὰν μὲν ὑμεῖς νῦν πεισθῆτε τούτων καιρὸν εἶναι νομίσαντες, ὅταν εἰς χρείαν αὐτῶν ἔλθητε, ἕτοιμα ὑπάρξει· ἐὰν δὲ ἀκαιρείαν ἡγησάμενοι παρίδητε, ὅταν δέῃ χρῆσθαι, τότε ἀναγκασθήσεσθε παρασκευάζεσθαι. Ἤδη δέ τις εἶπεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πᾶσι λέγων (οὐχ ὑμῶν τῶν πολλῶν, ἀλλὰ τῶν διαῤῥηγνυμένων, εἰ ταῦτα γενήσεται) τί δ' ἡμῖν ἀπὸ τοῦ Δημοσθένους λόγων ἀγαθὸν γέγονεν; ὃς παρελθὼν ὑμῶν, ὅταν αὐτῷ δόξῃ, ἐνέπλησε τὰ ὦτα λόγων, καὶ διέσυρε τὰ παρόντα, καὶ τοὺς προγόνους ἐπῃνέσας, καὶ μετεωρίσας, καὶ φυσήσας ὑμᾶς, κατέβη. Ἐγὼ δ' εἰ μὲν ὑμᾶς δικαίμην ὧν λέγω τι πεῖσαι, τηλικαῦτ' ἂν οἶμαι τὴν πόλιν πρᾶξαι ἀγαθὰ, ὡς

ει

εἰ λέγω νῦν ἐπιχειρήσαιμι, πολλοὶ ἂν ἀπιστῆσαι, ὡς μείζοσιν, ἢ δυνατοῖς· ὃ μὴν, οὐδὲ τοῦτο μικρὸν ὠφελεῖν οἶμαι, εἰ τὰ βέλτιστα ἀκούσῃ ὑμᾶς σωνεθίζω. Δεῖ γὰ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ βελόμενόν τι ποιῆσαι τὴν πόλιν ἡμῶν ἀγαθὸν, τὰ ὦτα πρῶτον ὑμῶν ἰάσασθ· διέφθαρται γάρ· οὕτω πολλοὶ κὴ ψευδῆ, κὴ πάντα μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστα ἀκούετ σωνεθίσθε. Οἷον (ὅπως μὴ θορυβήσῃ μοι μηδεὶς, πρὶν ἅπαντα εἰπω) ἀνέῳξάν τινες πρωὶν δῆπου τὸν ὀπισθόδομον. Οὐκοῦν οἱ παριόντες ἅπαντες τ δῆμον καταλελῦσθ, τὺς νόμους οὐκ ἔτ' εἶναι, τοιαῦτα ἔλεγον. Καίτοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοπεῖτε ἂν ἀληθῆ λεγω· οἱ μὲ ταῦτα ποιοῦντες ἄξια ἐποίουν θανάτου, ὁ δῆμος δ' ὑπ' ἀφ' τούτων καταλύεται. Πάλιν, κώπας τὶς ὑφείλετο. Μαρτυρῶν, πρεσβυτῶν πάντες ἐβόων, λέγοντες καταλύεσθ τ δῆμον. Ἐγὼ γὰ, τί φημι; τ μὲ ὑφαιρούμενον, θανάτου ποιεῖν ἄξια, ὥσπερ ἐκεῖνοι· τ δῆμον δ' ὑπ' ἀφ' τούτων καταλύεσθ ἀλλὰ πῶς καταλύεται οὐδεὶς λέγει, οὐ γὰ παῤῥησιάζεται· ἐγὼ γὰ φράσω, ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φαύλως ἠγμένοι πολλοὶ, κὴ ἄποροι, κὴ ἄοπλοι, κὴ ἀσύντακτοι, κὴ μὴ τὰ αὐτὰ γινώσκοντες ἦτε κὴ μήτε στρατηγὸς, μήτ' ἄλλου μηδεὶς ὢν ἂν ὑμεῖς ψηφίσησθε, φροντίζη κὴ ταῦτα μηδεὶς λεγῃ ἐτελῆ, μὴ γὰ ἐπανορθοῦν, μὴ γὰ, ὅπως παύσεσθ τοιαῦτα ἅντα πράττη· ὃ νυνὶ ζυμβαίνει κὴ νὴ Δία, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἕτεροί γε λόγοι παρεῤῥύηκασι πρὸς ὑμᾶς ψευδεῖς κὴ πολλὰ τὴν πολιτείαν βλάπτοντες. οἷον, ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὑμῖν ἐστι ἡ σωτηρία κὴ δεῖ τῇ ψήφῳ τὴν πολιτείαν ὑμᾶς φυλάττειν. Ἐγὼ γὰ οἶδα, ὅτι ταῦτα μὲ

ὑμῖν τὰ δικαστήρια τ̃ πρὸς ἀλλήλους δικαίων ἐστὶ κοινά· ἐν ᾧ τοῖς ὅπλοις δεῖ κρατεῖν τ̃ ἐχθρῶν· καὶ ἀφ' τούτων ἐστὶν ἡ σωτηρία τ̃ πολιτείας. Οὐ γ̃ τὸ ψηφίσασθαι τὰς ἐν τοῖς ὅπλοις ποιήσῃ νικᾶν· ἀλλ' οἱ μ̃ τούτων κρατοῦντες τὰς ἐχθρὰς, καὶ ψηφίσασθαι, καὶ ἄλλο ὅ, τι βούλεσθε ποιεῖν, ὑμῖν ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν παρασκευάζουσι· δεῖ γ̃ ἐν μὲ τοῖς ὅπλοις φοβερὸς, ἐν ᾧ τοῖς δικαστηρίοις φιλανθρώπους εἶναι. Εἰ δέ τῳ δοκῶ μείζως ἢ καθ' ἑαυτὸν λέγειν λόγους, αὐτὸ τοῦτο ὀρθῶς ἔχειν αὐτῷ δοκῶ· τ̃ γ̃ ὑπὲρ τηλικαύτης πόλεως ῥηθησόμενον λόγον, καὶ τοιούτων πραγμάτων, παντὸς ἑνὸς δ̃ λέγοντος ἀεὶ μείζω φαίνεσθαι δεῖ, καὶ τ̃ ἀξίας τ̃ ὑμετέρας ἐγγὺς εἶναι, μὴ τ̃ δ̃ λέγοντος. Ὅτι ᾧ ἂν εἰς τ̃ ὑφ' ὑμῶν τιμωμένων ταῦτας λέγειν τὰς προφάσεις, ἐγὼ διεξέρχομαι ὑμῖν. Οἱ μ̃ πρὸς ἀρχαιρεσίαν, καὶ ταύτην τὴν τάξιν προσιόντες, δῆλοι τ̃ ἐπὶ τὸ χειροτονεῖσθαι χάριν ταῦτ' ἐρεῖν, τελευτῆναι στρατηγὸς ἕκαστος σπουδάζων, οὐκ ἀνδρὸς ἔργον ἂν εἶναι πρᾶξαι· εἰ δέ τις καὶ τοιοῦτός ἐστιν, οὗτος ἐγχειρεῖν ἔργῳ τῳ, νῦν μὲ ἡγεῖται, τὴν τ̃ πόλεως δόξαν ἀφορμὴν ἔχων καὶ τὄνομα, τ̃ τ̃ ἐναντιουμένων ἐρημίας ἀπολαύων, τὰς ἐλπίδας ὑμῖν ὑποτείνων, ἄλλο δ' οὐδέν, κληρονομήσειν αὐτὸς τ̃ ὑμετέρων ἀγαθῶν, ὅπερ ἐστίν. Ἂν δ' ὑμεῖς δι' ὑμῶν αὐτῶν ἕκαστα πράττητε, τὸ ἴσον τοῖς ἄλλοις, ὥσπερ τ̃ ἔργων αὐτῶν, οὕτω καὶ τ̃ ἐκ τούτων τιμῆς ἕξετε. Οἱ ᾧ πολιτευόμενοι, καὶ περὶ ταῦτα ὄντες, τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν ὑμῖν ἀφέντες, προσκεχωρήκασι πρὸς τούτους· καὶ πρότερον μὲ κατὰ συμμορίας εἰσεφέρετε, νῦν ᾧ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. Ῥήτωρ ἡγεμὼν, καὶ στρατηγὸς

στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βοησόμβοι μιᾷ ἑκατέρων, τριακόσιοι. Οἱ δ' ἄλλοι προσνενέμηνται, οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δ' ὡς ἐκείνους. Τοιγαροῦν ὑμῖν πρέπει ἐν τούτων, ὁ δεῖνα χαλκεύς, καὶ ὁ δεῖνα εὐδαίμων, εἷς ἢ δύο ὑπὲρ τὴν πολιν. Οἱ δ' ἄλλοι μάρτυρες τ τούτων εὐδαιμονίας κάθησθε, τ καθ' ἡμέραν φαυλοτιμίας πολλὴν καὶ μεγάλην ὑπάρχουσαν ὑμῖν εὐδαιμονίαν τούτοις προσέμβοι. Καί τοι σκέψασθε ὅπως ἐπὶ τ προγόνων ταῦτ' εἶχεν. Οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν παραδείγμασι χρησαμένοις, ἀλλ' οἰκείοις ἐξέσαι ἃ προσήκῃ πράττειν, εἰδέναι. Ἐκεῖνοι Θεμιστοκλέα τ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν στρατηγήσαντα, καὶ Μιλτιάδην τ ἡγέμονα ἐν Μαραθῶνι, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὐκ ἴσα τοῖς νῦν στρατηγοῖς ἀγαθὰ εἰργασμένους, μὰ Δί', ἃ καλοὺς ἴσασαν, ἀλλ' ὑπερηγάπων· ἀλλ' ὡς ἀδὲν αὐτῶν κρείττους ὄντας καὶ ὑπερετίμων. Καὶ γάρ τοι τ ἔργων ἀδενὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ τότε ἀπεσέρησαν ἑαυτούς. Οὐ δ' ἐστὶν ἀδεὶς, ὅς τις ἂν εἴποι τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν Θεμιστοκλέους, ἀλλ' Ἀθηναίων· ἀδὲ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην Μιλτιάδου, ἀλλὰ τ πόλεως· νῦν δ' οἱ πολλοὶ τοῦτο λέγουσιν, ὡς Κέρκυραν εἶλε Τιμόθεος· καὶ τὴν μόραν κατέκοψεν Ἰφικράτης· καὶ τὴν περὶ Νάξον ἐνίκα ναυμαχίαν Χαβρίας. Δοκεῖτε δ' αὐτοὶ τ ἔργων τούτων παραχωρεῖν τ τιμῶν ταῖς ὑπερβολαῖς, ἃς δεδώκατε ἐπ' αὐτοῖς ἑκάστῳ τούτων. Τὰς μὲν δὴ πολιτικὰς δωρεὰς, ἐκεῖνοί τε καλῶς ἐδίδοσαν, καὶ ὑμεῖς οὐκ ὀρθῶς· τὰς δ' τ ξένων, πῶς; ἐκεῖνοι Μένωνι τῷ Φαρσαλίῳ δώδεκα μὲν τάλαντα ἀργυρίου δόντι πρὸς τ ἐπ' Ἠιόνι τῇ πρὸς Ἀμφιπόλει

πόλεμον, Δᾳκοσίοις ϗ ἱππεῦσι πενέσαις ἰδίοις βοηθήσαντι, οὐκ ἐψηφίσαθο πολιτείαν, ἀλλ' ἀτελφαν ἔδωκαν μόνον· ϗ πρότερον τύτυ, Περδίκκα τῷ κατὰ τὴν Ὕ βαρβάρυ ποτὲ ἐπιστρατείαν βασιλεύοντι Μακεδονίας, τὺς ἀναχωρῆντας ὑπ Πλαταιῶν τ βαρβάρων ἀπὸ τ ἥττης διαφθείραντι, ϗ τέλφον τἀτύχημα ποιησαντι τῷ βασιλεῖ, οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτείαν, ἀλλ' ἀτελφαν ἔδωκαν μόνον· μεγάλην οἶμαι ϗ τιμίαν, ϗ σεμνὴν τὴν αὐτῶν πατρίδα ἡγέμθοι, ϗ πάσης μείζονα ἐνεργεσίας· νῦν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φθόρυς ἀνθρώπυς, οἰκοτρίβων οἰκότριβας, τιμὴν ὥσπερ ἄλλυ τινὸς τ ὠνίων λαμβάνοντες ποιεῖσθε πολίτας. Ταῦτα δ' ὑμῖν ἐπελήλυθε πράττφν, οὐχ ὅτι τὰς φύσφς ἐστε χείρυς τ προγόνων· ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲ ἐφ' ἑαυτοῖς παρέσηκε μέγα φρονεῖν, ὑμῶν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀφῄρηται τῦτο. Ἔστι ϗ οὐδέποτ' οἶμαι δυναῖον, μικρὰ ϗ φαῦλα πράττοντας μέγα ϵ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, ὥσπερ οὐ ϗ καλὰ ϵ λαμπρὰ πράττοντας μικρὸν ϵ ταπφνὸν φρονεῖν. Ὁποῖ' ἄττα δ' ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τ ἀνθρώπων ᾖ, τοιῦτον ἀναίσκη ϵ τὸ φρόνημα ἔχφ· σκέψασθε ϗ ἄ τις κεφάλαια ἂν ἔχοι τ πραγμάτων εἰπεῖν ἀφ' ὧν τ τε ἐκείνοις πεπραγμένων, ϵ τ ὑμῖν· ἂν ἄρα ὑμῶν αὐτῶν ὑπ τύτων γε δυνήσεσθε κρείττυς γενέσθ. Πέντε μὲ τοίνυν ϗ τετ.αράκοντα ἔτη τ Ἑλλήνων ἦρξαν ἐκεῖνοι ἑκόντων· πλείω δ' ἢ μυρία τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν σωενήγαγον· πολλὰ ϗ ϵ καλὰ, ϵ πεζοὶ, ϵ ναυμαχοῦντες ἔσησαν τρόπαια, ἐφ' οἷς ἔτι ϵ νῦν φιλοτιμούμθα. Καὶ τοι ταῦτα νομίζετε αὐτὺς ϛῆσαι, οὐχ ἵνα θαυμάζωμθ μόνον ἡ-

μεῖς

μεῖς αὐτὰ θεωρῶντες, ἀλλ' ἵνα & μιμώμεθα τὰς
τ ἀναθέντων ἀρετάς. Ἐκεῖνοι μὲ δὴ, ταῦτα. ἡμεῖς
δ ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπλημμυρῆσι, σκέ-
ψασθε εἰ παραπλήσια· ὁ πλείω μὲ ἢ χίλιες, &
πεντακόσια τάλαντα ἀνήλωται μάτην εἰς τὰς τ
Ἑλλήνων ἀπόρους; ἐξανήλωται δ οἵ τε ἴδιοι πάντες
οἶκοι, & τὰ κοινὰ τῇ πόλῃ, & τὰ παρὰ τ Συμ-
μάχων; ἃς σὺ τῷ πολέμῳ Συμμάχους ἐκτη-
σάμεθα, ἤτοι νῦν σὺ τῇ εἰρήνῃ ἀπολώλασιν; ἀλλὰ
νὴ Δία, ταῦτα μόνον τότ' εἶχε βέλτιον ἢ νῦν, τὰ
δ ἄλλα χεῖρον; πολλῷ γε & δεῖ. Ἀλλ' ὅ, τι βού-
λεσθε, ἐξετάσωμεν. Οἰκοδομήματα μὲν γε, &
κόσμον τ πόλεως, ἱερῶν, & λιμένων, & τ ἀκολού-
θων τούτοις τοιοῦτον· & τοσοῦτον κατέλιπον ἐκεῖνοι,
ὥστε μηδενὶ τ ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι.
Προπύλαια ταῦτα, νεώσοικοι, σοαὶ, τἄλλα, οἷς
ἐκεῖνοι κοσμήσαντες τὴν πόλιν ἡμῖν παρέδωκαν,
τὰς δ ἰδίας οἰκίας τ σὺ δωμάμῃ τότε γενομένων
ὕτω μετρίας, & τῷ τ πολιτείας ὀνόματι ἀκολού-
θους, ὥστε τὴν Θεμιστοκλέους, τὴν Κίμωνος, & τὴν
Ἀριστείδου, καὶ Μιλτιάδου. & τ τότε λαμπρῶν οἰ-
κείαν, εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ' ἐστὶν, ὁρᾶ
τ Θεμιστοκλέους ὁδὸν στενοτέραν οὖσαν. Νῦν δ', ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἡ πόλις ἡμῶν τὰς
ὁδοὺς ἀγαπᾷ κατασκευάζουσα, & κρήνας & κο-
νιάματα, & λήρους· & τοῖς εἰσηγησαμένοις ταῦτ'
ἐπιτιμῶ· πολλῷ γε & δεῖ· ἀλλ' ὑμῖν, εἰ ταῦτα
ἱκανὰ ὑμῖν αὐτοῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι διοικεῖν· ἰδίᾳ
δ' οἱ τ κοινῶν ἐπὶ τῷ γεγενημένοι, οἱ μὲ τ δημο-
σίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας τὰς ἰδίας οἰκίας
κατεσκευάκασιν, ὁ μόνον τ πολλῶν ὑπερφανω-
τέρας·

τέρας· οἱ ὑπὲρ γῆν σωσεωνημμένοι γεωργοῦσιν, ὅσην ἀφ' ἑνὸς ἤλπισαν πώποτε· τούτων δ' αἴτιον πάντων, ὅτι τότε μὲν ὁ δῆμος ἦν δεσπότης, καὶ κύριος ἁπάντων· καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρ' ἐκείνου τἄλλων ἑκάστῳ καὶ τιμῆς, καὶ ἀρχῆς, καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαμβάνειν, νυνὶ δὲ τἀναντίον· κύριοι καὶ τῶν ἀγαθῶν οὗτοι, καὶ ἀφ' τούτων ἅπαντα πράττειν· ὁ δὲ δῆμος ὑπηρετῶν καὶ προσθήκης μέρει· καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε, ἂν τι αὐτοὶ μεταδιδῶσι, λαμβάνοντες τοιγαροῦν ἐκ τούτων τοιαῦτα τὰ πράγματα τῆς πόλεως ἐστίν, ὡς τε εἰτεῖν ἀναγνοίη τὰ ψηφίσματα ὑμῶν, καὶ τὰς πράξεις ἐφεξῆς διελθοι, δόξει ἂν εἶς πιστεύσειν τοῦτ' αὐτῶν εἶναι ταῦτα, κἀκεῖνα. Οἷον, ἐπὶ πρὸς τὰς καταράτους Μεγαρέας ἐψηφίσασθε, ἀποτεμνομένους τὴν ὀργάδα ἐξιέναι κωλύειν, μὴ ἐπιτρέπειν· ἐπὶ πρὸς Φλιασίους, ὅτε ἐξέπεσον τὸ ἔναγχος, βοηθεῖν, μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς σφαγεῦσι· τοὺς δὲ Πελοποννήσου τοὺς βουλομένους παρακαλεῖν. Ἅπαντα καλὰ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα καὶ δίκαια, καὶ τῆς πόλεως ἀξία· τὰ ἔργα δὲ τούτων, οὐδαμοῦ· ἐκεῖν' ἂν μὲν ἀπέχθεσθαι ἀφ' τῶν ψηφισμάτων ἐκφέρεσθε· τῶν δ' ἔργων οὐδενὸς κύριοι γίγνεσθε. Τὰ μὲν γὰρ ψηφίσματα πρὸς τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα ψηφίζεσθε· τὴν δύναμιν δ' οὐκ ἀκόλουθον, ὧν ψηφίζεσθε, ἔχετε· ἐγὼ δὲ παραινέσαιμι ἂν ὑμῖν, καί μοι μηδεὶς ὀργισθῇ, ἔλαττον φρονεῖν, καὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀξιοῦν πράττοντας, ἢ μείζω δύναμιν παρασκευάζεσθαι. Εἰ μὲν γὰρ Σιφνίοις, ἢ Κυθνίοις, ἢ τισιν ἄλλοις τοιούτοις ἦσι ξυμβῆναι ὑμῖν, ἔλαττον φρονεῖν συνεβούλευον ἂν· ἐπειδὴ δὲ ἐστε Ἀθηναῖοι, τὸ τὴν δύναμιν παρασκευάζεσθαι παραινῶ. Αἰσχρὸν γὰρ, ὦ ἄνδρες

ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αἰσχρὸν, λιπεῖν τὴν ὑφ' ὑμῶν οἱ προγονοι παρέδωκαν· πρὸς ἢ τύ-
τοις, δεῖ ἐστὶν ἐφ' ὑμῖν, δεῖ ἐὰν ἀπορῆναι τ Ἑλ-
λήνων βέλησθε. πολλὰ γὰρ ὑμῖν ἐκ παντὸς τ χρό-
νου πεπραχται καὶ τὰς μὲ φίλους τὰς ὑπάρχοντας
αἰσχρὸν προεσθαι· τοῖς δ' ἐστιν ἐχθροῖς οὐκ ἔνι πι-
στεῦσαι μεγάλας εἶναι γενεσθαι. Ὅλως ἢ, ὅπερ
οἱ πολιτευόμενοι πεπόνθασι πρὸς ὑμᾶς, οὐκ ἔνεστ'
αὐτοῖς, ὅταν βάλωνται, παύσασθαι τοῦτο γὰρ ὑμῖν
πρόσεστηκε· πεπολίτευσθε γὰρ ἐν τοῖς Ἕλλησιν.
Ἔστι δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεφάλαιον ἁπάντων
τ εἰρημένων, ἀδύνατον ὑμᾶς οἱ λέγοντες, ὅτε πο-
νηρὰς, ὅτε χρηστὰς ποιήσασιν, ἀλλ' ὑμεῖς τοῦτος ὁ-
ποίας ἂν βέλησθε. Οὐ γὰρ ὑμεῖς ὧν ὅτοι βέλονται
κρατήσεσθε, ἀλλ' ὅτοι ὦν ἂν ὑμᾶς ἐπιθυμεῖν οἴ-
ονται. Ὑμᾶς δὲ ὑπάρξαι δεῖ χρηστὰ βουλευομένους,
καὶ πάνυ ἐξ καλῶς· ἢ γὰρ ἀδεὲς ἐρεῖ φαῦλον ἀδὲν, ἢ
ἀδὲν αὐτῷ πλέον ἔσαι, μὴ ἔχοντι τὰς πίστομένας.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ὁ περὶ τῶν Συμμοριῶν, ΛΟΓΟΣ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Φήμης γενομένης τ̃ Περσῶν βασιλέα παρασκευάζεσθαι στρατεύειν ἐπὶ τὴς Ἕλληνας, ὁ μ̀ τ̃ Ἀθηναίων δ̃μος κεκίνηται, & συγκαλεῖν ὥρμηται τὴς Ἕλληνας, κ τ̃ πόλεμον σκοπεῖν ἤδη. Ὁ δ̀ Δημοσθένης συμβουλεύει μὴ προεξανίστασθαι, ἀλλὰ ἀναμένειν τ̃ βασιλέα νεωτερίσαι. Νῦν μ̀ γάρ φησιν, ὑ πείσομθ τὴς Ἕλληνας συμμαχεῖν ἡμῖν, ἐπ' ἀδείας εἶναι δοκ̃ντας· τότε δ̀ αὐτὴς ὁ κίνδυνος αὐτὸς συσκήσεσθαι. Παραινεῖ τοίνυν ἡσυχάζοντας σωτάζεσθαι, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον παρασκευάζεσθαι, κ δή, κ διέξεισιν ὃν τρόπον ἂν σωταχθεῖεν· ὅθεν & περὶ Συμμοριῶν ὁ λόγος ἐπιγράφεται· συμμορια γ̀ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, τὸ τ̃ λῃτουργούντων σύνταγμα.

Ὁ μ̀ ἐπαινοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴς προγόνους ὑμῶν, λόγον εἰπεῖν μοι δοκοῦσι προαιρεῖσθ κεχαρισμένον, ὑ μὴν συμφέροντα γε ἐκείνοις, ὃς ἐγκωμιάζουσι, ποιεῖν· ὅσοι γ̀ πραγμάτων ἐπιχειροῦντες λέγειν, ὧν ὑσ' ἂν εἷς ἀξίως ἐφικέσθ

ἐφικέας δύναιτο τῷ λόγῳ, αὐτοὶ μὲν δοκεῖν εὖ λέγειν δόξαν ἀφέροιμι· τὴν δὲ ἐκείνων ἀρετὴν ἐλάττω τῆς ὑπαληθείας παρὰ τοῖς ἀκούουσι φαίνεσθαι ποιῆσαι. Ἐγὼ δὲ ἐκείνων μὲν ἔπαινον τὸ χρέων ἡγοῦμαι μέγιστον εἶναι· ὧν πολλῷ γεγενημένων μείζω τὸν ὑπὲρ ἐκείνων πραχθέντων ἑτέρους ἄλλους παραδέξασθαι δεδύνησθαι. Αὐτὸς δὲ πειράσομαι τὸν τρόπον εἰπεῖν, ὃν ἂν μοι δοκεῖτε μάλιστα δύνασθαι παρασκευάσασθαι. Καὶ γὰρ οὕτως ἔχει· εἰ μὲν ἡμεῖς ἀπαθεῖς οἱ μέλλοντες λέγειν δεινοὶ φανείημεν ὄντες, οὐδὲν ἂν τὰ ὑμέτερα εὖ οἶδ' ὅτι βέλτιον ποιεῖν. Εἰ δὲ παρελθὼν εἷς ὁτισοῦν δύναιτο διδάξαι καὶ πεῖσαι, τίς παρασκευὴ, καὶ πόση, καὶ πόθεν πορισθεῖσα, χρήσιμος ἔσται νῦν τῇ πόλει· πᾶς ὁ παρὼν φόβος λέλυται. Ἐγὼ δὲ τοῦτο, ἂν ἄρα οἷός τε ὦ, πειράσομαι ποιῆσαι, μικρὰ προεπὼν ὑμῖν, ὡς ἔχω γνώμης περὶ τοῦ πρὸς τὸν βασιλέα. Ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἐχθρὸν ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων εἶναι βασιλέα· ὃ μὴν ἀφ' ταῦτα παραινέσαιμ' ἂν μόνοις τοῖς ἄλλων ὑμῖν πόλεμον πρὸς αὐτὸν ἄρασθαι· οὐδὲ γὰρ αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας ὁρῶ κοινὸς ἀλλήλοις ὄντας φίλους· ἀλλ' ἐνίοις μᾶλλον ἐκείνου πιστεύοντας, ἢ τισιν αὐτῶν. Ἐκ δὴ τούτων τοιούτων ὄντων νομίζω συμφέρειν ὑμῖν, τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου τηρεῖν, ὅπως δικαία γενήσεται· παρασκευάζεσθαι δὲ καὶ προσήκει πάντα, καὶ τοῦτο ὑπάρχειν τῇ γνώμῃ. Ἡγοῦμαι γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς Ἕλληνας, εἰ μὴ ἐναργές τι γένοιτο καὶ σαφὲς, ὡς βασιλεὺς αὐτοὺς ἐπιχειρεῖ, καὶ συμμαχήσειν, καὶ μεγάλων χάριν ἕξειν τοῖς πρὸ αὐτῶν, καὶ μετ' αὐτῶν ἐκεῖνον ἀμυνουμένοις. Εἰ δ' ἔτι ἀδηλα τοῦτο καθεστήκοι, προαπαχθησόμεθα ἡμεῖς, δέδια, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τούτοις μετ' ἐκείνου πολεμεῖν

ἀναλ[καθῶμεν, ὑπὲρ ὧν προνοούμεθα· ὁ μὲν γὰρ ἐπιχὼν ἂν ὡρμήκει (εἰ ἄρα εἰ[χρείῃ ἔγνωκε τοῖς Ἕλλησι) χρήμαθ[α δώσῃ τισὶν αὐτῶν, καὶ φιλίαν προθ[ενεῖται. Οἱ δὲ τὰς ἰδίας πολέμους ἐπανορθώσασθαι βουλόμενοι, καὶ τοῦτον τὸν νῦν ἔχοντες, τὴν κοινὴν ἁπάντων σωτηρίαν παρόψονται. Εἰς δὲ τὴν παραχὴν ταύτην, καὶ τὴν ἀγνωμοσύνην παραινῶ μὴ προκαθεῖναι τὴν πόλιν ἡμῶν· ὃ δὲ καὶ ἐπίσης ὁρῶ τοῖς τε ἄλλοις Ἕλλησι καὶ ἡμῖν πρὸς τὸν βασιλέα τὴν βάλλουσαν. ἀλλ' ἐκείνων μὲν πολλοῖς ἐνδέχεσθαί μοι δοκεῖ τὰ ἰδία τι συμφερόντων διοικουμένοις, τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀμελῆσαι· ὑμῖν δὲ καὶ ἀδικουμένοις παρὰ τῶν ἀδικούντων καλὸν ἐστι λαβεῖν ταύτην τὴν δίκην, ἔασαί τινας αὐτῶν ὑπὸ τῷ βαρβάρῳ γενέσθαι. Ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, σκεπτέον ἐστὶν ὅπως μήθ' ἡμεῖς ἐν τῷ πολέμῳ γενησόμεθα οὐκ ἴσοι, μήτ' ἐκεῖνος, ὃν ἡμεῖς ἐπιβουλεύειν ἠγόμεθα τοῖς Ἕλλησι, τὴν δὲ φίλῳ αὐτοῖς δοκεῖν εἶναι πίστιν λήψεται. Πῶς δ' ἂν ταῦτα ἔχοι; ἂν ἡ μὲν δύναμις τῆς πόλεως ἐξησθενημένη καὶ παρεσκευασμένη πᾶσιν ἦι φανερὰ, φαίνηται δὲ δίκαια φρονεῖν ἐπὶ ταύτῃ τῇ προαιρέσει. Τοῖς δὲ θρασυνομένοις καὶ σφόδρα ἑτοίμως πολεμεῖν κελεύσουσιν, ἐκεῖνο λέγω, ὅτι οὐκ ἔστι χαλεπὸν, ὅταν βουλεύσῃ δέῃ, δόξαν ἀνδρείας λαβεῖν, ὅταν κίνδυνός τις ἐγγὺς ᾖ, δεινὸν εἰπεῖν φανῆναι· ἀλλ' ἐκεῖνο καὶ χαλεπὸν, καὶ προσῆκον, ἐπὶ μὲν τὸν κινδύνων τὴν ἀνδρείαν ἐπιδείκνυσθαι· ἐν δὲ τῷ συμβουλεύειν φρονιμώτερα τῶν ἄλλων εἰπεῖν ἔχειν. Ἐγὼ δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω τὸν μὲν πόλεμον τὸν πρὸς βασιλέα χαλεπὸν τῇ πόλει, τὸν δὲ ἀγῶνα τὸν ἐκ τοῦ πολέμου ῥᾴδιον ἂν συμβῆναι· λέγω δὲ τί; ὅτι τοὺς μὲν πολέμους ἅπαντας ἀναγ-

καίως

καίως ἡγοῦμαι τριήρων, καὶ χρημάτων, καὶ τόπων
δεῖσθ. ταῦτα δ' πάντα ἀφθονώτερα σφεῖν ἔχον-
τα ἡμῶν εὑρίσκω· τὰς δ' ἀγωνας ὑδενὸς ἧττω τ ἄλ-
λων ὁρῶ διαμφύσας, ὡς ἀγαθῶν ἀνδρῶν· τούτους δ'
ἡμεῖν καὶ τοῖς μεθ' ἡμῶν κινδυνεύουσι πλείους ὑπάρ-
χειν νομίζω. Τὸν μὲν δὴ πόλεμον, ἀφ' ταῦτα παρ-
αινῶ μήθ' ἑξ ἑνὸς τρόπου προτέρους ἀνελεσθ· ἐπὶ δ'
τ ἀγῶνα ὀρθῶς φημὶ παρεσκευασμθαι ὑπάρχειν
χρῆναι. Εἰ μὲν ἦν ἑτερον ἦν τις τρόπον δυνάμεως,
ᾧ τοὺς βαρβάρους οἷόν τε ἦν ἀμύνασθ, ἕτερον δ' τις
ᾧ τοὺς Ἕλληνας, εἰκότως ἂν ἴσως φανεροὶ πρὸς ἐκεῖ-
νον ἐγινόμεθα ἀντιτασσόμενοι. Ἐπεὶ δ' πάσης πα-
ρασκευῆς ἐστιν ὁ αὐτὸς τρόπος, καὶ δεῖ τὰ αὐτὰ εἶ-
ναι κεφάλαια τ δυνάμεως, τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνασθ
δύνασθ, τοῖς δ' σι συμμάχοις βοηθεῖν, τὰ ὑπάρ-
χοντ' ἀγαθὰ σώζειν· τί τοὺς ὁμολογοῦντας ἐχθροὺς
ἔχοντες ἑτέρους ζητοῦμθ; ἀλλ' ἃ παρασκευαζόμει-
θα μὲν πρὸς τούτους, ἀμυνόμεθα δ' κἀκείνων, ἐὰν ἀδι-
κεῖν ἡμᾶς ἐπιχθῇ· καὶ νῦν μὲ καλεῖτε πρὸς ὑμᾶς
αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας· ἐὰν δ' ἃ κελεύσωσιν ὕτοι, μὴ
ποιῆτε, ἀχ ἡδέως ὑμῖν σύνοιαν ἐχόντων, πῶς χρὴ
προσδοκᾶν τινα ὑπακούσεσθ; ὅτι νὴ Δία ἀκούσονται
παρ' ἡμῶν, ὅτι ἐπιβουλεύθ βασιλεὺς αὐτοῖς, αὐτοὺς
δ' προορᾶν; ὦ πρὸς Διὸς, οἴεσθε τοῦτο; ἐγὼ μὲν
οὖ οἶμαι· ἀλλ' ὅπου μείζων ὕτος ἔοθ' ὁ φόβος τ
πρὸς ὑμᾶς, καὶ πρὸς ἀλλήλους σύνοιας διαφορῶν. Οὐδὲν
ἂν ἀλλ' ἢ ῥαψωδήσουσιν οἱ πρέσβεις ἀφικόμενοι. Τό-
τε δ' ἂν ἆρα ἃ νῦν οἰόμεθα ἡμεῖς, πράξητε, ἰδεῖς
ὅπως τ ἁπάντων Ἑλλήνων τηλικοῦτον ἐφ' ἑαυτοῦ
φρονήσ, ὅς τις ὁρῶν ὑμῖν χιλίους μὲν ἱππέας, ὁπλί-
τας δ' ὅσους ἂν θέλῃ τις, ναῦς δ' τριακοσίας, ἀχ

ἥξει καὶ δεήσει, μὴ τούτων ἀσφαλέσαι ἂν ἡγήμεθα σωθῆναι. Οὐκοῦν ὅτι μὲν δεῖ καλεῖν ἤδη, τοῦτο δεῖ, κἂν μὴ τύχητε, ἁμαρτεῖν· ὅτι δὲ μὴ τὸ παρασκευάσασθαι, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἐπιχειροῦντες σώζειν, καὶ εὖ εἰδέναι πάντας ἡξοντάς ἐστιν. Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτά τε, καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις λογιζόμενος, λόγον μὲν οὐδένα ἐβουλόμην θρασὺν, οὐδὲ μάταιον ἔχοντα μῆκος εὑρεῖν· τὴν μέντοι παρασκευὴν ὅπως ὡς ἄριστα καὶ τάχιστα γενήσεται, πάνυ πολλὰ πράγματα ἔχον σκοπῶν· οἶμαι δὴ δεῖν ἀναστάντας ὑμᾶς αὐτοὺς, ἂν ἀρέσκῃ, ψηφίζεσθαι. Ἐστι τοίνυν πρῶτον μὲν τῆς παρασκευῆς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μέγιστον, οὕτω διακεῖσθαι τὰς γνώμας ὑμῶν, ὡς ἕκαστον ἑκόντα προθύμως ὅ, τι ἂν δέῃ ποιήσοντα. Ὁρᾶτε γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὅσα μὲν πώποθ' ἅπαντες ὑμεῖς ἐβουλήθητε, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ πράττειν αὐτὸς ἕκαστος ἑαυτῷ προσήκειν ἡγήσατο, οὐδὲν πώποθ' ὑμᾶς ἐξέφυγεν· ὅσα δ' ἐβουλήθητε μέν, μετὰ ταῦτα δ' ἀπεβλέψατε πρὸς ἀλλήλους, ὡς αὐτὸς μὲν ἕκαστος οὐ ποιήσων, τὸν δὲ πλησίον πράξαντα, οὐδὲν πώποτε ὑμῖν ἐγένετο. Ἐχόντων δ' ὑμῶν οὕτω καὶ παροξυνομένων, τὰς μυρίους καὶ χιλίους ἀναπληρῶσαί φημι χρῆναι καὶ ποιῆσαι δισχιλίους, ὀκτακοσίους αὐτοῖς προσεπιμανθάνειν. Ἐὰν γὰρ τοῦτ' ἀποδείξητε τὸ πλῆθος, ἡγοῦμαι τὸν ἐπικλήρων, καὶ τὸν ὀρφανῶν, καὶ τὸν κληρουχικῶν, καὶ τὸν κοινωνικῶν, καὶ εἴ τις ἀδύνατος, ἀφαιρεθέντων, ἔσεσθαι χίλια, καὶ μυρία ταῦτα ὑμῖν σώματα. Ἐκ τοίνυν τούτων οἶμαι δεῖν ποιῆσαι συμμορίας εἴκοσιν, ὥσπερ νῦν εἰσιν, ἐξήκοντα σώματα ἔχουσαν ἑκάστην. Τούτων δὲ τὸν Συμμοριῶν ἑκάστην διελεῖν κελεύω εἰς

πέντε

πέντε μέρη, κατὰ δώδεκα ἄνδρας, ἀνταναπληρῶντας πρὸς τ ἐυπορώτατον ἀεὶ, τὰς ἀπορωτάτας. Καὶ τὰ μὲν σώματα, ὅταν φημὶ δεῖν συντετάχθαι· δι' ὃ ϗ, εἴσεσθε, ἐπὰν ὅλον τ τρόπον τ συντάξεως ἀκούσητε· τὰς ϗ τριήρης, πῶς; τ ἅπαντα ἀριθμὸν κελεύω τριακοσίας ἀποδείξαντας, κατὰ τὴν πεντεκαιδεκαναίαν εἰκοσι ποιῆσαι μέρη, τ πρώτων ἑκατὸν πέντε, ϗ τ δευτέρων ἑκατὸν πέντε, ϗ τ τρίτων ἑκατὸν πέντε, ἑκάστῳ μέρει διδόντας. Εἶτα συγκληρῶσαι συμμορίαι σωμάτων ἑκάστῃ τὴν πεντεκαιδεκαναίαν· τὴν ϗ συμμορίαν ἑκάστῳ τῷ μέρει σφῶν αὐτῶν τρεῖς ἀποδοῦναι τριήρης. Ἐπὰν ϗ ταῦτα ὅτως ἔχοντα ὑπάρχῃ, κελεύω, ἐπὰν τὸ τίμημά ἐστι τὸ τ χώρας ἑξακισχιλίων ταλάντων, ἵν' ὑμῖν ϗ τὰ χρήματα ᾖ συντεταγμένα, διελεῖν τοῦτο, ϗ ποιῆσαι καθ' ἑξήκοντα τάλαντα ἑκατὸν μέρη· εἶτα πέντε ἑξήκοντα ταλαντείας εἰς ἑκάστην τ μεγάλων τ εἴκοσι Συμμοριῶν ἐπικληρῶσαι· τὴν ϗ Συμμορίαν ἑκάστῳ τ μερῶν μίαν ἑξήκοντα ταλαντείαν ἀποδοῦναι· ὅπως ἐὰν μὲν ὑμῖν ἑκατὸν δέῃ τριήρων, τὴν μὲν δαπάνην ἑξήκοντα τάλαντα συντελῇ, τριήραρχοι δ' ὦσι δώδεκα· ἐὰν ϗ δέῃ διακοσίων, τριάκοντα μὲν ᾖ τάλαντα τὰ τὴν δαπάνην συντελοῦντα, ἓξ ϗ σώματα τριηραρχοῦντα· ἐὰν ϗ πριακοσίων, εἴκοσι μὲν ᾖ τάλαντα τὴν δαπάνην διαλύοντα, τέτταρα ϗ σώματα τριηραρχοῦντα· τ αὐτὸν ϗ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ϗ τὰ νῦν ὀφλόμενα τ σκευῶν ἐπὶ τὰς τριήρης τιμήσαντας, ἅπαντα ἐν ᾗ διαγράμματα θεῖναι κελεύω, μέρη εἴκοσιν ἔπειτα ταῖς μεγάλαις ἐπικληρῶσαι συμμορίαις μέρος ἓν χρηστὸν ἑκάστῃ· τὴν ϗ Συμμορίαν ἑκάστην διανεῖμαι τ ἑαυτῆς μερῶν

ἑκάστῳ τὸ ἴσον· τὰς δὲ δώδεκα τὰς ἐν ἑκάστῳ τῷ μέρει ταῦτ' εἰσπράξαντας, τὰς τριήρεις ἃς ἕκαστοι λαχόντι τῷ μέρει ταῦτ' εἰσπράξαντας, τὰς τριήρεις ἃς ἂν ἕκαστοι λάχωσι παρεσκευασμένας παρέχειν. Τὴν μὲν δαπάνην, καὶ τὰ σκάφη, καὶ τοὺς τριηράρχους, καὶ τὴν τῶν σκευῶν εἰσπραξιν, ὅτως ἂν ἄριστ' ἡγῶμαι καὶ πορισθῆναι, καὶ παρασκευασθῆναι. Πλήρωσις δὲ καὶ σαφὴς ὅθεν ἔσται καὶ ῥᾳδία μετὰ ταῦτα λέγω· φημὶ τοὺς στρατηγοὺς δεῖν διανεῖμαι τόπους δέκα τῶν νεωρίων, σκεψαμένους ὅπως ὡς ἐγγύτατα ἀλλήλων καὶ ἀεὶ τριάκοντα ὧσι νεώσοικοι. Ἐπειδὰν δὲ τοῦτο ποιήσωσι, δύο συμμορίας καὶ τριάκοντα τριήρεις τούτων ἑκάστῳ προσνεῖμαι τῶν τόπων· εἶτ' ἐπικληρῶσαι τὰς φυλάς. Τῶν δὲ τριηράρχων ἕκαστον, καθ' ἕκαστον νεώριον· ἵνα ὧσι συμμορίαι δύο, τριήρεις τριάκοντα, καὶ φυλὴ μία· ὃν ἂν ἡ φυλὴ τόπον λάχῃ, διελεῖν τρίχα· καὶ τὰς ναῦς ὡσαύτως· εἶτ' ἐπικληρῶσαι τὰς τριττύς· ὅπως ἂν τῶν μὲν ὅλων νεωρίων ἐν ἑκάστῳ μέρει ᾖ τῶν φυλῶν· ἕκαστος δὲ μέρος ἑκάστου τὸ τρίτον μέρει ἡ τριττὺς ἔχῃ. Εἰδῆτε δ' ἀντιδέκα, πρῶτον μὲν τὴν φυλήν, ὅπου τέτακται· μετὰ ταῦτα δὲ τὴν τριττύν. Εἶτα τριήραρχοι τίνες, καὶ τριήρεις πόσαι. Καὶ τριάκοντα μὲν ἡ φυλή, δέκα δὲ ἡ τριττὺς ἑκάστη τριήρεις ἔχει. Ἐὰν δὲ ταῦθ' ὅτως εἰς ὁδὸν καταστῇ, εἶτα καὶ παραλίπωμεν νῦν, πάντα δὲ ἀκριβῶς πως εὑρεῖν ἐν ῥᾴδιον, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἑαυτῷ εὑρήσει· καὶ μία σύνταξις καὶ πασῶν τῶν νεῶν, καὶ μέρος ἕκαστον. Ὑπὲρ δὲ χρημάτων καὶ πόρου φανερῶν τινῶν ἤδη παράδοξον μὲν οἶδα λόγον, ὃν μέλλω λέγειν· ὅμως δ' ἐρήσεται. Πιστεύω δέ, ἐάν τις ὀρθῶς σκοπῇ, μόνος τἀληθῆ καὶ τὰ γενησόμενα ἐξενηνόχως φανήσεσθαι. Ἐγὼ φημι

φημι χρῆναι, μὴ λέγειν νυνὶ περὶ χρημάτων εἶναι
τοῦ πόρου ἂν δέῃ, μέγαν, καὶ καλὸν, καὶ δίκαιον ὄν ἐ-
ὰν μὴ νῦν ζητῶμεν, ὅθεν εἰς τοῦτ' ὑπάρξει ἡγησόμε-
θα ἡμῖν. Οὕτω πολὺ δεῖ πορίσαι νῦν ἀποχήσομεν, ἐὰν
δεήσῃ ἐῶμεν, ἔσται. Τίς δ' ἔστ' ὅστις, ὁ νῦν μὴ σὺν ὢν,
ὑπάρξων δ' ὕστερον; ἀινίγματι σοι ὅμοιον τοῦτό γε ἐγὼ
φράσω. Ὁρᾶτε τὴν πόλιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πᾶ-
σαν ταυτηνί; ἐν ταύτῃ χρήματα ἔνεστιν, ὀλίγῳ δέω
πρὸς ἁπάσας τὰς ἄλλας εἰπεῖν πόλεις· ταῦτα δ' οἱ
κεκτημένοι τοιοῦτον ἔχουσι τὸν νοῦν, ὡς εἰ πάντες οἱ ἐν-
ταυθοῖ λέγοντες φοβοῖεν, ἀεὶ ἡμῖν βασιλεὺς, ὡς πάρ-
εσιν, ὡς ἔχει οἷόν τε ταῦτ' ἄλλως ἔχειν, καὶ μετὰ τοῦ λε-
γόντων ἴσοι τὸ πλῆθος τούτοις χρησμῳδεῖεν· ἐ
μόνον σὺν ἂν εἰσενέγκαιεν, ἀλλ' ἐ δεῖ ἂν δείξαιεν, ἐ
δεῖ ἂν ὁμολογήσαιεν κεκτῆσθαι. Εἰ μέντοι τὰ νῦν ἀπὸ
τῶν λόγων φοβερὰ ἔργῳ πρατόμενα αἰσθοινθο, ἐδεὶς
ἂν οὕτως ἠλίθιος ἦν, ὅστις ἔχει ἱκανὸν δοίη, καὶ πρῶτος
εἰσενέγκοι. Τίς γὰρ αἱρήσεται μᾶλλον αὐτὸς, καὶ τὰ
αὐτὰ πάντ' ἀπολωλέναι, ἢ μέρος τῶν ὄντων ὑπὲρ ἑαυ-
τοῦ καὶ τῶν λοιπῶν προσενέγκειν; χρήματα μὲν δὴ φημι
εἶναι τότε ἂν ὡς ἀληθῶς δεῖ· πρότερον δὲ, οὔ. Διὸ
μὴ δεῖ ζητεῖν παραινῶ. Ὅσα γὰρ νυνὶ πορισαισθ' ἂν
ἐκ προέλοισθε πορίζειν, πλείων ἐστὶ γέλως ἢ μηδενός.
Φέρε γὰρ, ἑκατοστὴν τις εἰσφέρειν ἐρεῖ; σὺκ ἔξηκον-
τα τάλαντα ἐρεῖ. Ἀλλὰ πεντηκοστὴν τις ἐρεῖ; τὸ δι-
πλοῦν σὺκοῦν, ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. Καὶ τί τοῦτ' ἐστὶ πρὸς
διακοσίας, καὶ χιλίας καμήλους, ἃς βασιλεῖ τὰ χρή-
ματ' ἄγειν φασὶν ἔνιοι; ἀλλὰ θῶ, βέλεσθε δωδε-
κάπλουν ὑμᾶς εἰσοίσειν; πεντακόσια τάλαντα. Ἀλλ'
ἔστ' ἂν ἀνάσχοισθε, ἔστ' ἂν, εἰ καλαθείπλε, ἄξια δὲ
πολέμου τὰ χρήματα. Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς τἄλλα πα-

ρασκευά-

ρασκευάσασθε, τὰ δ' χρήματα νῦν μὲν ἔᾳν τοὺς κεκ-
τημένους ἔχειν· ἐδαμοῦ γὰρ ἂν καλλίονι σώζοιτο τύ-
πολ· ἐὰν δέ ποθ' ὁ καιρὸς ἥκῃ ἔλθοι, τότε ἐκόν-
των εἰσφερόντων αὐτῶν λαμβάνειν. Ταῦτα δ' ἃ δυ-
νατά ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ πράττειν καλὰ, καὶ
συμφέροντα, καὶ βασιλεῖ περὶ ὑμῶν ἐπιτήδεια ἀπαγ-
γελθῆναι· καὶ φόβον οὐκ ὀλίγον γένοιτ' ἂν ἐκεί-
νῳ ἀφ' τούτων. Οἶδε μέν γε τριακοσίαις τριήρεσιν,
ὧν ἑκατὸν παρεχόμεθ' ἡμεῖς, τοὺς προγόνους αὐτοῦ
χιλίας ἀπολέσαντας ναῦς· ἀκούσεται δ' τριακοσί-
ας αὐτὰς ὑμᾶς παρεσκευασμένους τριήρεις. Ὥστε
μὴ κομιδῇ. μὴ δ' εἰ πάνυ μαίνοιτο, νομίσαι ῥᾴ-
διον εἶναι, τὸ τὴν ὑμετέραν πόλιν ἐλθεῖν ποιήσασ-
θαι. Ἀλλὰ μήν, εἴγε ἐπὶ χρήμασιν αὐτῷ μέγα
ἐπέρχεται φρονεῖν, καὶ ταύτῃ ἀσθενεστέραν ἀφορμὴν
τῶν ὑμετέρας εὑρήσει· ὁ μέν γε χρυσίον, ὡς φασιν, ἄγει
τοῦτο δ' ἂν ἀφαδῶς ζητήσει. Καὶ γὰρ τὰς κρή-
νας καὶ τὰ φρέατα ἐπιλιπεῖν πέφυκεν, ἐάν τις ἀπ'
αὐτῶν ἀθρόα, καὶ πολλὰ λαμβάνῃ· ἡμῖν δ' τὸ τῆς χώ-
ρας τίμημα ὑπάρχον ἀφορμὴν ἑξακισχίλια τάλαντα
ἀκούσεται, ὑπὲρ ἧς ὡς μὲν τοὺς ἐπιόντας ἐκείνων ἀ-
μυνούμεθα, οἱ ἐν Μαραθῶνι τῶν προγόνων αὐτοῦ μά-
λιστ' ἂν εἰσιδεῖεν· ἕως δ' ἂν κρατῶμεν, οὐκ ἔνι δήπου
χρήματ' ἡμᾶς ἐπιλιπεῖν. Καὶ μὴν ἀδ', ὅ, τινες δεδί-
ασι, μὴ ξενικὸν πολὺ συσήσηται χρήματα ἔχων,
ἀληθὲς εἶναί μοι δοκεῖ. Ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι ἐπὶ μὲν
Αἴγυπτον, καὶ Ὀρόντην, καί τινας τῶν ἄλλων βαρ-
βάρων πολλὰς ἂν ἐθελῆσαι τῶν Ἑλλήνων μισθοφο-
ρεῖν παρ' ἐκεῖνον· οὐχ ἵνα ἐκεῖνος ἕλῃ τινὰ τούτων,
ἀλλ' ἵν' εὐπορίαν τινὰ ἕκαστος αὐτῷ κτησάμενος,
ἀπαλλαγῇ τῆς ὑπαρχούσης πενίας. Ἐπὶ δὲ τὴν ἄλλην

Ἑλλάδα,

Ἑλλάδα, Ἕλλησι δένα ἂν ἐθέλῳ ἡγῆσθαι. Πεῖ γὰρ αὐτὸς τρέψῃ μὴ ταῦτα; εἰς Φρυγίαν ἐλθὼν δουλεύσῃ· ὁ γὰρ ὑπὲρ ἄλλου τινός ἐστιν ὁ πρὸς τ βάρβαρον πόλεμος, ἢ περὶ χώρας, καὶ βίου, καὶ ἐθῶν, καὶ ἐλευθερίας, καὶ πάντων τ τοιούτων. Τίς γὰρ οὕτως ἐστὶ δυσυχής, ὅστις ἑαυτὸν, γονέας, τάφους, παῖδα ἕνεκα κέρδους βραχέος προέσθαι βούλοιτ; ἐγὼ μὲν οὐδένα ἡγοῦμαι. Καὶ μὴν, ὑπὲ ἐκείνῳ συμφέρῃ ξένους κρατῆσαι τ Ἑλληνικῶν· οἱ γὰρ ἡμῶν κρατήσαντες, ἐκεῖνοι γε πάλιν ἂν κρείττους ἦσαν. Βούλεται δ' ἐκεῖνος οὐκ, ἀνελὼν ἡμᾶς, ἐπ' ἄλλοις εἶναι· ἀλλὰ μάλιστα μὲν πάντων, εἰ δὲ μή γε τ ὑπαρχόντων δούλων ἑαυτῷ νῦν ἄρχειν. Εἰ τοίνυν τις οἴεται Θηβαίους ἕσεσθαι μετ' ἐκείνου, ἧττον χαλεπὸς πρὸς ἡμᾶς ὁ περὶ τούτων λόγος· ἅμα γὰρ τὸ μισεῖν αὐτοὺς, οὐδ' ἂν ἀληθὲς ἦδεως, οὐδ' ἂν ἀγαθόν τι περὶ αὐτῶν ἀκούσαιτε· ὁ μὲν ἀλλὰ δεῖ τοὺς περὶ πραγμάτων μεγάλων σκοποῦντας μηδένα συμφέροντα λογισμὸν παραλιπεῖν ἅμα μηδεμίαν πρόφασιν. Ἔγωγε τοίνυν οἶμαι τοσοῦτον ἀπέχειν Θηβαίους τ μετ' ἐκείνου πότ' ἂν ἐλθεῖν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ὥστε πολλῶν ἂν χρημάτων εἰ ἔχοιεν δοῦναι, πρίασθαι, γενέσθαι τινὰ αὐτοῖς καιρὸν, δι' οὗ τὰς προτέρας ἁμαρτίας διαλύσονται πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἁμαρτίας· εἰ δ' ἄρα παντάπασί τις οὕτως οἴεται φύσει δυσυχεῖς Θηβαίους εἶναι, ἐκεῖνό γε δήπουθεν ἅπαντες ἐπίστασθε, ὅτι Θηβαίων τὰ ἐκείνου φρονούντων, ἀνάγκη τοὺς τούτων ἐχθροὺς τὰ τ Ἑλλήνων φρονεῖν. Ἡγοῦμαι τοίνυν ἐγὼ ταύτην τὴν τάξιν τ δικαίαν, καὶ τοὺς μετ' αὐτῆς ὄντας, τ προσδοτῶν κρείττους καὶ τ βαρβάρου ἔσεσθαι πρὸς ἅπαντας, ὡς ὅτε φοβεῖσθαί φημι δεῖν πέρα

τοῦ

τῆς μετρίας, ἢ ὑπαχθῆναι προτέρους σκῆψιν τοῦ πολέμου. Καὶ μὴν, ὅσῳ τῶν ἄλλων ἀδύνατα ἂν εἰκότως Ἑλλήνων φοβηθέντα τὸν πόλεμον τοῦτον ὁρῶ. Τίς γὰρ οὐκ οἶδεν αὐτῶν, ὅτι ἕως μὲν σκεῖνον κοινὸν ἐχθρὸν ὑπῆρχεν ἅπασιν, ὁμονοοῦντες ἀλλήλοις, πολλῶν ἀγαθῶν ἦσαν κύριοι· ἐπειδὴ δὲ φίλον αὐτὸν νομίσαντες αὐτοῖς ὑπάρχειν, πρὸς ἀλλήλους διηνέχθησαν ἀφορῶν· ὅσα ἂν δὲ καταρώμενος εὕροι τις αὐτοῖς, τοσαῦτα πεπόνθασι κακά· εἰ δ' ἐν ἡ τύχη καὶ τὸ δαιμόνιον φίλον μὲν ἀλυσιτελῆ, συμφέροντα δὲ ἐχθρὸν ἐμφανίζει, τοῦτον ἡμεῖς φοβώμεθα; μηδαμῶς· ἀλλὰ μὴ ἀδικῶμεν, ἡμῶν αὐτῶν ἕνεκα, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ταραχῆς καὶ ἀπιστίας ἕπεκα· εἴγε ὁμοθυμαδὸν ἦν μὴ πάντων ἐπιθέσθαι μόνῳ, ἀλλ' ἀδικεῖν ἂν ἡμᾶς ἕδοξεν ἐκεῖνον· ἐπειδὴ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστως ἔχει, φυλάττεσθαί φημι δεῖν, μὴ πρόφασιν δῶμεν βασιλεῖ τὰ δίκαια ὑπὲρ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ζητεῖν· ἡσυχίαν μὲν γὰρ ἐχόντων ὑμῶν, ὑπόπτῳ ἂν εἴη τοιοῦτό τι πράττειν πόλεμον ἢ ποιησαμένων πρότερον, εἰκότως ἂν δοκοίη ἅψασθαι τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔχθραν, τοῖς ἄλλοις φίλῳ εἶναι βούλεσθαι· μὴν ἂν ἐξελέγξητε ὡς κακῶς ἔχει τὰ Ἑλληνικὰ, συγκαλοῦντες ὅτε δ' πείσετε καὶ πολεμοῦντες, ὅτε δ' διωκήσεσθε· ἀλλ' ἔχετε ἡσυχίαν, θαρροῦντες καὶ προσκυλαζόμενοι· ἢ βούλεσθε ἀπαγγέλλεσθαι τῶν ὑμῶν πρὸς βασιλέα, μὴ μὰ Δία ἂς ἀπορῶσιν, μὴ φοβοῦνται, ἢ θορυβεῖσθαι πάντες οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλ' ὅτι, εἰ μὴ τοῖς Ἕλλησιν ὁμοίως αἰσχρὸν ἦν τὸ ψεύδεσθαι καὶ ἐπιορκεῖν, ὥσπερ σκεύῳ καλῷ, πάλαι ἂν ὑμεῖς ἐπ' ἐκεῖνον ἐπορεύεσθε· νῦν δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν ποιήσαιτε ὑμῶν

ὑμῶν ἕνεκα αὐτῶν· εὔχεσθε ἢ πᾶσι τοῖς θεοῖς τὴν αὐτὴν λαβεῖν παράνοιαν ἐκείνου, ἥνπερ ποτὲ τοὺς προγόνους αὐτοῦ· καὶ ταῦτ' ἂν ἐπίη σκοπεῖν αὐτῷ, οὐκ ὀλιγώρως ὑμᾶς βουλευομένους εὑρήσει. Ἐκ μὲν γε τῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ προγόνους πολέμων σύνοιδε τὴν πόλιν εὐδαίμονα, καὶ μεγάλῳ γεγενημένην· ἐκ δὲ τῆς ἡσυχίας, ἣν ἦγε πρὸ τούτων, ἀδεμιᾶς τῶν ἄλλων Ἑλληνίδων πόλεων τοσούτου, ὅσον νῦν ὑπεραίρουσαν. Καὶ μὴν, καὶ τοὺς Ἕλληνας ὁρᾷ δεομένους, ἥτοι τινὸς ἐκείνοις, ἢ ἀκούσιος μᾶλλον· τοῦτον δ' αὐτὸν οἶδεν ἂν φανέντα αὐτοῖς, εἰ πόλεμον κινοίη. Ὥστε καὶ γνώριμα, καὶ πιστὰ αὐτῷ τὰ ἀπαγγελλόντων ἀκούειν ἔσται. Ἵνα δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ μακρὰ λέγων λίαν ἐνοχλῶ, τὰ κεφάλαια ὧν συμβουλεύω φράσας ἀπέρχομαι· παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἐχθροὺς κελεύω· ἀμύνεσθαι δὲ καὶ βασιλέα, καὶ πάντας, ἂν ἀδικεῖν ἐπιχειρῶσι, ταύτῃ τῇ δυνάμει φημὶ δεῖν· ἀρχὴν δὲ μηδενὸς, μήτε λόγῳ, μήτε ἔργῳ ἀδίκῳ· τὰ δ' ἔργα ὑμῶν ὅπως ἄξια τῶν προγόνων ἔσται, σκοπεῖσθε μᾶλλον, μὴ τοὺς ἐπὶ βήματι λόγους· καὶ ἂν ταῦτα ποιῆτε καὶ ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ τοῖς τἀναντία πείθεσι συμφέροντα πράξετε· ἃ γὰρ ὀργισθήσεσθε αὐτοῖς ὕστερον, νῦν ἁμαρτάνουσι.

Δ Η-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ὁ περὶ τῆς τῶν Ῥοδίων Ἐλευθερίας ΛΟΓΟΣ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸν Συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον ἦραντο πρὸς Ἀθηναίους Χῖοι, καὶ Ῥόδιοι, καὶ Βυζάντιοι, πρότερον μὲν αὐτῶν ὑπήκοοι γεγονότες, τότε δὲ ἀλλήλοις συμμαχίαν πεποιημένοι κατὰ τῶν Ἀθηναίων. Γείτονες δὲ ὄντες οἱ Ῥόδιοι τῇ Καρίᾳ πρὸς τῷ ταύτης ὑπάρχον Μαύσωλον οἰκείως ἔχειν ἐδόκει. Ὁ δὲ κατ' ὀλίγον πιστευόμενος ὑπ' αὐτῶν, ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ δήμου συνεστήσατο, καὶ τὴν δημοκρατίαν τῶν Ῥοδίων ἀφελόμενος, ὀλίγοις τοῖς δυνατωτέροις τὴν πόλιν κατεδούλωσε. Συμβουλεύει τοίνυν ὁ Δημοσθένης μὴ φθονεῖν ταῦτα, ἀλλὰ βοηθεῖν τῷ δήμῳ τῶν Ῥοδίων, συμφέρειν τοῖς Ἀθηναίοις τὸ δημοκρατεῖσθαι λέγων τὰς πόλεις. Εἰ δὲ ἠδικήκασιν ἡμᾶς Ῥόδιοι, φησὶν, ἀλλὰ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν, καὶ Σύννηθες, τὸ καὶ τοὺς λυπήσαντάς τι τῶν Ἑλλήνων ἐλευθεροῦν, καὶ μὴ μνησικακεῖν ἁμαρτάνουσιν εἰς πόλιν.

Οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τηλικούτων βουλευομένους διδόναι παρρησίαν ἑκάστῳ τῶν συμβουλευόντων. Ἐγὼ δὲ οὐδέποτε ἡσυχάσαιμι καλεπὸν διδάξαι τὰ βέλτιστα ὑμᾶς, ὡς ἔπος εἰπεῖν ἁπλῶς, ἅπαντες ἐπιστάμενοι ἴσως ἀρχήν μοι δοκεῖτε· ἀλλὰ τὸ πράττειν πείσαι ταῦτα· ἐπιδεᾶ γάρ τι δόξῃ, καὶ ψηφισθῇ, τοσοῦτον δεῖ πραχθῆναι ἀπέχει, ὅσον πρὶν δόξαι. Ἔστι μὲν οὖν ἐν, ὧν ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, τὸ, τὴν ἀφ' ἑαυτῶν ὕβριν ὑμῖν πολεμήσαντας ἀπάλαι, νῦν σὺν ὑμῖν μόνοις τῶν ἁπάντων σωτηρίας ἔχειν τὰς ἐλπίδας· ἄξιον δὲ καθῆναι τῷ παρόντι καιρῷ. Συμβήσεται γὰρ ὑμῖν, ἐὰν ἃ χρὴ βουλεύσησθε αὐτὰ, τὰς παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων τὴν πόλιν ἡμῶν βλασφημίας ἔργῳ μὴ δόξῃ καλῶς ἀπολύσασθαι. Ἠτιάσαντο μὲν γὰρ ἡμᾶς ἐπιβουλεύειν αὐτοῖς Χῖοι, καὶ Βυζάντιοι, καὶ Ῥόδιοι, καὶ ἀφ' ἑαυτῶν σωμάτησαν ἐφ' ἡμᾶς τὸ τελευταῖον τοτὲ πόλεμον· φανήσεται δὲ, ὁ μὲν πρυτανεύσας ταῦτα καὶ πείσας, Μαύσωλος, φίλος εἶναι φάσκων Ῥοδίων, τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν ἀφῃρημένος. Οἱ δ' ἀποδεξάντες αὐτὸν συμμάχους, Χῖοι, καὶ Βυζάντιοι, τοῖς ἀτυχήμασιν αὐτῶν ὠφέλησαν βοηθήσαντες· ὑμεῖς δὲ, ὃς ἐφοβεῖτο, μόνοι τῶν πάντων τὴν σωτηρίας αὐτοῖς αἴτιοι. Ἐκ δὲ ταῦτα ὑπὸ πάντων ὀφθῆναι, ποιήσετε τὸν πολὺν ἐν ἅπασαις ταῖς πόλεσι τοῦτο ποιεῖσθαι σύμβολον τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἐὰν ὑμῖν ὦσι φίλοι· ἢ μεῖζον ἀγαθὸν ἂν ὑμῖν γένοιτο ἀγαθὸν, ἢ παρὰ πάντων ἑκόντων ἀνυπόπτως τυχεῖν εὐνοίας.

Θαυμάζω δ' ὅτι τὰς αὐτὰς ὁρῶ ὑπὲρ μὲν Αἰγυπτίων τἀναντία πράττων βασιλεῖ τὴν πόλιν πείθοντας, ὑπὲρ ὧν δ' Ῥοδίων δήμου φοβούμενος τὸν αὐτὸν ἄνδρα τοῦτον· καίτοι τοὺς μὲν Ἕλληνας ὄντας ἅπαντες ἴσασι· τοὺς δ' ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ ἐκείνου μεμισηκότας. Οἶμαι δ' ὑμῶν μνημονεύειν ἔνιους, ὅτι ἡνίκα ἐβουλεύεσθε περὶ τῶν βασιλικῶν, παρελθὼν ἐγὼ πρῶτος παρῄνεσα, οἶμαι δ' οὐ μόνος, ἡδυτέρους εἰπεῖν, ὅτι μοι σωφρονεῖν ἂν δοκοῖτε, εἰ τὴν πρόφασιν τῆς παρασκευῆς, μὴ τὴν πρὸς ἐκεῖνον ἔχθραν, ποιοῖσθε· ἀλλὰ παρασκευάζοισθε μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἐχθρούς, ἀμύνοισθε δὲ κἀκεῖνον, ἐὰν ὑμᾶς ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ. Καὶ οὐκ ἐγὼ μὲν ταῦτα εἶπον, ὑμῖν δ' οὐκ ἐδόκουν ὀρθῶς λέγειν· ἀλλ' οὐ δὴ ὑμῖν ἤρεσκε ταῦτα. Ἀκόλουθον τοίνυν λόγον ἐστί μοι τῷ τότε ῥηθέντι. Ἐγὼ γὰρ εἰ βασιλεὺς παρ' αὐτὸν ὄντα με σύμβουλον ποιοῖτο, ταῦτ' ἂν αὐτῷ παραινέσαιμι, ἅπερ ὑμῖν· ὑπὲρ μὲν τοῦ ἑαυτὸν πολεμεῖν, ἐάν τις ἐναντιῶται τοῖς Ἕλλησιν, ὧν οὐ μηδὲν αὐτῷ προσήκει, τούτων μὴ δ' ἀντιποιεῖσθαι τὴν ἀρχήν. Εἰ μὲν ἔν ὅλως ἐγνώκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσων ἂν βασιλεὺς ἐγκρατὴς γένηται, φθάσας παρακρουσάμενός τινας τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι, παραχωρεῖν· ἂ καλῶς ἐγνώκατε, ὡς ἐγὼ κρίνω. Εἰ δ' ὑπέρ γε τοῦ δικαίου, οὐ πολεμεῖν ἂν τοῦτο δέοι, οὐ πάσχειν ὅτιοῦν ἂν οἴεσθε χρῆναι· πρῶτον μὲν ὑμῖν ἦττον δόξετε τούτου, ὅσῳ μᾶλλον ἂν ἐγνωκότες ἦτε ταῦτα· ἔπειθ' ἃ προσήκει φρονεῖν δόξετε. Ὅτι δ' οὐδὲν καινὸν ἔστ' ἐγὼ λέγω νῦν, κελεύων Ῥοδίους ἐλευθεροῦν, ἴδετ' ὑμεῖς ἂν πεισθῆτέ μοι, ποιήσετε, τοῦ γεγενημένων ὑμᾶς τι τοῦ συνενηνοχότων ὑπομνήσω. Ὑμᾶς ἐξεπέμψατε Τιμόθεον

ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσοντας Ἀριοβαρζάνῃ, προσγράψαντες τῷ ψηφίσματι, μὴ λύσοντας τὰς σπονδὰς τὰς πρὸς βασιλέα. Ἰδὼν δὲ σκεῦος μὲν Ἀριοβαρζάνου φανερῶς ἀφεστῶτα τοῦ βασιλέως, Σάμον ἣ Φρυγομύλοις ὑπὸ Κυπροθέμιδος, ὃν καλέσησε Τιγράνης ὁ βασιλέως ὕπαρχος, τῷ μὲν ἀπεύχεσθαι μὴ βοηθεῖν, τὴν δὲ προσκαθεζόμενος καὶ βοηθήσας ἠλευθέρωσε. Καὶ μέχρι τῆσδε τῆς ἡμέρας ἐγένετο πόλεμος ἀφ' ταύτῃ ὑμῖν· ἐκ μὲν ὁμοίως ἐθέλοις ὑπὲρ τε τοῦ πλεονεκτεῖν πολεμήσειν ἂν, καὶ ὑπὲρ τῆς ἀυτοῦ· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὧν ἐλαττοῦσθαι, μέχρι τοῦ δυνατοῦ πάντες πολεμοῦσιν· ὑπὲρ δὲ τοῦ πλεονεκτεῖν, οὐχ οὕτως· ἀλλ' ἐφίενται μὲν, ἐάν τις ἐᾷ· ἐὰν δὲ κωλυθῶσιν, οὐδὲν ἠδικηκέναι τοὺς ἀναντιωθέντας αὐτοῖς ἡγοῦνται. Ὅτι δὲ ἐμὲ ἂν ἀναντιωθῆναί μοι δοκεῖ τῇ πράξει ταύτῃ νῦν Ἀρτεμισία, τῆς πόλεως οὔσης ἐπὶ τοῖς πραγμάτων, μικρὰ ἀκούσαντες σκοπεῖτε, εἴτε ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι ταῦτα, εἴτε καὶ μή. Ἐγὼ νομίζω, πράττοντος μὲν ἀν Αἰγύπλῳ πάντα, ὅσ' ὥρμηκε, βασιλέως, σφόδρα ἂν Ἀρτεμισίαν πφαθῆναι φοβεῖσθαι Ῥόδον αὐτῷ· ἐκ τῆ βασιλέως εὐνοίας, ἀλλὰ τῷ βούλεσθαι, πλησίον αὐτῆς ἀφεστρίσθαι σκεῦος, μεγάλων ἐνεργεσίαν καταθέσθαι πρὸς αὐτὸν, ἵν' ὡς δικφύγοι αὐτὴν ἀποδέχοιτο. Πράττοντος δὲ, ἢ ὡς λέγεται, καὶ διημαρτηκότος, οἷς ἐπεχείρησεν, ἡγεῖται τὴν νῆσον ταύτην, ὅπερ ἐστίν, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶναι βασιλεῖ χρησίμου ἐν τῷ παρόντι, τῆς δὲ αὐτῆς ἀρχῆς ἐπιβούλισμα πρὸς τὸ μηδοτιοῦν παρακινεῖν. Ὥστε μοι δοκεῖ, μᾶλλον ἂν ὑμᾶς ἔχειν, μὴ φανερῶς αὐτῆς ἐνοχλῆσαι, ἢ σκεῦος λαβεῖν βούλεσθαι. Οἶμαι μὲν οὖν οὐ βοηθήσειν αὐτήν· ἂν δὲ ἄρα τοῦτο ποιῇ, φαύλως

κὴ κακῶς. Ἐπεὶ κὴ βασιλέα ὅ, τι μὴ ποτε ποιήσῃ, μὰ Δί' οὐκ ἂν εἴποιμι ἔγωγε, ὡς οἶδα· ὅτι μὴ τοι συμφέρῃ τῇ πόλει δῆλον ἤδη γενέσθαι, πότερα ἀντιποιήσεται τῆς πόλεως τῶν Ῥοδίων, ἢ οὔ, ταῦτα ἂν ἰσχυρισαίμην· ὁ μὲν ὑπὲρ Ῥοδίων βελτύτερον, ἂν ἀντιποιῆται, μόνον, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν, καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων; ὁ μὴν, ὁ σὶ' ἂν εἰ δι' αὐτῶν εἶχον τὴν πόλιν οἱ νῦν ὄντες ἐν αὐτῇ Ῥόδιοι, παρῆσαν ἂν ὑμῖν τύτυς ἐλέσθαι, ὁσὶ' εἰ πάντα ὑπῆρχεν ὑμῖν ποιήσειν. Ὁρῶ μὲν αὐτὺς τὸ μὲ πρῶτον, ὅπως καταλύσωσι τὸν δῆμον, προσλαβόντας τινὰς τῶν πολιτῶν· ἐπειδὴ δὲ τῦτ' ἔπραξαν, πάλιν ἐκβαλόντας τύτυς. Τὺς μὲν μηδετέροις πιστῶς κεχρημένυς, ὁσὶ' ἂν ὑμῖν βεβαίως ἡγοῦμαι γενέσθαι συμμάχυς. Καὶ ταῦτα ὁδέποτ' εἶπον ἂν, εἰ τῷ Ῥοδίων δήμῳ μόνον ἠγούμην συμφέρειν· ὅτε μὲν πρόξενον τῶν ἀνδρῶν, ὅτε ἰδίᾳ ξένον αὐτῶν ὁδεὶς ἐσί μοι· οὐ μὴν, ὁσὶ' εἰ ταῦτα ἀμφότερα ἦν· εἰ μὴ ξυμφέρειν ὑμῖν ἡγούμην, εἶπον ἄν. Ἐπεὶ Ῥοδίοις γε, εἰ οἷόν τε τῦτ' εἰπεῖν τῷ συναγορεύοντι τῇ σωτηρίᾳ αὐτῶν, συγχαίρω τοῖς γεγενημένοις· ὅτι δοκιμάσασθ' τὰ ὑμέτερ' ὑμῖν φθονήσαντες, τὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν ἀπολωλέκασι, κὴ παρὸν αὐτοῖς Ἕλλησι κὴ βελτίοσιν ὑμῶν αὐτῶν ἐξ ἴσης συμμαχεῖν, βαρβάροις κὴ ὀλίοις, ὓς εἰς τὰς ἀκροπόλεις παρεῖναι, ὁλευθέρυσιν. Ὀλίγυ δὲ δέω λέγειν, ἂν ὑμεῖς αὐτοῖς ἐθελήσητε βοηθῆσαι, ὡς σωσενήνοχε ταῦτ' αὐτοῖς· ἓν μὲ γὰρ πράττοντες, οὐκ οἶσὶ' εἴποτ' ἓν φρονῆσαι ἐθέλησαν ὄντες Ῥόδιοι· ἔργῳ δὲ πεφευθέντες κὴ διδαχθέντες, ὅτι πολλῶν κακῶν ἡ ἄνοια πολλοῖς αἰτία γίγνεται, τάχα ἂν εἰ τύχοιεν, συμφρονέστεροι

πρὸς

πρὸς τὸ λοιπὸν δ' χρόνον γένοιντο, τοῦτο ἡ μικρὸν αὐτοῖς ὠφέλημα ἡγοῦμαι. Φημὶ δὴ χρῆναι πρᾶξαι σώζειν τοὺς ἄνδρας, καὶ μὴ μνησικακεῖν, ἐνθυμουμένους, ὅτι πολλὰ καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευσάντων ἐξηπατήσθε, ὧν ἑκόντες αὐτοὶ δίκην δοῦναι δίκαιον ἂν εἶναι φήσαιτε. Ὁρᾶτε δὴ κἀκεῖνο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι πολλοὺς ὑμεῖς πεπολεμήκατε, πολέμους, καὶ πρὸς δημοκρατίας, καὶ πρὸς ὀλιγαρχίας. Καὶ τοῦτο ἴσε μὲν καὶ αὐτοί· ἀλλ' ὑπὲρ ὧν πρὸς ἑκατέρους ἔσθ' ὑμῖν ὁ πόλεμος, τοῦτ' ἴσως ὑμῶν ἑκάστοις λογίζεται. Ὑπὲρ τίνων δ' ἐστί; πρὸς μὲν τοὺς δήμους, ἢ περὶ τῶν ἰδίων ἐγκλημάτων, ἃ διωκηθέντων δημοσίᾳ καλύσασθαι ταῦτα, ἢ περὶ γῆς μέρους, ἢ ὅρων, ἢ φιλοτιμίας, ἢ τῆς ἡγεμονίας. Πρὸς δὲ τὰς ὀλιγαρχίας, ὑπὲρ μὲν τούτων, ἑκάστοις, ὑπὲρ δὲ τῆς πολιτείας, καὶ τῆς ἐλευθερίας. Ὥστε ἔγωγε σοὶ ἂν οὐκ αἰσχυναίμην εἰπεῖν, μᾶλλον ἡγεῖσθαι συμφέρειν δημοκρατουμένους τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας πολεμεῖν ὑμῖν, ἢ ὀλιγαρχουμένους φίλους εἶναι. Πρὸς μὲν γὰρ ἐλευθέρους ὄντας καὶ χαλεπῶς ἂν ὑμᾶς εἰρήνην ποιήσασθαι νομίζω, ὁπότε βουληθείητε· πρὸς τοὺς ὀλιγαρχουμένους δὲ τὴν φιλίαν ἀσφαλῆ νομίζω. καὶ γὰρ ἔστ' ὅπως ὀλίγοι πολλοῖς, καὶ ζητοῦντες ἄρχειν, τοῖς μετ' ἰσηγορίας ζῆν ἠρημένοις εὖνοι γένοιντ' ἄν. Θαυμάζω δὴ, εἰ μηδεὶς ὑμῶν ἡγεῖται, Χίων ὀλιγαρχουμένων, καὶ Μιτυληναίων, καὶ νυνὶ Ῥοδίων, καὶ πάντων ἀνθρώπων ὀλίγου δεῖν λέγω, εἰς ταύτην τὴν θαλείαν ὑπαγομένων, ζυγκινδυνεύειν τι τὴν παρ' ὑμῖν πολιτείαν· μὴ δὴ λογίζεται τοῦθ', ὅτι σοὶ ἔστιν ὅπως, εἰ δ' ὀλιγαρχίας ἅπαντα ζυσήσεται, τὰ παρ' ὑμῖν δῆμον ἑάσουσιν. Ἴσασι γὰρ ἑκάστοις ἄλλως πάλιν εἰς

ἐλθυθερίαν τὰ πράγματ' ἂν ἐπανάξοντας· ὥθεν
δὴ κακὸν ἀυτοῖς ἄν τι γενέαθ προσδοκῶσι, τύτυς
ἀνελεῖν βελήσονται. Τὺς μὲ ὖν ἄλλυς τὺς ἀδικῆν-
τάς τινας ἀυτῶν τ κακῶς πεπονθότων ἐχθρὺς ἡ-
γεῖαθ χρῆ· τὺς ὃ τὰς πολιτείας καταλυόντας, κ
μεθισάντας εἰς ὀλιγαρχίαν, κοινὺς ἐχθρὺς παρα-
νῶ νομίζειν πάντων τ ἐλθυθερίας ἐπιθυμύντων.
Ἔπ̓ετα κ δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοκρα-
τυμένυς ἀυτὺς τοιαῦτα φρονῦντας φαίνεαθ ὠφε
τ ἀτυχύντων δήμων, οἷα τὺς ἄλλυς ἀξιώσετε φρο-
νεῖν ὠφε ὑμῶν, εἴποτε, ὃ μὴ γένοιτο, τοιῦτό τι
συμβαίη· κ γὰ, εἰ δίκαιά τις ἂν φήσαι Ῥοδίυς
πεπονθέναι, ὀκ ἐπιτήδειος ὁ καιρὸς ἐφησθῆναι.
Δεῖ γὰ τὺς εὐτυχῦντας ὠφε τ ἀτυχύντων ἀεὶ
φαίνεσθαι βελθυομένυς τὰ βέλτισα· ἐπιδήπε
ἄσθλον τὸ μέλλον ἅπασιν ἀνθρώποις. Ἀκύω δ
ἔγωγε πολλάκις ἐνταυθοῖ παρ' ὑμῖν τινων λεγόν-
των, ὡς ὅτε ἠτύχησεν ἡ πόλις ἡμῶν, ξυνεβυλεύ-
θησάν τινες ἀυτὴν σωθῆναι· ὧν ἐγὼ μόνον Ἀργεί-
ων ἐν τῷ παρόντι μνησθήσομαι βραχύ τι· ὃ γὰ
ἂν ἡμᾶς βελόιμην δόξαν ἔχοντας ὦ σώζειν τὺς ἀ-
τυχήσαντας ἀεί, χείρυς Ἀργείων ἐν ταύτῃ τῇ
πράξι φανῆναι. Οἱ χώραν ὅμορον τῇ Λακεδαιμο-
νίων οἰκῦντες, ὁρῶντες ἐκείνυς γῆς κ θαλάτ̓ης ἄρ-
χοντας, ὀκ ἀπώκνησαν, ὐδ' ἐφοβήθησαν ἐυνοι-
κῶς ὑμῖν ἔχοντες φανῆναι, ἀλλὰ κ πρέσβεις ἐλ-
θόντας ἐκ Λακεδαίμονος, ὡς φασιν, ἐξαιτήσαν-
τάς τινας τ φυγάδων τ ὑμετέρων ἐψηφίσαντο,
ἐὰν μὴ πρὸ ἡλίυ δύνυ ἀπαλλάττωνται, πολεμί-
υς κρίνειν· εἶτα ὀκ αἰσχρὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ
τὸ μὲ Ἀργείων πλῆθος ὀκ ἐφοβήθη τὴν Λακε-
δαιμονίων

δαιμονίων ἀρχὴν ἐν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς, ὅτε τὴν
ῥώμην ὑμεῖς ὄντες Ἀθηναῖοι βάρβαρον ἄνθρω-
πον, καὶ ταῦτα γυναῖκα, φοβηθήσεσθε; καὶ μήν,
οἱ μὲν ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν, ὅτι πολλάκις ἡττηνται ὑπὸ
Λακεδαιμονίων· ὑμεῖς δὲ νενικήκατε μὲν πολλάκις
βασιλέα· ἥττησθε δὲ ἅπαξ, ὅτε τοῦ ἁλῶναι
βασιλέως, ὅτε αὐτὸς ἐκείνου. Εἰ γὰρ τοίνυν καὶ κε-
κράτηκε τῆς πόλεως βασιλεὺς, ἢ τοὺς πονηροτά-
τους τῶν Ἑλλήνων καὶ προδότας αὐτῶν χρήμασι πεί-
σας, ἢ ἀδαμῶς ἄλλως κεκράτηκε· καὶ ἀδὲ τοῦτο
αὐτῷ συνενήνοχεν, ἀλλὰ μὴν εὑρήσεις αὐτὸν, τήν τε
πόλιν μὲν Λακεδαιμονίων ἀθενῆ ποιήσαντα, καὶ
τοῦ αὐτοῦ βασιλείας κινδυνεύσαντα πρὸς Κλέ-
αρχον, καὶ Κύρον· ὅτ' ἂν δὲ φανερὸς κεκράτηκεν,
ὅτ' ἐπιβουλεῦσαι ξυνενήνοχεν αὐτῷ. Ὁρῶ δ' ὑ-
μῶν συνίους Φιλίππου μὲ ὡς ἄρα ἀδενὸς ἀξίου πολλά-
κις ὀλιγωρήσαντας, βασιλέα δ' ὡς ἄρα ἰσχυρὸν ἐχ-
θρὸν, οἷς ἂν προέλῃ πολεμεῖν, φοβερμένους· εἰ δὲ τ
μὲ ὡς φαῦλον οὐκ ἀμυνώμεθα, τῷ δ' ὡς φοβε-
ρῷ πάνθ' ὑπείξομεν, πρὸς τίνας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖ-
οι, παρατάξόμεθα; Εἰσὶ δέ τινες οἱ παρ' ἡμῖν δει-
νότατοι τὰ δίκαια λέγειν ὑπὲρ τῶν ἄλλων πρὸς ὑμᾶς·
οἷς παραινέσαιμι ἂν ἐγωγε τοσοῦτον μόνον ὑπὲρ
ὑμῶν πρὸς τοὺς ἄλλους ζητεῖν τὰ δίκαια λέγειν, ἵν'
αὐτοὶ τὰ προσήκοντα πρῶτοι φαίνωνται ποιοῦντες.
Ὡς ἔστιν ἄτοπον περὶ τῶν δικαίων ὑμᾶς διδάσκειν,
αὐτὸν δὲ δίκαια ποιοῦντα· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον ὕβρει
πολίτην τοὺς καθ' ὑμῶν λόγους, ἀλλὰ μὴ τοὺς ὑπερ
ὑμῶν ἐσκέφθαι. Φέρε γὰρ πρὸς θεῶν σκοπεῖτε, τί
δήποτε ἐν Βυζαντίῳ ἀδεὶς ἔθ' ὁ διδάσκων ἐκείνους
μὴ καταλαμβάνειν Χαλκηδόνα, ἢ βασιλέως μὲν

ἐστιν,

ἐστιν, εἴχετε σὺ' ὑμεῖς αὐτὴν, ἐκεῖνοις σὺ' ἐδαμῶ
προσῆκε; μὴ γὰρ Συλημβρίαν, πόλιν ὑμετέραν πο
ξύμμαχον οὖσαν, ὡς αὐτὸς σωτελῆ ποιεῖν, καὶ Βυ
ζαντίους ὁρίζειν τὴν τούτων χώραν παρὰ τὰς ὅρκους
τὰς Χαιδήκας, ἐν αἷς αὐτονόμους εἶναι γέγραπ
ὐδὲ Μαυσώλῳ ζῶντι, ἐδὲ τελευτήσαντι ἐκε
νῳ, τὴν Ἀρτεμισίαν ἐδεὶς ἔσχ' ὁ διδάξων, μὴ κα
ταλαμβάνειν Κοῦς καὶ Ῥόδον, καὶ ἄλλας πόλεις ἑτέρα
Ἑλλησίδας, ὧν καὶ βασιλεὺς ὁ ἐκείνων δεσπότης ὁ
ταῖς συνθήκαις ἀπέχει τοῖς Ἕλλησι, καὶ ταῦτ' ἀ
πολλοὺς κινδύνους, καὶ καλοὺς ἀγῶνας οἱ καθ' ἐκεῖνο
τοὺς χρόνους Ἕλλωες ἐποιήσαντο; εἰ σὺ' ἄρα καὶ λε
γέ τις ἀμφοτέροις αὐτοῖς, ἀλλ' οὔγε πρόσθεν
τούτοις, ὡς ἔοικεν, οὐκ εἰσίν. Ἐγὼ γὰρ δίκαιον μὲ
εἶναι νομίζω κατάγειν τὸν Ῥοδίων δῆμον· ἐ μὴν
ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ δίκαιον ἦν, ὅταν εἰς ἃ ποιοῦσιν ὅτα
βλέψω, προσῆκεν οἶμαι παραινέσαι κατάγειν. Διὰ
τί; ὅτι πάντων μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δίκαια
ποιεῖν ὠφελιμώτατον, αἰσχρὸν ὑμᾶς μόνους μὴ ἐθέλειν
ἁπάντων καὶ τῶν ἄλλων ὅπως ἀδικεῖν δυνήσονται πα
ρασκευαζομένων, μόνους ὑμᾶς τὰ δίκαια προτεί
νεσθαι, μηδενὸς ἀντιλαμβανομένους, ἐ δικαιοσύνην
ἀλλ' ἀνανδρίαν ἡγεῖσθαι· ὁρῶ γὰρ ἅπαντας προσ
τὴν παροῦσαν δύναμιν καὶ τὰ δίκαια ἀξιοῦντας· καὶ
παράδειγμα τοῦτο λέγειν ἔχω πᾶσιν ὑμῖν γνώρι
μον. Εἰσὶ Χαιδήκαι δίκαιαι τοῖς Ἕλλησι πρὸς βα
σιλέα, ἃς ἐποιήσαθε ἡ πόλις ἡ ὑμετέρα, ἃς ἅπαν
τες ἐγκωμιάζουσι· καὶ μὴν τοῦτο ὕστερον Λακεδαι
μόνιοι, ταύτας ὧν δὴ κατηγοροῦσι· κἂν ταύταις
ἐχὶ ταὐτὰ δίκαια ἀμφοτέροις ὥρισαι· τὰ μὲν γὰρ
ἰδίων δίκαια τὰ ἐν ταῖς πολιτείαις οἱ νόμοι κοι-

καὶ τὴν μετουσίαν ἔδοσαν καὶ ἴσην καὶ τοῖς ἀθένεσι, καὶ τοῖς ἰσχυροῖς· τοὺς δὲ Ἑλλωικῶν δικαίων οἱ κρατοῦντες ὁρισαὶ τοῖς ἡτίοσι γίνονται. Ἐπισθὴ τοίνυν ὑμῖν ἐγνακέναι τὰ δίκαια καὶ ποιεῖν ὑπάρχῃ, ὅπως καὶ πρᾶξαι ταῦτα ἐφ' ὑμῖν ἔσαι, δεῖ σκοπεῖν· ἔσαι δ' ταῦτα, ἐὰν ὑπολημφθῆτε κοινοὶ προστάται τῶν πάντων ἐλευθερίας εἶναι. Εἰκότως δέ μοι δοκεῖ χαλεπώτατον ὑμῖν εἶναι πρᾶξαι τὰ δέοντα. Τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις εἰς ἀγὼν ἐστιν, ὁ πρὸς τοὺς προδήλους ἐχθρούς· ὧν ἐὰν κρατήσωσιν, ὑδὲν ἐμποδὼν αὐτοῖς κυρίοις τῶν ἀγαθῶν εἶναι· ὑμῖν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύο· ὅτός τε ὁ καὶ τοῖς ἄλλοις· καὶ πρόσεσθ' ἕτερον τούτου πρότερον καὶ μείζων· δεῖ γὰρ ὑμᾶς βελτιομήσας κρατῆσαι τῶν τἀναντία τῇ πόλει παρ' ὑμῖν πράττειν προῃρημένων. Ὅταν δὲ μηδὲν ἧσσον τούτους ἀκριτὶ τῶν δεόντων γενέσθαι, πολλῶν ἁμαρτάνειν ὑμᾶς εἰκότως συμβαίνει. Τῶν μὲν τοίνυν πολλοὺς ἀδεῶς ταύτην τὴν τάξιν αἱρεῖσθαι τῆς πολιτείας, ἴσως μὲν αἱ παρὰ τῶν μισθοδοτῶν αὐτοῖς ὠφέλειαι μάλιστ' αἴτιαι· ἐμοὶ μὲν, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ἄν τις ἔχοι δικαίως αἰτιᾶσθαι. Ἔχρην γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν αὐτὴν ἔχειν διάνοιαν ὑμᾶς περὶ τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ τάξεως, ἥνπερ περὶ τῶν ἐν στρατείᾳ τάξεως ἔχετε. Τίς γὰρ ἐστιν αὕτη; ὑμεῖς τὸν λείποντα τὴν ὑπὸ τῷ στρατηγῷ τάξιν ταχθεῖσαν ἄτιμον οἴεσθε προσήκειν εἶναι, καὶ μηδενὸς τῶν κοινῶν μετέχειν· χρὴ τοίνυν καὶ τὸν τὴν ὑπὸ τῶν προγόνων τάξιν ἐν τῇ πολιτείᾳ παραδεδομένην λιπόντας, καὶ πολιτευομένους ὀλιγαρχικῶς, ἀτίμους τῷ συμβουλεύειν ὑμῖν αὐτοῖς ποιεῖσθαι. Νῦν δ' τοὺς μὲν συμμαχοῦντας τοὺς αὐτοὺς, ἐχθροὺς καὶ φίλους ἕξειν ὑμῖν ὁμωμοκότας,

μοκότας, νομίζετε ἐυνοϛάτους· τ̃ ὴ πολιτδυομένω
ὃς ἴϛε, σαφῶς τὺς τ̃ πόλεως ἐχθροὺς ἠρημένους
τούτους πιϛοτάτους ἡγεῖσθε. Ἀλλὰ γὰρ ὐχ ὁ, τι τι
κατηγορήσ τούτων, ἢ τοῖς ἄλλοις ὑμῖν ἐπιπλήξ
χαλεπὸν ἐυρεῖν· ἀλλ' ἀφ ὁποίων λόγων, ἢ ποία
πράξεως ἐπανορθώσεταί τις ἃ νῦν ὸϛι ὀρθῶς ἔχε
τοῦτ' ἔργον ἐυρεῖν. Ἴσως ὃν, ὰ ὴ ϐ παρόντος κα
ρῦ ϖϐὶ πάντων λέγειν· ἀλλ' ἐὰν ἃ προήρησθε, ὁ
νησθε ἐπικυρῶσαι σκμφερούσῃ τινὶ πράξ· κ τάλ
ἂν ἴσως καὶ ἐν ἂν βέλτιον χοίη. Ἐγὼ μ̃ ὃν ο
μαι δ̃εῖν ὑμᾶς ἀντιλαμϐάνεσθ τούτων τ̃ πραγ
μάτων ἐρρωμένως, κ πράττειν ἀξια τ̃ πόλεως· σ
θυμουμένους, ὁτι χαίρετε ἀκούοντες, ὁταν τις ἐπαι
νῇ τὺς προγόνους ὑμῶν, κ τὰ πεπραγμένα ἐκείνοι
διεξίῃ, κ τὰ πρόπαια λέγῃ· νομίζετε τοίνυν ταῦ
τα ἀναδ̃εῖναι τὺς προγόνους ὑμῶν, ὐχ ἵνα θαυ
μάζητε ταῦτα θεωροῦντες μόνον, ἀλλ' ἵνα κ μι
μῆσθε τὰς τ̃ ἀναδ̃έντων ἀρετάς.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ὁ περὶ τῶν Μεγαλοπολιτῶν

ΛΟΓΟΣ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὅτε Λακεδαιμόνιοι νικηθέντες ὑπὸ Θηβαίων ἐν Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας, εἰς κίνδυνον μέγαν κατέστησαν, ἀποστάντων Ἀρκάδων, καὶ προσθεμένων τοῖς Θηβαίοις, Ἀθηναῖοι σύμμαχοι Λακεδαιμονίοις γενόμενοι διέσωσαν αὐτούς. Ὕστερον δὲ Λακεδαιμόνιοι τὸν κινδύνων ἀπαλλαγέντες καὶ προϊόντες πάλιν εἰς δύναμιν, ἐπὶ Μεγάλην πόλιν τῆς Ἀρκαδίας ἤρχοντο· καὶ τοὺς Ἀθηναίους παρεκάλουν ἀφ' πρεσβείας κοινωνεῖν αὐτοῖς τοῦ πολέμου· πεπόμφασι δὲ καὶ οἱ Μεγαλοπολῖται πρέσβεις Ἀθήναζε παρακαλοῦντες ὑπὲρ ἑαυτῶν. Ὁ τοίνυν Δημοσθένης συμβουλεύει μὴ βοηθεῖν αἱρεθεῖσαν Μεγάλην πόλιν, μὴ δὲ εἰς ἰσχὺν προελθόντας Λακεδαιμονίους· συμφέρειν λέγων τοῖς Ἀθηναίοις τὸ μὴ φοβερὰν εἶναι τὴν Λακεδαίμονα.

ΑΜφότεροί μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ τοῖς Ἀρκάσι, καὶ οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις συνφρονοῦντες. Ὥσπερ γὰρ ἀφ' ἑκατέρων ἥκοντες, οὐχ ἡμῶν

ἡμῶν ὄντες πολῖται, πρὸς ἃς ἀμφότεροι πρεσβεύονται, κατηγορῆσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους· ἢ οὐ τοῦτο μὲν τὸ ἀφιγμένων ἔργον· τὸ δὲ κοινῶς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λέγειν, καὶ τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν σκοπεῖν ἄνδρ' φιλονεικίας, τοῦ ἐνθάδε συμβουλεύοντος ἀξιώτατον· νῦν δ' ἔγωγε, εἴ τις αὐτῶν ἀφέλοι τὸ γιγνώσκειν, καὶ τὸ τῇ φωνῇ λέγειν Ἀττικῶς, πολλοὺς ἂν οἶμαι τοὺς μὲν Ἀρκάδας, τοὺς δὲ Λάκωνας αὐτῶν εἶναι νομίσαι· ἐγὼ δὲ, ὁρῶ μὲν ὡς χαλεπὸν τὰ βέλτιστα λέγειν ἐστί· ζωντεξηπατημένων γὰρ ὑμῶν καὶ τῶν μὲν ταυτὶ βουλομένων, τῶν δὲ ταυτί, ἐν τὰ μεταξύ τις ἐγχέῃ λέγων, καὶ ὑμεῖς μὴ προμείνητε μαθεῖν· χαριεῖται μὲν ἑτέροις, ἁλώσεται δὲ πρὸς ἀμφοτέρους· ἐγὼ μὲν, ἀλλ' αἱρήσομαι μᾶλλον αὐτὸς, ἂν ἄρα τοῦτο πάθω, δοκεῖν φλυαρεῖν, ἢ περ ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει, πεισθέντες τισὶν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι. Τὰ μὲν δὴ ἄλλα ὕστερον, ἂν ὑμῖν βουλομένοις ᾖ, λέξω· ἀπὸ δὲ τῶν ὁμολογουμένων ὑφ' ἁπάντων ἄρξομαι, ἃ κράτιστα νομίζω διδάσκειν. Οὐκοῦν, ἐμοὶ μὲν εἰς ἀντειπὼν, ἅπερ συμφέρει τῇ πόλει, καὶ Λακεδαιμονίους ἀσθενεῖς εἶναι, καὶ Θηβαίους τοσούσδε. Ἔστι τοίνυν ἐν τινι καιρῷ τοιούτῳ τὰ πράγματα νῦν, εἶτι δεῖ τοῖς εἰρημένοις πολλάκις παρ' ὑμῖν λόγοις τεκμήρασθαι ὡς ἐστὶ Θηβαίους μὲν Ὀρχομενοῦ, καὶ Θεσπιῶν, καὶ Πλαταιῶν οἰκισθεισῶν ἀσθενεῖς γενέσθαι· Λακεδαιμονίους δὲ, εἰ ποιήσονται Ἀρκαδίαν ὑφ' ἑαυτοῖς, καὶ Μεγάλην πόλιν αἱρήσουσι, πάλιν ἰσχυρὰς γενήσεσθαι· Σκεπτέον τοίνυν, μὴ πρότερον τοὺς δὲ γενέσθαι φοβερὸς καὶ μεγάλους ἐάσωμεν, ἢ σμικροὶ μικροὶ γενήσονται· καὶ λάθωσιν ἡμᾶς πλείονι μείζους οἱ Λακεδαιμόνιοι

δαιμόνιοι γενόμθοι, ἢ ὅσῳ τὰς Θηβαίας ἐλάττ|ας συμφέρῃ γενέσθ. ὃ γὰ ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποιμθ, ὡς ἀνταλλάξασθε βελοίμεθα ἀντιπάλας Λακεδαιμονίας ἀντὶ Θηβαίων· ὧδε τᾶτ' ἔσθ' ὃ σπεδάζομθ, ἀλλ' ὅπως μηδέτεροι δυνήσον᾽ μηδὲν ἡμᾶς ἀδικεῖν· οὕτω γὰ ἂν ἡμεῖς μ᾽ πλείσης ἀδείας εἴημθ. Ἀλλὰ νὴ Δία, ταῦτα μὲ ἔστω δεῖν ἔχ᾽ν φήσομθ· δεινὸν ᾽, εἰ πρὸς ἓς παρεστ|όμεθα ἐν Μαντινείᾳ, τᾶτας συμμάχους αἱρησόμεθα· εἶτα βοηθήσομθ τᾶτοις ἐναντία ἐκείνοις, μεθ' ὧν τότε ἐκινδυνεύομθ, καί μοι ταῦτα δοκεῖ προσδεῖσθαι δέ τι ᾽ τὰ δίκαια ποιεῖν ἐθελόντων τ̃ ἑτέρων. Εἰ μ̃ τοίνυν ἐθελήσασι πάντες εἰρήνην ἄγ᾽ν, ὁ βοηθήσομθ τοῖς Μεγαλοπολίταις· ὧδεν γὰ δεήσ᾽. Ὥστε ὁδοτιοῦν ὑπεναντίον ὑμῖν ἔσαι πρὸς τὰς συμπαραταξαμθύας σύμμαχοι δ᾽ ἡμῖν οἱ μ̃ ὑπάρχασιν, ὡς φασιν, οἱ ᾽, προσγενήσονται νυνί· κ᾽ τί ἂν ἄλλο βελοίμεθα; ἐὰν ᾽ ἀδικῶσι κ᾽ πολεμεῖν οἴονται δεῖν, εἰ μ̃ ὑπὲρ τᾶτα μόνον βελθυτέον, εἰ χρὴ Μεγάλην πόλιν ἡμᾶς προέσθ Λακεδαιμονίοις, ἢ μή· δίκαιον μὴ ὄ· συ|χωρῶ δ᾽ ἔγωγ' ἐᾶσαι, κ᾽ μηδὲν ἐναντιωσθῆναι τοῖς τότε τ̃ αὐτῶν μεταχ̃σι κινδύνων. Εἰ δ᾽ ἅπαντες ἐπίσασθε ὅτι ταύτ᾽ ἂν ἔλωσιν ἴασιν ἐπὶ Μεσσήνην· φρασάτω τις ἐμοὶ τ̃ νῦν χαλεπῶν τοῖς Μεγαλοπολίταις, τί τόθ' ἡμῖν συμβελεύσ᾽ ποιεῖν; ἀλλ' ὧδείς ἐρεῖ. Καὶ μὴν πάντες ἐπίσασθε, ὡς, κ᾽ παραινέντων τᾶτων, κ᾽ μὴ, βοηθητέον, κ᾽ ἅμ᾽ τὰς ὅρκους, ὃς ὀμωμόκαμθ Μεσσηνίοις, κ᾽ ἅμ᾽ τὸ συμφέρον εἶναι κατοικεῖσ᾽ ταύτ᾽ν τὴν πόλιν. Σκοπ|εῖσθε δὴ πρὸς ὑμᾶς αὐτὰς, ποτέραν τὴν ἀρχὴν καλλίονα κ᾽ φιλανθρω-

ποτέραν ποιήσεσθε. Ἢ μὴ ἐπιτρέπειν ἡμᾶς ἀδικεῖν Λακεδαιμονίοις, τὴν ὑπὲρ Μεγάλης πόλεως, ἢ τὴν ὑπὲρ Μεσσήνης. Νῦν μὲν γε, βοηθεῖν δόξετε Ἀρκάσι, καὶ τὴν εἰρήνην σπουδάζειν εἶναι βεβαίαν, ὑπὲρ ἧς κινδυνεύσατε καὶ παρετάξασθε· τότε δ' εὐθὺς πᾶσιν ἔσεσθε, ἃ δ' δικαίως μᾶλλον ἕνεκα Μεσσήνης εἶναι βέλομαι, ἢ διὰ πρὸς Λακεδαιμονίους φόβον. Δεῖ δὴ σκοπεῖν μὲν ἀεὶ καὶ πράττειν τὰ δίκαια, συμπαρατηρεῖν δὲ, ὅπως ἅμα καὶ συμφέροντα ἔσται ταῦτα. Ἔστι τοίνυν καὶ τοιοῦτός τις λόγος παρὰ τῶν ἀντιλεγόντων, ὡς κομισάσθαι τ' Ὠρωπὸν ὑμᾶς εἰρήνης δεῖ. Εἰ δή τις βοηθήσοντας ἂν ἡμῖν, ἐχθρὸς ἐπ' αὐτὸν νῦν κτησόμεθα, οὐκ ἔξομεν συμμάχους. Ἐγὼ δή, τὸ μὲν κομισάσθαι Ὠρωπὸν πράττεσθαί φημι δεῖν καὶ αὐτός· τὸ δ' ἐχθρὸς ἡμῖν ἔσεσθαι Λακεδαιμονίους νῦν, ἐὰν ποιησώμεθα συμμάχους Ἀρκάδων τοὺς βελομένους ἡμῖν εἶναι φίλους μόνοις δὴ εἰπεῖν ἐξεῖναι νομίζω τοῖς πείσασιν ἡμᾶς, ὡς κινδυνῶδες Λακεδαιμονίοις, βοηθεῖν αὐτοῖς· οἱ γὰρ ταῦτα λέγοντες ἔπεισαν ὑμᾶς, πάντων Πελοποννησίων ἐλθόντων ὡς ὑμᾶς, καὶ μεθ' ὑμῶν ἀξιούντων ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἰέναι, τοῦτο μὲν, μὴ προσδέξασθαι· καὶ νῦν τοῦθ' ὅπερ ἦν ὑπόλοιπον αὐτοῖς, ἐπὶ Θηβαίους ἦλθον· ὑπὲρ ὧν τ' Λακεδαιμονίων σωτηρίας, καὶ χρήματα εἰσφέρειν, καὶ τοῖς σώμασι κινδυνεύειν. Καί τοι, δοκεῖ ἂν ὑμῖν ἠθελήσατε δῆπου σώζειν αὐτούς, εἰ τοῦτο πρόλεγον ὑμῖν, ὅτι σωθέντες, ἐὰν μὴ ποιεῖν, ὅ, τι βάλονται, πάλιν αὐτοὺς ἕξετε, καὶ ἀδικεῖν, δημοσίαν χάριν ὑμῖν ἔξουσι τ' σωτηρίας· καὶ μὴν εἰ καὶ σφόδρα ἐναντίοι ἐσὶ τοῖς Λακεδαιμονίων ἐπιχειρήμασι, τὸ τοὺς Ἀρ-

κάδας

κάδας ἡμᾶς συμμάχους ποιήσασθαι, προσήκ⸗
ὅπως πλέιω χάριν αὐτοῖς ἔχ⸗ν, ὧν ἐσώθησαν ὑφ᾽
ὑμῶν εἰς τὰς ἐσχάτας ἐλθόντες κινδύνους, ἢ ὧν ἀ-
δικεῖν κωλύονται νῦν, ὀργίζεσθαι. Ὥσε πῶς ἀ
βοηθήσουσιν ὑμῖν ἐπ᾽ Ὠρωπὸν; ἢ κάκιστοι πάντων
ἀνθρώπων δόξουσιν εἶναι· ὦ, μὰ τὰς θεὰς, ἔγωγε
οὐχ ὁρῶ. Θαυμάζω τοίνυν τ̃ λεγόν⸗αν τ̃ λόγον
τοῦτον, ὡς εἰ συμμάχους ποιησόμεθα Ἀρκάδας, κ᾽
ταῦτα πράξομ⸗, μεταβάλλεσθαι δόξ⸗, κ᾽ οὐδὲν
ἔχ⸗ν πιστὸν ἡ πόλις. Ἐμοὶ γ᾽ δοκεῖ τἀναντίον, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Διὰ τί; ὅτι τ̃ ἁπάντων ἀδίκω
ἀντιπεῖν οἶμαι, ὡς ἀ κ᾽ Λακεδαιμονίους, ⊂ πρό-
τερον Θηβαίους, κ᾽ τὸ τελευταῖον Εὐβοέας ἔσωσεν
ἡ πόλις, κ᾽ μ̃ ταῦτα συμμάχους ἐποιήσατο, ἵν
τι κ᾽ τὸ αὐτὸ ἀεὶ βελομ⸗ν πράττ⸗ιν. Ἔσι γ᾽ τ̃-
το τί; τοὺς ἀδικουμ⸗νους σώζ⸗ν. Εἰ τοίνυν τ̃θ᾽ ἕ-
τως ἔχ⸗, οὐκ ἔτ᾽ ἂν ἡμεῖς εἰημ⸗οι μεταβαλλό-
μ⸗νοι, ἀλλ᾽ οἱ μὴ θέλοντες τοῖς δικαίοις ἐμμ⸗ίν⸗ν.
Καὶ φανήσεται τὰ πράγματα ἀ⸗ὶ τοὺς ἀεὶ πλε-
ονεκτεῖν βελομ⸗νους μεταβαλλόμ⸗να, οὐχ ἡ πόλις
ἡμῶν. Δοκεῖτ᾽ δέ μοι Λακεδαιμόνιοι μάλα δει-
νῶν ἔργον ἀνθρώπων ποιεῖν. Νυνὶ γάρ φασιν οἰκεῖ-
οι δεῖν, Ἠλείους μ̃ τ̃ Τριφυλίας τινὰ κομίσασ-
θαι· Φλιασίους γ᾽ τὸ Τρικάρανον· ἄλλους δέ τινας
τ̃ Ἀρκάδων τὴν αὐτῶν· κ᾽ τ̃ Ὠρωπὸν ἡμᾶς. Οὐχ
ἵνα ἑκάστους ἡμῶν ἰδώσιν ἔχοντας τὰ ἑαυτῶν· οὐδὲ
ὀλίγ⸗ δεῖ· οὐδὲ γ᾽ ἂν φιλάνθρωποι γεγονότες εἶεν·
ἀλλ᾽ ἵνα πᾶσι δοκῶσι συμπράττ⸗ιν, ὅπως ἂν ἕκα-
στοι κομίσωνται ταῦθ᾽, ἃ φασιν αὐτῶν εἶναι· ἵν᾽
ἐπιδᾶν ἴωσιν ἐπὶ Μεσσήνην κ᾽ αὐτοὶ, συστρατεύσ⸗αι
πάντες αὐτοῖς ἕτοι, κ᾽ βοηθῶσι προθύμως, ἢ δο-

κῶσιν ἀδικεῖν, περὶ ὧν ἔφασαν ἕκαστοι σφῶν αὐ-
τῶν εἶναι συμψήφους λαβόντες ἐκείνους, μὴ τὴν ὁ-
μοίαν ἀυτοῖς χάριν ἀποδιδόντες. Ἐγὼ δ' νομίζω
τὴν πόλιν πρῶτον μὲν κ) χωρὶς ἅπ καθυφεῖναι Λα-
κεδαιμονίοις, τινὰς Ἀρκάδων Ὠρωπὸν ἂν κομί-
σασθαι, κ) μετ' ἐκείνων, ἂν τὰ δίκαια ποιεῖν ἐ-
θέλωσι, βοηθέντων, κ) μὴ τ' ἄλλων τ' ἐστὶ οἰο-
μένων δεῖν Θηβαίους ἐὰν ἔχῃ τὰ ἀλλότρια. Εἰσὶ
ἄρα τοῦτ' εὐδηλον ἡμῖν γένοιτο, ὅτι μὴ Λακεδαι-
μονίους ἐῶντες τὴν Πελοπόννησον καταιρέψασθαι,
οὐκ οἷοί τε ἐσόμεθα Ὠρωπὸν λαβεῖν, αἱρετώτερον
ἐι οἷόν τ' εἰπεῖν, ἡγοῦμαι τ' Ὠρωπὸν ἐᾶν, ἢ Λα-
κεδαιμονίοις Μεσσήνην προέσθαι κ) Πελοπόννησον.
Οὐ γὰρ ἂν ἡγοῦμαι περὶ τούτου μόνον ὑμῖν εἶναι τ'
λόγον πρὸς ἐκείνους· ἀλλ' ἐάσω τόγε ἐπελθὸν εἰ-
πεῖν μοι· περὶ πολλῶν σοὶ ἂν οἶμαι κίνδυνον ὑμῖν
γενέσθαι. Ἀλλὰ μὴν, ἄγε φασὶ πεπρᾶχθαι δί-
Θηβαίους τοῖς Μεγαλοπολίταις ὑπεναντίως πρὸς ὑμᾶς,
ἄτοπον νῦν μὲν ἐν κατηγορίας μέρει ποιεῖσθαι
βουλομένων ἢ γενέσθαι φίλων αὐτῶν, ἵνα τοὐναν-
τίον εὖ ποιῶσιν ὑμᾶς βασκαίνειν κ) σκοπεῖν, ἐξ ὅτου
τρόπου μὴ γενήσονται· κ) μὴ γιγνώσκειν, ὅτι ὅσῳ
ἂν σπουδαιοτέρους τούτους περὶ Θηβαίους γεγενημέ-
νους ἀποδείξωσι, τοσούτῳ πλείονος ὀργῆς αὐτοὶ δι-
καίως ἂν τυγχάνοιεν, εἰ τοιούτων συμμάχων τὴν
πόλιν, ὅτ' ἐφ' ὑμᾶς προτέρους ἦλθον, ἢ Θηβαίους,
ἀπεσέρησαν. Ἀλλ' οἶμαι ταῦτα μὲν ἐσι δεύτερα
ἀνθρώπων βουλομένων ἑτέρων ποιῆσαι τούτους συμ-
μάχους. Ἐγὼ δ' ὅσα ἂν ἐκ λογισμοῦ σκοπῶν τις
εἰκάσαι, κ) τοὺς πολλοὺς ὑμῶν οἶμαι ταῦτα φῆσαι,
ὅτι εἰ λήψονται Μεγάλῃ πόλιν Λακεδαιμονίοις,

κινδυνεύσ[ει]

κινδυνεύσῃ Μεσσήνη. Εἰ ὴ κὴ ταύτῃ λήψονται, φημὶ ὑμᾶς ἔσεσθ̃ συμμάχους Θηβαίων. Πολὺ δὴ κάλλιον κὴ ἀμφότερον, τὴν Θηβαίων συμμαχίαν αὐτὸς παραλαβεῖν, τ̃ῇ ὴ Λακεδαιμονίων πλεονεξίᾳ μὴ ἐπιτρέπῃν· ἢ νῦν ἐκκόπτοντας μὴ τὸς Θηβαίων σώσωμεν συμμάχους, τούτους μὲ προέσθ̃, πάλιν ὴ σώζῃν αὐτὸς τὸς Θηβαίους, κὴ προσέτι ἐν φόβῳ καθεστάναι περὶ ἡμῶν αὐτῶν. Οὐ γὰρ ἔγωγε ἀδεὲς τ̃τ' ὑπολαμβάνω τ̃ῇ πόλῃ, τὸ λαβεῖν Μεγάλην πόλιν Λακεδαιμονίους, κὴ πάλιν γενέσθ̃ μεγάλους. Ὁρῶ γὰρ αὐτὸς κὴ νυνὶ, ἐχ ὑπὲρ ὃ μὴ παθεῖν τι κακὸν πολεμοῦντας, ἀλλ' ὑπὲρ ὃ κομίσασθ̃ τὴν πρότερον ὄσαν ἑαυτοῖς δύναμιν. Ὧν δὴ ὅτ' ἐκείνην εἶχον ἀφῃροῦντο, ταῦθ' ὑμεῖς μᾶλλον ἴσως εἰδότες, ἢ ἐγὼ, φοβοῖθ' ἂν εἰκότως. Ἡδέως δ' ἂν πυθοίμην τ̃ λεγόντων, κὴ τὸς Θηβαίους μισεῖν φασκόντων κὴ τὸς Λακεδαιμονίους· πότερα δὴ ἑκάτεροι μισοῦσιν, ὃς δὴ μισοῦσιν, ὑπὲρ ὑμῶν κὴ ὃ συμφερόν⊙ ὑμῖν, ἢ ὑπὲρ μὲ Λακεδαιμονίων Θηβαίους, ὑπὲρ ὴ Θηβαίων Λακεδαιμονίους, ἑκάτεροι; εἰ μὲ γὰρ ὑπὲρ ἐκείνων, ἀδετέροις ὡς μαινομένοις πειθ̃θ̃ προσήκῃ· εἰ δ' ὑπὲρ ἡμῶν φήσουσι, τί πέρα ὃ καιρὸ τὸς ἑτέρους ἐπαίρουσιν; ἔστι γὰρ, ἔστι Θηβαίους ταπεινὸς ποιεῖν, ἄνδρ ὃ Λακεδαιμονίους ἰσχυροὺς καθεστάναι· κὴ πάνυγε ῥᾴδιον, ὡς δ' ἐγὼ πφράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. Ἴσμεν ἅπαντες τ̃τ', ὅτι τὰ μὲ δίκαια πάντες, ἐὰν κὴ μὴ βέλωνται, μέχρι γ' ὃ ἀισχύνης μὴ πράττῃν· τοῖς ὴ ἀδίκοις ἐναντιοῦσθ̃αι φανερῶς. Ἄλλως τε κἄντινες βλάπτωνται, κὴ τ̃το, τὸ λυμαινόμενον πάνδ' εὑρήσομεν, κὴ ταύτῃ ἀρχὴν ὄσαν πάντων τ̃ κακῶν, τὸ μὴ θέλειν τὰ δίκαια πράττῃν ἁπλῶς. Ἵνα τοίνυν μὴ τ̃το ἐμποδὼν γένηται, τὸ, τὸς Θη-

βάιως γενέαλ μικρὰς, τὰς μὲ Θεσπιὰς, κὴ τ' Ὀρχομενὸν, κὴ τὰς Πλαταιὰς κατοικίζεαλ φῶμὴ δεῖ· κὴ συμπράτ[illegible]ωμὴ αὐτοῖς, κὴ τὰς ἄλλας ἀξιῶμὴ· ταῦτα γὰ καλὰ κὴ δίκαια, μὴ φθειροῦσαν πόλις ἀρχαίας ἐξανες ὥσας· τὴν ὴ Μεγάλω πόλιν κὴ τὴν Μεσσήνω μὴ προώμεθα τοῖς ἀδικοῦσι· μὴ δ' ἐπὶ τῇ προφάσ[illegible] τῇ Θεσπιῶν κὴ Πλαταιῶν, τὰς ἴσας κὴ κατοικυμένας πόλις ἀναιρεθείσας φείδομὴ. Κἂν ἢ πρόδηλα ταῦτα, ἰδεὶς, ὅς τις ὁ βυλήσεται παύσεαλ Θηβαίους ἔχοντας τὴν ἀλλοτρίαν· εἰ ὴ μὴ, πρῶτον μὲ ἐναντίους ἐξόμὴ πρὸς ἐκείνα τούτους, εἰκότως, ὅταν ἡγῶνται τὴν ἐκείνων κατοίκησιν ἑαυτοῖς ὄλεθρον φέρφν, εἶτ' ἀνήνυτα πράγματα ἔξομὴ αὐτοί. Τί γὰ ὡς ἀληθῶς ἔσαι πέρας, ὅταν ἀεὶ τὰς μὲ ἴσας πόλις ἐῶμὴ ἀναιρεῖν, τὰς ὴ ἀνηρημένας ἀξιῶμὴ οἰκίζφν; Λέγουσι τοίνυν οἱ μάλισα δοκοῦντες δίκαια λέγφν, ὡς δεῖ τὰς σήλας καθελεῖν τὰς πρὸς Θηβαίους, εἴπερ ἡμέτεροι βεβαίως ἔσονται σύμμαχοι. Οἱ ὴ φασι μὲ αὐτοῖς ἐᾶν εἶναι σήλας, ἀλλὰ τὸ συμφέρον εἶναι τὸ ποιοῦν τὴν φιλίαν· τὰς ὴ βοηθοῦντας ἑαυτοῖς, τούτους νομίζφν εἶναι συμμάχους· Ἐγὼ δ' εἰ τὰ μάλισά εἰσι τοιοῦτοι, ὠδί πως ἔχω· φημὶ δεῖν ἅμα τούτους τε ἀξιοῦν καθαιρεῖν τὰς σήλας, κὴ Λακεδαιμονίους ἄφφν εἰρήνλω· ἐὰν ὴ μὴ ἐθέλωσι ποιεῖν ὁπότεροι ταῦτα, τότ' ἤδη μὴ θελόντων ἡμᾶς γίνεαλ. Εἶτε γὰ εἰρήνης γιγνομένης αὐτοῖς, οἱ Μεγαλοπολῖται ἔτι τ' Θηβαίων συμμαχίας ἔξονται, φανεροὶ δήπου πᾶσιν ἔσονται τὴν πλεονεξίαν τὴν Θηβαίων, ὐ τὸ δίκαιον, αἱρούμενοι. Εἴτε συμμάχους ἀδόλως ἡμᾶς τ' Μεγαλοπολιτῶν ποιουμένων, μὴ ἐθελήσουσιν ἄφφν εἰρήνλω οἱ Λακεδαιμόνιοι, δῆλοι δήπου πᾶσιν ἔσονται, ὐχ ἵνα Θεσπιαὶ κατοικιζῶσι

κιθῶσι ποιούμενοι τὴν σπουδήν, ἀλλ' ἵνα τ̃ πολέμου τούτου ἀφέλειαν κτήσ☞ Θηβαίοις, τὴν Πελοπόννησον ὑφ' ἑαυτοῖς ποιήσωνται. Θαυμάζω δ' ἐνίων, εἰ τὸ μὲν Θηβαίων συμμάχους εἶναι τοὺς Λακεδαιμονίων ἐχθροὺς φοβοῦνται· εἰ δ' καταστρέψονται Λακεδαιμόνιοι τούτους αὐτούς, μηδὲν ἡγοῦνται φοβερόν· καὶ ταῦτ' ἔρξω πεῖραν ἡμῖν δεδωκότ☞ τ̃ χρόνου, ὅτι Θηβαῖοι μὲν τούτοις συμμάχοι ἐπὶ Λακεδαιμονίους ἀεὶ χρῶνται· Λακεδαιμόνιοι δ' ὅτ' εἶχον αὐτούς, ἐφ' ἡμᾶς ἐχρῶντο. Οἶμαι τοίνυν ἐγώ γε κἀκεῖνο ἐνθυμεῖσθαι δεῖν, ὅτι μὴ προσδεξαμένων μὲν ὑμῶν τοὺς Μεγαλοπολίτας, ἐὰν μὲν ἀναιρεθῶσι καὶ διοικισθῶσιν, ἀχυροῖς Λακεδαιμονίοις εὐθὺς ἐσιν εἶναι. Ἐὰν δ' σωθῶσιν ἄρα, ὡς ἤδη τι καὶ παρ' ἐλπίδας ἐξέβη, βέβαιοι σύμμαχοι Θηβαίων δικαίως ἔσονται· ἐὰν δ' προσδέξησθε, τούτοις μὲν ἐπαμέρξῃ ἤδη σωθῆναι δι' ὑμᾶς· τὸ δ' συμβησόμενον καὶ τ̃ κινδύνου λογισμὸν μετενεγκόντες, σκοπῶμεν ἐπὶ Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων· ἐὰν μὲν τοίνυν καταπολεμηθῶσιν οἱ Θηβαῖοι, ὥσπερ αὐτοὺς δεῖ, οὐκ ἔσονται μείζους τ̃ δέοντ☞ οἱ Λακεδαιμόνιοι, τούτους ἔχοντες ἀντιπάλους τοὺς Ἀρκάδας ἐγγὺς οἰκοῦντας· ἐὰν δ' ἀνενέγκωσιν ἄρα οἱ Θηβαῖοι, καὶ σωθῶσι, καὶ μὴ πέσωσιν· ἀλλ' ἂν ἀσθενέστεροί γε ἔσονται, ἡμῖν συμμάχων γεγενημένων τ̃ δε, καὶ δι' ἡμᾶς σεσωσμένων. Ὥστε παντα χῇ συμφέρει μήτε προέσθαι τοὺς Ἀρκάδας, μήτε δι' αὐτούς, ἂν ἄρα σωθῶσι, φέλγεσθαι δοκεῖν, μηδὲ δι' ἄλλους τινάς, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. Ἐγὼ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μᾶλλον τοὺς Θεοὺς, ὅτε φιλῶν ἑτέρους, ὅτε μισῶν ἰδίᾳ, εἴρηκα· ἀλλ' ἃ νομίζω συμφέρειν ὑμῖν, καὶ παραινῶ, μὴ προέσθαι Μεγαλοπολίτας, μηδ' ἄλλων ἁπλῶς μηδένα τ̃ ἐλαττόνων τῶν μείζονος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ἀθηναίου Ῥήτορος
Ὀλυνθιακὸς Λ Ο Γ Ο Σ α΄

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ
Τῦ Ὀλυνθιακῦ πρώτυ Λόγυ.

Ὀλυνθος ἦν πόλις ἐπὶ Θράκης. Ἑλληνικὸν ἦ τὸ τὴ τ̃ συνοικούντων τὸ γένος, ἀπὸ Χαλκίδος τ̃ ἐν Εὐβοίᾳ· ἡ ἦ Χαλκὶς Ἀθηναίων ἄποικος. Πολλοὶ ἦ πόλεμοι κ̀ ἔνδοξοι τ̃ Ὀλύνθυ. Ἀθηναίοις τε γ̀ ἐπολέμησεν ἄρχουσι τ̃ Ἑλλήνων τ̃ παλαιὸν, κ̀ αὖθις Λακεδαιμονίοις· χρόνῳ τε εἰς δύναμιν προῆλθε μεγάλην, κ̀ τ̃ συγγενῶν πόλεων ὑπερεῖχεν. Ἦν γ̀ ἐπὶ Θράκης πολύ τι γένος Χαλκιδικὸν, Φιλίππῳ ἦ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχίαν οἱ Ὀλύνθιοι ποιησάμενοι, κ̀ πολεμοῦντες μετ' αὐτ̃ πρὸς Ἀθηναίους τὸ κατ' ἀρχὰς, κ̀ τοῦτο μ̀ Ἀνθεμοῦντα παρὰ τ̃ Μακεδόνος εἰληφότες, πόλιν ἀμφισβητήσιμον Μακεδόσι κ̀ Ὀλυνθίοις· τοῦτο ἦ Ποτίδαιαν, ἣν Ἀθηναίων ἐχόντων, ἐκπολιορκήσας ὁ Φίλιππος Ὀλυνθίοις παρέδωκεν· ὕστερον ὑποπλεύσαντα ἤρξαντο τ̃ βασιλέα, ὁρῶντες αὐτ̃ ταχεῖαν κ̀ πολλὴν τὴν αὔξησιν, ὑ πιστὴν τὴν γνώμην. Ἀποδημοῦντα ἦ τηρήσαντες αὐτὸν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς Ἀθηναίους,

Αθηναίους, κατελύσαντο τὸ πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς ξυνθήκας τὰς πρὸς Φίλιππον. Συνετέθειντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Αθηναίους, καὶ ἂν ἄλλό τι δόξῃ, κοινῇ σπείσασθαι. Ὁ δὲ Φίλιππος πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς ὁρμῶν, τότε δὲ ταύτην λαβών, ὡς τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι, καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτοῦ φιλίαν ἐσπεισμένοις, πόλεμον ἐπήνεγκεν. Οἱ δὲ πεπόμφασι πρέσβεις εἰς Αθήνας, βοηθείας· οἷς ὁ Δημοσθένης συναγορεύσ, βοηθεῖν κελεύων τοῖς Ὀλυνθίοις, καὶ φησι τὴν Ὀλυνθίων σωτηρίαν ἀσφάλειαν τῶν Αθηναίων εἶναι· σωζομένων γὰρ τῶν Ὀλυνθίων, ἐδέποτε ἥξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς Αθηναίοις ἐξουσίαν ἔσεσθαι πλεῖν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, κἀκεῖ ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον. Εἰ δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ γένηται ἡ πόλις αὕτη, ἀνεῖσθαι τὴν ἐπὶ τοὺς Αθηναίους ὁδὸν τῷ βασιλεῖ. Φησὶ δὲ δυσμάχητον εἶναι τὸν Φίλιππον, οὐχ ὡς ὑπείληπται, θαρσύνων ἐπ' αὐτὸν τοὺς Αθηναίους. Διείλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμβουλεύων ποιῆσαι αὐτὰ στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν· καὶ τὸ ἔθος ὃ πρόσθεν ὂν, ᾧ ἐχρῶντο οἱ Αθηναῖοι, ἀνάγκη σαφηνίσαι. Οὐκ ὄντος τὸ παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἐκρίων, καὶ πάντων καταλαμβάνειν τόπον σπουδόντων, πληγαί τε ἐγένοντο, καί τις καὶ τραύματα. Τοῦτο κωλύσαι βεληθέντες οἱ προεστῶτες τῶν Αθηναίων, ὠνητοὺς ἐποιήσαντο τοὺς τόπους. Καὶ ἔκαστον ἔδει διδόναι δύο ὀβολούς, καὶ καταβαλόντα θέαν ἔχειν. Ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ

πένητες

πένητες τῷ ἀναλώματι λυπεῖσθε, ὅτι δ' δημοσί
λαμβάνειν ἕκαστον ἐτάχθη τὰς δύο ὀβολούς· ἐν
τεῦθεν μὲν ἓν τὸ ἔθος ἤρξατο. Προῆλθε δ' εἰ
τοσοῦτον, ὥστε οὐκ εἰς τοῦτο μόνον ἐλάμβανον
ἀλλὰ ἁπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα δι
νέμοντο, ὅθεν καὶ περὶ τὰς στρατείας ὀκνηροὶ κα
έσησαν. Πάλαι μὲν γὰρ στρατεύόμενοι μισθὸ
παρὰ τοῦ πόλεως ἐλάμβανον· τότε δ' ἐν ταῖς θε
ωρίαις καὶ ταῖς ἑορταῖς οἴκοι μένοντες, διενέμοντ
τὰ χρήματα. Οὐκ ἔτι δ' ἦν ἥδιον ἐξιέναι καὶ κιν
δυνεύειν· ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν θεωρικῶ
τούτων χρημάτων, θάνατον ἀπειλοῦντα τῷ γρα
ψαντι μετατεθῆναι ταῦτα εἰς τὴν ἀρχαίαν τα
ξιν, καὶ γενέσθαι στρατιωτικά. Διὸ ὁ Δημοσθέν
ευλαβῶς ἅπτεται περὶ τούτου συμβουλῆς· καὶ ὑπερμ
τήσας ἑαυτὸν, ὅτι σὺ γράφεις ταῦτα εἶναι στρα
τιωτικά; ἐπιφέρει, μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε· τα
σαῦτα μὲν περὶ τῶν θεωρικῶν. Διείληκται δ' ὑ
ῥήτωρ ὁ περὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξιῶν αὐ
τὸς στρατεύεσθαι, καὶ μὴ ἀφεῖναι ξένους, ὥσπερ εἰώ
θεσαν, ποιεῖσθαι τὴν βοήθειαν. τοῦτο γὰρ αἴτιο
εἶναι ἔφη τοῦ τὰ πράγματα ἀπόλλυσθαι.

ΑΝΤΙ' πολλῶν ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθη
ναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἐλέσθαι νο
μίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο, τὸ μέλ
λον συνοίσειν τῇ πόλει, περὶ ὧν νυ
σκοπεῖτε· ὅτε τοίνυν τοῦθ' ὕστερος ἐγὼ
προσήκειν προθύμως ἐβουλόμην ἀκοῦσαι τῶν βελομένων συμ
βουλεύειν. Οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος
ἥκει τις, τοῦτο ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε· ἀλλὰ κ
ὑμετέρα

ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω, πολλὰ τ δέοντων ὀκ
ἔ παραχρῆμα συνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν. Ὡς ἐξ
ἁπάντων ῥαδίαν τὴν ἔ συμφέρονθ ὑμῖν αἵρεσιν
γενέσθ. ὁ μὲν δὴ παρὼν καιρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
μονονυχὶ λέγει φωνὴν ἀφιείς, ὅτι τ πραγμά-
των ὑμῖν ὀκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστιν, εἴπερ
ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε. Ἡμεῖς δ' ὅσ-
τις οὖν ὄντινά μοι δοκῶμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά.
Ἔστι δὴ τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφισαθ μὲν ἤδη
τὴν βοήθειαν, καὶ παρασκευάσαθ τὴν ταχίστην, ὅ-
πως ἐνδέχεσθε βοηθήσετε, καὶ μὴ πάθητε ταὐτὸν,
ὅπερ καὶ πρότερον· πρεσβείαν γ πέμψαι, ἥτις ταῦτ'
ἐρεῖ, καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν. Ὡς ἔστι μάλι-
στα τοῦτο δέον, μὴ πανδημ ὦν, καὶ ὀλίγοις ἀνθρω-
πον πράγμασι χρῆθαι, τὰ μὲν εἰκῆ, κἂν τύ-
χῃ, τὰ δ' ἀπόλλων (ἀξιόπιστον δ' ἂν εἰκότως φάι-
νοιτο) τὰ δ' ἡμᾶς Δωδώνων, καὶ τὴν ἀπουσίαν
τὴν ἡμετέραν, τρέψηται καὶ παράσπάσηταί τι τῶν
ὅλων πραγμάτων· ὃ μὴν ἀλλ' ἐπιμόνως, ὦ ἄνδρες Ἀ-
θηναῖοι, τοῦθ' ὅπερ δυσμαχώτατόν ἐστι τ Φιλίπ-
που πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν. Τὸ γὰρ εἶναι
πάντων ὀκεῖνον, ἕνα ὄντα, κύριον, ἔ ῥητῶν, καὶ ἀπορ-
ῥήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν, ἔ δεσπότην, καὶ ταμί-
αν, ἔ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι,
πρὸς μὲν τὸ τὰ ἔ πολέμου ταχὺ ἔ κατὰ καιρὸν
πράττεσθαι, πολλῷ προέχει· πρὸς δὲ τὰς καταλλαγὰς,
ἃς ἂν ὀκεῖνος ποιήσαιτο ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους,
ἐναντίως ἔχει. Δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις,
ὅτι νῦν μὲ δόξης, μέλ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολε-
μοῦσιν, ἀλλ' ἀνασάσεως ἔ ἀνδραποδισμοῦ τ
πατρίδος· ἔ ἴσασιν, ὅτ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε
τοὺς

τὰς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν, ⁊ Πυδναίων τὰ
ὑποδεξαμένους. Καὶ ὅλως ἄπιστον οἶμαι ταῖς πο
λιτείαις ἡ τυραννὶς, ἄλλως τε, κἂν ὅμορον χώρα
ἔχωσι. Ταῦτ' ἴσν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Αθη
ναῖοι, ⁊ τἄλλ' ἃ προσήκει πάντα ἐνθυμουμένους
φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι, ⁊ παροξυνθῆναι, ⁊ τῷ πολε
μῳ προσέχειν εἴπερ ποτε, ⁊ νῦν. Χρήματα εἰσφέ
ροντας προθύμως, ⁊ αὐτοὺς ἐξιόντας, ⁊ μηδὲν ἐλ
λείποντας· ὁδὲ γὰρ λόγος, ὁδὲ σκῆψις ἐφ' ὑμῖν ἔ
μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν, ὑπολείπεσθαι. Νυνὶ γ
ὃ πάντες ἐθρυλλεῖτε, ὡς Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι
δεῖ Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, ⁊ ταῦτα ἃ
ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. Εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ὑμῶν
πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμα
χοι, ⁊ μέχρί τε ταῦτ' ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπεὶ
δὴ ὑπ' ὀργῆς πρὸς αὐτοὺς ἐκκλημάτων μισθοῖσι, βα
βάιαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς, ὑπὲρ ὧν φοβοῦντα
⁊ πεπόνθασιν ἔχειν. Οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες
Αθηναῖοι, παραπεπλωκότα καιρὸν ἀφεῖναι, ὁδὲ
παθεῖν τὠυτὸν. ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόν
θατε. Εἰ γὰρ, ὅθ' ἥκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες,
καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἱέραξ ⁊ Στρατοκλῆ
ἐπὶ τοῦτο τὸ βῆμα, κελεύοντες ὑμᾶς ἐκπλεῖν, ⁊
παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ'
ἡμεῖς ⁊ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ἣνπερ ὑπὲ
τῶν Εὐβοέων σωτηρίας. Εἶχετ' ἂν Ἀμφίπολι
τότε, ⁊ πάντων τῶν μετ' ταῦτα ἂν ἦτε ἀπηλλα
γμένοι πραγμάτων· ⁊ πάλιν ἡνίκα Πύδνα, Ποτί
δαια, Μεθώνη, Παγασαὶ, τἄλλα (ἵνα μὴ καθ' ἕ
καστα λέγων διαβρίβω) πολιορκούμενα ἀπηγγέλλε
το, εἰ τότε τούτων ἑνὶ τῷ πρώτῳ προθύμως, καὶ ὡς

προσῆκεν, ἐβοηθήσαμεν αὐτοῖ, ῥᾴονι καὶ πολὺ τα-
χυτέρᾳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. Νῦν δὲ
τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ προϊέμενοι, τὰ δὲ μέλλοντα αὐτό-
ματα οἰόμενοι ἀρήσειν καλῶς, καὶ εὐξήσαμεν, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἡμεῖς, καὶ καλέσήσαμεν τη-
λικοῦτον, ἡλίκος οὐδεὶς πω βασιλεὺς γέγονε Μα-
κεδονίας. Νυνὶ δὲ καιρὸς ἥκει· τίς; ὅτος, ὁ τὴν Ὀ-
λυνθίων αὐτόμολος τῇ πόλει, ὃς οὐδενὸς ἐστιν ἐλάτ-
των τῶν πρότερον ἐκείνων. Καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἄν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογισὶς τὰ παρὰ τῶν
θεῶν ἡμῖν ὑπηρεσμένων κατασκὰς, καὶ περ σοκ ἐ-
χόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐ-
τοῖς χάριν εἰκότως. Τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέ-
ναι κατὰ τὸν πόλεμον, τὰ ἡμετέρας ἀμελείας ἄν
τις θείη δικαίως· τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπον-
θέναι, πηφηνέναι τέ τινα ἡμῖν συμμαχίαν τούτων
ἀντίῤῥοπον, ἂν βυλόμεθα χρῆσθαι τὰ παρ' ἐκείνων
εὐνοίας, εὐεργέτημ' ἂν ἔγωγε θείην. Ἀλλ', οἶμαι,
παρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ καὶ περὶ τὰ τῶν χρημάτων κλή-
σεως· ἂν μὲν γὰρ ὅσα ἄν τις λάβῃ, καὶ σώσῃ, μεγά-
λην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν· ἂν δ' ἀναλώσας λά-
βῃ, συναναλωσε καὶ τὸ μεμνῆσθαι τῇ τύχῃ τὴν χά-
ριν. Καὶ περὶ τὰ πραγμάτων ὅτως· οἱ μὲν χρη-
σάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς, εἰ δὲ συνέβη τι παρὰ
τὰ θεῶν χρηςὸν, μνημονεύυσι. Πρὸς γὰρ τὸ τελευ-
ταῖον ἑκάσοτε τῶν προϋπαρξάντων ὡς τὰ πολ-
λὰ κρίνεται. Διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ὑμᾶς, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φροντίσαι, ἵνα ταὐτὰ ἐπανορθω-
σάμενοι, τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀπο-
τρίψωμεθα. Εἰ δὲ προησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖ-
οι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἶτ' Ὀλυνθον ἐκείνος

καταστρέψεσθαι· φρασάτω τις ἐμοί, τί τὸ κωλύο
ἔτ' αὐτὸν ἔσαι, βαδίζειν ὅποι βούλε; ἆρά γε λε
γίζεταί τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ
τὸ τρόπον, δι' ὃν μέγας γέγονεν, ἀσθενὴς ὢν τὸ κατ
ἀρχὰς Φίλιππος; τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λα
βών, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτίδαιαν, Μεθώ
νην αὖθις, εἶτα Θετταλίας ἐπέβη, μετὰ ταῦτα Φε
ρὰς, Παγασὰς, Μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἑβούλετο εὐ
τρεπίσας τρόπον, ᾤχετ' εἰς Θρᾴκην· εἶτ' ἐκεῖ τε
μοὺ ἐκβαλὼν, τὸν ὑπ' κατασήσας τὸ βασιλέω
ἠσθένησε· πάλιν ῥώσας σῶν ἐπὶ τὸ ῥαθυμεῖν ἀπ
ἐκλινεν, ἀλλ' εὐθὺς Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησε. Τὰς
ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτῷ καὶ πρὸς Ἀργιλ
καὶ ὅπη τις ἂν εἴποι, παρελείπω στρατείας. Τί ἐ
τις ἂν εἴποι, ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; Ἵνα γνῶτε
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἴσθησθε ἀμφότερα, καὶ π
προϊέμε καθέκαστον αἰεί τι τῶν πραγμάτων, ὡς ἀ
λυσιτελές· καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην, ἣ πρὸς ἅπα
τας χρῆται, καὶ συζῇ Φιλίππῳ, ὑφ' ἧς σῶν ἔσ
ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις ἡσυχίαν ἄγη
Εἰσὶ δ' ὁ μὲν, ὡς αἰεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων ὁ
πράττειν ἐγνωκὼς ἔσαι· ἡμεῖς δ' ὡς ἀδένος ἀντιλη
τέον ἐρρωμένως τῶν πραγμάτων, σκοπεῖσθε εἰς π
ποτε ἐλπὶς ταῦτα τελευτῆσαι. Πρὸς θεῶν, τ
ὅτως ἐνθυμῆς ἐστιν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ, τὸν ὑκεῖθεν π
λεμον δεῦρο ἥξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν; Ἀλλὰ μὴν
τοῦτο γενήσε, δέδοικα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ
αὐτὸν τρόπον ὥσπερ οἱ δανείζομενοι ῥᾳδίως ἐπ
τοῖς μεγάλοις τόκοις μικρὸν ἐυπορήσαντες χρόνο
ὕστερον καὶ τὰ ἀρχαίων ἀπέσησαν· ὅτω καὶ ἡμεῖς
ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν ἐῤῥαθυμηκότες, καὶ ἅπαντ

πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ, ὧν σὺν θεῷ ἀφελόμεθα, ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἐλθοῦσιν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσουσιν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ. Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἴσως φήσαι τις ἂν ῥᾴδιον, καὶ παντὸς εἶναι· τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων, ὅ, τι δεῖ πράττειν ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβουλεύειν. Ἐγὼ μὲν οὖν σὺν θεῷ ἀγνοῶ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ', ὅτι πολλάκις ὑμεῖς ἀ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἂν τι μὴ κατὰ γνώμην ἀκούσῃ, ἀ μὴν οἶμαί γε δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοπεῖσθαι, ὑποσείλαντα, περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι. Φημὶ δὴ δίχῃ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίοις σώζειν, καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν· καὶ τῷ τὴν ἐκείνοις χώραν κακῶς ποιεῖν, καὶ τριήρεσι καὶ στρατιώταις ἑτέροις. Εἰ δὲ δεύτερα τούτων ὀλιγωρήσετε, ὀκνῶ μὴ μάταιον ὑμῖν ἡ στρατεία γένηται. Εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνοις κακῶς ποιούντων, ὑπομείνας τοῦτο, Ὄλυνθον παραστήσεται, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὄλυνθον, ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἰκοι, προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, καὶ ἐκείσαι τῷ χρόνῳ τὴν πολιορκουμένων. Δεῖ δὴ πολλὴν καὶ δίχα τὴν βοήθειαν εἶναι. Καὶ ἐκ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γιγνώσκω· ἐκ δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν ὅσα ἐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά· ταῦτα δ' ὑμεῖς ἂν ὦσιν, ὡς βέλεσθε, λαμβάνετε. Εἰ μὲν ἓν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε, ἐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου· εἰ δὲ μὴ, προσδεῖ· μᾶλλον δ' ἅπαντος

εὐθεῖ δ' πόρε. Τί ἂν, ἄν τις εἴποι, σὺ γεάφῃς ταῦτ'
εἶναι ςρατιωτικά; μὰ Δί', ὃν ἐγωγε. Ἐγὼ μ
ἡγοῦμαι ςρατιώτας δεῖν καθασκευασθῆναι, κ
ταῦθ' εἶναι ςρατιωτικὰ, κ μίαν σύνταξιν εἶναι,
τὴν αὐτὴν δ' τε λαμβάνειν, κ δ' ποιεῖν τὰ δέοντα.
Ὑμεῖς δ' ὅτω πως ἄνδυ πραγμάτων λαμβάνετ
εἰς τὰς ἑορτάς· ἔςι δὴ λοιπὸν, οἶμαι, πάντας εἰσ-
φέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλά· ἂν ὀλίγων, ὀλίγα.
Δεῖ δ' χρημάτων, κ ἄνδυ τύτων ὑδὲν ἐςι γενέσ
τ δέοντων. Λέγεσι δ' κ ἄλλες τινὰς ἄλλοι πόρ
ὧν ἔλεσθε ὅσις ὑμῖν ἂν συμφέρειν δοκῇ· κ ἕως ἐς
καιρὸς, ἀντιλάβεσθε τ πραγμάτων. Ἄξιον δ' σ
θυμηθῆναι κ λογίσασθαι, τὰ πράγματα σὺ
καθέςηκε νυνὶ τὰ Φιλίππυ. Οὔτε γὰ, ὡς δοκ
κ φήσειέ τις ἄν, μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, ἐυπρεπῶ
ὑδ' ἂν ὡς κάλλισα αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχοι· ὅτ' ἂ
ἐξήνεγκε τ πόλεμόν ποτε τῦτον σκεῖν, εἰ πολι
μεῖν ᾤήθη δεῆσειν αὐτόν· ἀλλ' ὡς ἐπιὼν ἅπαντα
τότε ἠλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κατὰ δ
ἐψεύσαι. Τῦτο δ' πρῶτον αὐτὸν ταράτ, παρ
γνώμλω γεγονὸς, κ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρεχ
εἶτα τὰ τ Θετταλῶν· ταῦτα γὰ ἅπισα μ
δήπυ φύσι, κ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις. Κομιδῇ δ
ὥσπερ ἦν, κ ἔςι νῦν τύτω· κ γὰ Πασσὰς ἅπα
τεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι· κ Μαγνησίαν κεκ
λύκασι τχίζειν· ἦκυον δ' ἔγωγε τινων, ὡς ὑδὲ τὺ
λιμένας, κ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρπ
σθαι· τὰ γὰ κοινὰ τ Θετταλῶν ἀπὸ τύτων δ
δοικεῖν, ὑ Φίλιππον λαμβάνειν· ἂν δ' τύτων ἀπ
ςερηθῇ τ χρημάτων, ἐις ςενὸν κομιδῇ τὰ τ τρ
φῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταςήσεσθαι· Ἀλλὰ μὴν τ

γε Παίονα, καὶ τὸν Ἰλλυριὸν, καὶ ἁπλῶς τούτους ἅπαντας, ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν, καὶ ἐλευθέρους, ἢ δούλους εἶναι· καὶ γὰρ ἀσφαλῶς μᾶλλον κατακτήσεται τις· καὶ ἄνθρωπος ὑβριστὴς, ὡς φασι· καὶ μὰ Δί' ὀδὲν ἄπιστον ἴσως. Τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴν δὲ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεσθαι. Διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τὰ καθεστῶτα δὲ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας, ἑτοίμως στρατεύεσθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ, καὶ στρατευομένους αὐτοὺς, καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, εἰ Φιλίππῳ λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν, καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἰεσθ' ἑτοίμως ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν; εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μηδεὶς ἂ πάθοιτ' ἂν, εἰ ἐξείη τ' ἐκείνῳ, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ πολεμήσετε; Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερον ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν, ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. Ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε, καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν ταύτῃ ἀδεὲς καρπούμενοι· ἂν δὲ ἐκεῖνα Φιλίππῳ λάβῃ, τίς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ σωσεισθαλῶσιν ἑτοίμως· ἀλλὰ φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἷοί τε ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσητε ὑμεῖς· ἢ ἄλλος τις; ἀλλ' ὦ τᾶν, οὐχὶ βελήσεται. Τῶν ἀτοπωτάτων μὴν τ' ἂν εἴη, εἰ ἃ νῦν ἄνοιαν ὀφλισκάνων ὁμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα φοβηθεὶς μὴ πράξῃ· ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ

διαφορὰ, ἐνθάδε ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, ἐδὲ λόγε προσ-
δεῖν ἡγοῦμαι· εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτὸς τριάκοντα
ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι, καὶ ὅσα ἀνάγκη, στρα-
τοπέδῳ χρωμένους, τὴν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μη-
δενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ πολεμίου λέγω, πλέον ἂν οἶ-
μαι ζημιωθῆναι τὸς γεωργοῦντας ὑμῶν, ἢ ὅσα εἰς
ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνηται. Εἰ δὲ δεῖ
πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιωθήσεσθαι;
καὶ προσέσται ἡ ὕβρις, καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰ-
σχύνη, ὀδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσιν.
Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ σωιδόντας ἅπαντας βοη-
θεῖν, καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον· τὸς μὲν εὐπό-
ρους, ἵν' ὑπὲρ τῶν πολλῶν ὧν καλῶς ποιοῦντες, ἔχω-
σι, μικρὰ ἀναλίσκοντες, τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀσφα-
λῶς· τὸς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπει-
ρίαν ἐν τῇ τοῦ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι φοβερὸν
φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίε γένωνται· τὸς δὲ λέ-
γοντας, ἵν' αὐτῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὐθύναι
ῥᾴδιαι γένωνται· ὡς ὁποῖ' ἄττ' ἂν ὑμᾶς φαίνῃ τὰ
πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων
αὐτοῖς ἔσεσθε· χρησὰ δὲ εἰκὸς παντὸς ἕνεκα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ὀλυνθιακὸς δεύτερος.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ Τῦ Ὀλυνθιακῦ δευτέρυ Λόγυ.

Προσήκαντο μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν Ὀλυνθίων οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κεκρίκασι· μέλλυσι δὲ τὴν ἔξοδον, καὶ διδάσκειν ὡς δυσπολεμήτυ ὄντυ τῦ Φιλίππυ· παρελθὼν δὲ ὁ Δημοσθένης, πράττεσθαι παρσύσθν τὸ δῆμον, ἐπιδείκνυς ὡς ἀσθενῆ τὰ τῦ Μακεδόνυ πράγματα· καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις ὑποπτον αὐτὸν εἶναί φησι, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν οὐκ ἰσχυρόν· τὰς γὰρ Μακεδόνας ἀσθενεῖς εἶναι καθ' ἑαυτάς.

ΕΠΙ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν γενομένην τῇ πόλει, ἐκ ἥκιστα δὲ καὶ ἐν τοῖς παρῦσι πράγμασι· τὸ γὰρ τὰς πολεμήσαντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι, καὶ χώραν ὁμορον, καὶ δύναμίν τινα κεκτημένας, καὶ, τὸ μέγιστον ἁπάντων, τὴν ἐπὶ τῦ πολέμυ γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀτίσας, εἶτα τῶν ἑαυτῶν πατρίδα νομίζειν ἀνάσα-

σιν

σιν εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ παντάπασιν ἐοικυ
ἐυεργεσίᾳ. Δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆ
ἤδη σκοπεῖν αὐτὸς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐ
τὸς εἶναι δόξωμεν τῶν ὑπαρχόντων· ὡς ἔστι τὰ αἰ
σχρῶν, μᾶλλον ἢ τὰ αἰσχίσων, μὴ μόνον πόλεων κ
τόπων, ὧν ἡμῶν ποτε κύριοι, φαίνεσθ προϊεμένους
ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμ
μάχων τε καὶ καιρῶν. Τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθη
ναῖοι, τὴν Φιλίππου ῥώμην διεξιέναι, καὶ πᾶ τῶ
των τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς
οὐκ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι· πᾶ τί; ὅτι μοι δοκεῖ
πάνθ' ὅσα ἂν εἴπῃ τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μᾶλ
λον ἔχειν φιλοτιμίαν τινὰ, ἡμῖν δὲ οὐκ καλῶς πε
πραχθαι· ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πε
ποίηκε τὴν αὑτοῦ, τοσούτῳ θαυμασότερος παρὰ
πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δ' ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κε
χρησθε τοῖς πράγμασι, τοσούτῳ πλείονα αἰσχύ
νην ὠφλήκασε· ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω· καὶ γὰρ ἐ
μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοπῶν τα
ὐτὰ, ἂν μέγαν αὐτὸν ἴδοι γεγενημένον οὐκ παρ'
αὐτοῦ. Ὧν οὖν ἐκεῖνον μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ
πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δ' δίκην προσῆκε λα
βεῖν, τούτων οὐκ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν οὐδ' λέγειν· ἐν δὲ
χωρὶς τούτων ἐνί. καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάν
τας ὑμᾶς, καὶ μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ'
ἐκεῖνα φαίνοιτ' ἂν ὀνείδη βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμά
ζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι. Τὸ μὲν οὖν ἐπιορκον καὶ
ἄπιστον καλεῖν, ἄνδρα δὲ τὰ πεπραγμένα δικαίως
λοιδορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε κενὴν δικαίως· τὸ γὰρ
πάνθ' ὅσα πώποτ' ἔπραξε διεξιόντα, ἐφ' ἅπασι
τούτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέων λόγων συμβαίνει δεῖσθαι

καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρήνης· τοῦτ' ἐκεῖνον, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι· καὶ δεῖ, τοὺς ὑποπεπληγμένους ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον, ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρακρουόμενος μέγας νῦν ἠυξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματα αὐτῷ· ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρα ἂν ἡσθείμην καὶ αὐτὸς φοβερὸν εἶναι καὶ θαυμαστὸν τὸν Φίλιππον, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα ἑώρων αὐτὸν ηὐξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν εὑρίσκω, τὴν μὲν ἡμετέραν εὐηθείαν τὸ κατ' ἀρχὰς, ὅτε Ὀλυνθίους ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε, βουλομένους ἡμῖν ἁλῶναι, τῷ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν, καὶ τὸ θρυλλούμενον ποτὲ ἀπόρρητον ἐκεῖνο κατασκευάσειν, τοῦτῳ προσαγόμενον· τὴν δὲ Ὀλυνθίων φιλίαν μὲν ταῦτα, τῷ Ποτιδαίαν, οὖσαν ἡμετέραν, ἐξελεῖν καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ἡμᾶς ἀδικῆσαι. παραδοῦναι δὲ ἐκείνοις. Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα, τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι, καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον ὑπὲρ αὐτῶν πολεμήσειν ἀναδέξασθαι· ὅλως δὲ ὑδεὶς ἐστιν, ὁντινοῦν ἐπεφενάκικεν ἐκεῖνος τοῖς αὐτῷ χρησαμένοις· τὴν γὰρ ἑκάστων ἄνοιαν αἰεὶ τοῖς μὴ νοοῦσιν αὐτὸν ἐξαπατῶν, καὶ προσλαμβάνων, οὕτως ηὐξήθη· ὥσπερ οὖν καὶ τούτων ἤρθη μέγας, ἡνίκα ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ὤοντο τότε πράξειν, ὅτως ὀφείλει καὶ τούτων τῶν καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται. Καιρὸς μὲν δὴ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα, εἰ παρελθών τις ἐμοὶ, μᾶλλον δὲ ὑμῖν δόξατω, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατη-

ἐξηπατημένοι, τὰ λοιπὰ πιστεύσουσιν αὐτῷ ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι Θετταλοί, νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντο ἄσμενοι; Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν ὅτως ἔχειν ἡγεῖται, οἷς δ' ὁ βίος καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τῷ τὰ χωρία καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προσληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἶεται. Ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συνῇ, καὶ πᾶσι ταὐτὰ συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι καὶ πολεμεῖν, καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφοράς, καὶ μένειν ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὅταν δ' ὑπ' οὐ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τινός, ὥσπερ ὅτε, ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν παῖσμα ἅπαντα ἀνεκαίτισε, καὶ διέλυσεν· ἐν γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα, καὶ ἐπιορκοῦντα, καὶ ψευδόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν ἅπαξ, καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν ἂν τύχῃ· τῷ χρόνῳ δ' ὑφαίρεται καὶ αὐτὰ καταῤῥεῖ· ὥσπερ γὰρ οἰκίας οἶμαι, καὶ πλοίου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρόταλα εἶναι δεῖ· οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. Τοῦτο δ' οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς ἅμα τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν· καὶ ὅπως τις λέγει, κάλλιστα, καὶ τάχιστα ὅτως ἀρέσκει μοι. Πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἢ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δ' παροξυνεῖ καὶ γὰρ νῦν εἰσιν ἐψηφισμένοι Παρασὰς ἀπαντεῖν, καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. Σκοπεῖτε μή τοι τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ὑμῶν πρεσβεῖς, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δείκνυσθαι ἕξουσιν, ἐξεληλυθότων ὑμῶν ἀξίας

τ πόλεως, κ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν· ὡς ἅπας
μ λόγ, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι
φαίνε κ κενόν· μάλισα ὁ παρὰ τ ἡμετέρας
πόλεως. Ὥσω γ ἑτοιμότα αὐτῷ δολῶμ χρῆ,
τοσότῳ μᾶλλον ἅπις σι πάν|ες αὐτῷ· πολλὴν
τὴν μετάσασιν, κ μεγάλω δ|κτέον τὴν μετα-
βολήν, εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιῶντας ἑ-
τοίμως, εἴπερ τις ὑμῖν προσέξ τ νῦν, κἂν ταῦτα
βελήσητε, ὡς προσήκ κ δεῖ, παραίνῳ, ὦ μόνον,
ὦ ἄνδρες Ἀθηαῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀθενῶς κ
ἀπίσως ἔχοντα φανήσε Φιλίππῳ, ἀλλὰ κ τὰ τ
οἰκείας ἀρχῆς κ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξε-
λε|χθήσε· ὅλως μ γ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις κ
ἀρχή, σ μ προθήκης μέρ| ἐσί τις ἀ σμικρά.
Οἷον ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέ πρὸς Ὀλυν-
θίους· πάλιν αὖ, πρὸς Ποτιδαιᾶν Ὀλυνθίοις ἐφά-
νη τι τοῦτο συναμφότερον· νυνὶ ὑπὲ Θετ|αλοῖς νο-
σοῦσι, κ σασιάζουσι, κ τεταραγ|μένοις ἐπὶ τὴν τυ-
ραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησε. Καὶ ὅπῃ τις ἂν, οἶμαι,
προθῇ κἂν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ· αὐτὴ
γ καθ' αὑτὴν ἀθενὴς κ πολλῶν κακῶν ἐσι μεσή.
Καὶ γ ὅτ ἅπασι τούτοις, οἷς ἄν τις μέγαν
αὐτὸν ἡγήσαιτο, τοῖς πολέμοις, κ ταῖς σρατείαις
τ' ἐπισφαλεσέραν αὐτὴν, ἣ ὑπῆρχε φύσ, κατ-
εσκεύακεν ἑαυτῷ. Μὴ γ οἰεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
αῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φιλίππου τε χαίρ, κ τὰς ἀρ-
χομένας ἀλλ' ὁ μ δόξης ἐπιθυμεῖ, κ τοῦτο ἐζη-
λωκε κ προήρηαι πράτ|ων κ κινδυνεύων, ἂν συμ-
βῇ τι παθεῖν, τ δ' ἀπραξάμεν ταῦτα, ἐ μηδεὶς
πώποτε ἄλλ Μακεδόνων βασιλεὺς, δόξαν ἀντὶ
δ ζῆν ἀσφαλῶς ᾑρημέ· τοῖς γ, τ μ φιλοτι-

μίως

μίας τ' ἀπὸ τούτων ὑμέτερος κοπλόμβοι ἢ αἰεὶ ταὶ
στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω τε κὴ κάτω, λυπεῖ
ται κὴ συνεχῶς ταλαιπορῶσι, ὥστ' ἐπὶ τοῖς ἔρ[γοις
ὥστ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμβοι ἀφτριβεῖν, ὥσ
ὅσ' ἂν πορίσωσιν ὅτως, ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ
ἔχοντες ἀφιδέας κεκλεισμβύων τ' ἐμπορίων τ' α
τῆ χώρα ἀφ' τ' πόλεμον. Οἱ μὲ ὖν πολλοὶ Μα
κεδόνων πως ἔχουσι Φιλίππω, ἐκ τούτων ἄν τις σκέ
ψαιτο ὑ χαλεπῶς· ὁ ἢ δὴ φὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι
κὴ πεζέταροι δόξαν μὲ ἔχουσιν, ὡς εἰσὶ θαυμασ
κὴ συ[κεκρατημβύοι τὰ ὅ πολέμω· ὡς δ' ἐγὼ τ
ἐν αὐτῆ τῆ χώρα γεγενημβύων τινὸς ἤκουον, α
δρὸς ὐδαμῶς οἴὸ τε ψεύδεας, ὐδένων εἰσὶ βελτίω
εἰ μὴ γάρ τις ἀνὴρ ἔστιν ἐν αὐτοῖς, οἵ[ος ἐμπρέ
πολέμω κὴ ἀγώνων, τούτους μὲ φιλοτιμίας πάντα
ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βυλόμβυον πάντα αὐτῶ δοκεῖ
εἶναι τὰ ἔργα· πρὸς γὰ αὖ τοῖς ἄλλοις, κὴ τὴν φι
λοτιμίαν τἀνδρὸς ὑπερβλητὸν εἶναι. Εἰ δέ τι
σώφρων, ἢ δίκαι[ος ἄλλως τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρα
σίαν ὅ βίω, κὴ μέθη, κὴ κορδακισμοὺς ὑ δυνά
μβυ[ος φέρειν, παρεωρᾶας κὴ ἐν ὐδενὸς εἶναι μέρ
τ' τοιοῦτον· λοιπὸς δὴ φὶ αὐτὸν εἶναι λησὰς κ
κόλακας, κὴ τοιούτους ἀνθρώπους, οἵους μεθυσθέν
τας ὀρχεῖας, τοιαῦτα, οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑ
μᾶς ὀνομάσαι· δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ
κὴ γὰ ἐς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον. ὡς πολὺ τ
θαυματοποιῶν ἀσελγεςέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκθέ
νον τ' δημόσιον κὴ τοιούτους ἀνθρώπους μίμους γ
λοιῶν, κὴ ποιητὰς ἀιχρῶν ἀσμάτων, ὧν ἐις τὸ
συνόντας ποιῆσιν, ἕνεκα ὅ γελασθῆναι, τούτους ἀ
γαπᾶ κὴ φὶ αὐτὸν ἔχει. Καίτοι ταῦτα εἰ κα
μιχρ

μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν· ἀλλ', οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοπεῖν τάκτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δεινὰι συσκευάζειν καὶ συσκιάσαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη· εἰ δέ τι πλάισζε, τότε ἀκριβῶς αὐτῆς πάντ' ἐξεταθήσεται. Δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεῖξαι οὐκ εἰς μακρὰν, ἂν οἵτε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε. Ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν, ἕως μὲν ἂν ἐρρωμένον ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῆς καθέκασα σωθρεῶν· ἐπὰν δ' ἀῤῥώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλό τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρεῶν ᾖ· οὕτω καὶ τῆς πόλεων, καὶ τῶν στρατευμάτων, ἕως μὲν ἂν ἔχω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστιν· ἐπειδὰν δ' ὁμοίου πόλεμου συμπλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα. Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυχοῦντα ὁρᾶν, ταύτην φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζῃ, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπὴ, μᾶλλον δ' ὅλον ἡ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· ὅ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων ἃ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρὸν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ὑμῖν ἐνοῦσας, ἢ ἐκείνῳ· ἀλλ', οἶμαι, καθήμεθα ὑδὲν ποιοῦντες. Οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα ὑδὲ φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τι γε δὴ τοῖς θεοῖς· ὃ δὴ θαυμαστόν ἐστιν, εἰ στρατολόμβος καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτὸς καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι, καὶ μηθένα καιρὸν μὴ δ' ὥραν παραλείπων, ὑμῶν

μελλόντων, καὶ ψηφιζομένων, καὶ πυνθανομένων, περιγίγνεσθαι. Οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτο ἐγὼ τοὐναντίον· ἦν θαυμαστὸν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσῆκε πάντα ποιοῦντ' ἃ δεῖ, τοῦτ' ἐλλείπομεν. Ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μέν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ δικαίων ἀντήρατε· καὶ πολλὰ ἴδια πλεονεκτήσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξὸν, οὐκ ἠθελήσατε· ἀλλ' ἵνα οἱ ἄλλοι τύχωσι τοῦ δικαίου, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀνηλίσκετε εἰσφέροντες, καὶ προεκινδυνεύετε στρατευόμενοι· νυνὶ δ' οὐκεῖτε ἐξιέναι καὶ μέλλετε εἰσφέρειν ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας, καὶ καθ' ἕκαστον μέρος· τὰ δ' ὑμέτερα αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε· ταῦτα θαυμάζω. Καί ἔτι πρὸς τούτοις ἐμοὶ μηδεὶς εἷς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναιτ' ἂν λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ πόσων ποιούντων ὑμῶν ἅπαξ ὁ χρόνος διελήλυθεν ἑκάστοτε. Ἴσε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων ὑμῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπίζοντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπιζόντων, χρεὼν ταῦτα ἅπερ νυνὶ ποιοῦντων, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν. Εἶτα οὐκ ἀναμένετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς ἐν τῷ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα γέγονε τοῦ πολέμου ἀφ' ὧν αὐτῶν τοῦτον ἐλπίζετε πράξειν, οὐ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι· ἀλλ' ὅτ' εὔλογον οὕτως ἔχειν ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε. Πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φαύλως ἢ κλήσασθαι πάντα πέφυκε. Νυνὶ δ', ὅτι μὴ φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν πρότερον κλήσασθαι δεῖ. Αὐτῶν ἐν ὑμῶν τοῦτο γὰρ ἤδη· φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτ[illegible]

ἐξιέν[illegible]

ἐξιέναι προθύμως, μηδένα αἰτιᾶσθαι πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσητε τιμωρησάμενοι δι' ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίνοντας, τοὺς μὲν ἀξίως ἐπαινοῦντες, τιμῶντες, τοὺς δ' ἀδικοῦντας, κολάζοντες· τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν, καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· ὀγαθὸν γὰρ ἔστι πικρῶς ἐξετάσαι τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. Τίνος γὰρ ἕνεκα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας, ὅσους ἂν ἐκπέμψητε στρατηγούς, ἰδίᾳ δ' εὑρίσκειν πολέμους; εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ ὠφελεῖν τοὺς στρατηγῶν εἰπεῖν, ὅτι ἐνταῦθα μάλ' ἐστὶ τὰ ἆθλα, ὑπὲρ ὧν ἐστιν ὁ πόλεμος ὑμέτερα Ἀμφίπολις κἂν ληφθῇ, παραχρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν· ἐπεὶ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν. Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα ἀποκωλῶσιν· ἐπὶ ἓν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι χωρῶσιν· ὑμεῖς δ' ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε· ὅταν δ' ὄντες λόγον τοὺς ἀναίτιους ἀκούσητε, τούτους ἀφίετε. Περίεστι τοίνυν ἡμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεσάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα· τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως. Πρότερον μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰσφέρετε κατὰ συμμορίας· νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας· ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βουλησόμενοι οἱ τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι προσενέμησθε, οἱ μὲν ὡς τούτους οἱ δ' ὡς ἐκείνους. Δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας, καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους βουλὸν τὸ λέγειν, καὶ τὸ βουλεύεσθαι, καὶ τὸ πράττειν

ποιῆσαι· εἰ δ' τοῖς μὲν ὥσπερ ἐκ τυραννίδος, ἡ
μῶν ἐπιτάττειν ἀπεδώσετε· τοῖς δ' ἀναγκάζειν τιμ
ηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύειν, τοῖς δ' ψηφίζειν κα
τὰ τούτων μόνον, ἄλλο δ' μηδὲν ἐᾶν συμπονεῖν· ἐγχ
γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ κ
δικημβρόν αἰεὶ μέρος ἐλλείπει· εἶθ' ὑμῖν τοῦτο
κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν φέρεται. Λέγω δὴ κεφά
λαιον, πάντας εἰσφέρειν, ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει, τ
ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαν
τες στρατεύσησθε· φᾶσι τοῖς παρεῖσι λόγον διδό
ναι· ἢ τὰ βέλτιστα ὧν ἂν ἀκούσητε, αἱρεῖσθαι, μη
δ' ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἴπῃ· κἂν ταῦτα ποιῆτε, ἐπ
εἰπόντα μόνον παραχρῆμα ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ
ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον πολλῷ βέλτιον τῶν ὅλων πραγ
μάτων ὑμῖν ἐχόντων.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ὀλυνθιακὸς τρίτος.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ Τῦ Ὀλυνθιακῦ τρίτυ Λόγυ.

Ἔπεμψαν βοήθειαν τοῖς Ὀλυνθίοις οἱ Ἀθηναῖοι, καί τι κατορθῶν ἔδοξαν δι' αὐτῆς, καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλετο· ὁ δὴμος εὐθὺς ἐχαρης, οἵτε ῥήτορες παρακαλοῦντες ἐπὶ τιμωρίαν τοῦ Φιλίππυ. Ὁ δὲ Δημοσθένης δεδοικὼς, μὴ θαρσήσαντες ὡς τὰ πάντα νενικηκότες, καὶ ἱκανὴν βοήθειαν πεποιημμένοι τοῖς Ὀλυνθίοις, τῶν λοιπῶν ὀλιγωρήσωσι διὰ τοῦτο παρελθὼν ἐπικόπτει τὴν ἀλαζονειαν αὐτῶν, καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα τὴν γνώμην μεθίστησι λέγων, ὡς οὐκ ἔστι Φιλίππυ τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ τοῦ τῶν συμμαχων σωτηρίας· οἶδε γὰρ ὅτι καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλοί πυ τινες οὐ μὰ μὴ τὰ οἰκεῖα προέσθαι, ποιοῦνται φροντίδα. Περὶ δὲ τὸ τιμωρήσασθαι τοὺς ἐναντίους ἧττον σπουδάζουσιν. Ἐντεῦθεν τῷ λόγῳ καὶ τοῦ θεωρικῶν χρημάτων συμβολὴς φανερώτερον ἅπτεται, καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι τοὺς νόμους, τοὺς ἐπιτιθέντας ζημίαν τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι στρατιωτικά, ἵνα δειχθῇ τὰ συμβουλεύων τὰ βέλτιστα παραινεῖ δὲ ὅλως

προς τ᾽ τ᾽ προγόνων ζῆλον ἀναςῆναι, κ᾽ στρατεύ-
εσθ᾽ σώμασιν οἰκείοις· κ᾽ ἐπιτιμήσ᾽ πολλῇ κ᾽
χρη᾽ κατὰ ᾧ δήμῳ, τέως σκλελυμμένῳ, κ᾽ τ᾽ δη-
μαγωγῶν, ὡς ὃν ὀρθῶς προϊσαμένων τ᾽ πόλεως.

ΟΥΧΙ᾽ ταὐτὰ παρίσαταί μοι γνώσ-
κειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς
τὰ πράγματα ἀποβλέψω, κ᾽ ὅτα
εἰς τοὺς λόγους ἃς ἀκούω. Τοὺς μὲν γ᾽
λόγους ᾧδε᾽ ᾧ τιμωρήσασθ᾽ Φίλιπ-
πον ὁρῶ γιγνομένους· τὰ δ᾽ πράγματα εἰς τοῦτο προ-
ήκοντα, ὥστε ὅπως μὴ πεισόμεθα αὐτοὶ πρότερον
κακῶς σκέψασθ᾽ δεον· ὥστ᾽ ἔν ἄλλό μοι δοκοῦσι
οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες, ἢ τὴν ὑποθεσιν ᾧδε᾽ κ᾽
βουλεύεσθε, ἀλλ᾽ τὴν ἥσαν παρισάντες ὑμῖν ἁμαρ-
τάνειν. Ἐγὼ δ᾽ ὅτι μὲν ποτε ἐξῆν τῇ πόλει κ᾽ τὰ
αὑτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς, κ᾽ Φίλιππον τιμωρήσασθ᾽, κ᾽
μάλα ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ᾽ ἐμοῦ γὰρ, ἀλλ᾽ πάλαι,
γέγονε ταῦτα ἀμφότερα. Νῦν μὲν τοι πέπεισμαι
τοῦθ᾽ ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν εἶναι τὴν πρώτην, ὅ-
πως τοὺς συμμάχους σώσωμεν· ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαί-
ως ὑπάρξῃ, τότε κ᾽ ᾧδε᾽ ᾧ τίνα τρόπον τιμωρήσο-
μεθα τις σκεῖνον, ἐξέσται σκοπεῖν· πρὶν δ᾽ τὴν ἀρχὴν
ὀρθῶς ὑποθέσθ᾽, μάταιον ἡγοῦμαι ᾧδε᾽ τελοῦντ᾽
οὑτινοῦν ποιεῖσθ᾽ λόγον. Ὅ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰπέρ ποτε, κ᾽ νῦν πολλῆς φρον-
τίδ᾽ κ᾽ βουλῆς δεῖται· ἐγὼ δ᾽ οὐκ οἶδ᾽, τι χρὴ ᾧδε᾽
τ᾽ παρόντων συμβουλεύσαι χαλεπώτατον ἡγοῦμαι·
ἀλλ᾽ σκεῖνο ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀ-
θηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς ᾧδε᾽ αὐτῶν εἰπεῖν. Πέπεισμαι
γὰρ, ἐξ ὧν παρὼν κ᾽ ἀκούων σύνοιδα, τὰ πλείω τῶν
πραγμάτων

πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφυγέναι τῷ μὴ βέλτιστα τὰ δέοντα ποιεῖν, ἢ τῷ μὴ σωφρονεῖν. Ἀξιῶ οὖν ὑμᾶς, ἂν μὴ παῤῥησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομεῖναι, τοῦτο θεωροῦντας, εἰ τἀληθῆ λέγω, ἢ ἕνεκα τούτου, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται. Ὁρᾶτε γάρ, ὡς οὐ πρὸς χάριν δημηγορεῖν δοκῶ, ἐξ ὧν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα πράγματα. ἀναγκαῖον οὖν ὑπολαμβάνων μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον ὑμᾶς ὑπομνῆσαι. Μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτε ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θράκῃ, τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τοῦτο, Ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν. Τότε τοίνυν μὴν μὲν ἦν μαιμακτηριών. Πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν, ἐψηφίσασθε τεσσαράκοντα τριήρεις καθέλκειν, καὶ τοὺς μὲχρι πέντε καὶ τεσσαράκοντα ἐτῶν, αὐτοὺς ἐμβαίνειν, καὶ τάλαντα ἑξήκοντα εἰσφέρειν. Καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος δὲ ἐν αὐτῷ τούτῳ ἑκατομβαιῶνος, μεταγειτνιῶνος, βοηδρομιῶνος τοῦτο δὲ μόλις μόλις, μετὰ τὰ μυστήρια δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχοντα Χαρίδημον κενὰς, καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου· ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν, καὶ τεθνεὼς (ἤλθε γὰρ ἀμφότερα) οὐκέτι καιρὸν ᾠήθητε δεῖν βοηθεῖν νομίσαντες ἀφῆκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ δέον· ἦν δὲ τότε ὁ καιρὸς αὐτός. Εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα, προθύμως· οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ὑμῖν ὁ Φίλιππος τότε σωθείς· τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντα οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι. Νῦν δὲ ἕτερος πόλεμος καιρὸς ἥκει· τίς; ἔστω, δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταὐτὰ πάθητε. Τί δὴ χρησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει πάντα τὸ δυνατὸν, θεάσασθε

ἃ

ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες πάντα ἔσεσθε ὑπὲρ Φιλίππου. Ὑπῆρχον Ὀλυνθίοι δύναμίν τινα κεκτημένοι, καὶ διέκειθ' ὕτω τὰ πράγματα, ὅτε Φιλίππῳ ἐθαρρεῖτε τότε, ὅθ' ὅτοι Φιλίππου ἐπράξαμεν ἡμεῖς, κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην. Ἦν τοῦτο ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ, καὶ δυσχερες, πάλιν μεγάλην ἐφορμᾶν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηλλαγμένοις πρὸς ἡμᾶς· ἐκπολεμῶσαι δεῖν ὠόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τρόπου· καὶ ὁ πάντες ἐθρύλλουν τέως, τοῦτο πεπρᾶχθαι νῦν ὅπως δήποτε. Τί δὴ ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐρρωμένως καὶ προθύμως, ἐγὼ μὲν οὐκ ὁρῶ. Χωρὶς γὰρ τοῦ θεῖσάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφειμένοι τι τῶν πραγμάτων· ὑδὲ τοῦτο φόβου, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τοῦτο μὴ ταῦτα ἐχόντων μὰ ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπῳρηκότων ἢ χρήμασι Φωκέων, μηδενὸς σφ' ἐμποδὼν· ὄντος Φιλίππου τὰ παρόντα κατασκευαμένου πρὸς ταῦτα ἐπικλῖναι τὰ πράγματα. Ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀναβάλλεσθαι ποιήσῃ τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγυθεν βέλτιστα δ' ἂν, ἐξὸν ἀκμὴν ἄλλοθι γινόμενα καὶ βοηθοῦς αὐτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν· ὅτι μὰ γὰρ εἰς τοῦτο θεῖσήσεται τὰ πράγματα. ἐὰν τὰ παρόντα προώμεθα, χεδὸν ἴσμεν ἅπαντες ὅτι. Ἀλλ' ὅτι μὰ δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἂν, πάνυ ἐγνώκαμεν καὶ βοηθήσομεν· τὸ γὰ ὅπως, τοῦτο λέγε. Μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν παράδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς· νομοθέτας καθίσατε· καὶ γὰ τούτοις τοῖς νομοθέταις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα (εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοὶ) ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλέποντας ὑμᾶς λύσατε. Λέγω γὰρ τοὺς τοῦ

περὶ τῶν θεωρικῶν σαφῶς ὑμῖν καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατιωτῶν εἰπεῖν. ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ τοῖς ὁπλίταις μόνοις ἀμφέμοσι θεωρικά· οἱ δὲ τοὺς ἀπόρους καθιστᾶσιν, εἶτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους, ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν· ἐπιθαὶ δὲ ταῦτα λύσητε, καὶ τὴν δὲ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητε ἀσφαλῆ. Τηνικαῦτα δὲ γράψοντα ἀεὶ πάντες ἴσμεν ὅτι συμφέρει, ζητεῖτε· πρὶν δὲ ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σκοπεῖτε τις εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν, ὑφ' ὑμῶν ἀπολεῖται· ὁ γὰρ εὑρήσει. Ἄλλως τε καὶ τότε μόνον φεύγουσι μέλλοντι δὲ παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν τὸ ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δὶ' ὠφελῆσαι τὰ πράγματα. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι· καὶ λύειν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ τούτους αὐτούς, οἵπερ καὶ τεθείκασιν· ὁ γὰρ ἐστὶ δίκαιον τὴν μὲν χάριν, ἣ πᾶσαν ἔβλαψε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν· τὴν δὲ ἀπέχθειαν, δι' ἧς ἅπαντες ἂν ὠφέλουν πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. Πρὶν δὲ ταῦτα ἐντρεπίσαι, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδένα ἀξιοῦτε τηλικοῦτον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥστε τοὺς νόμους τούτους παραβαίνειν μὴ θέναι δίκην· μήθ' ὅτως ἀνόητον, ὥστε εἰς πρόσκλον κακὸν αὐτὸν ἐμβαλεῖν· ὁ μὴν ὅθ' ὑμᾶς λανθάνειν δεῖ. ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ψήφισμα ὀθενοῦς ἐστιν ἄξιον, ἂν μὴ προσγένηται τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τάγε δόξαντα προθύμως ὑμᾶς· εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν, ἃ ὑμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προσήκει πράττειν, ἢ φεύγειν ἂν γράφειν ἁμαρτάνοντας· ὅτ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι, μικρὰ μᾶλλον ἃ δεῖ ἐπράττετε

ἐπράτ]ετε τούτων· ὅτε Φ.λιππ[ον τοσοῦτον ὑφ]ίε
χρονον· πάλαι γὰρ ἂν, ἕνεκά γε ψηφισμάτων ἐδ
δώκη δίκην· ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχ]. Τὸ γὰρ πράτ
τὴν δ' λέγειν καὶ χ]ροτονεῖν ὕστερον ὂν τῇ τάξ], πρ
τερον τῇ δυνάμ] καὶ κρεῖττ]ον ἐστι· τοῦτ' οὖν δεῖ προσ
εἶναι· τὰ δ' ἄλλα ὑπάρχ]. Ἐ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέον
παρ' ὑμῶν εἰσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δυνάμ]
καὶ γνῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα,
πρᾶξαι ἢ δυνήσεσθε νῦν ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε. Τίνα γ
χρόνον, ἢ τίνα καιρὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐ παρ
όντ[ων] βελτίω ζητεῖτε; ἢ ποτε ἃ δεῖ πράξετε,
μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μὲν ὑμῶν τὰ χωρία προειλ
φεν ἄνθρωπ[ος]; εἰ δὲ καὶ ταύτης κύρι[ον] τὸ χώρα
γενήσεσθαι, πάντων αἰσχιστα πεισόμεθα οὐχ ὃς ἐ πο
λεμήσαιεν, ἐτοίμως σώσειν ὑπισχνούμεθα. ἔτοι νῦ
πολιμουνται; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ ὑμέτερα
ὁ βάρβαρ[ος]; οὐχ ὅ, τι ἂν εἴποι τις; ἀλλὰ πρὸ
θεῶν, ἅπαντα ταῦτα εἰδότες καὶ μονονουχὶ συ[κα
τασκευάσαντες αὐτῷ, τότε τὸν αἰτίαν, οἵτινες εἰσ
τούτων, ζητήσομεν; ὁ γὰρ αὐτοί γ' αἴτιοι φησομ
εἶναι· σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ· ὅδε γὰρ ἐν τοῖς
πολέμοις κινδύνοις τὸ φυγόνδυον ὁδεὶς ἑαυτῷ κα
γορεῖ· ἀλλὰ καὶ [στρατηγὸ, καὶ τ]ὸ πλησίον. Ἐ πά
των μᾶλλον ἡτ]ηθ]αι δ' ὅμως ἅμ' πάν]ας τὸς φ
γόν]ας δικαι· μόνῳ γὰρ ἐξῆν τῷ καθ]ησθαι τ]ὸ ἄλλα
εἰ ἢ τοῦτ' ἐποίη ἕκας[ος], συνίκων ἄν. Καὶ νῦν
λέγῃ τις τὰ βέλτισα; ἀνασὰς ἄλλ[ος] εἰπάτω
μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. Ἕτερ[ος] λεγῇ τις βελτίω
ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ· ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα
οὐκετι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ· πλὴν εἰ δέον εὐξαλ
παραλείπ]. Εὔξασθαι μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

ῥᾴδιον

ῥᾴδιον, εἰς ταὐτὸ πάνθ' ὅσα βέλεται τις ἀθροί-
σαντα ἐν ὀλίγῳ· ἐλεσθαι ϗ, ὅταν περὶ πραγμά-
των προπεθῇ σκοπεῖν, ὁπόθεν ὁμοίως εὔπορον· ἀλλὰ
δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ τῶ ἡδέων, ἂν μὴ ἀμφότερα
ἔχῃ, λαμβάνειν. Εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχοι θεωρικὰ ἐᾶν,
ϗ πόρους ἑτέρους λέγειν στρατιωτικούς, ὐχ ὕτος χρεί-
των; εἰπάτω τις ἄν. Φημὶ ἔγωγε, εἰ περ ἐστὶν, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι ἀλλὰ θαυμάζω ἐ τῷ ποτε ἀνθρώ-
πων, ἢ γέγονεν, ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντα ἀπο-
λώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων ἐυπορῆσαι πρὸς
ἃ δεῖ· ἀλλ' οἶμαι μεγάλα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχειν
λογισμὸν ἡ παρ' ἑκάστου βούλησις· διόπερ ῥᾷστον ἁπάν-
των ἐστὶν αὐτὸν ἐξαπατῆσαι ὁ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕ-
καστος ϗ οἴεται. Τὰ ϗ πράγματα πολλάκις ὐχ
ὕτω πέφυκεν· ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦθ'
ὕτως, ὅπως ϗ τὰ πράγματα ἐνδέχεται, ϗ διωκή-
σεσθε ἐξιέναι, ϗ μισθὸν ἐξεῖτε ὕτοι σωφρόνων, ὐδὲ
γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων ἐλλειπονυίας τι σῆ ἐνδείαν
χρημάτων ὅ πολεμῶν ἐυχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνειδῆ
φερῶν, ὐδὲ ἐπὶ μὲ Κορινθίους, ϗ Μεγαρέας, ἁρπά-
σαντας τὰ ὅπλα πορευέσθω, Φιλίππου δὲ ἐᾶν πό-
λεις Ὀλυνθίους ἀνδραποδίζεσθω δὲ ἀπειρίαν ἐφοδίων
τοῖς στρατευομένοις· ϗ ταῦτ' ὐκ ἐν ἀπεχθωμαί
τισιν ὁμῶν τῶν ἄλλως προῄρημαι λέγειν (ὐ γὰρ ὕτως
ἄφρων ὐδὲ ἀτυχὴς εἰμὶ ἐγὼ, ὥστε ἀπεχθάνεσθω
βέλεσθω ωηδὲν ὠφελεῖν νομίζων) ἀλλὰ δικαίως πο-
λίτῃ κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῶν ἐν
τῷ λέγειν χάριν αἱρεῖσθω· ϗ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν προ-
γόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως ϗ ὑμεῖς,
ὃς ἐπαινοῦσι, ϗ οἱ παριόντες ἅπαντες μιμοῦνται σῆ
τὸ πάνυ, τούτῳ τῷ τρόπῳ ϗ τῷ ἔθῃ τῶν πολιτείας
χρῆσθω.

χρῆσθ· τ̃ Ἀριστείδου σκεῖνον, τ̃ Νικίαν, τ̃ ὁμώ-
νυμον ἐμαυτῷ, τ̃ Περικλέα. Ἐξ ὧν οἱ διεροῦντες ὑμᾶς ὅτοι πεφήνασι ῥήτορες, τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ὑμῖν χαρίσομαι; προπέποται τ̃ παραυτίκα ἡδονῆς καὶ χάριτος τὰ τ̃ πόλεως πράγματα, καὶ τοιαυτὶ συμβαίνει· καὶ τὰ μὲ τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δὲ ὑμέτερα αἰσχρῶς. Καίτοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἃ τις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν ἔχοι τ̃ ἐπὶ τ̃ προγόνων ἔργων, καὶ τ̃ ἐφ' ὑμῶν· ἔσται γ' βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος· ὑπὲρ μὲν ἀλλοτρίοις ὑμῖν χωρίοις παραδείγματα, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐνδαίμοσιν ἔστε γενέσθαι. Ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζοντ' οἱ λέγοντες, ὅμως ἐφίλουν αὐτοὺς ὥσπερ ὑμᾶς ὅτοι νῦν· πέντε μὲν καὶ ἑξήκοντα ἔτη τ̃ Ἑλλήνων ἦρξαν ἐκόντων· πλείω δὲ ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν συνήγαγον· ὑπῆρχε δ' ὁ ταύτην ἔχων τὴν χώραν αὐτοῖς βασιλεύς, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον βάρβαρον Ἕλλησι· πολλὰ δ' καὶ καλὰ, καὶ πεζῇ, καὶ ναυμαχοῦντες ἔσησαν τρόπαια αὐτοὶ στρατοῦμενοι· μόνοι δ' ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τ̃ φθονούντων κατέλιπον· ἐπὶ μὲν δὴ τ̃ Ἑλλωτικῶν ἦσαν τοιοῦτοι. Ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν, θεάσασθε ὁποῖοι ἔν τε τοῖς κοινοῖς, καὶ τοῖς ἰδίοις· δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν, καὶ τ̃ ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τ̃ ἐπιγενομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δὲ ὕτω σώφρονες ἦσαν, καὶ σφόδρα ἐν τῷ τ̃ πολιτείας ἦθει μένοντες, ὥστε τὴν Ἀριστείδου, καὶ τὴν Μιλτιάδου, καὶ τ̃ τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴτις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ'

ποτ' ἐστὶν, ὁρᾷ τ' δ' γειτονῶ ὀδὲν σεμνοτέραν ὄ-
σαν. Οὐ γὰρ εἰς ὠφελείαν ἐπράττετο αὐτοῖς τὰ τ'
πόλεως· ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὐξῆν ἕκας ὤετο δεῖν·
ἐκ δ' τὰ μὲ Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δ' πρὸς τὰς
θεὰς εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διοικεῖν, με-
γάλων εἰκότως ἐπήσαντο εὐδαιμονίαν. Τότε μὲ
δὴ τοῦτον τ' τρόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκείνοις
χρωμένοις, οἷς εἶπον, προσάταις· νυνὶ δ' πῶς ὑμῖν
ὑπὸ τ' χρησῶν τ' νῦν πράγματα ἔχει; ἆρά γε ὁ-
μοίως κ) παραπλησίως; κ) τὰ μὲ ἄλλα σιωπῶ,
πολλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν· ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε
ἐρημίας ἐπλημμυρῆν, κ) Λακεδαιμονίων μὲ ἀπολω-
λότων, Θηβαίων δ' ἀχόλων ὄντων, τ' δ' ἄλλων ὀ-
δενὸς ὄντω ἀξιοχρέω περὶ τ' πρωτείων ἡμῖν ἀνθι-
στάζαι. ἔξὸν δ' ἡμῖν κ) τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἀσ-
φαλῶς ἔχειν, δ τὰ τ' ἄλλων δίκαια βραβεύειν· ἀπε-
στερήμεθα μὲ χώρας οἰκείας· πλείω δ' ἢ χίλια κ)
πεντακόσια τάλαντα ἀνηλώκαμεν εἰς ὀδὲν δέον·
ἃς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα,
εἰρήνης ὄσης ἀπολωλέκασιν ὅτοι, ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡ-
μᾶς αὐτὸς τηλικοῦτον ἠσκήκαμεν· ἢ φρασάτω τις
ἡμοὶ παρελθὼν πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν, ἢ
παρ' ἡμῶν αὐτῶν, Φίλιππος; ἀλλ', ὦ τὰν, εἰ
ταῦτα φαύλως, τάγ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλ νῦν ἄμει-
νον ἔχει; κ) τί ἄν τις εἰπεῖν ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις,
ἃς κονιῶμεν; δ τὰς ὁδούς, ἃς ἐπισκευάζομεν; δ
κρήνας, δ λήρους; ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τὰς τὰ τοι-
αῦτα πολιτευομένους, ὧν οἱ μὲ ἐκ πλουσίων πλεῖστοι
γεγόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι, ἔνιοι δ' τὰς ἰ-
δίας οἰκίας τ' δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνο-
τέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι. Ὅσῳ δ' τὰ τ' πόλεως

ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων ἠυξῆσθαι. Τί γὰρ τὸ πάντων αἴτιον τούτων; ἢ τί δήποτε ἅπαντ' εἶχε καλῶς τότε, καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τὸ μὲν πρῶτον, καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος, δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν, καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν· καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ, καὶ τιμῆς, καὶ ἀρχῆς, καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν. Νῦν δὲ τοὐναντίον, κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οἱ πολιτευόμενοι, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται. Ὑμεῖς δ' ὁ δῆμος ἐκκεκενδυρισμένοι καὶ ἀπεστερημένοι, χρήματα, συμμαχίας, ἐν ὑπηρετῶ καὶ προσδήκης μέρει γεγένησθε, ἀγαπῶντες ἐὰν μισθοδοσίαι θεωρικῶν ὑμῖν, ἢ βοίδια πέμψωσιν ὅταν. Καὶ τὸ πάντων ἀνανδρότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε· οἱ δὲ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθειρξάντες ὑμᾶς, ὑπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα, καὶ πιθανεύουσι, χειροήθεις αὐτοῖς ποιοῦντες. Ἐγὼ δ' ἀδέσποτ' οἶμαι μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας· ὁποῖ' ἄττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ φρόνημα ἔχειν. Ταῦτα, μὰ τὴν Δήμητρα, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰπόντι ἐμοὶ γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη, τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι. Οὐδὲν γὰρ παρρησίᾳ χεῖρον πάντων αἰεὶ παρ' ὑμῖν ἔσται· ἀλλ' ἔγωγε, ὅτι καὶ νῦν γέγονε, θαυμάζω. ἐὰν δὲ ἄλλα νῦν γ' ἔτι ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν ἐθελήσητε στρατεύεσθαί τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς οὐσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις, ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε· ἴσως ἂν, ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλεόν τι καὶ μέγα

κτήσαισθε

κτήσασθε ἀγαθὸν, καὶ τ τοιούτων λημμάτων
ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀθενοῦσι παρὰ τ ἰατρῶν
τιτίοις διδομένοις ἔοικε· καὶ γὰ ὅτε ἰσχὺν σκῆνα
ἀντιδήσιν· ὅτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ. Καὶ ταῦτα, ἃ νέ-
μεσθε νῦν ὑμεῖς ὅτε τοσαῦτά ἐσιν, ὥσε ὠφέλειαν
ἔχειν τινὰ Δημάρητῳ, ὅτ' ἀπογόντας ἄλλο τι πράτ-
τειν ἐᾷ, ἀλλ' ἔσι ταῦτα τὴν ἑκάσε ῥαθυμίαν ὑ-
μῶν ἐπαυξάνοντα. Οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις;
φήσει τις· καὶ παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν σύνται-
ξιν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τ κοινῶν ἕ-
κασ τὸ μέρ λαμβάνων, ὅτε δέοιτο ἡ πόλις,
εἰς τοῦθ' ἑτοίμως χρήσιμον ἑαυτὸν παρέχοι. Ἔξεσιν
οὖν ἡσυχίαν ἄγειν; οἰκοι μένων εἰ βελτίων, καὶ δι' ἔν-
δειαν ἀνάγκη τι ποιεῖν αἰσχρὸν ἀπηλλαγμένο·
συμβαίνει τι τοιοῦτον, οἷον καὶ τὰ νῦν; σρατιώτης
αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τ αὐτῶν τούτων λημμάτων,
ὥσπερ ἐσὶ δίκαιον, ὑπὲρ τ πατρίδ. Ἔσι τις
ἔχω τ ἡλικίας ὑμῶν; ὅσα ὅτ ἀτάκτως νῦν
λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμ-
βανέτω, πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν, ἃ χρὴ πράτ-
τεσθαι· ὅλως δ' ὅτ' ἀφελῶν, ὅτε προσθείς, πλὴν μικρῶν,
τὴν ἀταξίαν ἀνελὼν εἰς τάξιν ἄγαγον τὴν πόλιν,
τὴν αὐτὴν δ' λαβεῖν, δ' σρατεύεσθαι, δ' δικάζειν, δ'
ποιεῖν τοῦθ' ὅ, τι καθ' ἡλικίαν ἕκασ ἔχει, καὶ
ὅτε καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσας· οὐκ ἔσιν ὅπε τοῖς
μηδὲν ἐγὼ ποιοῦσι τὰ τ ποιησάντων εἶπον, ὡς δεῖ
νέμειν· ἀσὶ αὐτὸς μὲ ἀργεῖν, καὶ σχολάζειν, καὶ ἀπο-
βεῖν· ὅτι δ' οἱ δεῖνα νικῶσι ξένοι, ταῦτα πιν-
δάνεται. Ταῦτα γὰ νευὶ γίνεται· καὶ ἐγὼ μέμφομαι
τ ποιούντά τι τ δέοντων ὑπὲρ ὑμῶν· ἀλλὰ καὶ

ὑμᾶς αὐτὸς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτα, ἐφ' οἷς ἑτέρους τιμᾶτε· ἢ μὴ παραχωρεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ἡμῶν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν κινδύνων κεκτήσαντο καταλιπόν. Σχεδὸν εἴρηκα ἃ νομίζω συμφέρειν. Ὑμεῖς δ' ἑλοισθε ὅ, τι ἂν τῇ πόλει καὶ ὑμῖν αὐτοῖς συμφέρειν μέλλῃ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Κατὰ Φιλίππε Λόγος πρῶτος.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τῦ κατὰ Φιλίππυ πρώτυ Λόγυ.

Κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φίλιππον οἱ Ἀθηναῖοι φερόμενοι, συνελήλυθασιν εἰς ἐκκλησιαν ἀθυμοῦντες· ὁ τοίνυν ῥήτωρ τὴν τε ἀθυμίαν πέρατα παύειν, λέγων, ὡδὲν εἶναι θαυμαστὸν, εἰ ῥαθυμοῦντες κεκράτηκε· καὶ εἰσηγεῖται, πῶς ἂν ἄριστα τῷ πολέμῳ προσενεχθεῖν, κελεύει δὴ δύο δυνάμεις παρασκευάσασθαι, μίαν μὲν μείζω πολιτικὴν, ἥτις οἴκοι μένουσα, πρὸς τὰς τῦ ἐπικαίρων χρείας ἕτοιμος ὑπάρξῃ· ἑτέραν δὲ ἐλάττονα, ξένων ὄντων τῦ στρατευομένων, παραμεμιγμένων δὲ· καὶ κελεύει τὴν δύναμιν μὴ Ἀθήνησι μένειν, μὴ δὲ ἐν τῦ πόλεως ποιεῖσθαι τὰς βοηθείας· ἀλλὰ περὶ τὴν Μακεδονίαν ἀναστρέφεσθαι, πολεμοῦσαν ἀδιαλείπτως· ἵνα μὴ τὰς ἐτησίας πνέοντας ἐπιτηρήσας ὁ Φίλιππος, ἢ καὶ τὰ χειμῶνα, νίκα Ἀθήνηθεν εἰς Μακεδονίαν πλεῖν ἀδύνατον, ἐπιχειρῇ τοῖς πράγμασι, καὶ παρὰ τὴν ἀπουσίαν τὴν τῦ Ἀθηναίων ἁπάντων κρατῇ· ἀλλ' ἐγγὺς ἡ πρὸς αὐτὸν ἀντιταξομένη δύναμις πρὸς αὐτὸν ὑπάρχῃ.

Ι μὲ περὶ καινῆ τινος πράγματος προτίθετο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπιχειρῶν ἂν ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν ὠθότων γνώμην ἀπεφήναντο· εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπὸ τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον· εἰ δὲ μή, τότ' ἂν αὐτὸς ἐπιῤῥώμην καὶ γιγνώσκω λέγειν. Ἐπειδὴ δὲ περὶ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν ἕτοι πρότερον, συμβαίνει καὶ νῦν σκοπεῖν, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς, εἰκότως ἂν συγνώμης τυγχάνειν· εἰ γὰρ καὶ τῶν παρελθόντος χρόνου τὰ δέοντα αὐτοὶ συνεβούλουν, ὅδ' ἂν ὑμᾶς νῦν εὖ βουλεύεσθαι· πρῶτοι μὲν ὅν σὺν ἀθυμητέον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς παροῦσι πράγμασιν, ὅ, τι πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ. Ὁ γὰρ ἐστὶ χείριστον τῶν σὺν παρελθόντος χρόνου, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. Τί δ' ἐπὶ τοῦτο; ὅτι οὐδὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν καλῶς τὰ πράγματα ἔχει· ἐπεί τοι γε εἰ πάντ' ἂν προσῆκε πραττόντων, οὕτως εἶχεν, ὅστ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι. Ἔστα συνθυμητέον, καὶ παρ' ἄλλων ἀκούσασι, καὶ τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀπὸ μιμνησκομένοις, ἡλίκων ποτ' ἐχόντων δυναμιῶν Λακεδαιμονίων, ἐξ οὗ χρόνου ἡ πολὺς, ὡς καλῶς καὶ προσηκόντως ἅπαντ' ἂν ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως ἀλλ' ὑπερμεινάσαι ὑπὲρ τῶν δικαίων καὶ πρὸς οὓς πολεμον· τίνος δ' ἕνεκα ταῦτα λέγω; ἵν' εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεάσησθε, ὅτι οὐδὲν ὅτε ὑμῖν λατομουμένοις ὑμῖν ἐστι φοβερὸν, ὅτ', ἂν ὀλιγαρκῆτε τοιοῦτον, οἷον ἂν ὑμεῖς βούλησθε, παραδείγματος χρώμενοι, τῇ τότε ῥώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ

παραλείτε δὲ δεῖ προσέχειν τοῖς πράγμασι τὴν νῦν· καὶ τῇ νῦν ὑπαρχούσῃ, δι' ἣν ταραττόμεθα, δεῖ μηδὲν φροντίζειν ὧν ἐχρῆν. Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυσπολέμητον οἴεται τὸν Φίλιππον εἶναι, σκοπῶν τό, τε πλῆθος ᾧ νῦν ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως, καὶ τὸ τὰ χωρία πάντα ἀπολωλέναι τῇ πόλει, ὀρθῶς μὲν οἴεται· λογισάσθω μέντοι τόδε, ὅτι εἴχομέν ποτε ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Πύδναν, καὶ Ποτίδαιαν, καὶ Μεθώνην, καὶ πάντα τὸν τόπον τόνδε οἰκεῖον κύκλῳ· καὶ πολλὰ τῶν μετ' ἐκείνους νῦν ὄντων ἐθνῶν, αὐτονομούμενα καὶ ἐλεύθερα ὑπῆρχεν, καὶ μᾶλλον ὑμῖν ἐβούλετ' ἔχειν οἰκείως, ἢ ἐκείνῳ· εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε ταύτην εἶχε τὴν γνώμην, ὡς καλεπὸν πολεμεῖν ἐστιν Ἀθηναίοις, ἔχοντι τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα τῆς αὐτοῦ χώρας, ἔρημον ὄντα συμμάχων, ἆρ' ἂν, ὧν νυνὶ πεποίηκεν, ἔπραξεν, ἆρ' ἂν τοσαύτην ἐκτήσατο δύναμιν. Ἀλλ' οἶδεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο καλῶς ἐκεῖνος, ὅτι ταῦτα μὲν ἐστιν ἅπαντα τὰ χωρία ἄθλα δὲ πολέμου κείμενα ἐν μέσῳ· φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων, καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν, τὰ τῶν ἀμελούντων· καὶ γάρ τοι ταύτῃ χρησάμενος τῇ γνώμῃ, πάντα κατέστραπται, καὶ ἔχει, τὰ μὲν ὡς ἂν ἕλών τις ἔχοι πολέμῳ, τὰ δὲ σύμμαχα καὶ φίλα ποιησάμενος· καὶ δὴ συμμαχεῖν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες, οὓς ἂν ὁρῶσι παρεσκευασμένους, καὶ πράττειν ἐθέλοντας ἃ χρή. Ἂν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τοιαύτης ἐθελήσητε γενέσθαι γνώμης νῦν, ἐφ' ὅπερ ἀ πρότερον, καὶ ἕκαστος ὑμῶν ὃ δεῖ καὶ δύναιτ' παρασχεῖν αὐτὸν χρήσιμον τῇ πόλει, πᾶσαν

ἀφεὶς

ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν ἕτοιμον πράττειν ὑπάρξῃ, ὁ μ
χρήματα ἔχων, εἰσφέρειν, ὁ δὲ ἐν ἡλικίᾳ, στρατεύ
εσθαι· συνελόντι δὲ ἁπλῶς εἰπεῖν, ἢν ὑμῶν αὐτῶν
ἐθελήσητε γενέσθαι, καὶ παύσησθε, αὐτὸς μὲν ἀπ
ἕκαστον ποιήσειν ἐλπίζων, τὸ δὲ πλησίον πάντ' ὑπε
αὐτὸ πράξειν, καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε ἅ
θεὸς θέλῃ, καὶ τὰ κατεῤῥαθυμημένα πάλιν ἀνα
λήψεσθε, κἀκεῖνον τιμωρήσεσθε· μὴ γὰρ ὡς θεῷ νο
μίζετ' ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματα
ἀθάνατα, ἀλλὰ μισεῖ τις ἐκεῖνον, καὶ δέδιεν, ὦ ἄν
δρες Ἀθηναῖοι, καὶ φθονεῖ, καὶ τὸ πάνυ νῦν εὐκαίρ
οἰκείας ἔχειν αὐτῷ. ἅπαντα, ὅσαπερ ἐν ἀνθρ
τισὶν ἀνθρώποις ἔνι, ταῦτα κἀν τοῖς μετ' ἐκείνο
χρὴ νομίζειν εἶναι· καίπ' ἠχε μέν τοι ταῦτα πα
τα νῦν σὺν ἔχοντα ἀποστροφὴν ἀφ' τὴν ὑμετέραν
βραδυθῆτα ῥᾳθυμίαν, ἣν ἀποδέσθαι φημὶ δεῖ
ἤδη. Ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ πρᾶγμα,
οἱ προελήλυθεν ἀσελγείας ἀνθρώπῳ, ὃς δὲ αἱ
ρεσιν ὑμῖν δίδωσι καὶ πράττειν, ἢ ἄγειν ἡσυχίαν, ἀλλ'
ἀπλεῖ, καὶ λόγους ὑπερηφάνους, ὡς φασι, λέγει, κ
ὐκ οἷός τέ ἐστιν ἔχων ἃ κατέστραπται, μὴ φ ἐπὶ τ
των, ἀλλ' αἰεί τι προσπεριβάλλεται, καὶ κύκλῳ πα
ταχῇ μέλλοντας ὑμᾶς καὶ καθημένους περιστοιχίζει.
Πότ' ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότε δὲ χρὴ πράξειν,
ἐπειδάν τι γένηται; ἐπειδὰν νὴ Δία ἀνάγκη τις ᾖ;
νῦν δ' τί χρὴ τὰ γιγνόμενα ἡγεῖσθαι; ἐγὼ γὰρ οἶμαι
τοῖς ἐλευθέροις μεγίστην ἀνάγκην τὴν ὑπὲρ τῶν πραγ
μάτων αἰσχύνην εἶναι· ἢ βέλεσθε, εἰπέ μοι, περι
ὄντες αὐτῶν πυθόμενοι κατὰ τὴν ἀγορὰν, λέγει
ταί τι καινόν; γένοιτο γὰρ ἂν τι καινότερον, ἢ Μα
κεδὼν ἀνὴρ Ἀθηναίους καταπολεμῶν, καὶ τὰ τῶν Ἑλ-

λήνων

λόνων διοικῶν; τέθνηκε Φίλιππος; ὦ μὰ Δί', ἀλλ' ἀδρενεῖ· τί σοὶ ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ ἂν ὅστις τις πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε, ἂν περ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν· ὥστε καὶ γὰρ ὅστις παρὰ τὴν αὐτοῦ ῥώμην τοσοῦτον ἐπηύξηκεν, ὅσον παρὰ τὴν ὑμετέραν ἀμέλειαν. Καίτοι καὶ τοῦτο (εἴ τι πάθοι, καὶ τὰ τοῦ τύχης ἡμῖν ὑπάρξοι, ἢπερ ἀεὶ βέλτιον, ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελώμεθα, καὶ γὰρ ἐξεργάσαιτο) ἴσθ' ὅτι πλησίον μέν ὄντες, ἅπασιν ἂν τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις ἐπιβαίνοντες, ὅπως ἂν βούλησθε διοικήσαισθε· ὡς ὁ νῦν ἔχετε, οὐδὲ διδόντων ὑμῖν τοὺς καιροὺς Ἀμφίπολιν, ἐξαρκεῖ δύναισθ' ἂν ἀπηρτημένοι καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς γνώμαις· ὡς μὲν ἂν δεῖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας ὑπάρχειν ἅπαντας ἑτοίμους, ὡς ἐγνωκόσιν ὑμῶν καὶ πεπεισμένοις, παύομαι λέγων· τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς, ἣν ἀπαλλάξαι ἂν τῶν τοιούτων πραγμάτων ὑμᾶς ἡγοῦμαι, καὶ τὸ πλῆθος ὅσον, καὶ πόρους ὅστινας χρημάτων, τἄλλα ὡς ἂν μοι βέλτιστα καὶ τάχιστα δοκῇ παρασκευασθῆναι, εἶτ' οὖν πειράσομαι λέγειν· δεηθεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοσοῦτον, ἐπειδὰν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε, εἶτα μὴ πρότερον προλαμβάνετε· μηδ' ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινι καινὴν παρασκευὴν λέγειν, ἀναβάλλεσθαί με τὰ πράγματα ἡγεῖσθαι. Οὐ γὰρ οἱ ταχὺ καὶ τὴμερον εἰπόντες, μάλιστα εἰς δέον λέγουσιν, ἃ γὰρ ἂν τάχα ἤδη γεγενημένα, τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κωλύσαι δυνηθείημεν· ἀλλ' ὃς ἂν δείξῃ, τίς πορισθεῖσα παρασκευή, καὶ πόση, καὶ πόθεν, διαμεῖναι δυνήσεται, ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα πεισθέντες τὸν πόλεμον, ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν· ὅταν γὰρ

ἢ ἐκέτι δ' λοιπὸν πάσχομεν ἂν κακῶς· οἶμαι τοί-
νυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν, μὴ κωλύων εἴ τις ἄλ-
λος ἐπαγγέλλεται τι· ἡ μὲν ὑπόθεσις ὅτῳ μι-
γάλη, τὸ δὲ πρᾶγμα ἤδη τ' ἔλεγχον δώσει, κεί-
ται δ' ὑμεῖς ἔσεσθε. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, τριήρεις πεντήκοντα παρασκευάσασθαι
φημι δεῖν· εἶτ' αὐτὸς ὅτῳ τὰς γνώμας ἔχειν, ὡς
ἐάν τι δέῃ, πλεύσεον εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβᾶσι
πρὸς δὲ τούτοις τοῖς ἡμίσεσι τ' ἱππέων, ἱππαγω-
γοὺς τριήρεις, καὶ πλοῖα ἱκανὰ ἐντρέπεσθαι κελεύω.
Ταῦτα μὲν οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν, ἐπὶ τὰς ἐξαίφνης
ταύτας ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας αὐτὸν στρατείας, εἰς
Πύλας, καὶ Χερρόνησον, καὶ Ὄλυνθον, καὶ ὅποι βούλε-
ται. Δεῖ γὰρ ἐκεῖνῳ τοῦτο ἐν τῇ γνώμῃ ἐκπεφευ-
σῆναι, ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τὴν ἄγαν,
ὥσπερ εἰς Εὔβοιαν, καὶ πρότερόν ποτέ φασιν εἰς Ἀ-
λίαρτον, καὶ τὰ τελευταῖα πρώην εἰς Πύλας, ἴσως
ἂν ὁρμήσαιτε· ὅτι παντελῶς δεῖ· εἰ μὴ ποιήσαι
ἂν τοῦτο, ὡς ἔγωγέ φημι δεῖν ἐνκαταφρόνητον εἶναι
ἐν· ἡ γὰρ τὴν φόβον εἰδὼς εὐτρεπεῖς ὑμᾶς (εἴσεται
γὰρ ἀκριβῶς, εἰσὶ γάρ εἰσιν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλοντες
ἐκείνῳ, παρ' ὑμῶν αὐτῶν, πλείους δ' δέοντος) ἡ-
συχίαν ἕξει, ἢ παριδὼν ταῦτα ἀφύλακτον λήψε-
ται, μηδενὸς ὄντος ἐμποδὼν πλεῖν ἐπὶ τὴν ἐκείνου
χώραν ὑμῖν, ἂν ἐνδῷ καιρός· ταῦτα μὲν ἐστιν, ἃ
πᾶσι δεδόχθαι φημὶ δεῖν, καὶ παρασκευάσασθαι
προσήκειν οἶμαι· πρὸς δὲ τούτοις δύναμίν τινα, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φημὶ προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς,
ἢ συνεχῶς πολεμήσει, καὶ κακῶς ἐκεῖνον ποιήσει· μι-
σθοὶ μυρίοις, μὴ δὲ δισμυρίοις ξένοις, μὴ δὲ τοῖς ἐπι-
στολιμαίοις ταύταις δυνάμεσι, ἀλλ' ἡ τῆς πόλεως
ἔσται

ἔγω· κἂν ὑμεῖς ἕνα, κἂν πλείους, κἂν τὸ δεῖνα, κἂν ὁτινοῦν χρὴ στρατηγὸν, τούτῳ πείθεσθαι καὶ ἀκολουθήσαι· καὶ τροφὴν ταύτην πορίσαι κελεύω· ἔσται δ' αὕτη τις ἡ δύναμις, καὶ ποση, καὶ πόθεν τὴν τροφὴν ἕξει, καὶ πῶς ταῦτ' ἐθελήσετε ποιεῖν, ἐγὼ φράσω, καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρίς· ξένους μὲν λέγω (καὶ ὅπως μὴ ποιήσητε τοῦθ', ὃ πολλάκις ὑμᾶς ἔβλαψεν, ἅπαντ' ἐλάττω νομίζοντες εἶναι τοῦ δέοντος, καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἱρούμενοι ἐπὶ τῷ πράττειν, ὅσ' ἂν μικρὰ ποιεῖτε, ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαντες καὶ πορίσαντες, τούτοις προσίθετε, ἂν ἐλάττω φαίνεται) λέγω δὴ τοὺς πάντας στρατιώτας διχιλίους· τούτων δ', Ἀθηναίους φημὶ δεῖν εἶναι πεντακοσίους, ἐξ ἧς ἂν τινος ὑμῖν ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ, χρόνον τακτὸν στρατευομένους, μὴ μακρὸν τοῦτον, ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῇ καλῶς ἔχειν, καὶ ἀμοιβοὺς ἀλλήλοις· τοὺς δ' ἄλλους ξένους εἶναι κελεύω· καὶ μὴ τούτων ἱππέας διακοσίους, καὶ τούτων πεντήκοντα Ἀθηναίους τελέχιστον, ὥσπερ τοὺς πεζοὺς τὸν αὐτὸν τρόπον στρατευομένους· καὶ ἱππαγωγοὺς τούτοις· εἶεν· τί πρὸς τούτοις ἔτι; ταχείας τριήρεις δέκα· δεῖ γὰρ ἔχοντος ἐκείνου ναυτικὸν, καὶ ταχέων τριήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλεῖ. Πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφὴ γενήσεται; ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω, καὶ δείξω, ἐπιδάν, διότι τηλικαύτην ἀποχρῆν οἶμαι τὴν δύναμιν, καὶ πολίτας τοὺς στρατευομένους εἶναι κελεύω, διδάξω· τοσαύτην μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ ταῦτα, ὅτι οὐκ ἔνι νῦν ὑμῖν πορίσασθαι δύναμιν τὴν ἐκείνῳ παρατασσομένην, ἀλλὰ λῃστεύειν ἀνάγκη, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ δεῖ πολεμεῖν χρῆσθαι τὴν πρώτην· ἐπειδὴ τοίνυν δεῖ θ' ἑτέραν οὕτω

αὐτὴν

αὐτὴν (ὁ γάρ ἐστι μισθὸς, ὁδὲ τροφὴ) ὁδὲ παντ
λῶς ταπεινὴν εἶναι δεῖ· πολίτας ὃ παρεῖναι, κ
συμπλεῖν. Ἀφ' ταῦτα κελεύω, ὅτι κὴ πρότερον π
ἀκήκοα ξενικὸν τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν, ὃ Π
λύτραλος ἡγεῖτο, κὴ Ἰφικράτης, κὴ Χαβρίας, κ
ἄλλοι τινὲς, κὴ ὑμᾶς αὐτὸς συστρατεύεσθ· κὴ οἶδ
ἀκήκοα ὅτι Λακεδαιμονίοις παρατατόμενοι μεθ' ὑ
μῶν, ἐνίκων ὅτοι οἱ ξένοι, κὴ ὑμεῖς μετ' ἐκείνω
ἐξ ὧ δ' αὐτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύε), τὰς φ
λας νικᾶ, κὴ τὰς συμμαχίας, οἱ δ' ἐχθροὶ μ
ζους ἔθεσ γεγόνασι, κὴ παρακύψαντα ἐπὶ τ
τ πόλεως πόλεμον, πρὸς Ἀρτάβαζον, κὴ παντα
μᾶλλον οἰκεῖαι πλέονται· ὁ δ στρατηγὸς ἀκολεύ
εἰκότως· ὁ γάρ ἐστιν ἄρχειν μὴ διδόντα μισθὸν τ
ὃν κελεύω; τὰς προφάσις ἀφελεῖν, κὴ ἔ στρατηγ
κὴ τ στρατιωτῶν, μισθὸν πορίσαντας, κὴ στρατ
οἰκείας ὥσπερ ἐπόπλας τ στρατηγημάτων παρακα
τασήσαντας· ἐπεὶ νῦν γε γέλως ἔσθ' ὡς χρώμεθ
τοῖς πράγμασιν. Εἰ γὰρ ἔροιτό τις ὑμᾶς, Εἰσπ
ἄγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; μὰ Δί' οὐχ ἡμεῖς γ
εἴποιτ' ἄν, ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμεν· οὐκ ἐχθ
τονεῖτε δ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχας, κ
στρατηγὸς, κὴ Φυλάρχους, ἱππάρχους δύο; τ
ὃν ὅτοι ποιοῦσι, πλὴν ἑνὸς ἀνδρὸς, ὃν ἂν σπεύδ
τε ἐπὶ τ πόλεμον; οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πεμ
πουσιν ὑμῖν μετ τ ἱεροποιῶν· ὥσπερ γὰρ οἱ πλατ
τες τὰς πηλίνας, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τ
ταξιάρχας κὲ τὰς Φυλάρχους, οὐκ ἐπὶ τ πόλ
μον· ὁ γὰρ ἐχρῆν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταξιάρχ
παρ' ὑμῶν, ἱππάρχας παρ' ὑμῶν, ἄρχοντας οἰκ
ους εἶναι, ἵν' ἦν ὡς ἀληθῶς τ πόλεως ἡ δύναμι
ἀλ

ἀλλ' εἰς μὲν Λῆμνον, τὰ παρ' ὑμῶν ὑπάρχον δεῖ πλεῖν, τὰ δ' ἐκ τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων, Μενέλαον ὑπάρξειν· καὶ ὁ τὰ ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον, ὅς τις ἂν ᾖ. Ἴσως δὴ ταῦτα μὲ ὀρθῶς ἠγεῖσθε λέγειν· τὸ δὲ τὰ χρημάτων πόσα καὶ πόθεν ἔσαι, μάλιστα ποθεῖτε ἀκοῦσαι· τοῦτο δὴ καὶ παραινῶ· χρήματα τοίνυν, ἔστι μὲν ἡ τροφὴ, σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις μόνον, τῇ δυνάμει ταύτῃ, τάλαντα ἑννενήκοντα, καὶ μικρόν τι πρός· δέκα μὲν ναυσὶ ταχείαις τετταράκοντα τάλαντα, εἴκοσιν εἰς τὴν ναῦν μναῖ ἑκατὸν ἑκάστῃ· στρατιώταις δὲ χιλίοις, τοσαῦτα ἕτερα, ἵνα δέκα ἕκαστος δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ· τοῖς δ' ἱππεῦσι διακοσίοις οὖσιν, ἐὰν τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνῃ καὶ μισθὸς, δώδεκα τάλαντα· εἰ δέ τις μικρὰν ἀφορμὴν, σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρξειν, οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν· ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς, ὅτι εἰ τοῦτο γένηται, προσποριεῖ τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στράτευμα ἀπὸ τοῦ πολέμου, οὐδένα τῶν Ἑλλήνων ἀδικοῦν, οὐδὲ τῶν συμμάχων, ὡς ἔχον μισθὸν ἀντελῆ· κἀγὼ συμπλέων ἐθελοντὴς, πάσχειν ὁτιοῦν ἕτοιμος, ἐὰν μὴ ταῦτ' οὕτως ἔχῃ· πόθεν οὖν ὁ πόρος τῶν χρημάτων, ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω, γενήσεται, τοῦτ' ἤδη λέξω.

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ.

Ἃ μὲν ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδυνήμεθα εὑρεῖν, ταῦτά ἐστιν· ἐπιδὰν δὲ ἐπιχειροτονήσητε τὰς γνώμας, ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ, χειροτονήσατε,

ἵνα μὴ μόνον τοῖς ψηφίσμασι, ⸌ ταῖς ἐπιστολαῖ
πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις· δοκεῖ
δέ μοι πολὺ βέλτιον ἂν εἶναι ⸌ πολέμου, καὶ ὅλ
τὴν παρασκευὴν βουλεύσασθαι, εἰ τὸν τόπον, ὦ ἄνδρ
Ἀθηναῖοι, τὴν χώραν, πρὸς ἣν πολεμήσετε, σύ
μηθείητε, καὶ λογίσαισθε, ὅτι τοῖς πνεύμασι, κ
ταῖς ὥραις ⸌ ἔτεσι τὰ πολλὰ προλαμβάνων ἡμ
πράττε⸌ Φιλίππῳ· καὶ φυλάξας τὰς ἐτησίας
τὸ χειμῶνα ἐπιχειρεῖ, ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυνώμε
σκεῖσε ἀφικέσθαι. Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς ταῦτα σκέ
μεμφύσι, μὴ βοηθείαις πολεμεῖν (ὑστερεῖσθαι γὰ
πάντων) ἀλλὰ παρασκευῇ συνεχεῖ, καὶ δυνάμ
ὑπάρχειν σ' ὑμῖν χρήσασθαι μὲ χρῆσθαι τῇ δυνάμ
Λήμνῳ, καὶ Θάσῳ, καὶ Σκιάθῳ, καὶ ταῖς ἄλλαι
ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμέν
καὶ σῖτος, καὶ ἃ χρὴ στρατεύμασι, πάνθ' ὑπάρχ
τὴν σ' ὥραν ⸌ ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τῇ γῇ γενέσ
ῥᾴδιον, ⸌ τὸ τ' πνευμάτων ἀσφαλὲς πρὸς αὐτ
τῇ χώρᾳ, καὶ πρὸς τοῖς τ' ἐμπορίων σώμασι, ῥᾳ
δίως ἔχει. Ἃ μὲν ἂν χρήσῃ καὶ ποτε τῇ δυνάμ
παρὰ τὸν καιρὸν, ὁ τούτων κύριος καταστὰς βο
ὑμῶν βουλεύσε⸌· ἃ σ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶ
ταῦτ' ἐστιν ἃ ἐγὼ γέγραφα. Ἂν ταῦτα, ὦ ἄνδρ
Ἀθηναῖοι, πορίσητε τὰ χρήματα, πρῶτον μ
γω, εἶτα καὶ τἄλλα πάντα παρασκευάσαιμ
στρατιώτας, τὰς τριήρ⸌, τὰς ἱππέας, συντελῆ π
σαν τὴν δύναμιν νόμῳ καταλείσητε ἐπὶ τῷ π
λέμῳ μόνῳ. Τῶν μὲν χρημάτων αὐτοὶ ταμίαι,
πορισαὶ γιγνόμενοι, τ' ὧν πράξεων παρὰ ⸌ στρατ
γὰ τ' λόγον ζητοῦντες παύσιθ' ἀεὶ τὸ αὐτ
βουλόμενοι, καὶ πλέον ἀδὲν ποιοῦντες· καὶ ἔτι πρ
τοῦτ

τούτοις, πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ μέγιστον τῶν ὑπαρχόντων ἀφαιρήσεσθε· ἔστι δ' ὅστις τίς; ὁ τῶν ὑμετέρων ὑμῖν πολεμεῖ συμμάχων, ἄγων καὶ φέρων τοὺς πλέοντας τὴν θάλατταν· ἔπειτα τί πρὸς τοῦτο; ὃν πάλαι μὲν αὐτοὶ κακῶς ἔχω γενήσεσθε· νῦν ὥσπερ τὸ παρελθόντα χρόνον εἰς Λῆμνον καὶ Ἴμβρον ἐμβαλὼν αἰχμαλώτους πολίτας ὑμετέρους ἄγει, καὶ πρὸς τῷ Γερραίῳ τὰ πλοῖα συλᾷ, ἀμυθήτου χρήματα ἐξελεξε· τὰ τελευταῖα δ' εἰς Μαραθῶνα ἀπέβη, καὶ τὴν ἱερὰν ὑπὸ τὸ χώρας ᾤχετ' ἔχων τριήρη· ὑμεῖς δ' ὅτε ταῦτα πάντα κωλύειν, ὅτ' εἰς τοὺς χρόνους ἂν προεβοηθεῖν, Καί τοι τί δήποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε, τὴν μὲν τῶν Παναθηναίων ἑορτὴν καὶ τὴν τῶν Διονυσίων ἀεὶ καθήκοντος χρόνου γίγνεσθ', ἄν τε ὀφλοὶ λάχωσιν, ἄν τε ἰδιῶται οἱ τούτων ἑκατέρων ἐπιμελησόμενοι, εἰς ἃ τοσαῦτα καταλίσκετε χρήματα, ὅσα ἅπαντ' εἰς ἕνα τῶν ἀπάντων, καὶ τοσοῦτον ὄχλον καὶ τοσαύτην παρασκευήν, οὐκ οἶδ' εἴ τις τῶν ἁπάντων ἔχει· τοὺς μὲν ἄλλους πάντας ὑμῖν ὑπερίζειν τοῦ καιροῦ, τὸν εἰς Μεθώνην, τὸν εἰς Παγασάς, τὸν εἰς Ποτίδαιαν; ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα νόμῳ τέτακται, καὶ προεῖδεν ἕκαστος ὑμῶν ἐν πολλῷ, τίς χορηγός, ἢ γυμνασίαρχος τὴν φυλῆς, ποτέ, καὶ παρὰ τίνος, καὶ τί λαβόντα, καὶ τί δεῖ ποιεῖν ἑκάστους. ἀλλ' ἀόριστον ἐν τούτοις ἠμέληται· ἐν δὲ τοῖς νῦν ὑπὲρ πολέμου, καὶ τὴν τούτου παρασκευήν, ἄτακτα, ἀόριστα, ἀδιόρθωτα ἅπαντα. Τοιγαροῦν ἅμα ἀκηκοαμέν τι, καὶ τριηράρχους καθίσαμεν, καὶ τούτοις ἀντιδόσεις ποιούμεθα, καὶ περὶ χρημάτων πόρου σκοποῦμεν· καὶ μὴν ταῦτα

ἐμβάινῃ τὰς μετοίκους ἔδοξε, ἢ τὰς χωρὶς οἰκήσαντας, εἶτ' αὐτὰς πάλιν ἀντεμβιβάζῃ· εἶτ', ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλετε, προαπόλωλεν ἐφ' ἃ ἂν σκηπλέωμεν. Τὸν γὰρ ἓξ πράξεῖν χρόνον, εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλίσκομεν· οἱ δὲ τὰ πραγμάτων καιρὸν μένουσι τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ ῥαθυμίαν· ἃς δὴ εἰς τὸ μεταξὺ χρόνον δυνάμεις διόμεθα ἡμῖν ὑπάρχειν, ἀδὲν οἷαί τε ὦσαι ποιεῖν, ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται· ὅσῃ δὲ εἰς τοῦτ' ὑβρεως ἐληλυθεν, ὡς' ἐπισέλλειν Εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Γ'.

ΤΟΥΤΩΝ ἕν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ἀνεγνωσμένον, ἀληθῆ μέν ἐστι τὰ πολλὰ, ὡς ὅτι ἔδη, ἀ μὴν, ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡδέα ἀκοῦειν· ἀλλ' εἰ μὲν ὅσα ἄν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ λυπήσῃ, ἢ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν, δημηγορεῖν εἰ δὲ ἡ τῶν λόγων χάρις ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημίαν γίγνεται, αἰσχρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φεναπίζειν ἑαυτοὺς, καὶ ἅπαντ' ἀνακαλλωπίζεσθαι, ὅσα ἂν ᾖ δυσχερῆ, πάντων ὑστερίζειν τῶν ἔργων, ἢ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μανθάνειν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολεμῶν χρωμένους, ὥσπερ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων ἢ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ τῶν στρατευμάτων αὐτῶν ὡσθεν ἂν τις τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω ἢ τῶν πραγμάτων τοὺς εὖ βεβουλευμένους ἡγεῖσθαι χρὴ, ἵνα ἃ ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττηται, ἢ μὴ τὰ συμβαίνοντα ἀναγκάζωνται διώκειν. Ὑμεῖς γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστην δύναμιν ἁπάντων ἐχόντες

τριήρεις

τριήρεις, ὁπλίτας, ἱππέας, χρημάτων πρόσοδον, τέτταρα μὲν μέχρι τοῦ τήμερον ἡμέρας, ὑδενὶ πώποτε ἐνδεουτι κέχρησθε, ὑδενὸς ἂν ἀπολείπεσθε· ὥσπερ ἂν οἱ βάρβαροι πυκτεύσουσιν, ἕτω πολεμεῖτε Φιλίππῳ. Καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πλήγεις ἀεὶ τοῦ πλήγης ἔχεται, κἂν ἑτέρωσε παταίξῃ τις, ἐκεῖσε εἰσιν αἱ χεῖρες· προσάλλεσθαι δ', ἢ βλέπειν ἐναντίον, ἕτ' οἶδεν, ἕτ' ἐθέλει· κἀ ὑμεῖς ἐὰν μὲν Χερρόνησον πύθησθε Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε· ἐὰν δὲ Πύλαις, ἐκεῖσε· ἐαν ἄλλοθί που, συμπαραθεῖτε ἄνω καὶ κάτω, καὶ στρατηγεῖσθε μὴ ὑπ' ἐκείνου, βεβούλυσθε δ' ἂν ὑδὲν αὐτοῖς συμφέρον πρὸς τὸν πόλεμον, ὑδὲ πρὸς τὰ χρήματα προορᾶτε ὑδέν, πρὶν ἂν ἢ γεγενημένον, ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε· ταῦτα δ' ἴσως πρότερον μὲν ἐνῆν ποιεῖν, νῦν δ' ἐπ' αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμήν, ὡς ἔοικέ γ' ἐγχωρεῖ. Δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀισχυνόμενος, τὴν φιλοπραγμοσύνην ταύτην ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ· εἰ γὰρ ἔχων ἃ κατέστραπται καὶ προείληφεν, ἡσυχίαν ἔχειν ἤθελε, καὶ μηδὲν ἔπραττεν ἔτι, ἀπορρῆν ἂν οἱοις ὑμῶν ἄν μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν ἀισχύνην, καὶ ἀνανδρίαν, καὶ πάντα τὰ αἰσχιστα ὠφληκότες ἂν ἦμεν δημοσίᾳ· νῦν δ' ἐπιχθρῶν ἀεί τινι, καὶ πλείοσιν ὀρεγόμενος, ἴσως ἂν σκαλέσαιθ' ὑμᾶς, ὑπὲρ μὴ παντάπασιν ἑαυτῶν ἀπεγνώκατε. Θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν μήτ' ἐνθυμεῖται, μήτε λογίζεται, ὁρῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου γεγενημένην πρὸς τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον, τὴν δ' τελευτὴν ἔσαν ἤδη, ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν αὐτοὺς κακῶς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου· ἀλλὰ μὴν ὅτι γε ἀ σήσεται, δῆλον, εἰ μή τις αὐτὸν κωλύσῃ·

εἶτα τοῦτο ἀναμβυβμβ, ⸌ τριήρεις κενὰς, ⸌ τὰς παρὰ ⸌ θεῶν ⸌ ἐλπίδας ἐὰν ἀποσείλητε, πάντ' ἴσχυν οἴεσθε καλῶς; σὸκ ἀβοησόμεθα; σὸκ ἐξιμβ αὐτοὶ μέρος γέ τινι στρατιωτῶν οἰκείων νῦν, εἰ ⸌ μὴ πρότερον; σὸκ ἐπὶ τὴν ἐκείνε πλεῦσόμεθα; ποῖ δὴ προσορμισόμεθα; ἤρετό τις· ἐυρήσομεν τὰ σαθρὰ τ̄ ἐκείνε πραγμάτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αὐτὸς ὁ πόλεμ⸌, ἂν ἐπιχειρῶμβ· ἂν μὲν τοι καθώμεθα οἴκοι, λοιδορεμβμένων ἀκούοντες ⸌ ἀντιωμβμένων ἀλλήλοις τ̄ λεγόντων, ὃ ἢ ποτ' ἐδὲν ἡμῶν ὃ μὴ γένηται τ̄ δεόντων· ὅποι μὲ γ̄ ἂν οἶμαι μέρ⸌ τι τ̄ πόλεως σωαποσαλῇ, κἂν μὴ πᾶσα παρῇ· ⸌ τὸ τ̄ θεῶν ἐυμβὲς, κ τὸ τ̄ τύχης ἡμῶν σωαγωνίζεται· ὅποι σ' ἂν στρατηγὸν ⸌ ψήφισμα κενὸν, ⸌ τὰς ἀπὸ β̄ βήματ⸌ ἐλπίδας ἐκπέμψοιτε, ὃ δὲν ἡμῖν τ̄ δεόντων γίγνεται· ἀλλ' οἱ μὲ ἐχθροὶ καταγελᾶσιν, οἱ ἢ σύμμαχοι τεθνᾶσι τῷ δέει, τὰς τοιάτας ἀποσόλας· ὃ γάρ ἐσιν, σὸκ ἔσιν ἕνα ἄνδρα ἂν δυνηθῆναί ποτε ταῦθ' ὑμῖν πρᾶξαι ἅπανθ', ὅσα βέλεσθε· ὑποχέαβ μὲν τοι ⸌ φῆσαι, ⸌ τ̄ δεῖνα αἰτιάσαβ, ⸌ τ̄ δεῖνα, ἔσι, τὰ ἢ πράγματα σὺ τούτων ἀπόλωλεν. Ὅταν γ̄ ἡτήσηαι μὲ ὁ στρατηγὸς ἀθλίων ἀπεμίσθων ξένων, οἱσ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐκείνος ἐκεῖ πράξῃ, πρὸς ὑμᾶς ψόδόμβμοι, ῥᾳδίως ἐνθένδε ὦσιν ὑμεῖς σ' ἐξ ὧν ἂν ἀκέσητε, ὅ, τι ἂν τύχῃ ῥᾳδίως χηφίζησθε· τί ⸌ χρὴ προσδοκᾶν; πῶς ἂν ταῦτα παύσεται; ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς αὐτὰς ἀποδείξητε στρατιώτας ⸌ μάρτυρας τ̄ στρατηγεμβμένων, ⸌ δικασὰς οἰκαδε ἐλθόντας τ̄ ἐυθυνῶν· ὃ γ̄ ἀκέσῃ μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, ἀλλὰ ⸌ παρόντας ὁρᾷ

δεῖ· νῦν δ' εἰς τοῦθ' ἥκει τὰ πράγματα ἀναιδείας, ὥστε τοῦ στρατηγῶν ἕνα ὁντιν' οὖν εἶναι τρὶς κρίνεσθαι παρ' ὑμῖν περὶ θανάτου· πρὸς δὲ τούτοις ἐχθρὸς, ὃν δεῖ καὶ πάντ' αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τοῦ ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυτῶν θάνατον μᾶλλον αἱρεῖσθαι καὶ προσήκον. κακούργου μὲν γάρ ἐστι, κριθέντα ἀποθανεῖν· στρατηγοῦ δέ, μαχόμενον τοῖς πολεμίοις· ὑμῶν δὲ οἱ μὲν φεύγοντες, μὴ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιππον πράττειν τὴν Θηβαίων κατάλυσιν, καὶ τὰς πολιτείας ἁπάσας, οἴδ' ὡς πρέσβεις πέπομφεν ὡς βασιλέα, οἴδ' ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τρίζειν, οἱ δέ, λόγους πλάττοντες, ἕνα σοῦ περιέχωμεθα. Ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νὴ τοὺς θεούς, σκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὀνειροπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ, τὴν τ' ἐρημίαν τῶν κωλυόντων ὁρῶντα, καὶ τοὺς πεπραγμένους ἐπηρμένον· ἃ μὴ μὰ Δία οὕτω προαιρεῖσθε πράττειν, ὥστε τοὺς ἀνοητοτάτους τῶν παρ' ὑμῖν εἰδέναι, τί μέλλει ποιεῖν σκεῖνος· ἀνοητότατοι γάρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες· ἀλλ' ἐὰν ἀφέντες ταῦτα, σκεῖνο εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἄνθρωπος, καὶ τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἀποστερεῖ, καὶ χρόνον πολὺν ὑφορᾶται, καὶ ἅπαντα ὅσα πώποτε ἠλπίσαμέν τινα πράξειν ὑπὲρ ὑμῶν, καθ' ὑμῶν εὑρῆσθαι, καὶ τὰ λοιπὰ σὺν ὑμῖν αὐτοῖς ἐστι· κἂν μὴ νῦν ἐθέλωμεν σκεῖ πολεμεῖν αὐτῷ, σὺν θάδε ἴσως ἀναγκασθησόμεθα τοῦτο ποιεῖν, ἂν ταῦτα εἰδῶμεν, καὶ τὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐγνωκότες, καὶ λόγων ματαίων ἀπηλλαγμένοι· ἃ γὰρ ἄτοπα ποτ' ἔστι δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ὅτι φαῦλα, ἐὰν μὴ προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλητε, εὖ εἰδέναι.

Ἐγὼ

Ἐγὼ μὲν ἔν, ἔτ' ἄλλοτε πώποτε πρὸς χάριν εἰλ-
μιλω λέγω, ὅ, τι ἂν μὴ κ συνοίσῃ ὑμῖν πεφρ-
μηκὼς ὦ, νῦν τε ἃ γιγνώσκω, πάνθ' ἁπλῶς, ἀδέ-
ὑποφλάμμων, πεπαῤῥησίασμαι. Ἑβελόμιλω δ
ἂν, ὥσπερ ὅ, τι ὑμῖν συμφέρῃ, τὸ τὰ βέλτιστα ἀ-
κέειν οἶδα, ἔτως εἰδέναι συνοῖσον κ τῷ τὰ βέλ-
τιστα εἰπόντι· πολλῷ γὰ ἂν ἡδιον εἶπον, νῦν δ' ἐπ
ἀδήλοις ἔσι τοῖς ἀπὸ τύτων ἐμαυτῷ γενησομένοις
ὅμως ἐπὶ τῷ συνοίσῃ ὑμῖν, ἐὰν πράξητε ταῦτα
πεπεῖσθε, λέγω αἱρῆμαι νικήσῃ δ' ὅ, τι πᾶσιν ὑ
μῖν μέλλῃ συνοίσειν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Κατὰ Φιλίππου Λόγος δεύτερος.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ
Τῦ κατὰ Φιλίππου δευτέρου Λόγου.

Παραινεῖ ἀφ' ὧ τούτου τοῦ λόγου τοῖς Ἀθηναίοις ὁ Ῥήτωρ, πολέμιον ὑποπτεύειν τὸν Φίλιππον, καὶ τῇ εἰρήνῃ μὴ πάνυ πιστεύειν, ἀλλὰ ἐγείρειν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγμασι, καὶ εὐτρεπίζειν εἰς πόλεμον· ἐπιβουλεύειν γὰρ αἰτιᾶται καὶ τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι τὸν Φίλιππον· καὶ τοῦτο αὐτῦ καταμαρτυρῶν, πράξειν φησίν· ἐπαγγέλλεσθαι γὰρ καὶ ἀποκρίσεις δώσειν, πρός τινας πρέσβεις ἥκοντας, ἀπορρήτων τῶν Ἀθηναίων ὁπότε ἀποκρίνασθαι δεῖ· πόθεν γὰρ ἔτοι, καὶ πρὸς τίνων ἥκουσιν, ἐν τῷ λόγῳ μὲν οὐ δηλοῦται, οὐκ ἂν δὲ τῶν Φιλιππικῶν ἱστοριῶν μαθεῖν δυνατόν· κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν καιρὸν ἔπεμψε πρέσβεις ὁ Φίλιππος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, αἰτιώμενος ὅτι ἀφορμὰς ἄλλοσε ἄλλοις μάτην πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὡς ἐπαγγελλόμενον αὐτοῖς πολλὰ καὶ μεγάλα, ψευσάμενον δέ· οὐδὲ γὰρ ὑπισχνεῖσθαί φησιν, οὐδὲ ἐψεῦσθαι· καὶ περὶ τούτων ἐλέγχους ἀπαιτεῖ. Ἔπεμψαν δὲ μετὰ Φιλίππου καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μεσσήνιοι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας, αἰτιώμενοι καὶ ἕτοι τὸν δῆμον

δῆμον, ὅτι Λακεδαιμονίοις καταδεδεμένοις τὴν Πελοπόννησον εὖνους τέ ἐστι καὶ συγκρατεῖ, αὐτοῖς δὲ περὶ ἐλευθερίας πολεμοῦσιν ἀναντίῤῥητα· ἀπορῶσιν ἂν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πρὸς τὸν Φίλιππον ἀποκρίσεως, καὶ πρὸς τὰς πόλεις, ὅτι εὖνοι μὲν εἰσι Λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν τῶν Ἀργείων καὶ Μεσσηνίων μετὰ Φιλίππου συσσασιν ἢ μισοῦσι ἢ ὑποπτεύουσιν, ἃ μὴν ἀποφήναιδ' ἂν δίκαια πράττειν τοὺς Λακεδαιμονίους· πρὸς δὲ τὸν Φίλιππον, ἀδικημάτησι μὲν ὧν ἤλπισαν· ἃ μὴν ὑπ' ἐκείνου γε αὐτοῖς δοκοῦσιν ἐξηπατῆσθαι· οὔτε γὰρ ταῖς ἐπιστολαῖς ἐνέγραψεν ὁ Φίλιππος ἐπαγγελίαν ἀδικίαν, ὅτε μὲν τὰ ἰδίων πρεσβειῶν ἐποιήσατό τινα ὑπόχεσιν, ἀλλὰ Ἀθηναίων τινὲς ἦσαν οἱ τὸν δῆμον εἰς ἐλπίδα καταστήσαντες, ὡς Φίλιππος Φωκέας σώσει, καὶ τὴν Θηβαίων ὕβριν καταλύσει. Διὰ τοῦτο ὁ Δημοσθένης τὰ ἀποκρίσεων μνησθεὶς, ἐπαγγέλλεται μὴ αὐτὰς δώσειν· φησὶ γὰρ, ὅτι δίκαιον ἦν, τοὺς τὴν δυσχέρειαν πεποιηκότας, ἐκείνους καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀπαιτεῖσθαι, τοὺς ἀπατήσαντας φησὶ τὸν δῆμον, καὶ ἀνοίξαντας Φιλίππῳ Πύλας· ταῦτα γὰρ εἰς τὸν Αἰσχίνην ἀναφέρεται, προκατασκευαζόμενος, ὡς φασι, τὴν κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν τῆς παραπρεσβείας, ἣν ὕστερον ἐνεγκήσατο, καὶ προδιαβάλλων αὐτὸν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

ΟΤΑΝ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγοι γίγνωνται περὶ ὧν Φίλιππος πράττει καὶ βιάζεται παρὰ τὴν εἰρήνην ἀεὶ, τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν λόγους καὶ δικαίους καὶ φιλανθρώπους ὁρῶ φαινομένους, καὶ λεγόν

λέγειν μὲν ἁπάντας ἀεὶ τὰ δέοντα δοκοῦντας τοὺς κατηγοροῦντας Φιλίππου, γιγνόμενον δ' ὀδεῖν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν δεόντων, οὐδ' ὧν εἵνεκα ταῦτα ἀκούειν ἄξιον· ἀλλ' εἰς τοῦτο ἤδη προήμμενα τυγχάνει πάντα τὰ πράγματα τῇ πόλει, ὥστε ὅσῳ τις ἂν μᾶλλον & φανερώτερον ἐξελέγχῃ Φίλιππον, & τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην παραβαίνοντα, & πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἐπιβουλεύοντα, τοσούτῳ τὸ τί χρὴ ποιεῖν συμβουλεύσαι χαλεπώτερον εἶναι. Αἴτιον δὴ τούτων, ὅτι πάντας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντας, ἐρίζω κωλύειν & πράξεσιν, οὐχὶ λόγοις δεῖ· πρῶτον μὲν ὑμεῖς οἱ παριόντες, τούτων μὲν ἀφέσεσθαι & γράφειν & συμβουλεύειν, ἀφ' ὧν τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέχθειαν ὀκνοῦντες· οἷα ποιεῖ δή, ὡς δεινὰ & χαλεπὰ & τοιαῦτα διεξερχόμεθα· ἔπειθ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι, ὡς μὲν ἂν εἴποιτε δικαίους λόγους, & λέγουσιν ἄλλοι συνίητε, ἅμαξαν Φιλίππου παρεσκευάσθε· ὡς δὲ κωλύσαιτ' ἂν ἐκεῖνον πράττειν ταῦτα, ἐφ' οἷς ἔστι νῦν, παντελῶς ἀργῶς ἔχετε· συμβαίνει δὴ πρᾶγμα ἀναγκαῖον οἶμαι, & ἴσως εἰκός, ἐν οἷς ἕκατεροι ἀφιστᾶσθε, & ὧδ' ἀσπαζόμενοι ταῦτ' ἄμεινον ἑκατέροις ἔχειν, ἐκεῖνο μὲν αἱ πράξεις, ὑμῖν δ' οἱ λόγοι. Εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν λέγειν δικαιότερα ὑμῖν ἐξαρκεῖ, ῥᾴδιον καὶ πόνου δεῖς πρόσεστι τῷ πράττειν· εἰ δ' ὅπως τὰ παρόντα ἐπανορθωθήσεται δεῖ σκοπεῖν, & μὴ προελθόντα ἔτι πορρωτέρω λήσει πάντας ἡμᾶς, μὴ δ' ἐπισήσει μεγάλου δυνάμεως, πρὸς ἣν δεῖ ἀντάραι δυνησόμεθα, οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος ὥσπερ πρότερον ἔδει βουλεύσασθαι· ἀλλὰ καὶ τοῖς λέγουσιν ἅπασι, καὶ ταῖς γνώμαις ὑμῖν, τὰ βέλτιστα καὶ τὰ σώσοντ' ἀντὶ τῶν ῥᾳστῶν καὶ τῶν ἡδίστων προαιρετέον,

τέον. Πρῶτον μὲν ἔν εἴ τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαῤῥῇ, ὁρῶν ἡλίκῳ ἤδη ἐστὶ ὅσων κύριός ἐστι Φίλιππος, καὶ μηδένα οἴεται κίνδυνον φέρειν τοῦτο τὸ πόλῃ, μήσθ' ἑφ' ὑμᾶς πάντα ταῦτα παρασκευάζεσθαι, θαυμάζω, καὶ δεηθῆναι πάντων ὁμοίως ὑμῶν βούλομαι, τοὺς λογισμοὺς ἀκοῦσαί μου μὴ βραχέων, δι' ὧν τὰ ἐναντία μοι παρέσηκε προσδοκᾶν, καὶ δι' ὧν ἐχθρὸν ἡγοῦμαι Φίλιππον· ἵν', ἐὰν μὲν ἐγὼ δοκῶ βέλτιον τῶν ἄλλων προορᾶν, ἐμοὶ πίσθῆτε· ἐὰν σθ' οἱ θαῤῥοῦντες καὶ πεπιστεύκοτες αὐτοῖς τούτοις πρόσθησθε. Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λογίζομαι, τίναν ὁ Φίλιππος κύριος πρῶτον μὲν τὴν εἰρήνην κατέσχη, Πυλῶν, καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι πραγμάτων· τί οὖν; πῶς τούτοις ἐχρήσατο; ἆ Θηβαίοις συμφέρῃ, καὶ οὐχ ἃ τῇ πόλῃ, πράττειν προείλετο· τί δή ποτε; ὅτι πρὸς πλεονεξίαν, οἶμαι, καὶ τὸ πάντ' ἐφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι τοὺς λογισμοὺς ἐξετάζων, καὶ οὐ πρὸς εἰρήνην, οὐθ' ἡσυχίαν, οὐδὲ δίκαιον οὐδέν, οἶδε τοῦτ' ὀρθῶς, ὅτι τῇ μὲν ἡμετέρᾳ πόλῃ, καὶ τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν οὐδὲν ἂν ἐνδείξατο τοιοῦτον, οὐδὲ ποιήσειν, ὑφ' οἷς πεισθέντες ὑμεῖς, τὰ ἰδίας ἕνεκα ὠφελείας, τῶν ἄλλων τινὰς Ἑλλήνων ἐκείνῳ πρόεισθε· ἀλλὰ καὶ οἷς δικαίως λόγον ποιήσωμαι, καὶ τὴν προσοῦσαν ἀδοξίαν τῷ πράγματι φεύγοντες, οὐ πάνθ' ἃ προσήκει προορώμενοι, ὁμοίως ἐναντίως ἔσεσθε, ἄν τι τοιοῦτον ἐπιχειρῇ πράττειν, ὥσπερ ἂν εἰ πολεμοῦντες τύχοιτε. Τὰς γὰρ Θηβαίους ἡγεῖτο, οὐχ ὥσπερ συνέδη, ἀντὶ τῶν ἑαυτοῦ γιγνομένων, τὰ λοιπὰ ἐᾶσειν ὅπως βούλεται πράττειν αὐτόν, οὐ μὴν ὅπως ἀντιπράξειν καὶ διακωλύσειν, ἀλλὰ συστρατεύσειν ἂν αὐτῷ κελεύων· καὶ νῦν τοὺς Μεσσηνίους καὶ τοὺς

Ἀργείους

Ἀργείους ταῦτα ὑπωφληφὼς, εὖ ποιεῖ, ὁ κὴ μέγιστον ἐστι καθ' ὑμῶν ἐγκώμιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· κέκρικε γὰρ ἐκ τούτων τῶν ἔργων, μόνοι τῶν πάντων, μηδενὸς ἂν κέρδους τὰ κοινὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων προέσθαι, μὴ ἢ ἀντιλαβέσθαι μισθαρνίας χάριτος μὴ ἢ ὠφελείας, τὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας εὔνοιαν· κὴ μὴ ταῦτ' εἰκότως, κὴ ὑμῖν ὕστως ὑπείληφε, κὴ καὶ Ἀργείων κὴ Θηβαίων ὡς ἑτέρως, ὁ μόνον εἰς τὰ παρόντα ὁρῶν, ἀλλὰ κὴ τὰ πρὸ τούτων λογιζόμενος. Εὑρίσκει γὰρ, οἶμαι, κὴ ἀκούσας, τοὺς μὲν ἡμετέρους προγόνους, ἐξὸν αὐτοῖς τῶν λοιπῶν ἄρχειν Ἑλλήνων, ὡς αὐτοὺς ὑπακούειν βασιλεῖ, ὁ μόνον οὐκ ἀναχωρήσας τὸν λόγον τοῦτον, ἡνίκα ἦλθεν Ἀλέξανδρος ὁ τούτων πρόγονος ἐπὶ τούτων κήρυξ, ἀλλὰ κὴ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν προελόμενος, κὴ παθεῖν ὅτιοῦν ὑπομείναντας, καὶ μὴ ταῦτα, πράξαντας ταῦτα, ἃ πάντες μὲν ἀεὶ γλίχονται λέγειν, ῥᾴδιως δ' εἰπεῖν ἁπάντων δεδύνηται. Διόπερ κἀγὼ παραλείψω δικαίως· ἔστι γὰρ μείζω τὰ ἐκείνων ἔργα, ἢ ὡς τῷ λόγῳ τις ἂν εἴποι τοὺς μὲν Θηβαίων κὴ Ἀργείων προγόνους, τοὺς μὲν συστρατεύσαντας τῷ Βαρβάρῳ, τοὺς δὲ οὐκ ἀναντιωθέντας· οἶδεν ἕκαστον ἡμῶν ἰδίᾳ τὸ λυσιτελοῦν ἀγαπήσοντας, ἐκ ὅ, τι συμφέρει κοινῇ τοῖς Ἕλλησι σκεψομένους. Ἡγεῖτο μὲν, εἰ μὴ ὑμᾶς ἔλοιτο φίλους ἐπὶ τοῖς δικαίοις αἱρήσεσθαι· εἰ δὲ δὴ ἐκείνοις προσέθετο, σωσέργους ἕξειν τῶν αὐτῶν πλεονεξίας. Διὰ ταῦτ' ἐκείνους ἀνθ' ὑμῶν κὴ πάλαι κὴ νῦν αἱρεῖται· ὁ γὰρ δὴ τρισὶν ἔτεσι ὁρᾷ πλείους αὐτοῖς ἢ ὑμῖν συνόντας, ὁρᾷ μὲν τῇ μεσογείᾳ μόνα ἀρχὴν εὑρηκὼς· τὸ δὲ ἐπὶ τῇ θαλάττῃ κὴ τὸ πανταχοῦ ἀφέσθαι ἐποίησεν· ὁρᾷ δ' ἀμυνομένους τοὺς λόγους, ὁρᾷ δὲ

τὰς ὑποχέσεις, ἐφ' αἷς τ' εἰρήνης ἔτυχεν· ἀλλὰ μ
Δία εἴποι τις ἄν, ὡς πάντα ταῦτα εἰδὼς, ὁ πλε
ονεξίας ἕνεκεν, ὅσ' ὧν ἐγὼ κατηγορῶ, τότε ταῦτ'
ἔπραξεν, ἀλλὰ τῷ δικαιοτέρους ἀξιῶν τοὺς Θηβαίους
ἢ ἡμᾶς· ἀλλὰ τοῦτον μὲν οὐδὲν τῶν λόγων πάντων
οὐκ ἔνεστ' αὐτῷ νῦν εἰπεῖν· ὁ γὰρ Μεσσηνίοις Λακε
δαιμονίοις ἀφιέναι κελεύων, πῶς ἂν Ὀρχομενὸν, καὶ
Κορώνειαν τότε Θηβαίοις παρασθῶ, τῷ δίκαια νο
μίζειν ταῦτ' εἶναι πεποιηκέναι ἐσκήψατο; ἀλλ'
ἐβιάσθη νὴ Δία, τοῦτο γὰρ ἔσθ' ὑπόλοιπον, καὶ παρα
γνώμην τῶν Θετταλῶν ἱππέων, καὶ τῶν Θηβαίων ὁ
πλιτῶν ἐν μέσῳ ληφθεὶς, συνεχώρησε ταῦτα;
καλῶς. Οὐκοῦν φασι μὲν μέλειν πρὸς τοὺς Θηβαί
ους αὐτὸν ὑποπτως ἔχειν, καὶ λοιδοροῦσί τινες ὡς εἰ
ὸντες, ὡς Ἐλάττειαν τείχιει· ὁ δὲ ταῦτα μὲν μελή
κὲ μελήσει γε, ὡς ἐγὼ κρίνω· τοῖς Μεσσηνίοις
καὶ τοῖς Ἀργείοις ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους συνέσ
βαλλεν ὁ μέλει, ἀλλὰ καὶ ξένους εἰσπέμπει, καὶ χρή
ματ' ἀποστέλλει, καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχων αὐτὸς
ἔστι προσδόκιμος. Τοὺς μὲν οὖν ὄντας ἐχθροὺς Θη
βαίων Λακεδαιμονίους ἀναιρεῖ· ὃς δ' ἀπώλεσε
αὐτὸς πρότερον, Φωκέας, νῦν σώσει· καὶ τίς ἂν ταῦ
τα πιστεύσειεν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδ' ἂν ἡγοῦμαι Φίλιπ
πον, ὅτ' εἰ τὰ πρῶτα βιασθεὶς ἄκων ἔπραξεν, οὐ
ἂν εἰ νῦν ἀπεγίνωσκε Θηβαίους, τοῖς ἐκείνων ἐχ
θροῖς συνεχῶς ἐναντιοῦσθ'· ἀλλὰ ἀφ' ὧν νῦν ποιεῖ
κἀκεῖνα σκ προαιρέσεως δῆλός ἐστι ποιήσας· ο
πάντων δ' ἁ τις ὀρθῶς θεωρεῖν, ὅτι πάντα πρα
γματεύεται καὶ τὰ τῆς πόλεως σωτάτ' ἔχειν· καὶ τοῦτ' ἐξ
ναγκης τρόπον τινὰ αὐτῷ νῦν γε δὴ συμβαίνει· λ
γίζεσθε γὰρ, ἀρχὴν βέλεται. Τοῦτο δ' ἀνταγωνισ
μοῦ

μόνους ὑπείληφεν ὑμᾶς· ἀδικεῖ πολὺν ἤδη χρόνον, καὶ τοῦτο αὐτὸς ἄρισα σύνοιδεν ἑαυτῷ· οἷς γὰρ ἔστιν ἡμετέροις ἔχθρα χρῆται, τούτοις πάντα τὰ ἄλλα ἀσφαλῶς κέκληται. Εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτίδαιαν πρόοιτο, εἰκὸς ἂν οἶκοι μᾶλλον βεβαίως ἥξειν, ἀμφότερα ἂν οἶδε, καὶ ἑαυτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα, καὶ ὑμᾶς αἰσθανομένους· εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, δικαίως ἂν αὐτὸν μισεῖν νομίζῃ, καὶ παροξύνται, πέπεισταί τι κακὸν προσδοκῶν, ἐὰν καιρὸν λάβητε, ἐὰν μὴ πρότερον φθάσῃ ποιήσας. Ἃ δὴ ταῦτ' ἐγρήγορεν, ἐφέστηκεν ἐπὶ τῇ πόλει, θεραπεύει τινὰς Θηβαίων, καὶ Πελοποννησίων τοὺς ταῦτα βουλομένους πράττω, ὡς ἅπαντ' ἐμοὶ πλεονεξίαν, τὰ παρόντα ἀσφαλῆ σῴζειν οἴεται, ἅπαντ' ἐκ δικαιότητα πρόπων, οὐ μετὰ ταῦτα ἐσθὲν προόψεσθε. Καί τοι σωφρονοῦσί γε οἱ μετρίως, ἐναργῆ παραδείγματά ἐστιν ἰδεῖν, ἃ καὶ πρὸς Μεσσηνίους καὶ πρὸς Ἀργείους ὑμῶν εἰπεῖν σιωπῶμεν· βέλτιον δ', ἴσως ἐστὶ καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰρῆσθαι. Πῶς γὰρ οἴεσθε, ἔφην, ὦ ἄνδρες Μεσσήνιοι, δυσχερῶς ἀκοῦσαι Ὀλυνθίους, εἴ τις λέγοι καλὰ Φιλίππου κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὅτ' Ἀνθεμοῦντα μὲν αὐτοῖς ἠφίει, ἧς πάντες οἱ πρότερον Μακεδονίας βασιλεῖς ἀντεποιοῦντο. Ποτίδαιαν δὲ ἐδίδου, τοὺς Ἀθηναίων ἀποίκους ἐκβαλών· καὶ τὴν μὲν ἔχθραν τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς ἀνῄρητο, τὴν χώραν δ' ἐκείνοις ἐδεδώκει καρπώσασθαι, ἆρα προσδοκᾶν αὐτοὺς τοιαῦτα πείσεσθαι, ἢ λέγοντος ἄντινος πιστεῦσαι; οὐκ οἴεσθέ γε. Ἀλλ' ὅμως, ἔφην ἐγὼ, μικρὸν χρόνον τὴν ἀλλοτρίαν καρπωσάμενοι, πολὺν δ' ἑαυτῶν ὑπ' ἐκείνου χρόνον, αἰσχρῶς ἐκπεσόντες, καὶ κρατηθέντες μόνον, ἀλλὰ καὶ προδοθέντες ὑπ' ἀλλήλων, καὶ πραθέντες·

θέντες· ὁ γὰρ ἀσφαλεῖς ταῖς πολιτείαις αἱ πρὸς τὰς τυράννους αὗται λίαν ὁμιλίαι· τί δὲ Θετταλοί; ἆρ' οἴεσθε, ἔφην, ὅτε αὐτῶν τὰς τυράννους ἐξέβαλε, καὶ πάλιν Νίκαιαν καὶ Μαγνησίαν ἐδίδου, προσδοκᾶν τὴν καθεστῶσαν νῦν δεκαδαρχίαν ἔσεσθαι παρ' αὐτοῖς; ἢ τὴν Πυλαίαν ἀποδόντα, τοῦτον τὰς ἰδίας αὐτῶν προσόδους παραιρήσεσθαι; οὐκ ἔστι ταῦτα· ἀλλὰ μὴν γέγονε ταῦτα, καὶ πᾶσιν ἐστιν εἰδέναι ὑμῖν δέ, ἔφην ἐγὼ, διδόντα μὲν καὶ ὑπιγνόμενον θεωρεῖτε Φίλιππον, ἐξηπατηκότα δὲ ἤδη καὶ παρακεκρουσμένον, ἀπευξασθε, ἂν σωφρονῆτ', ἰδεῖν ἐστι τοίνυν νὴ Δί', ἔφην ἐγὼ, παντοδαπὰ εὑρημένα τὰς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον χαρακώματα, καὶ τείχη, καὶ τάφροι, καὶ τἄλλα ὅσα τοιαῦτα· καὶ ταῦτα μέν ἐστιν ἅπαντα χρήσιμα, καὶ δαπάνης πολλῆς προσδεῖται· ἓν δέ τι κοινὸν, ἡ φύσις τοῦ ἓν φρονούντων ἐν ἑαυτῇ κέκληται φυλακήριον, ὃ πᾶσι μέν ἐστιν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τὰς τυράννους· τί δ' ἔστι τοῦτο; ἀπιστία· ταύτῃ φυλάττεσθε, ταύτης ἀντέχεσθε· ἐὰν ταύτῃ σώζησθε, οὐδὲν δεινὸν μὴ πάθητε. Τί δ' ἂν ζητεῖτε, ἔφην, ἐλευθερίαν; εἶτ' οὐχ ὁρᾶτε Φιλίππου ἀλλοτριωτάτας ταύτης καὶ τὰς προσηγορίας ἔχοντας; βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ, καὶ νόμοις ἐναντίος· ὁ φυλάξεσθε ὅπως, ἔφην, μὴ πολέμῳ ζητοῦντες ἀπαλλαγῆναι δεσπότην εὑρήτε; ταῦτα ἀκούσαντες ἐνεύσομεν θορυβοῦντες ὡς ὀρθῶς λέγεται, καὶ πολλὰς ἐτέρας λόγους παρὰ τῶν πρέσβεων καὶ παρόντος ἐμοῦ, καὶ πάλιν ὕστερον ἀκούσαντες, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν μᾶλλον ἀπαχθήσονται τοῦ Φιλίππου φιλίας, οὐδ' ὧν ἐπαγγελ-

Κα

Καὶ ὃ τοῦτό ἐστιν ἄτοπον, εἰ Μεσσήνιοι καὶ Πελοποννησίων τινὲς παρ' ἃ τῷ λογισμῷ βέλτιστ' ὁρῶσι, τὶ πράξουσιν, ἀλλ' ὑμεῖς αὐτοὶ οἱ συνιόντες αὐτοὶ, καὶ τῶν λεγόντων ἀκούοντες ἡμῶν, ὡς ἐπιβουλεύεσθε, ὡς διοικίζεσθε, ὡς οὐκ ἔστ' μηδὲν ἤδη ποιεῖν λήσετε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ πάντα ταῦθ' ὑπομεινάντες· οὕτως ἡ παραυτίκα ἡδονὴ καὶ ῥᾳστώνη μείζον ἰσχύει τοῦ πόθ' ὕστερον συνοίσειν μέλλοντος. ἆρ' μὲν δὴ τῶν ὑμῖν πρακτέων, καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον βουλεύσεσθε, ἂν σωφρονῆτε· ἃ δ' ὢ νῦν ἀποκρινάμενοι, τὰ δέοντ' ἂν εἴητ' ἐψηφισμένοι, ταῦτ' ἤδη λέξω. Ἦν μὲν ἓν δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς συνεισόδους τὰς ὑποχέσεις, ἐφ' αἷς ἐπείσθητε ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, καλεῖν. Οὔτε γὰρ αὐτὸς ἂν ποτε ὑπέμεινα πρεσβεύειν, ὅτε ἂν ὑμεῖς εὖ οἶσθ' ὅτι ἐπαύσασθε πολεμοῦντες, εἰ τοιαῦτα πράξειν τυγχάνοντα εἰρήνης φίλιππον ᾠήσεσθε· ἀλλ' ἦν πολὺ τούτων ἀφεστηκότα τὰ τότε λεγόμενα. καὶ πάλιν γ' ἕτερος καλεῖν· τίνας; τοὺς ὅτ' ἐγὼ γεγονυίας ἤδη τῆς εἰρήνης, ἀπὸ τῆς ὑστεραίας ἥκων πρεσβείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὅρκους, αἰσθόμενος φενακιζομένην τὴν πόλιν, πρὸλεγον καὶ διεμαρτυρόμην, μὴ σὺν εἶναι προέσθαι Πύλας, ὑδὲ Φωκέας, λέγοντας, ὡς ἐγὼ μὲν ὕδωρ πίνων, εἰκότως δύσκολος καὶ δύσροπός εἰμί τις ἄνθρωπος. Φίλιππος δ' ὅπερ εὔξαιτ' ἂν ὑμεῖς, ἐὰν παρέλθῃ, πράξει· καὶ Θεσπιὰς μὲν καὶ Πλαταιὰς τείχιεῖ, Θηβαίους δ' παῦσε τῆς ὕβρεως, Χερρόνησον δ', τοῖς αὐτοῦ τέλεσι διορύξει, Εὔβοιαν δ' καὶ τὸ Ὠρωπὸν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ὑμῖν ἀποδώσει· ταῦτα γὰρ ἅπαντα ἐπὶ τοῦ βήματος συναυδοὶ μνημονεύετε οἶσθ' ὅτι ἐλέγετο, καίπερ ὄντες οἱ δεινοὶ τοὺς ἀδικοῦντας

μεμνῆσθ· καὶ τὸ πάντων αἴσχιστον, καὶ τοῖς ἐξ ἀρχῆς προς τὰς ἐλπίδας τὴν αὐτὴν εἰρήνην εἶναι ταύτην προεψηφίσασθε· οὕτω τελέως ὑπήκουστε. Τί οὖν ταῦτα νῦν λέγω; καὶ καλεῖν φημι δεῖν τούτους; ἐγὼ νὴ τοὺς θεοὺς τοὐναντίον μὲν παῤῥησίας ἕρᾳ πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι· οὐκ ἵνα εἰς λοιδορίαν ἐμπέσω, ἐμαυτῷ μὲν ἐξίσως λόγον παῤ ὑμῶν ποιήσω, τοῖς δ' ἐμοὶ προσκρούσασιν ἐξαρχῆς καινὴν παράσχω πρόφασιν δ' πάλιν γέ τι λαβεῖν παρὰ Φιλίππου, ὡς ἵνα τἀναλλὰ ἀδολεχῶ· ἀλλ' οἶμαι ποθ' ὑμᾶς λυπήσειν ἃ Φίλιππος πράττει μᾶλλον, ἢ τὰ νυνί· τὰ γὰρ πράγματα ὁρῶ προβαίνοντα, καὶ οὐχὶ βουλοίμην μὲν ἂν εἰκάζειν ὀρθῶς· φοβοῦμαι δὲ μὴ λίαν ἐγγὺς ἦ τοῦτ' ἤδη· ὅταν δ' ὑμῶν ἀμελεῖν ἐξουσία γίγνηται τοῖς συμβαίνουσιν, μὴ δ' ἀκούητε ὅτι ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἐστιν ἐμοῦ, μὴ δ' ὀργισθῆτε, ἀλλ' αὐτοὶ πάντα ὁρᾶτε, καὶ εὖ εἰδῆτε, ὀργιλους καὶ τραχεῖς ὑμᾶς ἔσεσθαι νομίζω. Φοβοῦμαι δὲ μὴ τῶν πρέσβεων σεσιωπηκότων, ἐφ' οἷς αὐτοὶς συνίσασι δεδωροδοκηκόσι, τοῖς ἐπανορθῶν τι πεφαυλισμένοις τοὺς λοιποὺς τούτους λυμαίνωνται, τὴν παρ' ὑμῶν ὀργὴν ἀφεῖσθαι συμβῇ· ὁρῶ γὰρ ὡς τὰ πολλὰ σιγῶσ, οὐκ εἰς τοῦτο αἰτίους, ἀλλ' εἰς τοὺς ὑπὸ χεῖρα μάλιστα τὴν ὀργὴν ἀφιέντας· ἕως δ' ἔτι μέλλει συνίσασθαι τὰ πράγματα, καὶ κατακόπτομεν ἀλλήλων, ἕκαστον ὑμῶν, καίπερ ἀκριβῶς εἰδότα, ὑμᾶς ἐπαναμνῆσαι βούλομαι. Τίς ὁ Φωκέας καὶ Πύλας πείσας ὑμᾶς προέσθαι; ὧν κατασκάπτοντος ἐκείνου κύριος, τὸ ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ὁδὸν καὶ τὸ εἰς Πελοπόννησον κύριος γέγονε, καὶ πεποίηκεν ὑμῖν, μήτε τοῖς Ἑλληνικοῖς δικαίοις, μήθ' ὑπὲρ τῶν ἔξω πραγμάτων

εἶναι

εἶναι τὴν βουλὴν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ἅμα πρὸς τὴν Ἀττικὴν πολέμου, ὃς λυπήσει μὲν ἕκαστον, ἐπειδὰν παρῇ, γέγονε δ' ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· εἰ γὰρ μὴ παρεκρούσθητε τότ' ὑμεῖς, οὐδὲν ἂν ἦν τῇ πόλει πρᾶγμα· ὅτε γὰρ ναυσὶ δήπου κρατήσας, εἰς τὴν Ἀττικὴν ἦλθεν ἄν ποτε στόλῳ Φίλιππος, ὅτε πεζῇ βαδίζων ὑπὲρ τὰς Πύλας καὶ Φωκέας· ἀλλ' ἢ τὰ δίκαια ἂν ἐποίει, καὶ τὴν εἰρήνην ἄγων ἡσυχίαν εἶχεν, ἢ παραχρῆμα ἂν ἦν ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ, δι' ὃν τότε πρότερον τῆς εἰρήνης ἐπεθύμησε· ταῦτ' ἦν, ὡς μὲν ὑπομνῆσαι, νῦν ἱκανῶς εἴρηται· ὡς δ' ἂν ἐξετασθείη μάλιστα ἀκριβῶς, μὴ γένοιτο, ὦ πάντες θεοί. Οὐδένα γὰρ βουλόμην ἂν ἔγωγε, δοῦλον ὄντα δίκαιος ἐστ' ἀπολωλέναι, μᾶλλον δὲ πάντων κινδύνων, καὶ τὰς ζημίας δίκην ὑποσχεῖν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Κατὰ Φιλίππου Λόγος τρίτος

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τοῦ κατὰ Φιλίππου τρίτου Λόγου.

Ἁπλῆ δ' λόγου τούτου ἡ ὑπόθεσις. Φιλίππου μ
λόγῳ μὲ εἰρήνην ἄγοντ, ἔργῳ δὲ πολλὰ ἀδι
κοῦντ, συμβουλεύει τοῖς Ἀθηναίοις ὁ Ῥήτωρ
ἀναξῆναι καὶ ἀμύνασθαι τὸν βασιλέα· ὡς κινδυνε
μεγίστου καὶ αὐτοῖς ἐπικρεμαμένου, καὶ πᾶσι κοι
νῇ τοῖς Ἕλλησιν.

ΠΟλλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων
γιγνομένων, ὀλίγου δεῖν καθ' ἑκάστη
ἐκκλησίαν περὶ ὧν Φιλίππου, ἀφ
ὅ τὴν εἰρήνην ἐποιήσατο, οὐ μόνον ὑ
μᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας
ἀδικεῖ, καὶ πάντων εὖ οἶδ' ὅτι φησάντων γ' ἀ
εἰ καὶ μὴ ποιοῦσι τοῦτο, καὶ λέγειν δεῖν καὶ πρᾶτ
ἅπασι προσήκειν, ὅπως ἐκεῖνον παύσεται τ ὑβρ
ως, καὶ δίκην δώσει, εἰς τοῦτο ὑπηγμένα πάντα τ
πράγματα καὶ πεφυμένα ὁρῶ, ὥστε δέδοικα, μ
βλάσφημον μὲν εἰπεῖν, ἀληθὲς δ' ἴσως, εἰ καὶ λέγ
ἅπαντες ἐβούλοντο οἱ παριόντες, καὶ χάροτονεῖν ὑμεῖ
ἐξ ὧν ὡς φαυλότατα ἔμελλε τὰ πράγματ' ἐξ

σκ ἂν ἡγοῦμαι δύναδαι χεῖρον, ἢ νῦν ἀμαρτεῖσθαι: πολλὰ μὲν ἄν ἴσως ἐστὶν αἰτίαι, καὶ ταῦθ' ὕστως ἔχῃ, κἀγὼ παρ' ἐν ὀδὲ δύο, εἰς τοῦτο τὰ πράγματα ἀφῖκται· μάλισα δ' ἂν περ ἐξεταίζετε ὀρθῶς, ἐμάσετε ἀμᾶ τοὺς χαρίζεδαι μᾶλλον, ἢ τὰ βέλτισα λέγειν προαιρεμένους, ὧν τινες μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν οἷς εὐδοκιμοῦσιν αὐτοὶ καὶ δύνανται ταῦτα φυλάτοντες, ἐδεμίαν πρὸς τὰ μελλόντων πρόνοιαν ἔχουσιν, ἔκαν ὀσί' ὑμᾶς οἴονται ἔχειν· ἕτεροι δ', τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ὄντας αἰτιώμενοι, καὶ ἀμβάλλοντες, ὀδὲν ἄλλο ποιοῦσιν, ἢ ὅπως ἡ μὲν πόλις αὐτὴ παρ' αὐτῆς δίκην λήψεται, καὶ πρὸς τοῦτ' ἔσαι· Φιλίππῳ δ' ἐξέσαι καὶ λέγειν καὶ πράτειν ὅ, τι βούλεται· αἱ δ' τοιαῦται πολιτεῖαι συνήθεις μέν εἰσιν ἡμῖν, αἰτίαι δ' τ' ταραχῆς καὶ τ' ἁμαρτημάτων· ἀξιῶ δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐάν τι τ' ἀληθῶν μὴ παῤῥησίας λέγω, μηδεμίαν μοι ἀμὰ τοῦτο παρ' ὑμῶν ὀργὴν γενέαι· σκοπεῖτε γὰρ ὀδὲ· ὑμεῖς τὴν παῤῥησίαν ἐπὶ μὲ τ' ἄλλων, οὕτω κοινὴν οἴεσθε δεῖν εἶναι πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει, ὥτε καὶ τοῖς ξένοις καὶ τοῖς δούλοις αὐτῆς μεταδεδώκαε· καὶ πολλοὺς ἂν τις οἰκέτας ἴδοι παρ' ὑμῖν μᾶ πλείονος ἐξουσίας ὅ, τι βούλονται λέγοντας, ἢ πολίτας ἐν εὐσίαις τ' ἄλλων πόλεων· ὅτ' δ' συμβουλεύειν, πανάπασιν ἐξεληλάκατε· εἰ δ' ὑμῖν συμβέβηκεν ὀρθῶς ἐν μὲ ταῖς ἐκκλησίαις τρυφᾶν καὶ κολακεύειν πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούσιν· ἐν δ' τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις, τ' ἐχάτων ἤδη κινδυνευόν· εἰ μὲ ἔν καὶ νῦν ὕτω λάθοδε, ὅτι ἔχω τι λέγω, εἰδ' ἃ συμφέρ τοῖς πράγμασι χωρὶς κολακείας ἐθελήσιτε ἀκοῦσ, ἕτοιμος λέγειν· καὶ

ἢ εἰ πάνυ φαύλως τὰ πράγματα ἔχῃ, καὶ πολ-
λὰ προεῖται, ὅμως ἐστὶν, ἐὰν ὑμεῖς τὰ δέοντα πο-
εῖν βεληθῆτ', ἔτι πάντα ταῦτα ἐπανορθώσασθαι. κ
παράδοξον μὲν ἴσως ἐστὶν ὃ μέλλω λέγειν, ἀλλὰ
δὲ τὸ χείριστον ἐν τοῖς παρελήλυθόσι, τοῦτο πρ
τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχῃ. Τί δ' ἔστι τοῦτο;
ὅτι ὅτε μικρὸν, ὅτε μέγα ὠφέλει τῶν δεόντων ποιου-
των ὑμῶν, κακῶς τὰ πράγματα ἔχει· ἐπειτοιγ
εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πραττόντων ὑμῶν, οὕτω δεινόν
τι, φησὶ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ γενέσθαι βελτίω. Νῦν
τῆ μὲν ῥᾳθυμίας τῆ ὑμετέρας καὶ τῆ ἀμελείας κα
κράτηκε Φίλιππος, τῆ πόλεως δ' οὐ κεκράτηκε
οὐ δ' ἥττησθε ὑμεῖς, ἀλλ' οὐδὲ κεκινήσθε· εἰ μὲν
ἅπαντες ὁμολογοῦμεν Φίλιππον τῇ πόλει πολεμεῖν
καὶ τὴν εἰρήνην παραβαίνειν, οὐδὲν ἄλλο ἔδει τ παρ
όντα λέγειν καὶ συμβουλεύειν, ἢ ὅπως ἀσφαλέστατ
καὶ ῥᾷστα αὐτὸν ἀμυνούμεθα. Ἐπεὶδὴ δ' ὅτως ἀτο
πως ἔνιοι διάκεινται, ὥστε πόλεις καταλαμβάνον
τος ἐκείνου, καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων ἐχοντος, κα
πάντας ἀνθρώπους ἀδικοῦντος, ἀνέχεσθαί τινων ὧ
ταῖς ἐκκλησίαις λεγόντων πολλάκις, ὡς ἡμῶν τι
νές εἰσιν οἱ ποιοῦντες τὸν πόλεμον, ἀναγκη φυλάτ
τεσθαι καὶ διορθοῦσθαι ταῦτα· ἔστι γὰρ δεῦρο μ
ποθ' ὡς ἀμυνούμεθα γράψας τις καὶ συμβουλεύ
σας, εἰς τὴν αἰτίαν ἐμπέσῃ τοῦ πεποιηκέναι τὸν πο
λεμον. Ἐγὼ δὲ τοῦτο πρῶτον ἁπάντων λέγω, κ
διορίζομαι, εἰ ἐφ' ἡμῖν ἐστι τὸ βουλεύεσθαι πρῶ
πότερον εἰρήνην ἢ πόλεμον ἄγειν δεῖ· εἰ μὲν γὰρ ἔν ἐ
εστιν εἰρήνην ἄγειν τῇ πόλει, καὶ ἐφ' ἡμῖν ἐστι τοῦτ
ἐντεῦθεν ἄρξωμαι, φημὶ ἔγωγε ἄγειν ἡμᾶς δεῖ
καὶ τ ταῦτα λέγοντα γράφειν, καὶ πράττειν, καὶ
φει

ξενακίζειν ἀξιῶ· εἰσὶ γὰρ ἕτεροι τὰ ὅπλα ἐν ταῖς
χερσὶν ἔχοντες καὶ δύναμιν πολλὴν περὶ αὐτόν, τί νόμιμα
καὶ τὸ τῆς εἰρήνης ἡμῖν προσάλλει, τοῖς δὲ ἔργοις αὐ-
τοὺς τοῖς δὲ πολέμου χρῆται, τί λοιπὸν ἄλλο, πλὴν
ἀμύνεσθαι; φάσκειν δὲ εἰρήνην ἄγειν εἰ βέλεσθε, ὥσ-
περ ἐκεῖνος, ἀ διαφέρομαι· εἰ δέ τις ταύτην
εἰρήνην ὑπολαμβάνει, ἐξ ἧς ἐκεῖνος πάντα τὰ
ἄλλα λαβὼν ἐφ' ἡμᾶς ἥξει, πρῶτον μὲ μαίνει, ἔ-
πειτα δὲ ἐκείνῳ παρ' ὑμῶν, οὐχ ὑμῖν παρ' ἐκείνου
τὴν εἰρήνην ἄγειν λέγει. Τοῦτο δ' ἐστὶν, ὃ τῶν ἀνα-
λωσκομένων χρημάτων ἁπάντων Φίλιππος ὠνεῖται,
αὐτὸς μὲ πολεμεῖν ὑμῖν, ὑφ' ὑμῶν δὲ μὴ πολε-
μεῖσθαι· καὶ μὴν εἰ μέχρι τούτου προεμενόμεθα, ἕως ἂν
ὑμῖν ὁμολογήσῃ πολεμεῖν πάντων ἐσμὲν εὐηθέσα-
τοι· ὅδε γὰρ ἂν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν αὐτὴν βαδίζῃ καὶ
τὴν Πραιᾶ, τοῦτ' ἐρεῖ, εἴπερ οἷς πρὸς τοὺς ἄλλους πε-
ποίηκε δεῖ τεκμαίρεσθαι. Τοῦτο μὲν γὰρ Ὀλυνθίοις
τετταράκοντ' ἀπέχων τῆς πόλεως σταδίους εἶπεν, ὅτι
οὐ δυοῖν θάτερον, ἢ ἐκείνους ἐν Ὀλύνθῳ μὴ οἰκεῖν,
ἢ αὐτὸν ἐν Μακεδονίᾳ. Πάντα τὸν ἄλλον χρόνον,
εἴ τις αὐτὸν αἰτιάσαιτό τι τοιοῦτον, ἀγανακτῶν
καὶ πρέσβεις πέμπων τοὺς ἀπολογησομένους· τοῦτο δ'
ὑπὲρ Φωκέας, ὡς πρὸς συμμαχίαν ἐπορεύετο καὶ Φι-
λίας, καὶ πρέσβεις Φωκέων ἦσαν, οἱ παρηκολούθουν
αὐτῷ πορευομένῳ· καὶ παρ' ἡμῶν ἤριζον πολλοί,
Θηβαίοις δὲ λυσιτελήσειν τὴν ἐκείνου πάροδον· καὶ
μὴν, καὶ Φερὰς πρώην, ὡς φίλος καὶ σύμμαχος
ὢν Θετταλίαν ἐλθὼν, ἔχει καταλαβών· καὶ τὰ τε-
λευταῖα τοῖς ταλαιπώροις Ὠρείταις τουτοισὶ, ἐπι-
σκεψομένους ἔφη τοὺς στρατιώτας πεπομφέναι καὶ
μνοίαν· πυνθάνεσθαι γὰρ αὐτοὺς, ὡς νοσοῦσι καὶ σασιά-

ζουσιν

ζυσιν ἐν αὐτοῖς· συμμάχων ἢ εἶναι καὶ φίλων ἀ
ληθινῶν, ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς παρεῖναι. Εἰ
οἴεσθε, οἱ μὲ ὐδὲν ἂν αὐτὸν ἐδυνήθησαν ποιῆσε
κακὸν, μὴ παθεῖν δ' ἐφυλάξαντ' ἂν ἴσως, τοῦτ
μὲ ἐξαπατᾶν αἱρεῖσθαι μᾶλλον, ἢ προλέγοντα βο
άζεσθαι, ὑμῖν δ' ἐκ προρρήσεως πολεμήσειν; κ
ταῦθ' ἕως ἂν ἑκόντες ἐξαπατᾶσθε; σὺκ ἔστι τα
τα· καὶ γὰ ἂν ἀσελτερώτατον εἰη πάντων ἀνθρώ
πων, εἰ τὰ ἀδικουμένων, ὑμῶν μηδὲν ἐγκαλούντ
αὐτῷ, ἀλλ' ὑμῶν αὐτῶν τινας αἰτιωμένων καὶ κα
νῦν βουλομένων, ἐκεῖνον ἐκλύσας τὴν πρὸς ἀλλήλ
ους ὑμῶν καὶ φιλονεικίαν ἐφ' αὑτὸν προείποι τρέπε
σθαι, καὶ τὰ παρ' ἑαυτῷ μισθοφορούντων τὰς λογ
ὰφέλοιτο, εἷς ἀναβάλλεσθαι ὑμᾶς, λέγοντες, ὡς
κεῖνός γε ὁ πολεμεῖ τὴν πόλι· ἀλλ' ἔστιν ὦ πρ
ὸς Διὸς, ὅς τις εὖ φρονῶν, ἐκ τὰ ὀνομάτων μᾶλλο
ἢ τὰ πραγμάτων, τὰ ἄγοντ' εἰρήνην ἢ πολεμῶν
ἑαυτῷ σκέψαιτ' ἄν; ὐδείς πω. Ὁ τοίνυν Φιλιππ
ἐξ ἀρχῆς, ἄρτι τὰ εἰρήνης γεγονυίας, ὅπω Διεπε
θὼς στρατηγοῦντος, ὐδὲ τὰ ἐν Χερρονήσῳ νῦν ὑπ
ἀπεσκαλμμένων, Σέρριον καὶ Δορίσκον κατελάμβανε
καὶ τὰς ἐκ Σερρίου τείχους καὶ ἱερὸν ὄρος στρατιώτ
ἐξέβαλεν, ὃς ὁ ὑμέτερος στρατηγὸς κατέστησε· κα
τοι ταῦτα πράττων, τί ἐποίει; εἰρήνην μὲ γὰ ἄνευ
μόκῃ, καὶ μηδεὶς εἴπῃ, τί ὃ ταῦτ' ἐστιν, ἢ τί τ
των μέλῃ τῇ πόλῃ; εἰ μὴ γὰ μικρὰ ταῦτά ἐσ
ἢ μηδὲν ὑμῖν αὐτῶν ἔμελεν, ἀλλ' ἂν εἰη λογ
ὅτ· τὸ σὶ' εὐσεβὲς καὶ τὸ δίκαιον, ἐν τ ἐ
μικρῷ τις, ἂν τ' ἐπὶ μείζον παραβαίνῃ, τ
αὐτὴν ἔχῃ δύναμιν. Φέρε δὴ νῦν, ἡνίκ' εἰς Χερρον
σον, ἣν Βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ Ἕλλ̓ηνες ὑμετέρ
ἐναντία

ξ᾽νώκασιν εἶναι, ξένους ἐισπέμπῃ, κ᾽ βοηθεῖν ὁμολο-
γεῖ, κ᾽ ἐπιστέλλῃ ταῦτα. Τί ποιεῖ; φησὶ μὲν γὰρ ὐ
πολεμεῖν· ἐγὼ δ᾽ τοσοῦτον δέω ταῦτα ποιοῦντα ἐ-
κεῖνον ὁμολογεῖν ἄξειν τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην, ὥστε
κ᾽ Μεγάρων ἀπόμμυον, κ᾽ ἐν Εὐβοίᾳ τυραννίδα
κατασκευάζοντα, κ᾽ νῦν ἐπὶ Θρᾴκην παριόντα,
κ᾽ τὰ ἐν Πελοποννήσῳ σκευωρούμενον, κ᾽ πάνθ᾽
ὅτα πράττῃ μὴ τ᾽ δικαίως ποιοῦντα, λύειν φημὶ
τὴν εἰρήνην, κ᾽ πολεμεῖν ὑμῖν, εἰ μὴ κ᾽ τὰς τὰ μη-
χανήματα ἐφισάντας εἰρήνην ἄγειν φήσετε, ἕως
ἂν αὐτὰ τοῖς τείχεσιν ἤδη προσαγάγωσιν· ἀλλ᾽
φήσετε· ὁ γὰρ, οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείλω, ταῦτα
πράττων κ᾽ κατασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πο-
λεμεῖ, κἂν μήπω βάλλῃ, μηδὲ τοξεύῃ· τίσιν δ᾽ ἂν
ὑμῖς κινδυνεύσαιτ᾽ ἄν, εἴ τι γένοιτο; τῷ τ᾽ Ἑλ-
λήσποντον ὑμῶν ἀλλοτριωθῆναι, τῷ, Μεγάρων κ᾽
Εὐβοίας τ᾽ πολεμῶνθ᾽ ὑμῖν γενέσθαι κύριον,
τῷ, Πελοποννησίους τἀκείνου φρονῆσαι, εἶτα τ᾽ τοῦ-
το τὸ μηχάνημα ἐπὶ τὴν πόλιν ἐφισάντα κ᾽ καθα-
σκευάζοντα, τοῦτον εἰρήνην ἄγειν ἐγὼ φῶ πρὸς ὑ-
μᾶς; πολλοῦ γε κ᾽ δεῖ. Ἀλλ᾽ ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἀνεῖ-
λε Φωκέας, ἀπὸ ταύτης ἔγωγ᾽ αὐτὸν πολεμεῖν ὑ-
μῖν ὁρίζομαι· ὑμᾶς δ᾽, ἐὰν κ᾽ ἀμύνησθε ἤδη, σω-
φρονῆσαι φημί· ἐὰν δ᾽ ἀναβάλησθε, ὀδὲ τοῦτο, ὅταν
βούλεσθε, δυνήσεσθε ποιῆσαι· κ᾽ τοσοῦτόν γε ἀφέ-
ξουσι τ᾽ ἄλλων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ᾽ συμβου-
λευόντων, ὥστε ὀδὲ δοκεῖ μοι πρὸς Χερρόνησον νῦν
πλεῖν, ὀδὲ Βυζαντίον· ἀλλ᾽ ἐπαμῦναι μὲν τούτοις,
ἀφαιρεῖσθαι μήτι πάθωσι, κ᾽ τοῖς ἔστιν ἐκεῖ
στρατηγοῖς πάνθ᾽ ὅσων ἂν δέονται ἀπορεῖλαι,
πολεμεῖν μὲν τοι πρὸς πάντων τ᾽ Ἑλλήνων, ὡς οὐ

κινδύνῳ μεγίστῳ καθεστηκότων· βέλομαι δ' ἐπὶ
πρὸς ὑμᾶς, ἐξ ὧν ὑπῆρ τ̃ πραγμάτων ἥτω φοβη
μαι, ἵν' ἐι μὲ ὀρθῶς λογίζομαι, μετάσχητε τ̃ λο
γισμῶν, κ̀ πρόνειαν τιν' ὑμῶν γε αὐτῶν, ἐι κ̀ μ
τ̃ ἄλλων ἄρα βέλεσθε, ποιήσησθε· ἂν δ' λη̃ρεῖν κ
τετυφῶσ̃ δοκῶ, μήτε νῦν, μήτ' αὖθις ὡς ὑγι
αίνοντί μοι προσέχητε· ὅτι μὲ δὴ μέγας ὁ μ
κρῦ κ̀ ταπεινὸ τὸ κατ' ἀρχὰς ὁ Φίλιππ
ξηται, κ̀ ἀπίστως κ̀ σασιασικῶς ἔχωσι πρὸς αὐ
τὸς οἱ Ἕλλωες, κ̀ ὅτι πολλῷ παραδοξότερον π
τοσοῦτον αὐτὸν ἐξ ἐκείνω γενέσ̃, ἢ νῦν ὁ ἐκ
πολλὰ προείληφε, κ̀ τὰ λοιπὰ ὑφ' αὑτῷ ποι
σασ̃, κ̀ πάντ' ὅσα τοιαῦτ' ἂν ἔχοιμι διεξελθεῖ
παραλείψω· ἀλλ' ὁρῶ συ[κεχωρηκότας ἅπαντα
ἀνθρώπους, ἀφ' ὑμῶν ἀρξαμένους, αὐτῷ, ὑπὲρ
τ̃ ἄλλον ἅπαντα χρόνον ἅπαντες οἱ πόλεμοι γ
γόνασιν οἱ Ἑλλωικοί. Τί ἔν ἐσι τοῦτο; τὸ π
εῖν ὁ, τι βέλε̃, κ̀ καθ' ἕνα ἕκασον ἑτῶσι σ
κόπ[ειν κ̀ λωποδυτεῖν τὰ τ̃ Ἑλλήνων, κ̀ κατ
δουλοῦσ̃ τὰς πόλ[ς ἐπιόντα. Καίτοι προσάται
ὑμεῖς ἑβδομήκοντα ἔτη κ̀ τρία τ̃ Ἑλλήνων ἐγ
νεσθε· προσάται δ' τριάκοντα ἑνὸς δέοντα Λακ
δαιμόνιοι· ἴσχυσαν δέ τι κ̀ Θηβαῖοι τὰς τελε
τάσας τετταρσὶ χρόνοις μ̃ τὴν ἐν Λεύκτροις μ
χὴν· ἀλλ' ὅμως, ὦ ὑμῖν, ἥτε Θηβαίοις
Λακεδαιμονίοις, ὁπόταν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖ
σιωπηθῆ τοῦτο ὑπὸ τ̃ Ἑλλήνων, ποιεῖν ὅ, τι β
λεσθε· οὐδὲ πολλ̃ δεῖ· ἀλλὰ τοῦτο μὲ ὑμῖν, μᾶλ
ὃ τοῖς τότ' ἦσιν Ἀθηναίοις· ἐπῳδή τισιν ὁ μὲ
ως ἐδόκουν προσφέρειν, πάντες ᾤοντο δεῖν πολ
κ̀ οἱ μηδὲν ἐγκαλεῖν ἔχοντες αὐτοῖς μ̃ τ̃ η
κημμέ

μῶν· καὶ πάλιν Λακεδαιμονίοις ἄρξασι καὶ παρ-
λθοῦσιν εἰς τὴν δυναστείαν τὴν αὐτὴν ταύτην ὑμῖν,
ἤδη πλεονάζειν ἐπεχείρουν, καὶ πέρα δὲ μετρίου τὰ
καθεστηκότα σκήπτων, πάντες εἰς πόλεμον κατέστη-
σαν, καὶ οἱ μηδὲν ἐγκαλοῦντες αὐτοῖς· καὶ τί δεῖ τοὺς
ἄλλους λέγειν; ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι,
οὐδὲν ἐν ἐλπίσιν ἔχοντες ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἠδικήμεθ' ὑπ'
ἀλλήλων, ὅμως ὑπὲρ ὧν τοὺς ἄλλους ἀδικουμένους
ἐγκαλοῦμεν, πολεμεῖν ὠκνήσαμεν δεῖν. Καίτοι πάνθ'
ὅσα ἐξημάρτηκε καὶ Λακεδαιμονίοις ἐν τοῖς τριά-
κοντ' ἐκείνοις ἔτεσι καὶ τοῖς ἡμετέροις προγόνοις ἐν
τοῖς ἑβδομήκοντα, ἐλάττω ἐστὶν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ὧν Φίλιππος ἐν τρισὶ καὶ δέκα οὐχ ὅλοις
ἔτεσιν, οἷς ἐπιπολάζει, ἠδίκησε τοὺς Ἕλληνας, μᾶλ-
λον δ' οὐδὲ πολλοστὸν πέμπτον μέρος τούτων ἐκεῖνα·
καὶ τοῦτο ἐκ βραχέων ῥημάτων ῥᾴδιον δεῖξαι. Ὄ-
λυνθον μὲν γὰρ καὶ Μεθώνην, καὶ Ἀπολλωνίαν, καὶ δύο
καὶ τριάκοντα πόλεις ἐπὶ Θρᾴκης ἐᾷς, ἃς ἁπάσας
τοὺς ὑμῶν ἀνεῖλεν, ὥστε μηδένα μήθ' ἑλεῖν πώποθ'
ἑαλωκέναι ἔσχατα, εἶναι ῥᾴδιον προσελθόντα εἰπεῖν· εἰς τὸ
τῶν ἐχθρῶν ἔθνος τοσοῦτον ἀνῃρημένον, σιωπῶ. ἀλλὰ
τὰ μεγαλία πῶς ἔχει; ἐκεῖ τὰς πόλεις καὶ τὰς πολι-
τείας αὐτῶν ἀφῆρεν, καὶ τετραδαρχίας κατέστησε
μόνον αὐτοῖς, ἵνα μὴ μόνον κατὰ πόλεις, ἀλλὰ καὶ
κατὰ ἔθνη δουλεύωσιν· οἱ δ' ἐν Εὐβοίᾳ πόλεις οὐκ
ἔχουσι τυραννεῖ), καὶ ταῦτα ἐν νήσῳ πλησίον Θηβῶν
καὶ Ἀθηνῶν, ἐν ᾗ Διαῤῥήδην ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γρά-
φει· Ἐμοὶ δ' ἐστὶν εἰρήνη πρὸς τοὺς ἀκούοντ' ἐμοῦ βου-
λομένους; καὶ ἃ γράφει μὲν ταῦτα, τοῖς ἔργοις δὲ ἃ
μὴ λέγει ἀλλ' ἐφ' Ἑλλήσποντον οἴχεται. Πρότερον ἦκεν
εἰς Ἀμβρακίαν· Ἥλιν ἔχει τηλικαύτην πόλιν ἐν

Πελοποννήσῳ Μεγάροις ἐπεβάλοντο πρώην· ἐπ' τ
Ἕλλας, ἔθ' ἡ Βάρβαρ, τὴν πλεονεξίαν χωρεῖ τ
ἀνθρώπω· καὶ ταῦτ' ὁρῶντες οἱ Ἕλληνες ἅπαντες κ
ἀκούοντες, ἐ πέμπομεν πρέσβεις περὶ τούτων περ
ἀλλήλους καὶ ἀγανακτοῦμεν· ἕτω δ' κακῶς ἔχοντ
μεθα, καὶ διαρρύγμεθα κατὰ πόλεις, ὡς ἀκριβ
τήμερον ἡμέρας οὐδεν ἔστε τ συμφερόντων, ἔστε τ
δεόντων πρᾶξαι δυνάμεθα, οὐδε συζῆναι, οὐδε κοι
νωνίαν βοηθείας καὶ φιλίας οὐδεμίαν ποιήσασθαι. ἀλλ
λὰ μείζω γιγνόμενον τ ἀνθρωπον περιορῶμεν, π
χρόνον κερδᾶναι τοῦτον, ὃν ἄλλ ἀπόλυ, ἕκαστ
ξυνακὼς ὡς γέ μοι δοκεῖ, ἐχ ὅπως σωθήσε τ
τ Ἑλλήνων σκοπῶν, οὐδε πράττων· ἐπεὶ ὅτι γε ὡσ
περ περιόν, ἡ καταβολη πυρετοῦ, ἤτιν ἀλλ
κακῶ, καὶ τῷ πάνυ πόρρω δοκοῦντι νῦν ἀφεστᾶπ
προσέρχε, οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου· καὶ μὴν κἀκεῖνό γ
ἴσε, ὅτι ὅσα μὲ ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ἢ ὑφ' ἡμῶ
ἔπαθον οἱ Ἕλληνες, ἀλλ' ἔν ὑπὸ γνησίων γε ὄντω
τ Ἑλλάδ ἠδικοῦντο· καὶ τ αὐτὸν τρόπον ἂν τι
ὑπέλαβε τοῦτο· ὥσπερ ἂν εἴ τις υἱὸς ἐν οἰκία πολ
λῇ γεγονὼς γνησί, διάκε τι μὴ καλῶς μὴ ὀ
ὀρθῶς, καὶ' αὐτὸ μὲ τοῦτο ἄξι μέμψεως εἶπ
καὶ κατηγορίας, ὡς σ' ὁ προσήκων, ἢ ὡς ὁ κληρ
νομ τούτων ὢν ταῦτα ἐποίε, ἐκ εἶναι λέγε· ε
δέ γε δοῦλ, ἢ ὑποβολιμαῖ τὰ μὴ προσήκο
τα ἀπώλυε καὶ ἐλυμαίνετο, Ἡράκλεις ὅσῳ μᾶλ
λον ὀργὴν, καὶ πολλῆς ὀργῆς ἄξιον πάντες ἂν ἔφασ
εἶναι, ἀλλ' ἐχ ὑπὲρ Φιλίππ καὶ ὧν ἐκεῖ πρά
τ νῦν ἐχ ὅτως ἔχουσιν; ὁ μονον ἐχ Ἑλλην
τ, οὐδε προσήκοντ οὐδεν τοῖς Ἕλλησιν, ἀλ
οὐδ' Βαρβάρ συντεῦθεν, ὅθεν καλὸν εἰπεῖν, ἀλ
ὀλεθ

ἐλέφας Μακεδόνος, ὅθεν ἐσὶ ἀνδράποδον, σπυθάριον ἐδὲν ἦν πρότερον πρίασθαι. Καίτοι, τί δ' ἠχάτης ὑβρεως ἀπολείπῃ; ἐ πρὸς τῷ πόλῃς ἀνηρεκέναι, τίθησι μὲ τὰ πύθια, τ κοινὸν τ Ἑλλήνων ἀγῶνα· κἂν αὐτὸς μὴ παρῇ, τὰς ἄλλας ἀγωνοθετήσοντας πέμπῃ; κύριος ὁ Πυλῶν κὴ τ ἐπὶ τὰς Ἕλληνας παρόδων ἐσὶ, κὴ φρέαιας κὴ ξένοις, τὰς τόπους τύτους κατέχῃ, ἔχῃ ὁ κὴ τὴν προμαντείαν τ θεῦ, παρώσας ἡμᾶς, κὴ Θετταλὰς, κὴ Δωριέας, κὴ τὰς ἄλλας Ἀμφικτύονας, ἧς ἐδὲ τοῖς Ἕλλησιν ἅπασι μέτεσι; γράφῃ ὁ Θετταλοῖς, ἐν τινα χρὴ τρόπον πολιτεύεσθαι· πέμπῃ ὁ ξένους, τὰς μὲ εἰς Πορθμὸν, τ δ' ἥμων ἐκβαλόντας τ Ἐρετριέων, τὰς δὲ τ Ὠρεὸν, Φιλιςείδου τύραννον καταςήσοντας; ἀλλ' ὅμως ταῦθ' ὁρῶντες οἱ Ἕλληνες, ἀνέχονται, τ αὐτὸν τρόπον, ἅπερ οἱ τὴν χάλαζαν ἐμοιγε δοκῶσι θεωρεῖν, ἐυχόμενοι μὴ καθ' ἑαυτὺς ἕκαςοι γένεσθαι, κωλύει ὁ ἐδεὶς ἐπιχθρῶν, ἐ μόνον δὲ ἐφ' οἷς ἡ Ἑλλὰς ὑβρίζεται ὑπ' αὐτῦ ἐδεὶς ἀμύνεται, ἀλλὰ ἐδὲ ὑπὲρ ὧν αὐτὸς ἕκας ἀδικεῖται. τῦτο δὲ ἤδη τὸ χατόν ἐσιν· ἐ Κορινθίων ἐπ' Ἀμβρακιώτας ἐλήλυθε κὴ Λευκάδα; ἐκ Ἀχαιῶν Ναύπακτον ἀφελόμενος, ὁμώμοκεν Αἰτωλοῖς παραδώσειν; ἢ Θηβαίων Ἐχῖνον ἀφῄρεται, κὴ νῦν ἐπὶ Βυζαντίους πορεύεται, συμμάχους ὄντας ἐχ ἡμῶν; ἐῶ λέγειν· ἀλλὰ Χερρόνησον τὴν μεγίςην ἔχῃ πόλιν Καρδίαν· ταῦτα τοίνυν πάσχοντες, ἅπαντες μέλλομεν κὴ μαλακιζόμεθα, κὴ πρὸς τὰς πλησίον ἁμαρτάνομεν, ἀπιςοῦντες ἀλλήλοις, ἕτως φανερῶς πάντας ἡμᾶς ἀδικοῦντος. Καίτοι τ ἅπασιν ἀσελγῶς ἕτως χρώμενον, τί οἰόμεθ' ἐπιθήσεσθαι καθ' ἕνα ἡμῶν.

ἑκάστῳ κύριῳ γένηται, ποιήσῃ; τί ἂν αἴτιον τούτων; ἡ γὰρ ἄνοια λόγῳ καὶ δικαίας αἰτίας, ἅτε τὸ πρὶν ἅπαντες οἱ Ἕλληνες, ὅτε νῦν πρὸς τὸ ἐλεύθερον ἦν τι τότ' ἦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν ταῖς τῶν πολλῶν ἀμαθίαις, ὃ νῦν οὐκ ἔστιν, ὃ καὶ τῶν Περσῶν κρατήσας πλήθει, καὶ ἐλευθέραν ἦγε τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅτε ναυμαχίαι, ὅτε πεζῆς μάχης ἠγωνίσατο· νῦν δ' ἀπολωλὸς, ἅπαντα λελύμανται καὶ ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα. Τί οὖν ἦν τοῦτο; οὐδὲν ποικίλον, οὐδὲ σοφόν· ἀλλ' ὅτι τὰς παρὰ τῶν ἀρχὰς ἀεὶ βελομένων, ἢ καὶ ἀμαθῶς τὴν Ἑλλάδα, χρήματα λαμβάνοντας ἅπαντες ἐμίσουν καὶ χαλεπώτατον ἦν, τὸ δωροδοκοῦντα ἐξελεγχθῆναι καὶ τιμωρίαν μεγίστην τοῦτον ἐκόλαζον· καὶ παράλειψις οὐδεμία ἦν, οὐδὲ συγγνώμη· τὸν δὲ καιρὸν ἑκάστων πραγμάτων, οὐ ἡ τύχη καὶ τοῖς ἀμελοῦσι καὶ τοῖς προσεχόντων, καὶ τοῖς μηδὲν ἐθέλουσι ποιεῖν καὶ τοῖς πάντα ἃ προσήκει πράττουσι, πολλάκις παρασκευάζει, οὐκ ἦν πρίασθαι παρὰ τῶν λεγόντων, οὐδὲ τῶν στρατηγούντων, οὐδὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν, οὐδὲ τὴν πρὸς τοὺς Βαρβάρους καὶ τοὺς τυράννους ἀπιστίαν· οὐδὲ ὅλως τῶν τοιούτων οὐδέν· νῦν δ' ἅπαντ' ὠσπερεὶ ἐξ ἀγορᾶς ἐκπέπρακται ταῦτα· ἀντέσκηται τοῖς ἀντὶ τούτων, ὑφ' ὧν ἀπώλετο καὶ νενόσηκεν ἡ Ἑλλάς· ταῦτα δ' ἐστὶ τί; ζῆλος, εἴ τις εἴληφέ τι· γέλως ἂν ὁμολογῇ· συγγνώμη τοῖς ἐλεγχομένοις· μῖσος, ἂν τούτοις τις ἐπιτιμᾷ· τἆλλα πάντα, ὅσα καὶ δωροδοκεῖν ἤρτηται· ἐπεὶ, καὶ τριήρεις καὶ σωμάτων πλῆθος, καὶ χρημάτων πρόσοδοι καὶ τἄλλης κατασκευῆς ἀφθονία καὶ τἆλλα οὗ ἂν τις ἰσχύειν τὰς πόλεις κρίνοι, νῦν ἅπαντα καὶ πλείω

ἢ μείζω ἐστὶ τῶν τότε πολλῷ· ἀλλ' ἅπαντα ταῦτα ἄχρηστα, ἄπρακτα, ἀνόνητα ὑπὸ τῶν πωλούντων γίγνεται· ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, τὰ μὲν νῦν ὁρᾶτε αὐτοί, ἃ δὲν ἐμοῦ προσθεῖσθε μάρτυρος· τὰ δὲ ἐν τοῖς ἄνωθεν χρόνοις, ὅτι τἀναντία τούτων εἶχεν, ἐγὼ δηλώσω, ὁ λόγος ἐμαυτοῦ λέγων, ἀλλὰ γράμματα τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων δηλοῦν, ἃ ἐκεῖνοι κατέθεντο εἰς στήλην χαλκῆν γράψαντες εἰς ἀκρόπολιν, οὐχ ἵνα αὐτοῖς ἡ χρήσιμα (ἦν γὰρ ἄνοια τούτων τῶν γραμμάτων τὰ δέοντα ἐφρόνουν) ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς ἔχητε ὑποδείγματα καὶ παραδείγματα, οἷς ὑπὲρ τῶν τοιούτων σπουδάζειν προσήκει· τί οὖν λέγει τὰ γράμματα; Ἀρθμιος, φησίν, ὁ Πυθώναξος, ὁ Ζελείτης ἄτιμος ἔστω καὶ πολέμιος τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων, αὐτὸς καὶ γένος· εἶθ' ἡ αἰτία προσγέγραπται, δι' ἣν τοῦτ' ἐγένετο. Ὅτι τὸ χρυσὸν τὸ ἐκ τῶν Μήδων, εἰς τὸν Πελοπόννησον ἤγαγεν, οὐκ Ἀθήναζε· ταῦτ' ἐστὶ τὰ γράμματα· λογίζεσθε δὴ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, καὶ θεωρεῖτε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, τίς ἦν ποτε ἡ Ἀχαΐνοια τότε Ἀθηναίων τῶν ταῦτα ποιούντων· ἢ τί τὸ ἀδίκημα; ἐκεῖνοι Ζελείτην τινὰ Ἄρθμιον δῆλον βασιλέως, ἡ γὰρ Ζέλεια ἐστὶ τῆς Ἀσίας, ὅτι τῷ δεσπότῃ Ἀχαιῶν χρυσίον ἤγαγεν εἰς Πελοπόννησον, οὐκ Ἀθήναζε, ἐχθρὸν αὐτῶν ἀνεγράψαν καὶ τῶν συμμάχων αὐτὸν καὶ γένος, καὶ ἀτίμους εἶναι· τοῦτο δ' ἐστὶν οὐχ ἣν ἂν ὅτῳσί τις φήσειν ἀτιμίαν. Τί γὰρ τῷ Ζελείτῃ τοῦτ' ἔμελεν, εἰ τῶν Ἀθηναίων κοινωνὸν μεθέξειν ἔμελλεν; ἀλλ' ὁ τοῦτο λέγει, ἀλλ' ἐν τοῖς φονικοῖς γέγραπται νόμοις, ὑπὲρ ὧν ἂν μὴ δικῶν δίκας, φόνου δικάσασθαι· ἀλλ' ἐναγὴς ἦν τὸ ἀπο-

κλεῖναι,

κλεῖναι, ἄτιμον, φησὶ, τεθνάτω· τοῦτο δὴ λέγω, καθαρὸν τῶν τούτων τινὰ ἀποκλείναντα εἶναι· οὐκοῦν σύνομιζον σπεῖσι τῶν ἁπάντων τὴν Ἑλλήνων σωτηρίας αὐτοῖς ἐπιμελητέον εἶναι· ὃ γὰρ ἂν αὐτοῖς ἐμέλλεν, εἴ τις ἐν Πελοποννήσῳ τινὰς ἀνεῖται, ἢ Ἀμφιθέρμῳ, μὴ τοῦθ' ὑπολαμβάνουσιν· σκόλαζον δ' οὕτω ἅτιμον ἐτιμωροῦντο, ὃς ἂν αἴσθοιντο δωροδοκοῦντας, ὥστε ἀσηλίτας ποιεῖν· σὺν ᾗ τούτων εἰκότως τὰ τῶν Ἑλλήνων ἦν τῷ βαρβάρῳ φοβερά, οὐχ ὁ βάρβαρος τοῖς Ἕλλησιν· ἀλλ' ὃ νῦν· ὃ γὰρ ὕτως ἔχει ὑμεῖς, ὅτε πρὸς τὰ τοιαῦτα, ὅτε πρὸς τὰ ἄλλα· ἀλλὰ πῶς; ἴσε αὐτοί. Τί γὰρ δεῖ, ὦ πάντων ὑμῶν καλῆγορεῖν; ἢ παραπλησίως ἢ ἀδὲν βέλτιον ὑμῶν ἅπαντες οἱ λοιποὶ Ἕλληνες· διόπερ, φημὶ ἔγωγε, ἐσπουδῆς πολλῆς ἐς βουλῆς ἀγαθῆς τὰ παρόντα πράγματα προσδεῖται. Τί οὖν εἶπω; κελεύετε, ἢ σὺκ ὀργιεῖσθε; σὺν δ' γραμματεῖ ἀναγίνωσκε. Ἀνάγνωσις γραμματεῖου. Ἔστι τοίνυν τις ἐνθάδε λόγος παρὰ τῶν παραμυθεῖται βουλομένων τὴν πόλιν, ὡς ἄρα ὅπως Φίλιππός ἐστι τοιοῦτος, οἷοί ποτ' ἦσαν Λακεδαιμόνιοι, οἳ θαλάττης μὲν ἦρχον, ἢ γῆς ἁπάσης, βασιλέα ᾗ σύμμαχον εἶχον· ὑφίσαντο ᾗ ἀδὲν αὐτούς· ἀλλ' ὅμως ἠμύναντο κἀκεῖνος ἡ πόλις ἢ σὺκ ἀνηρπάθη· ἐγὼ ᾗ ἁπάντων, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πολλὴν ἐλεηφόταν ἐπίδοσιν, κἀ ἀδὲν ὁμοίων ὄντων τῶν νῦν τοῖς πρότερον, ἀδὲν ἡγοῦμαι πλέον, ἢ τὰς δ' πολέμους κεκινῆσθαι, ἢ ἐπιδεδωκέναι· πρῶτον μὲν γὰρ ἀκούω, Λακεδαιμονίους τότε; ἢ πάντας τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τέτταρας μῆνας, ἢ πέντε τὴν ἀρίστειαν αὐτὴν στρατεύεσθαι, ἢ τοῦτον τὸν χρόνον ἐμβαλόντας ἂν, ἢ κακώσαντας τὴν

τὴν τῶν ἀντιπάλων χώραν ὁπλίταις, καὶ πολιτικοῖς στρατεύμασιν, ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου πάλιν· ὅτω δ' ἀρχαίως εἶχον, μᾶλλον ἢ πολιτικῶς, ὥστε ὐδὲ χρημάτων ὠνεῖσθαι παρ' ὐδενὸς ὐδὲν, ἀλλ' εἶναι νόμιμόν τινα καὶ προφανῆ τὸν πόλεμον, νυνὶ δ' ὁρᾶτε μὴ δή που τὰ πλεῖστα τοὺς προδότας ἀπολωλεκότας, ὐδὲν δ' ἂν παρατάξεως ὐδὲ μάχης γινόμενον· ἀκούετε γὰρ Φιλίππου, ὐχὶ τῷ φάλαγγας ὁπλιτῶν ἄγειν, βαδίζουθ' ὁποι βούλεται, ἀλλὰ τῷ ψιλοὺς ἱππέας, τοξότας ξένους, τοιοῦτον ἐξηρτῆσθαι στρατόπεδον· ἐπιόντων δὲ τούτοις κρατῶν, πρὸς νοσοῦντας οὐ αὐτοῖς καὶ τεταραγμένους προσπέσῃ, καὶ μηδεὶς ὑπὲρ τῆς χώρας δι' ἀπιστίαν ἐξίῃ, μηχανήματ' ἐπισήσας, πολιορκεῖ καὶ σιωπῇ θέρους καὶ χειμῶνα· ὡς ὐδὲν αὐτῷ διαφέρῃ, ὐδ' ἐστὶν ἐξαίρετος ὥρα τις, ἣν διαλείπῃ· ταῦτα μὴ τοίνυν πάντας εἰδότας δεῖ καὶ λογιζομένους, μὴ προσέσθαι τὸν πόλεμον εἰς τὴν χώραν, μὴ δ' εἰς τὴν εὐθείαν τὴν ἔτι πρὸς Λακεδαιμονίους πόλεμον βλέποντας ἐκστρατεύσασθαι, ἀλλ' ὡς ἐκ πλείστου φυλάττεσθαι τοῖς πράγμασι, καὶ ταῖς παρασκευαῖς, ὅπως οἰκοθεν μὴ κινήσεται σκοπεῖντας, ὐχὶ συμπλακέντας διαγωνίζεσθαι· πρὸς μὲν γὰρ πόλεμον πολλὰ φύσει πλεονεκτήματα ὑμῖν ὑπάρχει, ἄν περ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ποιεῖν ἐθέλωμεν ἃ δεῖ· ἡ φύσις τοῦ ἐκείνου χώρας, ἧς ἄγειν καὶ φέρειν ἐστὶ πολλὴν, καὶ κακῶς ποιεῖν· ἄλλα μυρία· εἰς δὲ ἀγῶνα ἀμύνειν ἡμῶν ἐκείνῳ ἀσκηται· ἃ μόνον δεῖ ταῦτα γινώσκειν, ὐδὲ τοῖς ἔργοις ἐκείνου ἀμύνεσθαι τοῖς τοῦ πολέμου. ἀλλὰ καὶ τῷ λογισμῷ καὶ τῇ διανοίᾳ τοὺς παρ' ὑμῶν ὑπὲρ αὐτοῦ λέγοντας μισῆσαι, ἐνθυμουμένους, ὅτι οὐκ

ἐνεστι

ἕνεκα τοῦ ἔχω τὴν πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσητε ὑπηρετοῦντας ἐκείνοις· ὁ μὲν τοῦ Διὸς, καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς ὃ δύνασθε ὑμεῖς ποιῆσαι, ὑμᾶς δὲ βούλεσθε, ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀφίχθε μωρίας, ἢ παρανοίας, ἢ οὐκ ἔχω τι λέγω· πολλάκις ἤδη ἔμοιγ' ἐπελήλυθε καὶ τοῦτο φοβεῖσθαι, μή τι δαιμόνιον τὰ πράγματα ἐλαύνῃ. ὥστε λοιδορίας, ἢ φθόνου, σκώμματος οὐκ ἔνεκ' ἐστίν οὐν τύχητε αἰτίας, ἀνθρώπους μισθωτοὺς ὧν ἐσθ' ὅν ἀνηθεῖεν ἔνιοι ὡς οὐκ εἰσὶ τοιοῦτοι, λέγω κελεύετε, καὶ γελᾶτε ἂν τισι λοιδορηθῶσι καὶ οὐχὶ τοῦτό πω δεινὸν καὶ περ ὂν δεινόν ἀλλὰ καὶ μὴ πλείονος ἀσφαλείας πολιτεύεσθ' δεδώκατε τούτοις, ἢ τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν λέγουσι· καίτοι θεάσασθε, ὅσας συμφορὰς παρασκευάζει τὸ τοιοῦτον ἐθέλειν ἀκροᾶσθαι· λέξω δ' ἔργα, ἃ πάντες εἴσεσθε. Ἦσαν ἐν Ὀλύνθῳ τοῦ ἐν τοῖς πράγμασι, τινὲς μὲν τὰ Φιλίππου φρονοῦντες, καὶ πάνθ' ὑπηρετοῦντες ἐκείνῳ· τινὲς δ' ὑπὲρ ὑμῶν βελτίστου, καὶ ὅπως μὴ δουλεύσουσιν οἱ πολῖται πράττοντες· πότεροι δὴ τὴν πατρίδα ἀπώλεσαν; ἢ πότεροι τοὺς ἱππέας πρόδοσαν, ὧν προδοθέντων Ὀλυνθος ἀπώλετο; οἱ τὰ Φιλίππου φρονοῦντες, καὶ ὅτ' ἦν ἡ πόλις, τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας συκοφαντοῦντες καὶ διαβάλλοντες ὕστως, ὥστε τόν γ' Ἀπολλωνίδην καὶ σκάλειν ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὀλυνθίων ἐπείθη· ὑ τοίνυν παρὰ τούτοις μόνοις τὸ ἔθος τοῦτο πάντα κακὰ εἰργάσατο, ἀλλαχοῦ δ' ὐδαμοῦ· ἀλλ' ἐν Ἐρετρείᾳ, ἐπειδή γε ἀπαλλαγέντος Πλουτάρχου, καὶ τῶν ξένων, ὁ δῆμος εἶχε τὴν πόλιν, καὶ τὰ Πορθμοῦ· οἱ μὲν ἐφ' ὑμᾶς ἦγον τὰ πράγματα, οἷσθ' ἐπὶ Φίλιππον· ἀκούοντες τού-

τῶν

των τὰ πολλὰ, μᾶλλον ἢ πάντα· οἱ ταλαίπωροι
καὶ δυσυχεῖς Ἐρετριεῖς τελευτῶντες ἐπείσθησαν τὸν
ὑπὲρ αὐτῶν λέγοντας ἐκβαλεῖν. Καὶ γάρ τοι πέμ-
ψας Ἱππόνικον ὁ σύμμαχος, καὶ φίλος αὐτοῖς
Φίλιππος, καὶ ξένας χιλίας, τὰ τείχη ἐφρούρει τῆς
Πορθμοῦ, καὶ τρεῖς κατέστησε τυράννους, Ἱππαρχον,
Αὐτομέδοντα, Κλείταρχον· καὶ μετὰ ταῦτ' ἐξελήλα-
κεν ἐκ τῆς χώρας δίς, ἤδη βελομένους σώζεσθαι· τό-
τε μὲν πέμψας τὸν μετ' Εὐρυλόχου ξένους, πάλιν
δὲ τοὺς μετὰ Παρμενίωνος· καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέ-
γειν; ἀλλ' ἐν Ὠρεῷ, Φιλισκείδου μὲν ἔπρατε Φιλίπ-
που, καὶ Μενίππου, καὶ Σωκράτης, καὶ Θόας, καὶ
Ἀσπαῖος, οἵπερ νῦν ἔχουσι τὴν πόλιν· καὶ ταῦτ'
ᾔδεσαν ἅπαντες. Εὐφραῖος δέ τις ἄνθρωπος, καὶ
παρ' ὑμῖν ποτ' ἐνθάδε οἰκήσας, ὅπως ἐλεύθεροι καὶ
μηδενὸς δοῦλοι ἔσονται, ὅτε τὰ μὲν ἄλλα ὡς ὑ-
ποψίζετο, καὶ προεπηλακίζετο ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Ὠ-
ρειτῶν, πολλὰ ἂν εἶπε λέγων· ἐνιαυτῷ ἢ πρότερον τῆς
ἁλώσεως, ἐνέδειξεν ὡς προδοθείη Φιλισκείδης,
τοῖς μεθ' αὑτοῦ, αἰσθόμενος τὰ πραττόμενα· συσκα-
φέντες δὴ ἄνθρωποι πολλοὶ, καὶ χορηγὸν ἔχοντες
Φίλιππον, καὶ πρυτανεύοντος παρ' ἐκείνοις, ἀπάγε-
ται τὸν Εὐφραῖον εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὡς σωτηρίαν
ποιοῦντα τὴν πόλιν· ὁρῶν δὴ ταῦθ' ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὠ-
ρειτῶν, ἀντὶ τοῦ τῷ μὲν βοηθεῖν, τοὺς δ' ἀποτυμπα-
νίσαι, τοῖς μὲν ὠργίζετο, τὸν δ' ἐπιτήδειον εἶ-
ναι ταῦτα παθεῖν ἔφη, καὶ ἐπέχαιρε. Μετὰ ταῦθ'
οἱ μὲν ἐπ' ἐξουσίας ὁπόσης ἠβούλοντο, ἔπραττον ὅπως
ἡ πόλις ληφθήσεται, καὶ κατεσκεύαζοντο τὴν πρᾶ-
ξιν· ὁ δὲ πολλῶν εἴ τις αἰσθοιτο, ἐσίγα καὶ κατε-
πίπληττο, τὸν Εὐφραῖον οἷα ἔπαθε μεμνημένος·

ὕτω δ' ἀθλίως διέκειντο, ὥστε ὁ πρότερον ἐτόλ
μησεν ὐδεὶς τοιοῦτος κακῶς προσιόντ' ῥῆξαι φω
νήν, πρὶν ἀσκοδυσάμενοι πρὸς τὰ τείχη προσῆ
σαν οἱ πολέμιοι· τηνικαῦτα δ' οἱ μὲν ἐμιννοντο
οἱ δ' προδιδοσαν τ' δ' πόλεως ὕτως ἀλύσεις αἱ
χρῶς & κακῶς, οἱ μὲν ἄρχοντες, & τυραννοῦσι τὲ
τότε σώζοντας αὐτοὺς, & τ' Εὐφραῖον, ἑτοίμως
ὄντας ὁτιοῦν ποιεῖν, τοὺς μὲν ἐκβαλόντες, τοὺς δ' ἀπο
κτείναντες· ὁ δ' Εὐφραῖος ἐκεῖνος ἀπέσφαξεν ἑ
αυτὸν, ἔργῳ μαρτυρήσας, ὅτι δικαίως & καθα
ρῶς ὑπὲρ τ' πολιτῶν ἀνθειστήκει Φιλίππῳ. Τί ἔ
ποτ' αἴτιον, θαυμάζετ' ἴσως δ' & τοὺς Ολυνθί
ους, & τοὺς Ἐρετριεῖς, & τοὺς Ὠρείτας ἥδιον πρ
τοὺς ὑπὲρ Φιλίππε λέγοντας ἔχειν, ἢ τοὺς ὑπὲρ ἑ
αυτῶν; ὅπερ & παρ' ὑμῖν· ὅτι, τοῖς μὲν ὑπὲρ ἑ
βελτίστε λέγουσιν, ὐδὲ βουλομένοις ἕνεστι συνίστε πρ
χάριν ὐδὲν εἰπεῖν· τὰ γὰρ πράγματ' ἀνάγκη σκ
πεῖν, ὅπως σωθήσε· οἷσι δ' ἂν αὐτοῖς οἷς χαρίζο
Φιλίππῳ συμπράττησιν· εἰσφέρειν συμβάλλειν· οἷσ
ὐδὲν δεῖν ἔφασαν πολεμεῖν, & μὴ πιστεύειν· οἷσ
ἄγειν εἰρήνην, ἕως ἐκαταλήφθησαν· ταῦτα τ' ἀ
τὸν τρόπον οἶμαι πάνθ', ἵνα μὴ καθ' ἕκασα λέγ
οἱ μὲν, ἐφ' οἷς ἥδη χαριοῦ, ταῦτ' ἔλεγον· οἱ
ἐξ ὧν ἔμελλον σωθήσεσ· πολλὰ δ' & τὰ τελ
ταῖα, ὐχ ὕτως, ὅτε πρὸς χάριν, ὅτε δι' ἄγνοια
οἱ πολλοὶ προεῖντο, ἀλλ' ὑποκατακλινόμενοι, ἐπ
δὴ τοῖς ὅλοις ἡδέως ἐνόμιζον. ὁ νὴ τ' Δία & τ
Ἀπόλλω δεδοικα ἔγωγε μὴ πάθητε ὑμεῖς, ἐπιδ
εἰδῆτε ἐκ λογισμοῦ μηδὲν ὑμῖν ἐνόν. Καὶ τοὺς
τοῦτ' ὑπάγοντας ὑμᾶς ὁρῶν οὐκ ὀρρωδῶ, ἀλλ
δυσωπῶμαι· ἢ γὰρ ἐξεπίτηδες, ἢ δι' ἄγνοιαν ἐ

γαλεπ

χαλεπὸν πρᾶγμα τὰ πράττειν τὴν πόλιν· καί τοι μὴ
γένοιτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ πράγματ' οὐ τε-
τῶ· τεθνάναι γὰρ μυριάκις κρεῖττον, ἢ κολακεύειν τι
τοῦσαι Φιλίππῳ, καὶ πρόεδρ' ὑμῶν λεγόν-
των τινές· καλὴν γ' οἱ πολλοὶ νῦν ἀπειλήφατιν
δωρεὰν χάριν, ὅτι τοῖς Φιλίππε φίλοις ἐπέτρε-
ψαν αὐτοῖς, τὸν δ' Εὐφραῖον ἐάσθην· καλὴν γ' ὁ
δῆμος ὁ Ἐρετριέων, ὅτι τοὺς ὑμετέρους μὲν πρέσ-
βεις ἀπήλασε, Κλειτάρχῳ δ' ὑπέδωκεν αὐτόν, δω-
ροδοκεῖν γε μαστιγώμενοι, καὶ τρεφόμενοι· καλῶς
Ὀλυνθίων ἐφείσατο, τὸν τοῦ μὲν Λακεδαίμονι ἵππαρχον
Πρωτονησάντων, τὸν δ' Ἀπολλωνίδην ὑπαλλάττοντα·
σωφρονίζειν καὶ κακίζειν τοὺς τοιούτους ἐλπίζων, καὶ καιρὸν
ἀπολυομένους αὐτοὺς, καὶ μηδὲν ὧν προσήκει ποιεῖν
βουλομένους. ἀλλὰ τὰ ὑπὲρ τῶν ἐκβλητῶν λεγόντων ἀ-
κροωμένους, τηλικαύτην ἡγεῖσθε πόλιν οἰκεῖν τὸ
παράπαν, ὥστε μὴ δι' ἃν ὁτιοῦν ἢ ὀργὴν πείσεσθε,
ἢ μὴν οὐκεῖνό γε ἀνάγκη ὑστερον ποτ' εἰπεῖν συμ-
βούλου τινός· τίς γὰρ ἂν ὠφέλη ταῦτα γενέσθαι; νὴ
τὸν Δία, ἔδει γὰρ τὸ μὲν τὸ ποιῆσαι, καὶ τὸ μὴ ποι-
ῆσαι· πολλὰ ἂν εἰπεῖν ἔχοιεν Ὀλύνθιοι νῦν, ἃ τότε
οὐ προεῖδοντο, οὐκ ἂν ἀπώλοντο· πόλλ' ἂν Ὠρεῖ-
ται, πολλὰ Φωκεῖς, πολλὰ τῶν ἀπολωλότων ἕκαστοι·
πολλὰ τί τούτων ὄφελος αὐτοῖς; ἕως ἂν σώζηται
τις σκάφος, ἄν τε μεῖζον, ἄν τ' ἔλαττον ᾖ, τότε
χρὴ καὶ ναυτίλλειν, καὶ κυβερνᾶν, καὶ πάντ' ἄνδρα ἐφ-
ἑαυτῷ προθυμον εἶναι, καὶ ὅπως μήτ' ἑκὼν, μήτ' ἄ-
κων μηδεὶς ἀνατρέψῃ, τοῦτο σκοπεῖσθε· ἐπὰν δὲν ἡ
μικρὰ ὑπέρχῃ, μάταιος ἡ σπουδὴ· καὶ ὑμεῖς
ἴστε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἕως ἐσμὲν σῶοι, πόλιν
ἀγνῶτα ἔχοντες, ἀφορμὰς πλείστας, ἀξίωμα κάλ-

λησον, τί ποιῶμεν, πάλαι τις ἡδέως ἂν ἴσως ἐρω-
τήσων κάθηται; ἐγὼ νὴ Δί' ἐρῶ καὶ γράψω γ'
ὥστε ἂν βάληθε χειροτονήσετε, αὐτοὶ πρῶτον α-
μυνόμενοι, καὶ παρασκευαζόμενοι τριήρεσι, χρή-
μασι, καὶ στρατιώταις λέγω· καὶ γὰρ ἂν ἅπαντες
ὀκλεύειν δήπου συγχωρήσουσιν οἱ ἄλλοι, ὑμῶν γ' ὑ-
πὲρ τ' ἐλευθερίας ἀγωνιζέσθαι· ταῦτα δὴ πάντα πα-
ρασκευασάμενοι καὶ ποιήσαντες τοῖς Ἕλλησι φα-
νερὰ, τοὺς ἄλλους ἤδη παρακαλῶμεν, καὶ τοὺς ταῦ-
τα διδάξοντας ἐκπέμπωμεν πρέσβεις παντα χῆ
εἰς Πελοπόννησον, εἰς Ῥόδον, εἰς Χίον, ὡς βασι-
λέα λέγω· ἐδὲ γὰρ τοῦτ' ἐκείνῳ συμφερόντων ἀφέ-
ξεται, τὸ μὴ τοῦτον ἐᾶσαι πάντα κατασκευάζ
ἐὰν μὲν πείσητε, κοινωνοὺς ἕξητε καὶ τοῦ κινδύνου
καὶ τῶν ἀναλωμάτων, ἂν τι δέῃ· εἰ δὲ μὴ, χρόνο
γε ἐμποιῆτε τοῖς πράγμασιν. Ἐπιδὴ γάρ ἐστι πρᾶ
ἀνδρα, καὶ ἐκεῖ συνεστῶσης πόλεως ἰσχὺν ὁ πόλεμος
ἐδὲ τοῦτ' ἄρχεται, ἐπεὶ αἱ πέρυσι πρεσβεῖαι ἐ
τὴν Πελοπόννησον ἐκεῖναι καὶ κατηγορίαι ἃς ἐγὼ
καὶ Πολυεύκτου ὁ βέλτιστος ἐκφυσί, καὶ Ἡγή
σιππος, καὶ Κλεόμαχος, καὶ Λυκοῦργος, καὶ
ἄλλοι πρέσβεις περιήλθομεν, καὶ ἐποιησάμεθ' ἐπ
ρχεῖν ἐκεῖνον, καὶ μήτ' ἐπ' Ἀμβρακίαν ἐλθεῖν, μήτ
ἐς Πελοπόννησον ὁρμῆσαι· ἃ μὲν τοι λέγω μετ
αὐτοὺς ὑπὲρ αὐτῶν ἀναγκαῖον ἐθέλοντας ποιεῖν, τοὺς
ἄλλους παρακαλεῖν· καὶ γὰρ εὔηθες τὰ οἰκεῖα αὐτ
προεμένους, τ' ἀλλοτρίων φάσκειν κήδεσθ, καὶ τ
παρόντα θεωροῦντας, ὑπὲρ τ μελλόντων τοὺς ἄ
λους φοβεῖν· ἃ λέγω ταῦτα. Ἀλλὰ τοῖς μ
Χερρονήσῳ χρήματ' ἀποστέλλειν φημὶ δεῖν, καὶ τ
λα ὅσα ἀξιοῦσι ποιεῖν· αὐτοὺς δ παρασκευάζε

καὶ πρώτους ἀπὸ χρὴ ποιοῦντας, τότε καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας συγκαλεῖν, σιωπᾶν, διδάσκειν, νουθετεῖν. ταῦτ' ἐστὶ πόλεως ἀξίωμα ἐχούσης, ἡλίκον ὑμῖν ὑπάρχει· εἰ δ' οἴεσθε Χαλκιδέας τὴν Ἑλλάδα σώσειν, ἢ Μεγαρέας, ὑμεῖς δ' ἀποδράσεσθε τὰ πράγματα, οὐκ ὀρθῶς οἴεσθε· ἀγαπητὸν γὰρ ἂν αὐτοὶ σώσονται τούτων ἕκαστοι· ἀλλ' ὑμῖν τοῦτο πρακτέον· ὑμῖν οἱ πρόγονοι τοῦτο τὸ γέρας ἐκτήσαντο καὶ κατέλιπον μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν, καὶ μεγάλων κινδύνων· εἰ δ' ὁ βούλεται ζητῶν ἕκαστος καθεύδοιτε, καὶ ὅπως μηδεὶς αὐτὸς ποιήσει σκοπῶν, πρῶτον μέν, οὐδὲ μὴ πόθ' εὑρῇ τοὺς ποιήσαντας, ἔπειτα βδοίκα, ὅπως μὴ πάντα ὅσα ἃ βουλόμεθα, ποιεῖν ἡμῖν ἀνάγκη γενήσεται· εἰ γὰρ ἦσαν, εὑρεῖν ἂν ἄλλαι, ἕνεκα τοῦ μηδὲν ὑμᾶς αὐτοὺς ποιεῖν ἐθελῆσαι· ἀλλ' οὐκ εἰσίν· Ἐγὼ μὲν δὴ ταῦτα λέγω, ταῦτα γράφω, καὶ οἶμαι, καὶ νῦν ἔτι ἐπανορθωθῆναι ἂν τὰ πράγματα τούτων γιγνομένων· εἰ δέ τις ἄλλ τούτων τι βελτίω, λεγέτω, καὶ συμβουλευέτω· εἰ δέ τι δοκεῖ ὑμῖν δόξαι, τοῦτ' ὦ πάντες θεοὶ σωιζοιεν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Κατὰ Φιλίππου Λόγος τέταρτος.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τῦ κατὰ Φιλίππου τετάρτου Λόγου.

Καὶ ἔστιν ὁ λόγος τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἔχων τῷ φθάνοντι, καὶ πλέον ἐδεῖ, ἤτε ἴδιον, πλὴν τοῦ περὶ τῆς ὁμονοίας πολίτευμα. Διαφερομένων γὰρ πλησίον πρὸς τοὺς πένητας, ὁ Δημοσθένης καταπαύειν πέφυκε τὴν στάσιν· τῷ μὲν δημοτικῷ παραινῶν, μὴ δημεύειν τὰς τῶν πλησίον οὐσίας τοῖς ὑπὲρ πλησίον, μὴ φθονεῖν τοῖς λαμπροῖς διὰ δημοσίου λήμματος· πείθων δὲ τοὺς Ἀθηναίους πρὸς τὸν Περσῶν βασιλέα περὶ συμμαχίας πρεσβεύειν.

ΚΑΙ σπουδαῖα νομίζων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ ὧν βουλεύεσθε, καὶ ναυτικὰ τῇ πόλει, πρέσομαι περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ἃ νομίζω συμφέρειν· οὐκ ὀλίγων ὄντων ἁμαρτημάτων ἐστὶ, ἃ μικρῷ χρόνῳ σωφλεισμένων, ἐξ ὧν φαίνεται ταῦτ' ἔχει, οὐδέν ἐστι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν δυσκολωτάτων εἰς τὸ παρὸν, ἢ ὅτι ταῖς γνώμαις ὑμεῖς ἀφεσήκατε τῶν πραγμάτων, καὶ τοῦ

τον χρόνον σπουδάζετε, ὅσον ἂν κάθησθε ἀκούοντες,
ἢν προσαγγελθῇ τι νεώτερον· εἶτ' ἀπελθὼν ἕκαστος
ὑμῶν, ὁ μόνον οὐδὲν φροντίζει περὶ αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ
μέμνηται· ἡ μὲν οὖν ἀσέλγεια, καὶ πλεονεξία, ἡ πρὸς
ἅπαντας ἀνθρώπους Φιλίππου χρῆται, τοσαύτη τὸ
πλῆθος, ὅσῳ ἀκούετε· ὅτι δ' οὐκ ἔνι ταύτης
ἐκείνου ἐπιχειρεῖν ἄνευ λόγου καὶ δημηγορίας, οὐδεὶς ἀγ-
νοεῖ δήπου· καὶ γὰρ εἰ μὴ δι' ἀφ' ἑνὸς τῶν ἄλλων τοῦ-
το μαθεῖν δύναιτό τις, ὡδὶ λογισάσθω· ἡμεῖς οὐ-
δαμοῦ πώποτε, ὅπου περὶ τῶν δικαίων εἰπεῖν ἐδέη-
σεν ἠτιμήσαμεν, οὐδ' ἀδικεῖν ἐδοξάσαμεν, ἀλλὰ πάν-
των πανταχοῦ κρατοῦμεν, καὶ πεπείσμεθα τῷ λόγῳ.
Ἆρ' οὖν ᾧ μὲν ταῦτ' ἐκείνῳ φαύλως ἔχει τὰ πράγ-
ματα, ἢ τῇ πόλει καλῶς; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἐπει-
δὴν γὰρ, ὁ μὲν λαβὼν μὴ ταῦτα βαδίζῃ τὰ ὅπλα,
ᾗπερ τοῖς ὑπνοῦσιν ἑτοίμως κινδυνεύων· ἡμεῖς δ' καθώ-
μεθα, οἱ μὲν εἰρηκότες τὰ δίκαια, οἴδε δ' ἀκηκοό-
τες, εἰκότως, οἶμαι, τὰ ἔργα τοῖς λόγοις παρέρχε-
ται· καὶ προσέχουσιν ἅπαντες, ἐχ οἷς εἴπομεν ποθ'
ἡμεῖς δικαίοις, ἢ νῦν ἂν εἴπομεν, ἀλλ' οἷς ποιοῦμεν·
ἢ δ' ταῦτα, οὐδένα τῶν ἀδικουμένων σώζειν δυνά-
μεθα· οὐδὲν γὰρ δεῖ πλείω περὶ αὐτῶν λέγειν. Τοι-
γαρτοι διεσκοπούμεθα εἰς δύο μέρη ταῦτα τὰ ἐν ταῖς
ἐκκλησίαις, τὸ μὲν εἰς τὸ μήτε ἀρχὴν βίᾳ βιάζε-
σθαι τινός, μήτε δουλεύειν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν ἐλευθερίᾳ,
καὶ νόμοις ἐξ ἴσου πολιτεύεσθαι· τὸ δ' εἰς τὸ ἀρχὴν
καὶ τὸ πολιτῶν ἐπιθυμεῖν, ἑτέρῳ δ' ὑπακούειν, δι'
ὅτου ποτ' ἂν οἰανοῦν τοῦτο δυνήσεται ποιῆσαι, οἱ τὸ
μὲν προαιρέσεως, οἱ τυραννίδων, καὶ δυναστειῶν ἐπι-
θυμοῦντες, κεκρατήκασι πανταχοῦ· καὶ πόλις δη-
μοκρατουμένη βεβαίως, οὐκ οἶδ' εἴ τις ἔστι τῶν πασῶν

λοιπὴ, πλὴν ἡμετέρα· κεκρατήκασιν οἱ δὲ ἐπὶ τὰς πολιτείας ποιούμενοι πᾶσιν, ὅσοις πράγματα πράττει· πρώτῳ μὲν πάντων, καὶ πλείστῳ, τῷ τὰς βελομένας χρήματα λαμβάνειν, ἔχειν τ' ἀδόντα ὑπὲρ αὐτῶν· δευτέρῳ δ' ἐστὶν ἐλάττονι τούτου, τῷ δύναμιν τὴν καταστρεψομένην τὰς ἐναντιουμένας αὐτοῖς, ἐν οἷς ἂν αἰτήσωσι χρόνοις, παρεῖναι· ἡμεῖς δ' οὐ μόνον τούτοις ὑπολειπόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ καὶ δεδιέναι δυνάμεθα· ἀλλὰ μανδραγόραν πεπωκόσιν, ἢ τι φάρμακον ἄλλο τοιοῦτον ἐοίκαμεν ἀνθρώποις. Εἶτ' οἶμαι (δίκαιον γὰρ ὡς ἐγὼ κρίνω λέγειν τἀληθῆ) οὕτω διακείμεθα καταφρονήμεθα ἐκ τούτων, ὥστε τοῖς αὐτοῖς τῶν κινδυνεύειν ὄντων, οἱ μὲν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας ἡμῖν ἀντιλέγουσιν οἱδ' ὑπὲρ τοῦ πᾶσι σωτηρίαν εἶναι· τινὲς δὲ καθ' ἑαυτοὺς ἀμύνεσθαι μᾶλλον, ἢ μεθ' ὑμῶν εἰρήνην ἄγειν. Οὗ χάριν δὴ ταῦτα λέγω διεξέρχομαι; ἵν' μὲν ἀπεχθάνεσθαι μὰ τὸν Δία οὐ πάντας τοὺς θεοὺς προαιροῦμαι, ἀλλ' ἵνα ὑμᾶς εὐσεβοῦντας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο γνῶ ἐὰν ὅτι ἢ καθ' ἡμέραν ῥᾳδιώνη, ἢ ῥαθυμία, ὥσπερ τοῖς ἰδίοις βίοις, οὕτω καὶ ταῖς πόλεσιν, σὺν ἀφ' ἑκάστου τοῦ ἀμελεμένων ποιεῖ τὴν αἴσθησιν ἐνθέως, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κεφαλαίῳ τῶν πραγμάτων ἅπαντα· οἷον Σερρίου καὶ Δορίσκου, ταῦτα μὲν πρῶτον ἀλιγωρήσαντες μὴ τὴν εἰρήνην, ἃ πολλοῖς ὑμῶν δὲ γνώριμα ἐστὶν ἴσως· ταῦτα μέν τοι τότε ἐωθέντα καὶ παρεθέντα, ἀπώλεσε Θρᾴκην, καὶ Κερσοβλέπτην συμμαχον ὄντα ὑμῶν· πάλιν ταῦτ' ἀμελούμενα ἰδὼν, καὶ δεόμενος βοηθείας τυγχάνοντα παρ' ὑμῶν, κατέσκαπτε Πορθμιὸν, καὶ τυραννίδα ἀπαντικρὺ τ' Ἀ-

τικ

τικῆς ἐπετείχισεν ὑμῖν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ· ταύτης ὀλιγωρηθείσης, Μέγαρα ἐάλω παραμικρόν· ἀφ' ἑνὸς φρουρήσατε, ἀφ' ἑπτὰ ἐπεσράφητε ἐπ' ἀφενὶ τούτων, ἀφ' ἑνὸς ἐνεδείξασθε τοῦθ' ὅτι οὐκ ἐπιτρέψετε ταῦτα ποιεῖν αὐτῷ. Ἀντρῶνας ἐπρίατο, καὶ μετ' ὀ πολὺν χρόνον, τὰ ἐν Ὠρεῷ πράγματ' ἐιλήφει· πολλὰ ἂν καὶ παραλείπω, Φερρᾶς, τὴν ἐπ' Ἀμβρακίαν ὁδὸν, τὰς ἐν Ἡλιδι σφαγὰς, ἄλλα μυρία· ἃ γὰρ ἂν ἐξαριθμήσωμαι τοὺς βεβιασμένους, καὶ τοὺς ἠδικημένους ὑπὸ Φιλίππου ταῦτα διεξῆλθον, ἀλλ' ἵνα τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδείξω, ὅτι ὁ τήνδε) πάντας ἀνθρώπους ἀδικῶν, τὰ σφ' ὑφ' αὑτῷ ποιούμενος Φιλίππου, εἰ μή τις αὐτὸν κωλύσει· εἰσὶ δέ τινες, οἳ πρὶν ἀκοῦσαι τοὺς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λόγους, εὐθέως εἰώθασιν ἐρωτᾶν, τί ἂν χρὴ ποιεῖν; ἐχ ἵνα ἀκούσαντες ποιήσωσι, χρησιμώτατοι γὰρ ἂν ἦσαν ἁπάντων, ἀλλ' ἵνα ὃν λέγοντος ἀπαλλαγῶσι· δεῖ γὰρ ὅμως εἰπεῖν ὅ, τι χρὴ ποιεῖν· πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο παρ' ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως γνῶναι, ὅτι τῇ πόλει Φιλίππου πολεμεῖ, καὶ τὴν εἰρήνην λέλυκε· καὶ κακόνους μὲν καὶ ἐχθρός ἐστιν ὅλῃ τῇ πόλει, καὶ τῷ τ' πόλεως ἐδάφει, προσθήσω γὰρ, καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει θεοῖς, οἵπερ αὐτὸν ἐξολέσθαιν· δοκεῖ μοί τοι μᾶλλον, ἢ τῇ πολιτείᾳ πολεμεῖ, ἀφ' ἑπτὰ βουλεύει καὶ σκοπεῖ μᾶλλον ἀφ' ἑνὸς τῶν ἁπάντων, ἢ ὅπως ταύτην καταλύσει· καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τινὰ νῦν γε δὴ ποιεῖ. λογίζεσθε γάρ, ἄρχειν βούλεται· τοῦτο δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπείληφεν ὑμᾶς· ἀδικεῖ πολὺν ἤδη χρόνον, καὶ τοῦτ' αὐτὸς ἀκριβῶς σύνοιδεν ἑαυτῷ· οἷς γὰρ ἔστιν ὑμετέροις ἔχθρα ἐξελᾷ, τούτοις ἅπαντα τἄλλα βεβαίως κέκτηται·

ἐι

εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν, καὶ Ποτίδαιαν πρόειτο, δῆλ' ἂ
ἐν Μακεδονίᾳ μᾶλλον ἀσφαλῶς ἡγεῖτο· ἀμφοτέρ
ἂν οἶδε, καὶ αὐτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα, καὶ ὑμᾶς ἀισ
θανομένους· εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, ὅ
κάκιστα μισεῖν αὐτὸν ἡγεῖται· πρὸς δὲ τούτοις τοσ
τοις ἔστιν, οἶδεν ἀκριβῶς, ὅτι οὐδὲ ἂν ἁπάντων τ
ἄλλων γένηται κύριος, οὐδὲν ἧττον αὐτῷ βεβαίως ἔ
χῃ, ἕως ἂν ὑμεῖς δημοκρατῆσθε· ἀλλ' ἐάν ποτ
συμβῇ τι παίσμα (πολλὰ δ' ἂν γένοιτο ἀνθρώ
πῳ) ἥξει πάντα τὰ νῦν βεβιασμένα, καὶ καταφεύ
ξεται πρὸς ὑμᾶς· ἐστὶ γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεο
νεκτῆσαι, καὶ καταρχεῖν ἀρχὴν εὖ πεφυκότες, ἀλλ
ἕτερον λαβεῖν κωλύσαι καὶ τὰ ἔχοντ' ἀφελέσθαι, καὶ
ὅλως σχολῆσαι τοῖς ἄρχειν βουλομένοις, καὶ πάν
τας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθερίαν ἐξελέσθαι δίκαι· οὐκ
ἂν βάλοι τοῖς αὐτοῖς καιροῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευ
θερίαν ἐφεδρεύειν, ἢ κακῶς, ἢ ἀργῶς ταῦτα λο
γιζόμενος· πρῶτον μὲν δὴ τοῦτο δεῖ χάριν ἔχθρον
ὑπάρξαι τῆς πολιτείας, καὶ τῆς δημοκρατείας ἀ
φάλλακτον κτῆμα· δεύτερον δὲ εἰδέναι σαφῶς, ὅ
τι πάνθ' ὅσα πράττεται, καὶ κατασκευάζεται
νῦν, ἐπὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν παρασκευάζεται· ἐ
γὼ γὰρ ὑμῶν εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐδείς, ὥσθ' ὑπολαμ
βάνειν τὸν Φίλιππον, τὸν μὲν ἐν Θράκῃ κακῶν (τί γὰρ
ἂν ἄλλο τις εἴποι, Δροσίλλου, καὶ Καβύλλη, καὶ Μά
σταιραν, καὶ ἃ νῦν φασιν αὐτὸν ἔχειν) τούτων μὲν ἐπι
θυμεῖν, καὶ ὑπὲρ ὧν ταῦτα λαβεῖν, καὶ πόνους, καὶ χεί
μῶνας, καὶ τὰς ἐχάτας κινδύνους ὑπομένειν, τὸν δ'
Ἀθήνησι λιμένων, καὶ νεωρίων, καὶ τριήρων, καὶ τῶν ἔρ
γων τῶν ἀργυρείων, καὶ τοσούτων προσόδων, καὶ τόπε
καὶ δόξης (ὧν μήτ' ἐκείνῳ, μήτ' ἄλλῳ γένοιτο μη
δεπ

δίνι, χθρωσαμβώ τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν κυριεῦ-
σαι) οὐκ ἐπιθυμεῖν, ἀλλὰ ταῦτα μὲ ὑμᾶς ἐάσειν
χειν, ὑπὲρ ὧ τ μελινῶν, καὶ τ ὀλυρῶν τ ἐν τοῖς
Θρᾳκίοις σιρροῖς, ἐν τῷ Βαράθρῳ χθμάζειν. οὐκ
ἐστι ταῦτα· ἀλλὰ κἀκεῖνα ὑπὲρ ὧ, τούτων γενέσ-
θαι κύριος, καὶ τα ἄλλα πάντα πραγματεύεται.
Ταῦτα τοίνυν ἕκαστον εἰδότα, καὶ γιγνώσκοντα παρ'
ἐμοῦ, δεῖ μὰ Δί' ὑ γράψαι κελεύειν πόλεμον τ
τὰ βέλτιστα ἐπὶ πᾶσι δικαίοις συμβουλεύοντα· τοῦ-
το μὲ γάρ ἐστιν ὅτῳ μὴ πολεμήσετε λαβεῖν βουλο-
μένων, ἐχ ἁ τῇ πόλει συμφερθ πράττειν· ὁρᾶτε γὰρ,
ὦ δι' ἃ πρῶτα παρεσπόνδησε Φιλίππος, ἢ δεύτε-
ρα, ἢ τρίτα, πολλὰ γάρ ἐστιν ἐφεξῆς, ἔγραψέ τις
αὐτῷ πολεμεῖν, ὅσῃ ὁμοίως ὥσπερ νῦν ὑ γράφον-
τος Ἀθηναίων ὑδενὸς πόλεμον, Καρδιανοῖς ἐβοήθ,
οὐκ ἀνηρπασμένος ἂν ἦν ὁ ταῦτα γράψας, καὶ
διὰ τοῦτο ἅπαντες ἠτιῶντο ἂν αὐτὸν Καρδιανοῖς
βεβοηθηκέναι; μὴ τοίνυν ζητεῖτε ὅν τινα, ἀνθ' ὧν
Φιλίππος ἐξαμαρτάνῃ, μισήσετε, καὶ τοῖς παρ' ἐ-
κείνου μισθαρνῆσι, διαπράσεσθαι παραβαλεῖτε·
μηδ' αὐτοὶ χθροτονήσαντες πόλεμον, βέλεσθε παρ'
ὑμῶν αὐτοῖς ἐρίζειν, εἰ δέον, ἢ μὴ δέον ὑμᾶς τοῦτο
πεποιηκέναι. ἀλλ' ὃν ἐκεῖνος πολεμεῖ τρόπον, τοῦ-
τον ἀμύνεσθε· τοῖς μὲ ἀμυνομένοις ἥδη, χρήματα
καὶ τἄλλα, ὧν ἂν δέωνται, διδόντες· αὐτοὶ δ' εἰσ-
φέροντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ κατασκευάζό-
μενοι στρατόπεδα, τριήρεις ταχείας, ἵππους, ἱππα-
γωγούς, καὶ τἄλλα ὅσα εἰς πόλεμον· ἐπεὶ νῦν γε
γέλως ἐσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασι· καὶ Φί-
λιππον ἡ αὐτὸν οἴμαι, ὐδὲν ἂν ἄλλο μὰ τὼς θε-
ὼς εὐζωνδ ποιεῖν τὴν πόλιν, ἢ ταῦτα, ἃ νῦν ποιεῖτε·

ὑστερίζετε,

ὑστερίζετε, ἀναλίσκετε, ὅτῳ παραδώσετε τὰ πράγματα, ζητεῖτε, δυχεραίνετε, ἀλλήλυς αἰτιᾶσθε ἀφ' ὅτυ ἢ ταῦτα γίγνεται, ἐγὼ διδάξω, καὶ ὅπως παύσεται, λέξω· ὅδεν πώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πραγμάτων ἐξ ἀρχῆς συνεσήσασθε, ὅδε καλῶς σκοπούμενοι ὀρθῶς, ἀλλὰ τὸ συμβαῖνον ἀεὶ διώκετε· εἶτ' ἐπιδὰν ὑστερίσητε, παύεσθε· ἕτερον πάλιν ἐὰν συμβῇ τι, παρασκοπάζεσθε, καὶ θορυβεῖσθε· τόθ' ὑχ ὕτως ἔχει· σὺν ἕπεσι βοηθείαις χρωμένυς ὅδεν τῶν δεόντων πώποτε πρᾶξαι· ἀλλὰ καταστασκευάσαντας δεῖ δύναμιν, καὶ τροφὴν ταύτης πορίσαντας, καὶ ταμίας δημοσίυς, καὶ ὅπως ἐνι τοῖς τῶν χρημάτων φυλακὴν ἀκριβεσάτην γενέσθ'. ὅταν ποιησαντας, τὰ μὲν τῶν χρημάτων λόγον παρα τῶν λαμβάνῃ, τὰ δὲ τῶν ἔργων, παρὰ τῶν στρατηγῶν καὶ μηδεμίαν πρόφασιν τῶν πλεῖν ἄλλοσε, ἢ πράττειν ἄλλο τι τῷ στρατηγῷ καταλείπῃ· ἂν οἵ ὅταν ποιήσητε, καὶ τοῦτο ἐθελήσητε, ὡς ἀληθῶς ἄγειν εἰρήνην δικαίαν, καὶ μὴ ἐπὶ τὸν αὐτὸν Φίλιππον ἀναστάσετε, ἢ πολεμήσετε ἐξίσυ· καὶ ἴσως ἂν, ἴσως ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥσπερ ὑμεῖς νῦν πυνθάνεσθε τί ποιεῖ Φίλιππος; καὶ πῶι πορεύεται; ὅτως ἐκεῖνον φροντίσῃ, πῶι ποτε ἡ τῆς πόλεως ἀπῆρχε δύναμις, καὶ πῶ φανήσεται· εἰ ἢ τῷ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης πολλῆς, καὶ πόνων πολλῶν, καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ· ἀλλ' ἐὰν λογίσηται τὰ τῇ πόλει μὴ ταῦτα γενησόμενα, ἐὰν ταῦτα μὴ ἐθέλῃ ποιεῖν, εὑρήσει, λυσιτελῶν τὸν κόντας ποιεῖν τὰ δέοντα· εἰ μὲν γάρ ἐσι τις ἐγγὺς ἡμῶν θεῶν, ὁ δὲ ἀνθρώπων γε ὁδεὶς ἂν γνοιτο ἀξιόχρεως τηλικύτυ πράγματος, ὡς ἐ

ἀγη

γηθ' ἡσυχίαν, καὶ ἅπαντα πρόησθε, οὐκ ἐπ' αὐ-
τοὺς ὑμᾶς τελοῦτα ἐκεῖνος ἥξει· αἰσχρὸν μέ, νὴ τὴ
δία καὶ πάντας τοὺς θεούς, καὶ ἀνάξιον ὑμῶν, καὶ τῶ
παρχόντων τῇ πόλει, καὶ τῶ πεπραγμένων τοῖς
προγόνοις, τὴ ἰδίας ῥαθυμίας ἕνεκα τοὺς ἄλλους
Ἕλληνας ἅπαντας εἰς δουλείαν προέσθαι· καὶ ἔγωγε
αὐτὸς μὲν τεθνᾶναι μᾶλλον ἂν, ἢ ταῦτ' εἰρηκέναι
βουλόμην· ἃ μὴν, ἀλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει, ἢ ὑ-
μᾶς πείθει, ἔσω, μὴ ἀμύνεσθε, ἅπαντα πρόεσθε·
ὃ μηδενὶ τοῦτο δοκεῖ, τοὐναντίον ὃ πρόϊσθε ἅ-
παντες, ὅτι ὅσῳ ἂν πλείονα ἐάσωμεν ἐκεῖνον γέ-
νεσθαι κύριον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ
ἀγωνιούμεθα ἐχθρῷ· τί ἀναδυόμεθα, ἢ τί μέλλο-
μεν, ἢ πότε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δέοντα ποιή-
σομεν ἐθελήσομεν; ὅταν νὴ Δί' ἀνάγκη τις ᾖ; ἀλλ'
ἐγὼ μὲν ἂν τις ἐλευθερωτέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἴποι,
ἐμοὶ μόνον οὐδὴ πάρεστιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε·
τὸν δὲ τῶν δούλων, ἀπεύχεσθαι δήπου μὴ γενέσθαι δεῖ·
τί γὰρ φέρει ὅ τί; ὅτι ἐστὶν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνθρώπῳ
ἀνάγκη ἀνάγκη, ἡ ὑπὲρ τῶν γιγνομένων αἰσχύνη, καὶ
ταύτης οὐκ οἶδα, ἢν τινα ἂν εἴποι τις· δού-
λῳ δὲ, πληγαὶ, καὶ ὁ περὶ τὸ σῶμα τοῦτο αἰκισμός· ὃ
μήτε γένοιτο, ὅτε λέγειν ἄξιον. Τὸ μὲν τοίνυν, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ τοιαῦτα ὀκνηρῶς ἔχειν
δεῖ, καὶ δεῖ τοῖς σώμασι, καὶ τοῖς ὅσοι λειτουργῆ-
σαι ἔτυχον, ἔστι μὲν οὐκ ὀρθῶς ἔχον, ὃ δὲ πολλοῖ
ἔστι, ἃ μὴν ἀλλ' ἔχει γέ τινα πρόφασιν ὁμοίως· τὸ
μὲν οὖν ὅσα ἀκοῦσαι δεῖ, μὴ δ' ὅσα βουλεύσασ-
θαι προσῆκε, μὴ δὲ ταῦτ' ἐθέλειν ἀκούειν, τοῦτ' ἤ-
δη πᾶσαν ἐπιδέχεται κατηγορίαν· ὑμεῖς τοίνυν
μὴ ἀκούειν πρὶν ἂν, ὥσπερ νῦν, αὐτὰ παρῇ τὰ
πράγματα,

πράγματα, ὅτε βουλεύεσθε περὶ ὑμῶν εἰκῆ καὶ
ἐφ' ἡσυχίας· ἀλλ' ὅταν μὲν ἐκεῖνος παρασκευά-
ζηται ἐφ' ὑμᾶς, ἀμελήσαντες δ' ποιεῖν τοῦτο, καὶ
ἀντιπαρασκευάζεσθε, ῥαθυμεῖτε· κἂν ἐάν τι λέγη
τις, ἐκβάλλετε· ἐπῳδὰν ἢ ἀπολωλὸς, ἢ πολιορκη-
μένον τι πυθησθε, πλωικαῦτ' ἀκροᾶσθε καὶ παρα-
σκευάζεσθε· ἢν δ' ἀκηκοέναι μὲ, καὶ βεβουλεῦσθαι
τότε καιρὸς, οὐθ' ὑμεῖς σὺν ἠθελήσατε πράττειν
ἢ κὴ χρῆσθε τοῖς παρεσκευασμένοις, νῦν ἡνίκ' ἀκη-
κέατε· τοιγαρῶν σὺν τοιούτων ἐθῶν μόνοι τῶν πάν-
των ἀνθρώπων ὑμεῖς τυγχάνετον τοῖς ἄλλοις ποιεῖτε·
οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πρὸ τῶν πραγμά-
των ἐπιόντων χρῆσθε τῷ βουλεύεσθε· ὑμεῖς δὲ μετὰ τὰ
πράγματα. Οὐκοῦν λοιπόν ἐστι, καὶ πάλαι μὲν ἐδεῖ
διαφέρειν ἢ νῦν δὲ νῦν, τοῦτ' ἐρῶ· ὑπάντων μὲν
ἁπάντων ὡς χρημάτων δεῖ τῇ πόλει πρὸς τὰ νῦν ἐπιόν-
τα πράγματα· συμβέβηκε δ' εὐτυχήματα ἀπὸ
ταυτομάτου, οἷς ἂν χρησώμεθα ὀρθῶς, ἴσως ἂν γέ-
νοιτο τὰ δέοντα· πρῶτον μὲν γὰρ οἷς βασιλεὺς πι-
φεύγ, καὶ εὐεργέτας ὑπείληφεν αὐτοῦ, ὅτοι μισοῦσι
καὶ πολεμοῦσι Φιλίππῳ· ἔπειθ' ὁ πράττων, καὶ συμ-
βαίνων πάνθ' ὅσα Φιλίππου κατὰ βασιλέως παρα-
σκευάζεται· ὅτου ἀνάρπαγος γέγονε, καὶ πάσας
τὰς πράξεις βασιλεὺς, οὐχ ὑμῶν κατηγορούντων ἀ-
κούσεται, ὃς ὑπὲρ δ' συμφέροντος ἂν ἡγήσαιτο
δ' ἰδίᾳ λέγειν, ἀλλὰ δ' πράξαντος αὐτοῦ καὶ διοι-
κοῦντος, ὡς εἶναι πιστὰς τὰς κατηγορίας, καὶ λοι-
πὸν λόγον εἶναι τοῖς παρ' ὑμῶν πρέσβεσιν, ὃν βα-
σιλεὺς ἥδιστα ἂν ἀκούσαιτο, ὡς τ' ἀμφοτέρους ἀ-
δικοῦντα κοινῇ τιμωρήσασθε δεῖ· καὶ ὅτι πολὺ τὸ
βασιλεῖ φοβερώτερος ἔθ' ὁ Φίλιππος, ἂν προ-
τερος

τερος ἡμῖν ἐπιδῆται· εἰ γὰρ ἐξαπαλλαφθήσεσθαί τι
πρὸς ἐκείνου ἤδη πορεύσε-
ται· ὑπὲρ δὴ τούτων ἁπάντων, οἶμαι δεῖν ὑμᾶς
πρεσβείαν ἐκπέμψαι, ἥτις τῷ βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ,
καὶ τὴν ἀβελτερίαν ἀποθέσθαι, δι' ἣν πολλάκις ἠλαζ-
ονεύσατε· καὶ δὴ Βάρβαρος, καὶ κοινὸς ἅπασιν ἐχ-
θρός, καὶ ἅπαντα τὰ τοιαῦτα· ἐγὼ γάρ, ὅταν ἰδω
τινὰ τῶν μὲν ἐν Σάμοις καὶ ἐν Ἐκβατάνοις δεδοικό-
τα, καὶ κακόνουν εἶναι τῇ πόλει φάσκοντα, ὃς καὶ
πρότερον συνεπλημμέλησε τὰ τῆς πόλεως πράγμα-
τα, καὶ νῦν ἐπηγγέλκατο· (εἰ δὲ μὴ ἐδέχεσθ' ὑμεῖς,
ἀλλ' ἀπεψηφίσασθε, ἀλλὰ τά γε ἐκείνου αἴτια) ὑπὲρ
τοῦ ἐπὶ ταῖς θύραις ἑστῶτι ἐν μέσῃ τῇ
Ἑλλάδι αὐξανομένῳ λυσιτελῶν τοῖς Ἕλλησιν, ἄλλο τι
λέγοντα, θαυμάζω, καὶ δέδοικα τοῦτον, ὅστις ἂν
ἦ ποτ' ἐγώ, ἐπιδὴ ἔχει τοῦτον Φίλιππον. Ἔστι
γοῦν τι πρᾶγμα καὶ ἄλλο, ὃ λυμαίνεται τὴν πό-
λιν, ὑπὸ βλασφημίας ἀδίκου καὶ λόγων ἃ προσηκ-
όντων ἀφαιρεθέλημμένον· εἶτα τοῖς μηδὲν τῶν δι-
καίων ἐν τῇ πόλει βουλομένοις ποιεῖν, πρόφασιν
παρέχει· καὶ πάντων, ὅσα σκληπτά, δέον παρά τε
τούτου γίγνεσθαι, ἐπὶ τοῦτ' εὑρήσετε τὴν αἰτίαν ἀνα-
φερομένην. ὧδε δ' ἅπαν μὲν φοβοῦμαι λέγειν, ἃ
μὴν ἀλλ' ἐρῶ. Οἶμαι γὰρ ἔξειν, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων
καὶ δίκαια ἐπὶ τῷ συμφέροντι τῆς πόλεως εἰπεῖν
πρὸς τοὺς ἐνόρους, καὶ ὑπὲρ τῶν κεκτημένων τὰς ὑ-
πάρξεις πρὸς τοὺς ἐπιδεεῖς· εἰ ἀνέλοιμην σὺν μέσοις τοῖς
βλασφημίας, ὡς ἐπὶ τῷ θεωρικῷ ποιοῦνταί τινες,
καὶ δικαίως· καὶ τὸ φόβον, ὡς ἀ σώσεται τοῦτο ἄ-
λλο μεγάλα τινὸς κακοῦ, ὃ μᾶλλον ἂν εἰς τὰ πράγ-
ματα μεῖζον εἰσπεγκαίμεθα, ἀλλ' ὅ, τι κοινῇ

μᾶλλον ἂν ὅλλω ἐπιῤῥώσῃτε τὴν πόλιν· ὅτωσὶ γ
σκοπεῖτε· ἐρῶ γὰρ ὑπὲρ τοῦ τὸν χρείαν δοκούντων εἶναι
προτέρων· ἦν ποτ' ὁ πάλαι παρ' ἡμῖν, ὅτ' ὁ προσ-
ήκῃ τῇ πόλῃ τάλαντα ὑπὲρ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν
καὶ ὀδεὶς ἦν τοῦ τριηραρχεῖν δυναμένων, ὀδὲ τοῦ εἰσ-
φέρειν, ὅσις οὐκ ἠξίου τὰ καθήκοντα ἀφ' ἑαυτοῦ
ποιεῖν, ὅτι χρήματα ὁ θεὸς ἔδωκεν· ἀλλὰ καὶ τριήρεις ἐ
πλέον, καὶ χρήματα ἐγίγνετο, καὶ πάντα ἐποιεῖμ
τὰ δέοντα· μετὰ ταῦτα ἡ τύχη καλῶς ποιοῦσα
πολλὰ πεποίηκε τὰ κοινά· καὶ τετρακόσια ἀντὶ τ
ἑκατὸν ταλάντων προσέρχεται, ὀδενὸς ὀδὲν ζημι
μένου τοῦ τὰς οὐσίας ἐχόντων, ἀλλὰ καὶ προσλαμ
βανόντων· οἱ γὰρ εὔποροι πάντες ἔρχονται μεθ' ἑκ
τες τοῦτο, καὶ καλῶς ποιοῦσι· τί γὰρ παθόντες, τῶ
το ὀνῃδίζομεν ἀλλήλοις; καὶ προφάσει χρώμεθα
μηδὲν τῶν δεόντων ποιεῖν; πλὴν εἰ μὴ τῇ παρὰ τ
τύχης βοηθείᾳ γεγονυίᾳ τοῖς ἀπόροις φθονοῦμ
ὃς ὅτ' ἂν αἰτιασαίμην ἐγωγε, ὅτ' ἀξιῶ· ὀδὲ γ
ἐν ταῖς ἰδίαις οἰκίαις ὁρῶ τὸν ἡλικίᾳ πρὸς τ
πρεσβυτέρους ὄντα ἀσθενέστερον, ὀδ' ὅτως ἀνώμο
να, ὀδ' ἄτοπον τῶν ὄντων ὀδέν, ὡς ε, εἰ μὴ ποι
σουσιν ἅπαντες, ὅσ' ἂν αὐτὸς, ὁ φάσκοντα ποι
ήσειν ὀδὲν ὀδ' αὐτόν· καὶ γὰρ ἂν τοῖς τὰ κακῶς
εἰη νόμοις ὅτ' τότε ἔνοχος. Δεῖ γὰρ οἶμαι τοὺ
γονεῦσι τὸν ὡρισμένον ἐξ ἀμφοτέρων ἔρανον, καὶ πα
ρὰ τὴν φύσεως καὶ παρὰ τὸν νόμον δικαίως φέρειν, κ
ἑκόντα ὑποτελεῖν· ὥσπερ τοίνυν ἑνὸς ἡμῶν ἑκάσ
τίς ἐστι γονεύς, ὅτω συμπάσης τῆς πόλεως κοινὸ
δεῖ γονέας τοὺς σύμπαντας ἡγεῖσθαι· καὶ προσήκει τ
τοὺς ὅχ' ὅπως ὧν ἡ πόλις δίδωσιν, ἀφελέσθαί τι· ἀλ
εἰ καὶ μηδὲν ἦν τούτων, ἄλλοθεν σκοπεῖν ὅπως μ
δεο

δεὸς ὄντες συνδεεῖς ὠφελοφθήσονται· τὰς μὲν τοίνυν
ἐυπόρους ταύτῃ χρωμένους τῇ γνώμῃ, ὁ μόνον ἡ-
γοῦμαι τὰ δίκαια ποιεῖν ἂν, ἀλλὰ καὶ τὰ λυσι-
τελῆ· τὸ γὰρ τῶν ἀναγκαίων τινὰς ἀποστερεῖν, κοινῇ
κακόνους ἐστὶ ποιεῖν πολλοὺς ἀνθρώπους τοῖς πράγ-
μασι· τοῖς δ' ἐν συνδείᾳ, δι' ὃ δυχεραίνουσι τὸ
πρᾶγμα οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες, καὶ κατηγορῶσι
δικαίως, τοῦτ' ἀφελεῖν ἂν συμβουλεύσαιμι· δίειμι
δ' ὥσπερ ἄρτι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὑπὲρ τῶν ἐυπόρων,
ὡς κατοικήσας εἰπεῖν τἀληθῆ· ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς ὅτως
ἀθλιος, οὐδ' ὠμὸς εἶναι δοκεῖ τὴν γνώμην, ὥκνων
Ἀθηναίων γε οἶμαι, ἀλλὰ οὐδὲ τῶν ἄλλων, ὡς ἐλυ-
θεῖσθαι, ταῦτα λαμβάνοντας ὁρῶν τὰς ἀπόρους καὶ
τῶν ἀναγκαίων συνδεεῖς ὄντας· ἀλλὰ πῶς συντρίβε-
ται τὸ πρᾶγμα, καὶ πῶς δυχεραίνεται; ὅταν τὸ
ἀπὸ τῶν κοινῶν ἔθος ἐπὶ τὰ ἴδια μεταβιβάζοντας
ἀφῶσί τινας, καὶ μέγαν μὲν ὄντα παρ' ὑμῖν εὐθέως
τὸν λέγοντα, ἀθάνατον δ' ἕνεκ' ἀσφαλείας, ἐτέ-
ρων δὲ τὴν κρυβδηλον ψῆφον δ' φανερῶς θορύβου ταῦτ'
ἀπιστίαν, ταῦτ' ὀργὴν ἔχει. Δεῖ γὰρ, ὦ ἄνδρες Α-
θηναῖοι, δικαίως ἀλλήλοις τῆς πολιτείας κοινωνεῖν·
τοὺς μὲν ἐυπόρους, εἰς μὴν τὸν βίον τὸν ἑαυτῶν ἀσφα-
λῶς ἔχειν νομίζοντας, καὶ ταῦτα μὴ δεδοικό-
τας, εἰς δὲ τοὺς κινδύνους κοινὰ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας
ἅπαντα τῇ πατρίδι παρέχοντας· τοὺς δὲ λοιπούς,
ἃ μὲν κοινὰ, κοινὰ νομίζοντας, καὶ μετέχοντας τοῦ
μέρους, τὰ δὲ ἑκάστου, ἴδια δ' κεκτημένους· ὅτω καὶ
μικρὰ πόλις μεγάλη γίγνεται, καὶ μεγάλη σώ-
ζεται· ὡς μὲν ὃν εἴποι τις ἂν, ἃ παρ' ἑκατέρων
χρὴ δεῖ, ταῦτ' ἴσως ἐστὶν, ὡς δὲ καὶ γένοιτ' ἂν συ-
μφερόντως, διορθώσασθαι δεῖ· τὰ δὲ παρόντων πραγμά-

των, καὶ τ᾽ ταραχῆς, πολλὰ πόρρωθέν ἐστι τὰ αἴτια, ἃ εἰ βουλομένοις ὑμῖν ἀκοῦσαι ἐστὶν, ἐθέλω λέγειν. Ἐξέστηκε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ᾽ ὑποθέσεως, ἐφ᾽ ἧς ὑμᾶς οἱ πρόγονοι καθέλιπον, καὶ τὸ μὲν προεῖσθαι τ᾽ Ἑλλήνων, καὶ δύναμιν σωτηρικὴν ἔχοντας πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν, ῥᾴδιέργον ἐστὶ πεισθῆτε εἶναι, καὶ μάταιον ἀνάλωμα, ὑπὸ τ᾽ ταῦτα πολιτευομένων· τὸ δ᾽ ἐν ἡσυχίᾳ διάγειν καὶ μηδὲν τ᾽ δεόντων πράττειν, ἀλλὰ προϊεμένους καθ᾽ ἓν ἕκαστον πάντα ἑτέρους ἐᾶσαι λαβεῖν, θαυμασθὴν εὐδαιμονίαν καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν ἔχειν οἴεσθε; ἐκ δὴ τούτων παρελθὼν ἐπὶ τὴν τάξιν, ἐφ᾽ ἧς ὑμᾶς τεταχθαι προσῆκεν, ἕτερος, ἕτερος εὐδαίμων, καὶ μέγας, καὶ πολλῶν κύριος γέγονεν εἰκότως· πρᾶγμα γὰρ ἔντιμον, καὶ μέγα, καὶ λαμπρὸν, καὶ ῥᾴδιον πάντα τ᾽ χρόνον αἱ μέγισται τ᾽ πόλεων πρὸς αὐτὰς διεφέροντο, Λακεδαιμονίων μὲν ἠτυχηκότων Θηβαίων δ᾽ ἀσχόλων διὰ τ᾽ Φωκικὸν πόλεμον γινομένων, ἡμῶν δ᾽ ἀμελούντων, ἔρημον ἀνείλετο· τοιγάρτοι, τὸ μὲ φοβεῖσθαι, τοῖς ἄλλοις, τὸ δ᾽ συμμάχους πολλοὺς καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχειν, σκέψασθε εἰ γέγονε· καὶ τοσαῦτα πράγματα καὶ τοιαῦτα ἤδη ῥᾳδιέσηκε τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας, ὥστε μηδὲν ὅ, τι χρὴ συμβουλεύειν εὔπορον εἶναι. Ὄντων δ᾽, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ᾽ παρόντων πραγμάτων πᾶσιν ὡς ἐγὼ κρίνω, φοβερῶν, ἐδόκουν ἂν μείζονι κινδύνῳ τ᾽ πάντων εἶσιν ὑμῶν, ἃ μόνον τῷ μάλιστα ὑμῶν ἐπιβουλεύειν Φίλιππον, ἀλλὰ καὶ τῷ πάντων ἀργότατα αὐτοὶ διακεῖσθαι. εἰ τοίνυν τὸ τ᾽ ἀνίαν πλῆθος ὁρῶντες, καὶ τὴν εὐετηρίαν τὴν κατὰ τὴν ἀγορὰν, τούτοις κεκλήσθε, ὡς ἂν ὑδενὶ δεινῷ τ᾽ πό-

λεω

λεως ὅσης, ὅτε προσηκόντως, ὅτ' ὀρθῶς τὸ πρᾶγμα κρίνετε· ἀγορὰν μὲν γὰρ ἂν τις ἐν παν ήγυριν ἐν τούτων, ἢ φαύλως, ἢ καλῶς παρεσκευάσθαι κρίνοι· πόλιν δ' ἣν ὑπείληφεν, ὃς ἂν τῶν Ἑλλήνων ἄρχειν ἀεὶ βέλεται, μόνως ἂν ἐναντιωθῆναι, καὶ τῶν πάντων ἐλευθερίας προσῆναι, ἐὰ μὲν Διὶ ἐν τοῖς φίλοις, εἰ καλῶς ἔχει, δοκιμάζειν δεῖ, ἀλλ' εἰ συμμάχων εὐνοίᾳ πιστεύει, καὶ τοῖς ὅπλοις ἰσχύι· ταῦθ' ὑπὲρ τῆς πόλεως δεῖ σκοπεῖν, ἃ φαύλως ὑμῶν, καὶ ἃ καλῶς, ἅπαντ' ἔχει· γνοίητε δ' ἂν εἰ σκέψαισθε ἐκείνως· πότερα μᾶλλον ἐν ταραχῇ τὰ τῶν Ἑλλήνων γέγονε πράγματα; ἐδένα γὰρ χρόνον ἄλλον, ἢ τὸν νῦν παρόντα, ἐδ' ἂν εἷς εἴποι· τὸ μὲν γὰρ ἄλλον ἅπαντα εἰς δύο ταῦτα διῄρητο, τὰ τῶν Ἑλλήνων, Λακεδαιμονίοις, καὶ ἡμῖν· τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων, οἱ μὲν ἡμῖν, οἱ δ' ἐκείνοις ὑπήκουον· βασιλεὺς δ' αὐτὸν μὲν ἅπασιν ὁμοίως ἀπιστος ἦν, τοὺς δὲ κρατυνόμενος τῷ πολέμῳ προσλαμβανόμενον, ἄχρις ἐκ τοῖς ἑτέροις ἐξ ἴσου ποιῆσαι, διεπιστεύετο· ἔπειτ' ἐχθρὸν αὐτὸν ἐμίσουν ἐς σώσαι, τῶν ὑπαρχόντων ἐχθρῶν ἐξ ἀρχῆς. νῦν δ' πρῶτον μὲν ὁ βασιλεὺς ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν οἰκείως ἔχει, καὶ πάντων ἥκιστα ἡμῖν, ἂν τι μὴ νῦν ἐπανορθωσώμεθα· ἔπειτα προσασίαι πολλαὶ, καὶ παντα χόθεν γίγνονται, καὶ πρωτεύειν μὲν ἀντιποιοῦνται ἅπαντες, ἀφεστᾶσι δ' οἱ μὲν, ἐ φθονοῦσι, καὶ ἀπιστοῦσιν ἑαυτοῖς, ἐχ ὡς ἐκεῖνοι καὶ γεγόνασι καθ' αὑτοὺς ἕκαστοι, Ἀργεῖοι, Θηβαῖοι, Κορίνθιοι, Λακεδαιμόνιοι, Ἀρκάδες, ἡμεῖς· ἀλλὰ ὅμως εἰς τοσαῦτα μέρη, καὶ τοσαύτας δυνασείας διῃρημένων τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, εἰ δεῖ τἀληθῆ μὴ παῤῥησίας εἰπεῖν, τὰ

παρ' ὐδενὶ τύτων ἀρχεῖα κ) βιβλιοθήκια ἐρημότερα ἄν τις ἴδοι τ῀ Ἑλληνικῶν πραγμάτων, ἢ τὰ παρ' ὑμῶν, εἰκότως· ὅτε γ) φιλῶν, ὅτε πιστευόντων, ὅτε φοβούμενο@ ὐδεὶς ὑμῖν ἀμελέστερ)· αἴτιον δ' τύτων ὐχ ἕν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι (ῥᾴδιον γ) ἂν εἴη ὑμῖν μεταθεῖναι) ἀλλὰ πολλὰ κ) παντοδαπὰ ὑπ' παντὸς ἡμαρτημένα χρόνυ· ὧν τὸ κακόθικας ἐάσας, ἓν εἰς ὃ πάντα γε σωτεινόν, λέξω, δεόμενος ὑμῶν, ἂν λέγω τἀληθῆ μ) παῤῥησίας, μηδὲν ἀχθεσθῆναί μοι· σκέπτεσθε δ) τὰ συμφέροντα ἑφ' ἑκάστυ τ῀ καιρῶν· κ) μετενέγκατε ὑμεῖς μὲν τὴν ὀργὴν, κ) τὴν ἀσυχίαν, ὑφ' ὧν κεκλημένοι τοῖς ἀδικοῦσιν ὀ πικρῶς ἔχετε, ἕτεροι δ' τὰς τιμὰς ἔχυσι· κ) τὰ μὲν ἄλλα, σκ ἄξιον ἐξετάσαι νῦν, ἀλλ' ἐπιδάν τι τ῀ πρὸς Φίλιππον ἐμπέσῃ, ἐνθυμηθῆναι τὸ κακόθικας· ἐπιδὴ δὲ τὸ πρῶτον ἀναστὰς τις λέγῃ, ὡς ὀ δεῖ πολεμεῖν, ὀδὲ γράφῃ πόλεμον, παραυτὰ εὐθέως ἐξῆς, τὸ τὴν εἰρήνην ἄγειν ὡς ἀγαθὸν, κ) τὸ τρέφειν δύναμιν μεγάλην ὡς χαλεπὸν, κ) ἁρπάζειν τινὲς τὰ χρήματα βέλον)· κ) ἄλλυς λόγυς, ὡς οἶμαι, ἀληθεστάτυς λέγυσιν· ἀλλὰ δεῖ δήπυ τὴν μὲν εἰρήνην ἄγειν ὐχ ὑμᾶς πείθειν, οἵτε πεπεισμένοι κάθησθε, ἀλλὰ τ῀ τὰς τ῀ πολέμυ πράττοντας· ἂν γ) ἐκεῖν@ πεισθῇ, τά γε ἀφ' ὑμῶν ὑπάρχειν νομίζειν δεῖ καλεπὰ, ὐχ ὅσα ἂν εἰς σωτηρίαν δαπανῶμεν, ἀλλ' ἃ πεισόμεθα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλωμεν ποιεῖν, κ) τὸ ἁρπασθήσεσθαι τὰ χρήματα, τῷ φυλακὴν εὑρεῖν δι' ἧς σωθήσεσθαι κωλύσειν· ἐκὶ τῷ δ' συμφέροντ@ ἀφεσέναι· καίτοι ἔγωγε ἀγανακτῶ κ) αὐτὸ τῦτο, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυπεῖ τινας ὑμῶν εἰ ἁρπασθήσεσθαι, ἃ κ) φυλάττειν, κ) κολάζειν τὺς ἁρπάζοντας ἐφ' ὑμῖν ἐσ-

ἐστι· τὴν δ' Ἑλλάδα ἅπασαν ἐφεξῆς ὑπωστὶ Φίλιππος ἁρπάζων ὑμᾶς λυπεῖ, καὶ ταῦτα ἐφ' ὑμᾶς ἁρπάζων, τί ποτ' ἔστ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ μὴ ὕστερον φανερῶς ἀδικοῦντα, καὶ πόλεις καταλαμβάνοντα ὑμῶν πώποτε τοῦτον εἶπεν ὡς ἀδικεῖ, καὶ πόλεμον ποιεῖ. τοὺς δὲ μὴ ἐπιτρέπειν, μηδὲ προϊέσθαι ταῦτα συμβουλεύοντας, τούτους πόλεμον ποιεῖν φασιν; ὅτι τὴν αἰτίαν τοῦ μὴ πολέμου συμβησομένων δυσχερῶν (ἀνάγκη γὰρ ἀνάγκη, πολλὰ λυπηρὰ μὴ τοῦ πολέμου γίγνεσθαι) τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν τὰ βέλτιστα λέγουσιν ἐθισθησομένοις, ἅπαντες ἀναθεῖναι βούλονται· ἡγοῦμαι γὰρ, ἐὰν μὲν ὑμεῖς ὁμοθυμαδὸν μὴ μιᾶς γνώμης Φιλίππου ἀμύνησθε, κἀκεῖνον κρατήσειν ὑμῶν, καὶ αὐτοῖς οὐκ ἔσεσθαι μισθαρνεῖν· ἂν δ' ἀπὸ τῶν πρώτων θορύβων αἰτιασάμενοί τινας πρὸς τὸ κρεῖττον τράπησθε· αὐτοὶ μὲν τούτων κατηγοροῦντες ἀμφότερα ἕξειν, καὶ παρ' ὑμῶν εὐδοκιμήσειν, καὶ παρ' ἐκείνου χρήματα λήψεσθαι· ὑμᾶς δὲ ὑπὲρ ὧν δεῖ παρὰ τούτων δίκην λαβεῖν, παρὰ τοῦ ὑπὲρ ὑμῶν εἰρηκότων λήψεσθαι· αἱ μὲν ἐλπίδες αἱ τούτων, αὗται· καὶ τὸ κατασκεύασμα τὸ τῶν αἰτιῶν, ὡς ἄρα βούλονταί τινες πόλεμον ποιῆσαι· ἐγὼ δὲ εὖ οἶδα καὶ ἀκριβῶς, ὅτι ὁ γράψαντος Ἀθηναίοις ἐδένος πόλεμον ποιῆσαι, καὶ ἄλλα πολλὰ Φιλίππου ἔχει τῆς πόλεως, καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέπομφε τὴν βοήθειαν· οἱ μὲν τοι βούλομεθ' ἡμεῖς μὴ προσποιεῖσθαι πολεμεῖν ἡμῖν ἐκεῖνον, ἀνοητόταλος πάντων ἂν εἴη, εἰ οὕτ' ἐξελέγχοι· ὅταν γὰρ οἱ ἀδικούμενοι ἀρνῶνται, τί τῷ ἀδικοῦντι προσήκει; ἀλλ' ἐπιόντα ἐφ' ἡμᾶς αὐτὸς ἴδῃ, τί φήσομεν τότε; ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν, ὥσπερ οὐδὲ Ὠρείταις τοῖς στρατιώταις ὄντων

σὺ τῇ χώρᾳ· οὐδὲ Φεραίοις πρότερον, πρὶν ἢ πρὸς τὰ τείχη προσβαλεῖν· οὐδὲ Ὀλυνθίοις ἐξ ἀρχῆς, ἕως ἂν σὺ αὐτῇ τῇ χώρᾳ τὸ στράτευμα παρῇν ἔχων· ἢ δ' ὅτε τοὺς ἀμυνεῖσθαι κελεύοντας πόλεμον ποιεῖν φήσομεν; οὐκοῦν ὑπόλοιπον θελεύειν, ἢ γὰρ ἄλλο γε οὐδὲν ἔνι· ἢ μὴν οὐδὲ ὑπὲρ τοῦ ἴσων ὑμῖν, καίτοι τοῦ ἄλλων ἀνθρώπων ἕνεκ' ὁ κίνδυνος· ἢ γὰρ ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος τὴν πόλιν βάλλει Φίλιππος ὑμῶν, ἢ, ἀλλ' ὅλως ἀνελεῖν· οἶδε γὰρ ἀκριβῶς, ὅτε θελεύσητε μὲ ὑμεῖς ὅτε ἐθελήσετε, ὅτ' ἂν ἐθέλητε, ἐπισήσεσθε· ἀρχὴν γὰρ εἰώθατε· πράγματα δ' παρασχεῖν αὐτῷ, ἂν καιρὸν λάβητε, πλείω τοῦ ἄλλων ἀνθρώπων ἁπάντων δυνήσεσθε. Ἀλλὰ ταῦτα ὑμῶν ἐχὶ φείσεται, εἰπερ ἐγκρατὴς γενήσεται· ὡς δὲ ὑπὲρ τοῦ ἐχάτων ἐσομένου δ' ἀγῶνος ὑμῖν, οὕτω προσήκειν γινώσκειν, καὶ τοὺς πεπραικότας αὐτοὺς ἐκείνῳ φανερῶς μισεῖν καὶ ἀποτυμπανίσαι· ὁ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστι τοῦ ἔξω τοῦ πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς σὺ αὐτῇ τῇ πόλει κολάσητε ἐχθρούς, ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις ὥσπερ προβόλοις προσπαίοντας, ὑσεριζόντας ἐκείνων· ἐπεὶ, πόθεν οἴεσθε νῦν αὐτὸν ὑβρίζειν εἰς ὑμᾶς; ὁθεν γὰρ ἔμοιγε ἄλλο δοκεῖ ποιεῖν ἢ τοῦτο· καὶ τοὺς μὲ ἄλλους εὖ ποιοῦντα, εἰ μηδὲν ἄλλο, ἐξαπατᾷν, ὑμῖν δ' ἀπιστεῖν ἤδη, οἷον Θετταλοὺς πολλὰ δοὺς, ὑπηγάγετο εἰς τὴν νῦν παροῦσαν δουλείαν· ὁσῇ δ' ἂν εἰπεῖν δύναντο ὁσεῖς, ὅσα τοὺς ταλαιπώρους Ὀλυνθίους, πρότερον δοὺς Ποτιδαίαν, ἐξηπάτησε. καὶ πολλὰ ἕτερα. Θηβαίους τὰ νῦν ὑπάγεται, τὴν Βοιωτίαν αὐτοῖς παραδοὺς, καὶ ἀπαλλάξας πολέμου πολλοῦ καὶ χαλεποῦ· ὥστε καρπωσάμενοί τινα ἑκάστοι τούτων πλεονεξίαν, οἱ μὲ ἤδη πεπονθασιν, ἃ θη

ε δὴ πάντες ἴσασιν, οἶδ' ὅ, τι ἂν ποτε συμβῇ, τιμήσεσθαι· ὑμεῖς δ' ὧν μὲ ἀπεστέρησθε, σιωπῶ· ἀλλ' ὃ αὐτὸ τοῦτ' ἐστὶ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι, πόσα ἐξητάτησθε; πόσων ἀπεστέρησθε; ἐχὶ Φωκέας; ἐ Πύλας; ἐχὶ τὰ ἐπὶ Θράκης; Δόρισκον, Σέρρον, τ Χερσοβλέπτην αὐτὸν; ἐ νῦν Καρδιαν ἔχῃ κ ὁμολογεῖ; τί ποτ' ἂν ἐκεῖνος τοῖς ἄλλοις, κ ὑμῖν ἐ τ αὐτὸν τρόπον προσφέρεται; ὅτι ἐν μόνῃ τ πατρῴων πόλεων τῇ ἡμετέρᾳ ἀδεια ὑπὲρ τ ἐχθρῶν λέγειν δέδοται, κ λαβόντα χρήματα αὐτὸν ἀσφαλῶς ἐστι λέγειν παρ' ὑμῶν, κἂν ἀφιερημένοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἦτε· ἐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Ὀλύνθῳ τὰ Φιλίππου, μὴ στασιάζοντα τ πολλῶν Ὀλυνθίων, τῷ Ποτίδαιαν καρπᾶσθαι· ἐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Θετταλίᾳ τὰ Φιλίππου, μὴ στασιάζοντός γε πλήθους τ Θετταλῶν, τῷ τὸν τύραννον ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς, κ τὴν Πυλαίαν ἀποδῶναι· ἐκ ἦν ἐν Θήβαις ἀσφαλὲς, πρὶν ἢ τὴν Βοιωτίαν ἀπέδωκε, κ τὸν Φωκέας ἀνεῖλε· ἀλλ' Ἀθήνησιν, ἐ μόνον Ἀμφίπολιν, κ τὴν Καρδιανῶν χώραν ἀπεστερηκότος Φιλίππου, ἀλλὰ κ κατασκευάζοντος ἡμῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὔβοιαν, κ νῦν ἐπὶ Βυζάντιον παριόντος, ἀσφαλὲς ἐστι λέγειν ὑπὲρ Φιλίππου· κ γάρ τοι τούτων μὲ ἐκ πολλῶν ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι γεγόνασι, κ ἐξ ἀνωνύμων κ ἀδόξων ἔνδοξοι κ γνώριμοι· ὑμεῖς δ', τέως μὲν, ἐκ μὲ ἐνδόξων ἄδοξοι, ἐκ δ' εὐπόρων ἄποροι· πολέως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον ἡγοῦμαι, συμμαχους, πίστιν, εὔνοιαν, ὧν πάντων ἐστὲ ὑμεῖς ἄποροι. ἐκ δ' τούτων ὀλιγώρως ὑμᾶς ἔχῃ, κ ἐᾶν τοῦτον τ τρόπον τὰ πράγματα φέρεσθαι, ὁ μὲν εὐδαί-

εὐδαίμων, καὶ μέγας, καὶ φοβερὸς πᾶσι τοῖς Ἕλλησι καὶ βαρβάροις ἐστὶν, ὑμεῖς δ' ἔρημοι, καὶ τὰ πρῶτα μὲν ἢ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐυετηρία λαμπροὶ, τῇ δ' ὧν προσῆκε παρασκευῇ, καταγέλαστοι· ὃ τ' αὐτὸν ὃ τρόπον ὦδέ τε ὑμῶν, καὶ ὧδε αὐτῶν ἐνίους τ' λεγόντων ὁρῶ βελτιομένους· ὑμᾶς μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἄγειν φασὶ δεῖν, κἄν τις ὑμᾶς ἀδικῇ· αὐτοὶ δ' ὃ δύνανται παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν, ὅδενὸς αὐτοὺς ἀδικοῦντος· καίτοι λοιδορίας χωρὶς, εἴ τις ἔροιτο, εἰπέ μοι, τί ὃ γινώσκων ἀκριβῶς Ἀρισόδημε (ὅδεὶς γὰρ τὰ τοιαῦτα ἀγνοεῖ) τ' μὲν τ' ἰδιωτῶν βίον ἀσφαλῆ, καὶ ἀπράγμονα, καὶ ἀκίνδυνον ὄντα, τ' ὃ τ' πολιτευομένων, φιλαίτιον, καὶ σφαλερὸν, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀγώνων καὶ κακῶν μεστὸν, ὃ τ' ἡσύχιον καὶ ἀπράγμονα, ἀλλὰ τ' ἐν τοῖς κινδύνοις αἱρῇ; τί ἂν εἴποις; εἰ γὰρ ὃ βέλτιστον εἰπεῖν ἂν ἔχοις, τοῦτό σοι συγχωρήσαιμὶ ἀληθὲς λέγειν, ὡς ὑπὲρ φιλοτιμίας καὶ δόξης πάντα ταῦτα ποιεῖς. θαυμάζω τί δήποτε σαυτῷ μὲν ὑπὲρ τούτων ἅπαντα ποιητέον εἶναι νομίζῃς, καὶ πονητέον, καὶ κινδυνευτέον, τῇ πόλει δὲ προέσθαι ταῦτα μᾶλλον ῥαθυμίαν συμβουλεύῃς· ὃ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποις, ὡς σὲ μὲν ἐν τῇ πόλει δεῖ τινα φάνεσθαι, τὴν πόλιν δ' ἐν τοῖς Ἕλλησι μηδενὸς ἀξίαν εἶναι· καὶ μὴν ὅδ' ἐκεῖνό γ' ὁρῶ, ὡς τῇ πόλει μὲν ἀσφαλὲς τὸ τὰ αὐτῆς πράττειν, σοὶ δὲ ἐπικίνδυνον, εἰ μηδὲν τ' ἄλλων πλέον ὠφελήσεις· ἀλλὰ τἀναντίον, σοὶ μὲν ἐξ ὧν ἐργάζῃ καὶ ὠφελήσεις ἐργάζῃ, τὸς ἐχθροὺς ὄντας κινδύνους, τῇ πόλει δὲ ἐκ τ' ἡσυχίας· ἀλλὰ νὴ Δία, παππῶα καὶ πάμφορα δόξα σοι ὑπάρχει, ἣν αἰσχρὸν ἐστι σὺ σοὶ καταλῦσαι, τῇ

τῇ πόλει δι' ὑπῆρξεν ἀνώνυμα καὶ φαῦλα τὰ τῶν προγόνων; ἀλλ' οὐδὲ τοῦτ' ἔστως ἔχει. σοὶ μὲν γὰρ ἦν κλέπτης ὁ πατὴρ, εἴπερ ἦν ὅμοιός σοι· τῇ πόλει δ' ἡμῶν, ὡς πάντες ἴσασιν οἱ Ἕλληνες, δίς ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων ὑπὸ τῶν προγόνων ἡμῶν σεσωσμένη· ἀλλὰ γὰρ σὺκ ἴσως, οὐδὲ πολιτικῶς ἔνιοι τὰ καθ' ἑαυτοὺς, καὶ τὰ καλὰ τὴν πόλιν πολιτεύσθαι· πῶς γάρ ἐστιν ἴσον, τύπτων μέν τινας σὺκ ἐν δεσμωτηρίῳ προϊέντας, ἑαυτοὺς ἀγνοεῖν, τὴν πόλιν δὲ ἐκ προδεδομένην τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τέως, καὶ τὸ πρωτεῖον εἶχε, νῦν δ' ἐν ἀδοξίᾳ πάσῃ καὶ ταπεινότητι καθεσθαι; πολλὰ τοίνυν ἔχων ἔτι, καὶ περὶ πολλῶν εἰπεῖν, παύσομαι· καὶ γὰρ ὁ λόγων ἐνδεὴς μοι δοκεῖ τὰ πράγματα ὅτε νῦν, ὅτε ἄλλοτε πώποτε φαύλως ἔχειν· ἀλλ' ὅταν πάντ' ἀκούσαντες ὑμεῖς τὰ δέοντα· καὶ ὁμογνώμονες, ὡς ὀρθῶς λέγεται, γενόμενοι, τὴν λυμαίνεσθαι καὶ διαφερόντων ταῦτα βελομένων, ἐξ ἴσου κάθησθε ἀκροώμενοι, σὺκ ἀγνοοῦντες αὐτούς· ἴστε γὰρ εὐθὺς ἰδόντες ἀκριβῶς, τίς μισθῷ λέγει, καὶ τίς ὑπὲρ Φιλίππου πολιτεύεται, καὶ τίς ὡς ἀληθῶς ὑπὲρ τῶν βελτίστων· ἀλλ' ἵν' αἰτιασάμενοι τούτους, καὶ τὸ πρᾶγμα εἰς γέλωτα καὶ λοιδορίαν ἐμβαλόντες, μηδὲν αὐτοὶ τῶν δεόντων ποιῶσι· ταῦτ' ἐστὶ τἀληθῆ μετὰ πάσης παῤῥησίας ἁπλῶς εὐνοίᾳ τὰ βέλτιστα εἰρημένα· ὁ κολακείας, καὶ βλάβης, καὶ ἀπάτης λόγῳ μεστὸς, ἀργύριον μὲν τῷ λέγοντι ποιήσων, τὰ δὲ πράγματα τῆς πόλεως τοῖς ἐχθροῖς ἐγχειρῶν· ἢ δὴν παυστέον τούτων τῶν ἐπῶν, καὶ μηδένα ἄλλον αἰτιατέον δεῖ πάντα φαύλως ἔχειν, ἢ ὑμᾶς αὐτούς.

ΤΕΛΟΣ.

B l.

SELECTÆ *DEMOSTHENIS* ORATIONES

LATINE Redditæ;

VIZ.

De REPUBLICA *ordinanda.*	*Pro* MEGALOPOLITIS.
De CLASSIBUS.	OLYNTHIACÆ *tres.*
De RHODIORUM *libertate.*	PHILIPPICÆ *quatuor.*

LONDINI: Typis S. PALMER.

Impensis A. BETTESWORTH, B. MOTTE, & J. REDMAYNE; prostant etiam apud J. KNAPTON, J. & B. SPRINT, J. BATLEY, & A. WARD.

MDCCXXVI.

B L

DEMOSTHENIS ORATIO SUASORIA, QUÆ DE Republ. Ordinanda inſcribitur.

LIBANII ARGUMENTUM.

Oratio hæc non jam Philippica eſt, ſed ſuaſoria ſimpliciter. Nam quum Athenienſes de theatrali pecunia deliberaturi conveniſſent, progreſſus in medium Demoſthenes, ſuadet, ut cives in claſſes diſtribuantur, & militando atque periculis pro ſalute Græciæ ſubeundis, veterem dignitatem recuperent. Oſtendit etiam, in comparatione ſtatus præſentis cum vetere, quantum a virtute & excellentia majorum degenerarint.

DE hac pecunia, & iis de rebus propter quas hæc indicta concio eſt, neutrum, Athenienſes, difficile mihi factu eſſe videtur, vel objurgatis illis qui publica diſtribuunt & largiuntur, laudem apud eos invenire, qui rempublicam per hæc ædi credunt: vel ſi ſuffrager illis, & horter ad accipiendum, iis gratum facere, qui magna inopia premuntur. Neutri enim publico bono conſiderato, (p. 2) negotium hoc vel probant, vel improbant: ſed prout quique vel egent, vel opibus abundant. Ego vero utrum accipiendum ſit, nec ne: id neque ſuadebo, neque diſſuadebo. Moneo tamen ut cogitetis, & ipſi vobiſcum meditemini, argentum hoc de quo deliberatis, exiguum: conſuetudinem una inoleſcentem, eſſe

magnam. Quod ſi eam rationem inieritis, ut qui officium ſuum faciunt, ii etiam accipiant: non ſolum non lædetis, ſed maximopere juvabitis tum rempublicam, tum voſmetipſos. Sin ad accipiendum, & feſtum, & cauſa quælibet ſatis erit, de his autem quæ præterea facienda ſint, ne verbum quidem audire volueritis: providete, ne forte vos, in his quæ nunc recte fieri cenſeris, aliquando vehementer erraſſe judicetis. Ego autem oportere cenſeo (ne vero propter id quod dicam obturbate, ſed re audita judicate) quemadmodum de accipiendo concionem indiximus: ſic etiam de ordinatione republicæ & apparatu bellico indici concionem: & ſingulos non modo ad hæc attente audienda, ſed etiam ad alacriter exequenda promptos eſſe debere: ut, ô Athenienſes, ſpem fortunæ melioris in vobis ipſis habeatis: neque ſciſcitemini, quid rerum iſte vel alius gerat. Ac de reditibus quidem civitatis, & his quæ inſuper ex privato truſtra nunc impenditis, ſociorumque vectigalibus, unumquemque veſtrum id accipere decere dico, quod æquum eſt, ætate florentes, militare ſtipendium: emeritos, pecuniam ob exercenda judicia, ſeu quo alio titulo rem inſigniri placet. Sed ipſi militabitis, neque eo munere cuiquam cedetis: quo reipublicæ vires domeſticæ ſint, & e civibus inſtructæ: ut nec opes vobis deſint, & vos officio fungamini, & (3) imperator exercitui præſit: & non Athenienſes, eadem quæ hactenus, uſuveniant ut duces in judiciis vexetis: & hic tandem ſit negotii totius exitus. Iſte iſtius filius, iſtum accuſavit: præterea que nihil. Sed quid vobis ſtudio habere debetis? Ut ſocii non præſidiorum metu, ſed communicatione utilitatum inter vos & ipſos, vobiſcum ſint conjuncti. Deinde ne duces peregrinis militibus ſocios vexent ac deprædentur, hoſtes ne videant quidem quorum rerum emolumenta iſtorum propria ſunt odia & maledicta in totam civitatem redundant: ſed ut cives habeant, quorum opera hoſtes eo modo qui nunc ſocios & amicos affligant. Præterea multæ res veſtram præſentiam deſiderant: & præterquam quod domeſtica bella domeſticis copiis geri conducit, idem

ed alia quoque negotia eſt neceſſarium. Nam ſi conſenti eſſetis otio, ſecuri quomodo cum Græcis ageretur, alia eſſet ea ratio. Nunc principatum, cæteriſque dicendi juris poteſtatem vobis arrogatis: exercitum autem qui hæc & intueatur, & tueatur, neque paratum habetis, neque parare ſtudetis: ſed vobis otioſe deſidentibus & dormitantibus Mitylenei libertatem amiſerunt: neque minus Rhodii, noſtrûm nemine prohibente. At hi, dicat aliquis, fuerunt inimici noſtri? Sed odia majora eſſe debent, Athenienſes, in oligarchias, pro inſtituto noſtro defendendæ libertatis, quam contra liberos populos, quæcunque inimicitiarum cauſæ interceſſerint. Sed ut eo redeam, unde digreſſus ſum, affirmo, debere vos in ordinem deſcribi, atque ordinem eundem eſſe tum accipiendi, tum faciendi ea quæ decet. Hiſce de rebus prius etiam apud vos diſſerui (4), & explicavi, quinam ordo inter vos, qui gravem armaturam geritis, & qui equites eſtis, & qui horum numero non continemini, eſſet ineundus: & unde communiter omnes liberaliter ſuſtentaſſent. Quod vero meum animum maxime omnium turbavit, dicam vobis, nec diſſimulabo. Nam quum multa & præclara & magna eſſent ea omnia: nullius e cæteris quiſquam meminit: duorum obolorum omnes. Atqui fieri non poteſt, ut iſti majoris pretii ſint, quam duorum obolorum: cætera vero, quæ cum his quæ dixi, conjuncta ſunt, regis Perſarum opes æquant, ut urbs quæ tot probe inſtructos pedites habet, tot triremes, tot equites, tantos pecuniæ reditus, ordinata & inſtructa ſit. Quid igitur, inquiet aliquis, hæc nunc commemoras? Quia cenſeo vos oportere (quoniam nonnulli ferendum non putant, ut omnes ſtipendia mereant: ordinationem vero & inſtructionem eſſe utilem, conſentiunt omnes) hinc negotium auſpicari, & unicuique dare poteſtatem, dicendæ his de rebus ſententiæ. Sic enim ſe res habet: Si vobis nunc perſuaderi ſinetis, ut hæc opportuna eſſe arbitremini: quum ea neceſſaria vobis fuerint, in promptu habebitis. Sic ut intempeſtiva negligetis: quum utendum illis eſſet, tum demum ea comparare cogemini

mini. Jam vero quidam (non plebeius homo, ſed talis qui diſrumperetur, ſi hæc fierent) his fere verbis: Quid tandem fructus, inquit, e Demoſthenis orationibus cepimus? Qui progreſſus, quum ipſi viſum eſt, aures veſtras obtundere ſolet, cavillando præſentem ſtatum, laudandiſque majoribus: ac denique ubi vos concitavit, & inflavit, deſcendit. Ego vero, ſi vobis eorum quæ dico perſuadere aliquid poſſem: tot me utilitates allaturum eſſe reipublicæ putarem, quantas (5) ſi nunc dicere aggrediar, plerique fidem eis abrogaturi eſſent, tanquam majoribus quam quæ fieri poſſint. Enimvero me non parum prodeſſe reipublicæ cenſeo, ſi vos ad optima quæque audienda conſuefaciam. Oportet enim, Athenienſes, ut is qui de civitate noſtra bene mereri cupit, auribus primum veſtris medeatur; corruptæ enim ſunt: adeo multa & falſa, & quævis potius audire, quam ſalutaria, conſuefacti eſtis. Veluti (ne vero mihi quiſquam obturbet, prius quam omnia dixero) recluſerunt nuper quidam ærarium, oratores igitur omnes pro concione dictitabant, abrogatum eſſe ſtatum popularem: interiiſſe leges, & hujus generis alia. Atqui, Athenienſes, conſiderate num vera dicam. Hi qui talia faciunt, capite mulctandi ſunt illi quidem: neque tamen pupularis ſtatus per tales abrogatur. Rurſus remos aliquis ſurripuit: flagellandum, torquendum, vociferabantur omnes, abrogari ſtatum popularem dictitantes. Ego vero quid dico? Ea qui faciat, capite mulctandum, æque ut illi: ſed ſtatum popularem per eos abrogari nego. Sed is quomodo abrogetur, nemo dicit, aut palam profiteri audet. Ego vero dicam. Si vos, Athenienſes, male educati, multi & inopes & inermes & incompoſiti, neque eodem modo animati ſitis: ſi neque imperator, neque quiſquam alius decreta veſtra curet: ſi hæc nemo indicare velit, aut corrigere, neque de his malis corrigendis cogitet, aut moliatur quicquam: id quod nunc accidit. Ac medius fidius Athenienſes, aliæ orationes falſæ ad vos invectæ ſunt, & exitioſæ reipublicæ ut ſunt, in judiciis ve-

ſtra

ſtra ſalus ſita eſt : &, Suffragio rempublicam conſervetis oportet. Ego vero ſcio iſta (6) judicia privatis controverſiis inter vos dijudicandis & dirimendis eſſe comparata, & ex æquo ſervire omnibus : hoſtes autem armis ſuperandi ſunt, & in his conſiſtit ſalus reipublicæ. Nec enim veſtra ſenatuſconſulta efficient, ut noſtri eos qui ſunt in armis, vincant : ſed ii qui hoſtes armis ſuperant, efficiunt, ut vos & libere conſultare, & quicquid volueritis, ſecure agere poſſitis. Nam in armis formidabiles, in judiciis humanos vos eſſe decet. Quod ſi cui grandiora loqui, quam pro natura aut fortuna mea videor : eum ego recte ſentire cenſeo. Nam oratio quæ pro tanta urbe, tantiſque de rebus habetur : ſemper uno quocunque oratore videri major, & ad veſtram, non ad dicentis dignitatem, prope accedere debet. Cur autem eorum nemo qui a vobis honorantur, hæc dicat, ejus rei cauſas ego vobis exponam. Nam qui ad comitia creandorum magiſtratuum, & ad eum ordinem accedunt : ſervilem in modum circumeunt, ad oblandiendum ſuffragiorum favorem : unuſquiſque cupiens imperatorem ſe deſignari, non ullum viri fortis facere opus. Quod ſi quis etiam talis eſt, ut aliquid conari audeat : is nunc gloria & nomine urbis noſtræ munitus, eorum qui adverſentur ſolitudine fretus vos bona ſpe duntaxat eſſe lactandos, neque quicquam aliud agendum : ſe vero bonorum veſtrorum tanquam hæreditatem cernere poſſe, exiſtimat ; idque verum eſt. At ſi per voſmetipſos egeritis omnia : ſic ut operum ipſorum, ſic & præmiorum quæ illa ſequuntur, æquam cum cæteris partem habiturum prævidet. Qui autem republicam gerunt, & in eo ſtudio verſantur, utiliſſima dicendi ad vos conſuetudine omiſſa, ſe cum hiſce conjungunt. Ac prius quidem tributum conferebatis : nunc vero tributim rempublicam geritis. Orator dux eſt, & (7) imperator huic obnoxius : & qui partim his, partim illis ſuffragentur, trecenti. Vos reliqui attributi eſtis auctarii vice, alii his, aliis alii. Ex his igitur rebus hoc conſequimini, ut ille ærea ſtatua ornetur, ille

ſit beatus, unus atque alter republica potentiores: reliqui teſtes felicitatis horum ſedetis: & ut ignaviæ veſtræ indulgere poſſitis, multas & magnas opes ac gloriam, quæ in veſtris manibus ſunt, abjicitis, atque iſtis conceditis. Atqui conſiderate, quo in loco hæc apud majores fuerint. Nam quæ agenda ſint, non alienis exemplis, ſed domeſticis uſi, cognoſcatis licet. Illi Themiſtocli, cujus ductu navale prælium ad Salaminem commiſſum eſt, & Miltiadi Marathoniæ pugnæ duci, multiſque aliis qui res longe clariores & utiliores quam hi noſtri duces geſſerant, medius fidius non æreas ſtatuas decernebant, neque ſupra modum adamabant, neque (ut qui nulla re populo præſtantiores eſſent) exquiſitis eos afficiebant honoribus. Etenim nullius malorum facinorum gloria ſe fraudabant: neque quiſquam eſt qui navale prælium ad Salaminem Themiſtoclis eſſe dicat, ſed Athenienſium: aut Marathonicam pugnam, Miltiadis, ſed civitatis. Nunc vero vulgus ita loquitur: Corcyram cepit Timotheus, &, Legionem cecidit Iphicrates, &, Navale ad Naxum prælium vicit Chabrias. Ipſi enim videmini, propter honorum magnitudinem, quos propterea ducibus decreviſtis, rerum geſtarum gloria illis cedere. Quin etiam civilia bona ut illi pulchre largiebantur, ſic vos non recte. Peregrina porro munera quomodo illi diſtribuebant? Menoni Pharſalio, qui duodecim argenti talenta ad bellum geſtum in Eione ad Amphipolim (8) ſuppeditarat, & ducentos equites, clientes ſuos ſuppetias miſerat, non civitatum decreverunt, ſed immunitatem tantum dederunt: & ante hunc Perdiccæ (qui, quo tempore Barbarus olim Græciam hoſtiliter invaſerat, rex Macedoniæ fuit, & Barbaros, qui poſt acceptam cladem Platæis recedebant, delevit, & regi Perſarum integram illam ſtragem fecit) non decreverunt civitatem, ſed immunitatem duntaxat: magnam nimirum & præclaram & venerabilem ſuam patriam exiſtimantes, & quovis majorem beneficio. Nunc vero, Athenienſes, homines perditos, ſervos ſervis genitos, accepto tanquam pro aliis mercibus pretio,

cives

cives facitis. Et hæc vobis agere visum est, non quod deterioribus sitis ingeniis quam majores vestri: sed quod illi ipsi de se præclare senserunt, vobis autem id ereptum est. Neque vero fieri unquam profecto potest, ut homines parvis & vilibus occupati rebus, sublimes & generosos spiritus concipiant: quemadmodum vicissim natura non fert, ut plæclaris & splendidis negotiis dediti: animos pusillos habeant, & abjectos. Nam qualia hominum studia fuerint, talibus eos animis etiam esse præditos necesse est. Considerate quæso, quæ capita enumerari possint earum rerum quas illi gesserunt, quasque vos geritis: an his inter se collatis, vobis ipsis meliores fieri possitis. Illi igitur annos quinque & sexaginta, Græcis volentibus imperarunt, amplius decies mille talenta in arcem congesserunt: multa & præclara, terra marique pugnantes, tropæa erexerunt, quæ etiam nunc laudi nobis ducimus. Atqui putare debetis, illos ea erexisse, non ut nos illa spectantes tantum admiraremur (9): sed ut etiam virtutes eorum, a quibus consecrata essent, imitaremur. Et illi quidem hæc. Nos vero tanta circundati solitudine, quantam videtis omnes, considerate an similia. An non amplius mille & quingenta talenta in Græcorum mendicos frustra profudimus? An non & privatæ familiæ omnes, & ærariam publicum, & quæ a sociis conferuntur, sunt exhausta? An non quos in bello socios nobis adjunximus, hi pacis tempore perierunt? At hæc sola scilicet tunc meliora fuere quam nunc: cætera vera deteriora? Plurimum certe abest. Agite consideremus quicquid voletis. Ædificia igitur & ornamenta urbis, templorum & portuum, & quæ sunt ejus generis alia, tot & tanta illi reliquerunt, ut ad eorum excellentiam nihil possit posteritas addere. In conspectu sunt propylæa hæc, navalia, porticus, & reliqua, quibus illi urbem nobis exornatam tradiderunt. Reliquas vero procerum illius temporis ædes, ita moderatas, & nomini popularis status congruentes, ut si quis vestrum Themistoclis, Cimonis, Aristidis, aut Miltiadis, & cæterorum ejus ætatis illustrium hominum

minum domos novit, nihilo vicinis magnificentiore esse videat. Nunc vero, Athenienses, urbi nostrae satis est, publice vias munire, fontes exstruere, incrustare parietes, & similibus nugis occupari. Neque vero harum rerum autores reprehendo: nequaquam id facio: sed vos, si his procurandis vos officio functos putatis. Privatim autem, qui publicum aliquod manus administrarunt, partim publicis aedificiis privatas aedes magnificentiores substruxerunt, nedum plebeiis superbiores (10): partim tot fundos coemptos colunt, quot ne per somnium quidem unquam speraverant. Harum autem rerum omnium causa est, quod olim populus universorum dominus & autor erat: caeterique bene secum agi putabant, si is honorem, magistratum, aut aliquod aliud beneficium impertiret. Nunc contra fit. Isti omnes opes in sua potestatem habent, & istorum auspiciis geruntur omnia: sed populus ministri & additamenti locum obtinet. Vobisque satis est id accipere, si quid isti forte impertierint. Proinde dum haec fiunt, talis etiam status civitatis est, ut si quis decreta vestra legat & acta ordine percurrat, nemo credere possit eorundem hominum esse haec & illa, veluti sunt, quae contra Megarenses, homines nefarios, decrevistis, quum terram consecratam vendicarent & excolerent, exeundum esse, prohibendum, non concedendum: & Phliasiis, quum nuper patria pellerentur, opem ferendam: non permittendos crudelitati carnificum, a Peloponnensibus auxilia, si qui juvare vellent, accersenda. Universa haec, Athenienses, praeclara sunt, & justa, & e dignitate reipub. at facta quae sequi debebant, nusquam apparent. Inimicitias igitur per senatusconsulta denunciatis, nullius autem rei gerendae potestatem habetis. Decernetis enim ea quae urbe nostra digna sunt: sed viribus caretis ad ea quae decrevistis exequenda. Ego vero velim (sed in optimam partem accipetis) vos aut minus habere animorum, vestris negotiis agendis contentos: aut majores vires comparare. Quod si vos Siphnios, aut alios ejus esse generis scirem: hortarer ad animos demittendos.

mittendos. Sed cum Athenienſes ſitis, autor ſum vires majores ut comparetis. Turpe enim, (11) Athenienſes, turpe inquam eſt, ejus magnanimitatis ordinem deſerere, quem vobis majores tradiderunt. Imo nec veſtri arbitrii eſt, etiamſi velitis, Græcos ut deſeratis. Multa enim ab omni ævo geſſiſtis. Proinde nec veteres amicos projicere, nec veſtris hoſtibus fidere, aut creſcendi copiam dare licet. Denique idem vobis, quaſi lege talionis, uſuvenit, quod his, qui ubi ſemel apud vos ad gerendam rempublicam acceſſere, poſt cum vellent, recedere ab eadem non audent. Rempublicam enim inter Græcos geſſiſtis. Caput autem eſt, Athenienſes, horum quæ diximus omnium: oratores vos nunquam neque probos facient, neque improbos: ſed vos illos tales, quales volueritis. Neque enim vos ad illorum voluntatem vos accommodatis: ſed illi veſtris cupiditatibus blandiri ſtudent. Vos igitur principes eſſe decet in rebus bonis expetendis. Sic omnia recte erunt. Aut enim nemo quicquam mali dicet, aut fruſtra dicet, quum qui auſcultent non ſit habiturus.

DEMOSTHENIS

DE

CLASSIBUS ORATIO.

LIBANII ARGUMENTUM.

Orto rumore, Perſarum regem expeditionem moliri adverſus Græcos: populus Athenienſis tumultuatur & cum convocare Græcos, tum bellum ſtatim inferre properat. Demoſthenes autem ſuadet, ne ipſi priores inſurgant: ſed eos expectare jubet, dum Rex novi quid conetur. Nunc enim, inquit, non perſuadebimus Græcis, ut ſocia nobiſcum arma jungant, cum in tuto adhuc ſibi eſſe videantur. Tum vero periculum ipſum eos nobiſcum conjunget. Monet igitur ut quiete ſe inſtruant, & ad bellum parent: atque etiam commemorat, quæ debeat eſſe ratio inſtructionis. Unde περὶ συμμοριῶν oratio eſt inſcripta. Nam apud Atticos συμμορία cœtus & ordo eorum eſt, qui munera publica obeunt.

QUI majores veſtros laudant, Athenienſes, inſtituere mihi videntur orationem auditu jucundam, non ea tamen agere quæ illis profint quos celebrant. Nam cum iis de rebus dicere conentur, quas mortalium nemo pro dignitate poſſit explicare (13): ut ipſi opinionem eloquentiæ conſequuntur: ſic efficiunt, ut virtus illorum minor videatur auditoribus, quam putarant. Ego vero laudationem eorum maximam puto ipſum eſſe tempus: quod cum non exiguum interceſſerit, rebus illorum geſtis majora

majora nulli alii suscipere gerenda potuerunt. Ipse autem rationem explicare conabor, qua vos optime instructos fore censeam. Etenim res ita se habet: Si nos omnes, qui verba facturi sumus, eloquentes videamur: nihilo res vestræ, satis scio, erunt meliores. Sed si unus, quisquis ille fuerit, progressus docere possit, & suadere, quæ instructio, & quanta, & unde comparata, nunc reipublicæ profutura esse videatur omnis hic metus evanuerit. Quod ego, si modo potero, dabo operam ut faciam: pauca præfatus apud vos, quid de regio negotio sentiam. Ego existimo communem hostem omnium Græcorum esse Regem Persarum: non tamen propterea suaserim, soli omnium vos ut bellum contra eum suscipiatis. Neque enim ipsos Græcos video communes inter se esse amicos: sed nonnullos magis illi fidere quam nonnullis suorum. Quæ cum ita sint: e re vestra esse censeo, providere, jussum belli initium ut capiatur: utque apparentur, quæ convenit, omnia: & hoc proponatur ad deliberandum. Arbitror enim, Athenienses, Græcos, si declaretur & perspicuum fiat, fore ut Rex ipsos aggrediatur: & adjuturos, & magnam gratiam habituros iis, qui ante ipsos, & cum ipsis Regem, ulciscantur. Quod si, dum id obscurum etiam est, nos priores arma sumpserimus: vereor, Athenienses, ne hos cum illo conjunctos propulsare cogamur (14), quibus consultum volumus. Is enim recenso impeto suo (si tamen invadere Græcos instituit) largitionibus aliquos eorum corrumpet, & amicitiam simulabit. Illi privata bella corrigere volent: & dum hoc animo erunt, communem omnium salutem negligent. In eum autem tumultum & amentiam moneo, ne præcipitetis urbem nostram. Neque enim eandem nobis in regio negotio deliberationem, quam aliis Græcis, esse video: quod multi illorum mihi videntur privati, alicujus emolumenti causa, posse negligere alios Græcos. Vobis autem nec affectis injuria honestum fuerit, eas de fontibus sumere pœnas, ut eorum aliquos à Barbaro subigi patiamini. Quod cum ita sit, providendum est, ne & nos bello

simus

simus impares: & is quem Græcis insidiari putabamus, ita se insinuet, ut fidus illis esse videatur. Quomodo igitur hæc curanda erunt? Si copiæ reipublicæ delectæ & instructæ, omnibus conspicuæ fuerint: atque apparuerit, nos iis ita esse fretos, ut nihil iniqui tamen conemur. Ferocibus autem, & nimis expedite ad bellum impellentibus, illud dico: Non esse difficile, neque quum deliberandum est, fortitudinis opinionem consequi: neque quum periculum aliquod imminet, vehementem oratorem videri. Sed illud & difficile est, & conveniens, in periculis fortitudinem declarare: in deliberando, prudentius aliis dare posse consilium. Ego vero, Athenienses, existimo bellum cum Rege difficile esse reipublicæ: prælium futurum esse facile. Cur? Quia non aliter, ut opinor fieri potest, quin bella omnia (15), & triremes, & pecuniam, et loca requirant: quæ omnia penes illum copiosiora quam apud vos reperio. Prælia vero nullare alia tantopere video indigere, ut fortibus viris quos plures vobis, et iis qui vobiscum hoc periculum adibunt, esse existimo. Bellum igitur, hisce de causis, moneo, ne ulla ratione priores suscipiatis: at prælium vero vos recte instructos esse oportere dico. Quod si alia ratio copiarum esset, quibus Barbari propulsarentur, alia quibus Græci: deprehensum iri forsitasse consentaneum esset, nos contra illum instruxisse. Cum autem omnis instructionis ratio sit eadem, & eadem oporteat esse capita copiarum, ut hostes repelli possint, ut socii defendantur, ut opes nostræ conserventur: quid, quum habeamus qui se hostes esse fateantur, alios quæritamus? ac non potius & adversus hos instruimur, & illum quoque ulciscimur, si violare nos instituerit? Agite vero, Græcos nunc ad vos advertite: at, si quæ illi jubent, non facitis, cum quidam non optime vobis cupiant, estne sperandum quenquam esse obtemperaturum? Quia medius fidius audient e nobis, Regem Persarum ipsis insidiari, ipsos vero non prospicere? Itane, vos obsecro, putatis? Ego vero opinor. Sed nondum major is metus est, quam dissensionum erga vos, & quorundam inte

inter se. Nihil igitur aliud, quam nescio quam cantilenam passim canent legati nostri. Tum autem si forte quæ nos modo censemus, agetis: nemo Græcorum omnium ita fretus erit suis opibus, quin, ubi viderit vobis præsto esse & mille equites, & legiones quot voletis, & naves trecentas, (16) venturus & supplicaturus sit: illis adjutoribus, minimo se cum periculo incolumem evasurum existimans. Proinde si jam acciersetis, supplices: si non auscultarint, frustrati eritis. Sin ipsi vestris copiis instructis, cunctemini: supplices defendetis, neque dubium est, quin omnes ad vos venturi sint. Ego igitur, Athenienses, & hæc & his similia reputans, nullam orationem confidentem, aut vanæ prolixitatis exquirere volui: sed quæ nam ratio instructionis & optima & expeditissima esset, considerando, fui vehementer occupatus. Puto igitur, vobis eam, si & audita & probata fuerit, esse decernendam. Prima itaque & maxima instructionis pars, Athenienses, hæc est, ut quisque ultro alacriter omni officio fungi velit. Illud enim videtis, Athenienses, quæcunque unquam universi vos voluistis, & postea quisque pro se gerenda putastis, eorum vos nihil unquam effugisse. Quæ vero voluistis, post autem alius rum respexistis, tanquam ipse nihil, proximus omnia facturus esset: in iis nihil unquam promovistis. Quod si vos ita eritis animati atque incitati, numerum mille & ducentorum dico esse complendum: & octingentis adjunctis, bis mille faciendos. Nam si hunc numerum designaveritis: existimo virginibus orbis, & pupillis, & in colonias abituris, & societatibus emptis, itemque aliis si qui sunt tenuiores, præsto futura vobis corpora mille & ducenta. Ex his igitur classes viginti censeo designandas, ut nunc sunt, quarum singulæ sexagena corpora contineant. Earum porro classium singulas in (17) quinas dividi partes jubeo in denarias: sic, ut tenuissimi quique locupletissimis jungantur. Et corpora quidem sic ordinanda esse censeo: Quod cur censeam, tum scietis, cum totam instructionis rationem audieritis. Discemes autem quomodo? Omnino trecentas numero

ro triremes designari jubeo: & in viginti partes, quarum singulæ naves quindenas contineant, distribuendas: primæ centuriæ quinque, & secundæ centuriæ quinque, & tertiæ centuriæ quinque navibus attributis. Deinde singulis virorum classibus quindenas naves, classium singulis partibus ternas triremes attribuendas. Postquam hæc ita confecta fuerint, jubeo, cum agri nostri æstimatio sit sex mille talentûm, ut & pecuniæ certus ordo ineatur, eam dividi & centum fieri partes, quartum singula sexagena talenta contineant. Deinde quinquies sexagena talenta singulis magnis classibus attribuenda: eo pacto classes singulæ singulis quinariis sexagena talenta reddant: ut si vobis centum triremibus fuerit opus, sumptum sexagena talenta absolvant: & trierarchi sint duodeni: sin ducentis fuerit opus, tricena sint talenta, quæ sumptum absolvant, & seni viri triremibus præsint: sin trecentis, vicena sint talenta, quæ sumptum absolvant, & quaterni triremibus præsint. Eodem quoque modo, Athenienses armamenta etiam quæ nunc ad triremes debentur æstimari, & ex tabulis omnia distribui jubeo, in viginti partes. Deinde singulis magnis classibus unam tribus partem, unicuique aptam, quam deinde singulæ classes singulis suis partibus ex (18) æquo dividant: & duodeni illi in singulis partibus ea exigant: & quas singuli triremes sortiti fuerint, eas instructas exhibeant. Sumptum igitur, & naves, & trierarchos, & armamentorum exactionem sic optime posse censeo, & comparari, & apparari. Unde autem hæ & certo & facile compleri possint, deinceps dicam. Censeo a ducibus navalium decem loca esse deligenda, atque rationem ineundam, ut quam proxime inter se absint navalia quorum, singula triginta triremium sit & capax. Quod ubi fecerint: binas classes tricenas triremes his rum locorum singulis attribuant: deinde sortito tribus introducant & trierarchos singulos in singula navalia ut sint binæ classes, triremes tricenæ, & una tribus. Qui vero locus tribui obvenerit, is trifariam dividatur, & naves similiter. Deinde trientes tribuum sortiantur: ut singulæ tribus una pars sint totorum valia

alium, & singularum partium tertiam partem triens
btineat: utque sciatis, si quid erit opus, primum tri-
us quo loco stationem habeat, deinde triens, postea
ierarchi qui, & quot triremes: ac tricenas triremes
na tribus, denas unusquisque triens triremes contine-
. Nam si hæc ordine expedita fuerint, etiamsi
unc aliquid prætermisimus (neque enim facile sane
t, exquisite reperire singula) id ipsa sibi res inveni-
, & una constitutio tum omnium navium, tum par-
um futura est. Jam quod ad pecuniam attinet &
identem aliquam parandorum sumptuum rationem:
io equidem incredibile visum iri quod jam dicam:
icetur tamen. Confido enim, si quis recte conside-
t, fore ut me solum vera, & ipso eventu compro-
nda dixisse appareat. Ego (19) affirmo, nunc non
icendum esse de pecunia, cum commeatus adsit mag-
us, & præclarus, & justus: quem, si nunc quæremus,
e tum quidem præsto futurum sentiemus nobis:
ntum abesse, ut jam eum inventuri simus: sin omi-
rimus, præsto futurus est. Quis igitur ille est? qui
m nunc non adsit, tum in promptu futurus est?
am istæ nescio quæ esse ambages videntur. Ego di-
m. Videtis, Athenienses, totam hanc urbem? In
c, pecunia inest, parum abest quin dicam, quæ cum
nni aliarum urbium pecunia conferri possit: quam
i possident, eo animo sunt, ut si omnes oratores eos
terrerent, venturum esse regem, adesse, non aliter
sse fieri: & una cum oratoribus alii totidem va-
inarentur: non modo non conferrent, sed nec pro-
rent, aut faterentur se habere. At si verborum
rores istos ad rem conferri viderent: nemo ita sto-
us est, qui non liberaliter daret, & primus confer-
t. Quis enim malit ipse una cum fortunis omni-
s interire, quam partem facultatum pro semetipso
reliquis suis bonis conferre? Pecuniam igitur tum
promptu fore dico, cum revera fuerit opus, non
ius. Proinde ne quærendam quidem censeo.
uantum enim nunc exigeretis, si institueretis exi-
re: id magis ridiculum fuerit, quam si nihil om-
no esset exactum. Age centesimam jubebit aliquis

proinde ſexaginta talenta dicet. Sed quinquageſimam dicet aliquis? duplum; proinde centum & viginti. Ecquid hoc eſt ad ducentos & mille carnelos, quos regi pecuniam vehere iſti dictitant? Sed ponam, velle vos conferre duodecimam? quingenta talenta. Verum id vos nec ſuſtinebitis, nec, ſi numeretis, bello par erit pecunia. Cætera igitur vobis ſunt comparanda, (20) pecunia relinquenda nunc ſuis poſſeſſoribus; nuſquam enim rei publicæ commodius & honeſtius cuſtodietur. Cum vero neceſſitas illa venerit, tum ultro conferentibus illis, accipienda erit. Hæc & fieri poſſunt, Athenienſes, & factu honeſta ſunt, & utilia, & digna quæ regi de vobis nuncientur: neque per hæc levis ei terror incuteretur. Sic enim, majores ſuos a trecentis triremibus, quarum nos centum præbuimus, mille naves ſubactas amiſiſſe atque audiet, trecentas triremes vos ipſos inſtruxiſſe. Quare non temere, tametſi valde inſaniet, inimicitias noſtræ urbis ſibi putabit ſuſcipiendas. Quod ſi propter pecuniam ei ſubit efferri animis: id quoque ſubſidium veſtro infirmius reperiet. Is enim aurum, ut aiunt, vehit: quod ubi diſtribuerit, requiret. Nam & fontes & putei deficere ſolent, ſi quis magnam inde copiam ſimul, & crebro hauſerit: vobis autem agri æſtimationem ſex mille talentûm ſubſidio eſſe audiet, pro cujus defenſione pugnaturos eſſe nos, majores ejus qui in Marathone fuerunt, optime noverint. Dum vero ſuperiores erimus, pecunia utique defici non poterimus. Ac ne illud quidem, quod nonnulli metuunt, ne, cum pecuniam habeat, magnas peregrini militis copias conducat, verum eſſe mihi videtur. Ego enim arbitror, contra Ægyptum, & Orontem, & alios Barbaros quoſdam, multos fortaſſe Græcorum velle apud illum merere ſtipendia: non ut ille horum aliquem capiat: ſed unuſquiſque, ut opibus aliquibus parris, urgente inopia, liberetur: ſed qui reipſa quam (21) Græciam invadere velit, nullum Græcum fore arbitror. Quo enim ipſe poſtea ſe convertet? In Phrygiam profectus ſerviet? neque enim alia de re bellum eſt cum Barbaro, quam de agro, de vita, de inſtituti-

institutis, de libertate, de talibus rebus omnibus. Quis igitur ita est infelix, ut semetipsum, parentes, sepulchra, patriam, parvi lucelli gratia velit amittere? Equidem neminem esse existimo. Imo nec illi expedit, peregrini militis opera Græciæ potiri. Qui enim nos subegerint, jam pridem illo fuerint præstantiores. Neque vero vult, nobis exciſis, ipse in aliorum esse potestate: sed omnibus, si fieri possit: sin id fieri non possit, at servis certe suis imperare. Quod si quis Thebanos cum illo se conjuncturos putat: difficilis quidem est apud vos ea de re oratio. Nam cum eos oderitis: neque verum libenter, neque boni quicquam de eis audietis. Veruntamen eos decet, qui magnis de rebus deliberant, nullam utilem cogitationem prætermittere ulla de causa. Ego vero existimo, tantum abesse, ut Thebani unquam cum illo Græciam invasuri sint: ut magna pecunia si liceret, redempturos putem occasionem, qua vetera in Græcos delicta abolerent. Quod si quis existimat, Thebanos usque adeo natura esse infelices: illud utique intelligetis omnes, si Thebani cum illo faciant, esse necesse, ut eorum hostes stent a Græcis. Ego igitur existimo, hunc ordinem æquitatis, & eos qui cum hoc ordine se conjungent, tum proditoribus, tum Barbaris fore universis superiores. Quare neque immodice formidandum, (22) neque committendum esse censeo, ut priores bellum inferamus. Ac ne cæterorum quidem Græcorum ulli merito bellum hoc formidini esse video. Nam quis eorum ignorat, se, dum illum communem hostem ducentes, inter se consenserunt, magnis opibus floruisse; postquam autem ejus amicitia freti, de privatis controversiis inter se contenderunt: tot mala esse perpessos, quot, si quis eos devovere vellet, vix reperisset? Quem igitur Fortuna & dii immortales jam amicum inutilem, quam hostem esse conducibilem declarant, eum nos formidamus? Nequaquam: sed ne faciamus injuriam, nostra causa, & propter cæterorum Græcorum turbas & dissidentiam. Nam si concorditer, adjuvantibus omnibus, solum illum invadere liceret: ne injuriam quidem illi a nobis fie-

ri putarem: Sed cum ſe res aliter habeat: cavendum cenſeo, ne anſam regi præbeamus, ut juris cæterorum Græcorum arbiter eſſe ſtudeat. Quieſcentibus enim vobis ſuſpectus eſſet, ſi quid tale moliretur. Sin priores bellum moveretis, haud injuria videbitur propter veſtras inimicitias, aliorum expetere amicitiam. Ne igitur arguere velitis, quam corruptus ſit Græciæ ſtatus, convocandis eis cum non perſuadebitis, & gerendo bello cum non poteritis: ſed quieti eſtote, & imperterriti, & inſtructi: & nunciari de vobis regi velitis, non quidem certe æſtuare omnes Græcos, aut metuere, aut tumultuari, & Athenienſes. Longe certe aliter ſe rem habere. Atque adeo niſi apud Græcos æque turpe haberetur mentiri & pejerare, ut apud illum præclarum, jampridem vos in illum fuiſſet impetum facturos; nunc id vos nequaquam facturos (23) veſtrapte cauſa: ſed omnes precari deos, ut eadem ipſe amentia corripiatur, qua olim majores ejus. Atque hæc ſi conſiderare in animum induxerit: vos non negligenter conſuluiſſe vobis inveniet. Neque enim ignorat, e bellis cum ſuis majoribus geſtis, urbem magnam & felicem eſſe factam: ex otio autem, quod ante illa tempora egerat, nullam Græcarum urbium tanto fuiſſe, quanto nunc ſuperiorem. Quin Græcos etiam videt pacificatorem requirere vel volentem, vel invitum. Eum vero ſemetipſum eis fore intelligit, ſi bellum moverit. Quare ea quæ e nunciis audiet, ei & nota & credibilia erunt. Ne vero, Athenienſes, prolixitate orationis vobis nimis ſim moleſtus, capitibus mei conſilii expoſitis, deſcendam. Inſtrui vos & contra certos hoſtes jubeo: & populari etiam regem, & omnes, ſi vos laceſſere inſtituerint, iis copiis oportere cenſeo: nullius autem iniqui vel facti vel dicti eſſe autores. Demus operam, ut facta noſtra digna ſint majoribus, non pro concionibus habitæ orationes. Quæ ſi feceritis: & vobiſipſis conſuletis, & iis qui contrarium ſuadent. Nam poſt illis non iraſcemini: quod fieret, ſi nunc impingeretis.

DEMOSTHENIS
DE
RHODIORUM Libertate
ORATIO.

LIBANII ARGUMENTUM.

Bellum, quod ſociale dictum fuit, ſuſceperunt adverſus Athenienſes Chii & Rhodii & Byzantii: qui cum illis prius paruiſſent, tunc ſocietatem contra Athenienſes inter ſe fecerant. Cum autem Rhodii Cariæ vicini eſſent, ſe apud Mauſolum, ejus provinciæ præfectum, gratia valere putabant. Is paulatim apud eos fide ſibi conciliata, inſidias populo comparavit, & urbem, libertate Rhodiis erepta, paucorum potentiorum ſervituti ſubjecit. Cenſet igitur Demoſthenes, eam rem non eſſe negligendam, ſed juvandum eſſe populum Rhodiorum: quod e re ſit Athenienſium, urbes populari parere imperio. Etſi autem, inquit, Rhodii vos læſerunt, tamen vobis & honeſtum & uſitatum eſt, nos etiam Græcos, qui vos nonnihil etiam offenderunt, liberare, atque delinquentibus in Rempublicam ignoſcere.

[25] ARbitror oportere vos, Athenienſes, tantis de rebus deliberantes, dare libere dicendi poteſtatem unicuique conſulentium. Ego vero non putavi unquam difficile, docere vos quæ optima factu ſint (ut enim ſimpliciter dicam, omnes ea jam ante cognita habere mihi videmini) ſed perſuadere, ut ea exequamini. Nam cum probatum aliquid, decretumque

cretumque eſt: tantundem ab agendo abeſt, quantum antequam decerneretur. Eſt autem illud unum ex eorum numero, propter quæ diis immortalibus agendas a vobis eſſe gratias exiſtimo: quod, qui non ita olim ſuapte petulantia impulſi, vos bello petierunt: ii nunc in vobis ſolis ſpem ſuæ ſalutis habent. Ac gratulatione digna eſt hæc occaſio: qua ſi recte utemini, fiet, ut eorum qui noſtram urbem calumniantur, maledicta, reipſa, & cum bona fama refutetis. Queſti enim ſunt ſibi nos inſidiari, Chii, Byzantii & Rhodii, propterea que conjunctis viribus poſtremum hoc bellum nobis intulerunt. Apparebit autem, Mauſolum, qui dux & autor ejus rei fuit, dum ſe amicum eſſe Rhodiorum ſimulat, libertatem eis eripuiſſe: Chios & Byzantios, a quibus in ſocietatem adſcripti fuerant, cladibus eorum non ſuccurriſſe: vos, quos metuebant, ſolos omnium, ſalutem eorum defendiſſe. Quæ cum conſpicientur ab omnibus, efficietis, ut omnes plebeii in civitatibus amicitiam veſtram incolumitatis ſuæ tanquam teſteram eſſe judicent. Neque vero vobis ullum majus bonum offerri queat, quam ſi omnes ultro benevolentia vos abſque ulla ſuſpicione proſequantur. (26) Miror autem, cum eoſdem video ſuadere civitati, ut pro defenſione Ægyptiorum, Perſarum regi adverſetur: in cauſa Rhodii populi eundem illum hominem formidare, cum hos eſſe Græcos ſciant omnes: illos ad illius imperium pertinere. Opinor autem meminiſſe veſtrum quoſdam, cum de regio negotio deliberaretur, me pro concione monuiſſe primum, ac (niſi fallor) ſolum etiam, aut certe cum altero: videri mihi, ſapienter vos eſſe facturos, ſi cauſam inſtructionis, non inimicitias, quæ cum eo intercederent, prætenderetis: ſed ſi & adverſus certos hoſtes vos pararetis: & illum etiam ſi vos laceſſere inſtituerit, ulciſceremini. Neque vero ego cum hæc dixiſſem, vobis non recte dicere ſum viſus: ſed vobis etiam eadem placuerunt. Quod igitur nunc dicam, id orationi tum habitæ conſentaneum erit. Ego, ſi rex me illic degentem in concilium adhiberet, idem ei ſuaderem quod vobis: ut

pro

pro ſua ditione bellum gereret, ſi quis adverſaretur Græcorum, quæ vero nihil ad eam attinerent, eorum dominatum uti prorſus non vendicaret. Quod ſi omnino decreviſtis, Athenienſes, quicquid rex occuparit, antevertendis & decipiendis oppidorum magiſtratibus, concedere: non recte decreviſtis, ut ego judico. Sin tuendæ juſtitiæ cauſa, & bella gerenda, ſi ſit opus, & quidvis perpetiendum eſſe putabitis: primum tanto minus hoc neceſſe vobis erit, quanto conſtantius ita ſentietis, deinde conſilium & judicium veſtrum probabitur. Jam ut ſciatis, neque me quicquam novi dicere, qui libertatem Rhodiis reſtitui jubeam: neque vos, ſi mihi auſcultetis, facturos: rem quandam quæ & facta eſt, & profuit, vobis in memoriam revocabo. Vos Timotheum aliquando cum imperio miſiſtis, (27) Athenienſes, opem laturum Ariobarzani, ad decretum hac adjecta clauſula: ne fœdus factum cum rege violaret. Cum autem ille videret Ariobarzanem palam deſciviſſe a rege, Samum autem præſidio teneri a Cyprothemide, quem Tigranes regis præfectus eo collocaret: ut illi opem ferendam eſſe non ſtatuit: ita hanc obſidione cinxit, auxilioque ſuo liberavit. Nec in hunc uſque diem bellum propterea vobis illatum eſt. Nemo enim eſt, qui pari contentione & rapinas & opes ſuas proprias defendat. Sed pro his quæ de ſuo auferuntur, omnes ſumma vi pugnant: de finibus autem propagandis, opibuſque augendis, non item. Appetunt illi quidem aliena, ſi nemo prohibeat: ſin obſiſtitur, ſe ab his qui adverſati ſunt, læſos eſſe non putant. Artemiſiam porro, ubi noſtra urbs jam negotium ſuſceperit, ne adverſaturam quidem eſſe: paucis auditis, conſiderate, recte ne ego ſic ſtatuam, an ſecus. Equidem exiſtimo, ſi regi omnia quæ inſtituit, in Ægypto feliciter ſucceſſerent, Artemiſiam valde daturam fuiſſe operam, ut Rhodium ei traderet: non tam ex benevolentia erga regem, quam ut, ſi ille prope ipſam verſaretur, magno beneficio ſibi eum obligaret, ſummaque benevolentia devinciret. Poſtquam vero ita cum eo agitur, ut dicitur, ſuiſque conatibus ille truſtratus eſt: exiſtimare,

id

id quod res eſt, inſulam hanc in præſentia ſregi ad nihil aliud eſſe utilem : ſed velut arcem eſſe regni ſui, quæ obſtet, ne quid ipſa novi moliatur. Quare mihi quidem videtur, malle a vobis eam teneri, a ſe palam non traditam, quam regem ea potiri. Imo ne adjuturam quidem puto : aut, tametſi hoc fecerit, ſegniter (28) & obiter facturam. Nam de rege, ſcire me quid is facturus ſit, haud equidem affirmarim : ſed e republica eſſe, ut jam cognoſcatur, utrum ille Rhodiorum urbem ſibi vendicaturus ſit, an non : id ego affirmarim. Nam ſi eam ſibi vendicarit, non de Rhodiis ſolum, ſed de vobis ipſis, atque adeo de Græcis omnibus, erit deliberandum. Quod ſi per ſemetipſos tenerent urbem, qui nunc in ea ſunt Rhodii : non cenſerem eorum defenſionum ſuſcipiendam, tametſi vobis omnia ſe facturos pollicerentur : quippe quos videam, primum ut popularem ſtatum everterent, quoſdam ſibi cives adjunxiſſe : ac re jam confecta, eoſdem ejeciſſe. Cum igitur neutris fidem ſervarint, nec vobis eos firmos fore ſocios putarem. Atque hæc nunquam dixiſſem, ſi ea ſoli Rhodiorum populo prodeſſe putarem. Neque enim vel publicum vel privatum cum ullo eorum hoſpitium mihi eſt. Ac tametſi horum utrumque eſſet: non tamen hæc dicerem, niſi e re veſtra eſſe crederem. Nam Rhodius (ſi tamen hæc a defenſore ſalutis eorum dici fas eſt) iſta acciditſe gaudeo : qui, dum jus veſtrum vobis negant, ſuam libertatem perdiderunt : cumque licuiſſet eis ſocietatem æquo jure cum Græcis & vobiſcum, qui illis antecellitis, colere : Barbaris & ſervis quos in arces recepere, ſerviunt. Ac parum abeſt quin dicam: Si vos eos juvabitis, hoc illis etiam profuiſſe. Nam ſecundis rebus haud ſcio an unquam ad ſanam mentem, quæ Rhodiorum ingenia ſunt, rediſſent. Sed re ipſa experti atque edocti, multorum malorum amentiam multis cauſam exiſtere : fieri fortaſſe poteſt, ut fiant (29) in poſterum prudentiores, & modeſtiores. Quam ego rem eis non parum profuturam eſſe exiſtimo. Dandam autem operam cenſeo, ut hi viri conſerventur, obliterata memoria injuriarum. Debetis enim

enim cogitare, vos etiam ſæpe multis in rebus ab inſidiatoribus eſſe deceptos: quarum ullius a vobis pœnas exigi, æquum eſſe negabitis. Quin illud etiam videte, Athenienſes: Multa vos bella geſſiſtis contra & Democratias, & Oligarchias, idque & ipſi noſtis: ſed quibus de cauſis adverſus utraſque pugnaveritis, id nemo fortaſſe veſtrum conſiderat. Quæ igitur illæſunt? Cum liberis populis aut propter privatas injurias, pro quibus ſatisfacere publice non potuerunt: aut pro parte agrorum, aut de finibus, aut propter contentionem honoris, aut de principatu bella geritis. Cum poteſtate paucorum, pro harum rerum nulla, dimicatio eſt: ſed de reipublicæ forma & libertate. Quapropter ego quidem certe dicere non dubitem, utilius videre mihi, ut Græci omnes populari ſtatu utentes, nobiſcum belligerent: quam ut paucorum imperio ſubjecti, noſtram amicitiam colant. Cum liberis enim pacem vos, quandocunque volueritis, non difficulter eſſe facturos, arbitror. At cum iiſdem, ſi paucorum regantur arbitrio, ne amicitiam quidem fidam fore puto. Nullo enim modo fieri poteſt, ut pauci multis, atque avidi imperii æqualitatis ſtudioſis bene velint. Miror autem, neminem veſtrum exiſtimare, ſi Chii paucorum poteſtate regantur, & Mitylenæi, & nunc Rhodii, atque omnes prope dixerim homines, illius ſervitutis jugum ſubeant, veſtram quoque rempublicam in aliquo fore periculo: neque cogitare, paſſim Oligarchiis inſtitutis, non poſſe fieri, ut populi dominatus apud vos relinquatur. Sciunt enim, nullos alios (30) fore libertatis vindices & aſſertores. Unde igitur imminere ſibi periculum prævident; eos e medio ſublatos volent. Proinde cæteri, qui aliquibus injuriam faciunt, eorum ipſorum qui læduntur, hoſtes putandi ſunt. rerumpub. autem everſores, paucorumque potentiæ conſtitutores, communes hoſtes omnium eorum, quibus libertas cordi eſt, me quidem autore, judicabuntur. Deinde æquum etiam eſt, ut vos, qui populi autoritate ipſi regi vultis, ſic in calamitoſos populos animati eſſe videamini: ut alios in vos eſſe animatos velletis, ſi quando (quod Dii prohibeant)

prohibeant) tale quippiam accidiſſet. Nam tametſi dici queat, jure ita agi cum Rhodiis: vos tamen ratione temporis, malis eorum gaudere non ſinit. Quibus enim Fortuna ſecunda eſt, hi calamitoſis perpetuo rectiſſime conſulere debent: cum nemo omnium mortalium, quid ſit futurum, exploratum habeat. Atque ego ſæpe hic apud vos commemorantes quosdam audio: cum noſtra urbs cladem accepiſſet, autores fuiſſe quoſdam ejus conſervandæ. E quibus ego Argivorum duntaxat in præſentia brevem mentionem faciam. Nolim autem vos, quorum celebrata est perpetua in afflictos beneficentia, deteriores hac in parte Argivis videri: qui cum in Lacedæmoniorum vicinia habitarent, viderentque illos terra mariqué dominari, non dubitarunt, nec veriti ſunt oſtendere ſuam erga vos benevolentiam; ſed & legatos Lacedæmone profectos, poſtulaturos, ut ferunt, ad pœnam quoſdam veſtrorum exulum, decreverunt, ni ante ſolis occaſum receſſiſſent, hoſtium loco habendos. An non igitur turpe fuerit, Athenienſes, cum Argivorum vulgus non metuerit Lacedæmoniorum (31) imum illis temporibus aut potentiam: vos, qui Athenienſes ſitis, Barbarum hominem, eamque mulierem formidare: præſertim quum illi ſæpe ſe victos eſſe Lacedæmoniis referre queant: vos ſæpe viceritis regem Perſarum: victi ne ſemel quidem ſitis vel ſervis regis, vel ab illo ipſo? Nam ſicubi fortaſſe rex urbe fuit ſuperior: aut Græcorum ſceleſtiſſimis & proditoribus inter eos, largitionibus corruptis, aut nulla alia ratione ſuperior fuit. Ac ne id ipſum quidem ei profuit. Cognoſcetis enim, cum per Lacedæmonios urbis noſtræ opes minuiſſet, eum a Clearcho & Cyro, ſuo ipſum regno fere fuiſſe dejectum. Itaque neque palam vicit, neque ei inſidiæ profuerunt. Video autem a veſtrum quibuſdam Philippum, ut nullius pretii hominem, negligi ſæpe: regem autem Perſarum, ut potentem hoſtem, ſi quid in inſtituerit, formidari. Atqui ſi nec illum ut contemnendum uſciſcemur, & huic ut formidabili omnia concedemus, cum quibus tandem præliabimur? Sunt etiam qui-

dam

dam apud nos, in defendendis apud vos aliorum cauſis acerrimi, quibus ego hoc ſolum ſuaſerim, ut veſtrum jus apud alios tueri ſtudeant, quo ipſi primi juris obſervantes videantur. Abſurdum enim eſt, eum de jure apud vos diſſerere multa, qui ea quæ juſta ſunt, ipſe negligat: cum injuſtum ſit, accuſandis vobis, non defendendis nobis, paratum ac meditatum eſſe civem. Agite vero, per Deos conſiderate, cur tandem Byzantii nemo eſt, qui eos moneat, ne Chalcedonem occupent, quæ & regis eſt, (32) & veſtra olim fuit, & nullo ab eis jure vendicatur? Neve Selymbriam, quæ aliquando ſocietate vobiſcum conjuncta fuit, ad ſuam ipſi jurisdictionem pertrahant? Neve horum agro Byzantii limites conſtituant contra jusjurandum & fœdus, in quo ſui juris eos eſſe ſcriptum eſt? Cur item nemo fuit, qui * Mauſolo vel vivente, vel defuncto, Artemiſiam docuerit: Coi & Rhodum non eſſe occupandas, atque alias ejus generis civitates Græcas, quibus etiam rex, ipſorum dominus, in fœdere ceſſit; & propter quas multa pericula & præclara certamina illorum temporum Græci ſubierunt? Atque ut maxime ſint, qui utriſque illis hæc dicant, at qui hiſce pareant, ut apparet, non ſunt. Ego vero etiam jus illum eſſe cenſeo, ut Rhodiorum populus reſtituatur. Id vero tametſi juſtum non eſſet, cum quæ iſti agunt, mutuor, ſuadendum eſſe opinor, ut reducatur. Cur tandem id? Quoniam, ſi omnes colere juſtitiam inſtituiſſent, turpe foret vos ſolos ab ea abhorrere. Cum vero cæteri omnes ita ſe parent, jus violare ut poſſint, ſi ſoli, ne qui tuendi ſint, jus prætendatis, tam ego non juſtitiam, ſed ignaviam exiſtimarim; cum videam, ut quique armati ſunt, ita etiam eos jus ſuum adipiſci. Cujus rei exemplum vobis omnibus notum referre poſſum. Duo fœdera Græci cum rege Perſarum habent, ea quæ noſtra urbs fecit, quæ universi laudant, & poſt ea Lacedæmonii deinceps, ea mirum quæ culpant. Atque in his non idem jus utriſque definitum eſt. Nam privati juris in reſpublicis communem (33) æqualemque uſum dedere leges, tam infirmis, quam potentibus. Græcum autem

jus, hi qui rerum potiuntur, imbecillioribus interpretantur & definiunt. Cum igitur hoc vobis relictum ſit, ut juſta quæ ſunt, & intelligere, & dicendo explicare poſſitis; elaborandum eſt, in veſtra poteſtate ut ſit, eadem etiam adminiſtrare atque exequi. Quod tum fiet, ſi vos communes libertatis omnium eſſe vindices exiſtimarint. Neque vero mirum mihi videtur, officio fungi vobis omnium eſſe difficillimum. Nam cæteris hominibus univerſis unum certamen eſt cum hoſtibus manifeſtis, quos ubi vicerint, nihil eis obſtat, quo minus ſecure partis bonis fruantur: vobis autem, Athenienſes, duo; cum hoc, quod & cæteris, tum vero accedit alterum, hoc prius & majus, quod in deliberationibus vincendi & hi ſunt, qui reipub. adverſari commodis apud vos, decreverunt. Cum igitur per iſtos nihil abſque magno labore confici rite poſſit, fit, quod mirum non eſt, ut multis in rebus erretis, & fruſtremini. Atque ut multi ſecure has in repub. partes ſuſcipiant, in cauſa fortaſſe potiſſimum ſunt, quæ a præbitoribus ſuis accipiunt, emolumenta; ſed tamen vos etiam reprehendendi eſtis. Decebat enim vos, Athenienſes, eundem habere animum de ordine reipublicæ, quem de ordine militari habetis. Is igitur quis eſt? Vos deſertorem aſſignati a duce ordinis ignominia notandum cenſetis, & a repub. arcendum. Decet igitur eos etiam, qui ordinem in repub. traditum a majoribus deſeruerunt, itaque ſe gerunt ut potentiæ paucorum ſtudeant, honore dicendæ apud vos ſententiæ privari. Nunc ſocios, qui ſe vobiſcum eoſdem & amicos & hoſtes habituros jurarunt, (34) benevolentiſſimos exiſtimatis; magiſtratus autem quos hoſtibus civitatis addictos eſſe liquido noſtis, eos pro fideliſſimis habetis. Sed quod vel in illis accuſetur, vel in cæteris vobis reprehendatur, difficile repertu non eſt. Quibus autem orationibus, aut quibus actionibus ea quæ prave nunc fiunt, corrigantur, id demum repertu eſt difficile. Ac de omnibus velle dicere, non eſt hujus fortaſſe temporis. Sed ſi ea quæ inſtituiſtis, utili quapiam

actione

actione confirmare poteritis, cætera etiam ſingula ſe fortaſſe melius habitura ſunt. Ego igitur cenſeo, vobis harum rerum curam magno & conſtanti animo ſuſcipiendam, eaſdemque pro reipublicæ dignitate conficiendas: vel hac de cauſa, quod majores veſtros, & eorum præclara facinora prædicari, atque triumphos enumerari, cum voluptate auditis. Itaque cogitabitis, monumenta illa dedicata eſſe a majoribus, non ut ea miremini, ſpectantes duntaxat; ſed ut eorum, qui ea conſecrarunt, virtutes imitemini.

DEMOSTHENIS

PRO

MEGALOPOLITIS ORATIO.

LIBANII ARGUMENTUM.

Lacedæmonii, quum ad Leuctra Bœotiæ oppidum victi a Thebanis, propter Arcadum defectionem, qui se ad Thebanos contulerant, in magno periculo essent, Athenienſium auxilio conſervati ſunt. Poſt, iis diſcriminibus propulſatis, recuperataque ex parte priſtina potentia, Megalopolim Arcadiæ urbem invaſerunt, poſtulata per legatos ab Athenienſibus ejus belli ſocietate. Miſerunt & Megalopolitæ Athenas, qui auxilium peterent. Demoſthenes igitur Athenienſibus autor eſt, ne vel excindi Megalopolim, vel ob Lacedæmoniorum creſcere patiantur : cum e republica ſit, eis terrori non eſſe Lacedæmonem.

UTRIQUE mihi peccare videntur, Athenienſes, tam ii qui Arcadibus, quam ii qui Lacædemoniis patrocinantur. Tam quam enim ab alterutris miſſi, (36) non noſtri cives ſint, apud quos illi utriq legationem obeunt : ſic mutuo ſe accuſant, & criminantur ; id quod legatis relinquendum fuit. Eorum enim qui conſilium hic policentur officium eſt, animis neutram in partem inclinantibus dicere ſententias : & ſine contentionibus exquirere quid vobis maxime conducat. Nunc ſic equidem eſſ iſtimo, niſi noti eſſent, Atticeque loquerentur, fo multos, qui eos partim Arcades eſſe, partim Lacon putarent

putarent. Etſi autem video, quam difficile ſit optima ſuadere (nam cum vos una decepti ſitis, & alii alia velitis: fit, ſi quis mediam viam teneat, voſque rem cognoſcere gravemini, ut & neutris gratificetur, & in utrorumque odia incurrat) veruntamen ipſe malo (ſi forte ita ceciderit) ineptus videri, quam omiſſis his quæ mihi maxime videntur eſſe e republica, premittere, ut quidam vos decipiant. Ac cætera quidem poſtea, ſi veſtra voluntas feret, dicam: nunc vero quid potiſſimum expedire exiſtimem, exorſus ab his quæ omnes confitentur, docere incipiam. Nemo igitur negabit eſſe e republica, & Lacedæmonios & Thebanos iſtos eſſe infirmos. Nunc autem is rerum ſtatus eſt (ſi qua modo conjectura ex his quæ ſæpe apud vos jactata ſunt, capi debet) ut Thebani, ſi Orchomenus & Theſpiæ & Plataeæ inſtauratæ fuerint, infirmi: Lacedæmonii, ſi Arcadiam ſubegerint, & Megalopolim ceperint, de integro potentes ſint futuri. Videndum igitur eſt, ne prius hos formidabiles & magnos fieri ſinamus, quam illi attenuati fuerint: neve paulatim Lacedæmoniorum opes multo majores fiant, (37) quam quantum Thebanas minui conducit. Neque enim illud profecto dicemus, malle nos, permutatione facta, Lacedæmonios habere adverſarios, quam Thebanos; neque hoc illud eſt quod conſequi ſtudemus: id quidem volumus, ut neutri nos ullis injuriis afficere poſſint. Hæc enim optima ratio fuerit res noſtras in tuto collocandi. At hercule ſic oportere fieri fatebimur: ſed non eſſe committendum dicemus, ut eorum ſocietatem amplectamur, cum quibus ad Mantineam collatis ſignis pugnaverimus: & nunc ipſos juvemus contra illos, cum quibus tum commune periculum adierimus? Ego quoque in hac ſententia ſum: ſed illud etiam mihi requirendum videtur, ut alteri quæ æqua ſunt facere non recuſent. Quod ſi omnes pacem agere volent: Megalopolitas non juvabimus, nulla poſtulante neceſſitate. Itaque nihil moliemur adverſus eos, qui nobiſcum in acie ſteterunt. Nam & alteri, ut profitentur, jam

ſocii noſtri ſunt: & alteri nunc nobiſcum ſe conjun-
gent, & quid exoptemus aliud? at ſi Lacedæmonii
jure violato bellum illis intulerint, equidem ſi hæc
ſola quæſtio verteretur, utrum nos Lacedæmoniis Me-
galopolim condonare debeamus, necne: non repugna-
(quanquam iniquum id eſſet) condonemus, neque
quicquam illis adverſemur, qui tunc eadem periculi
una nobiſcum adierunt. Sin vero ſcitis omnes, hac
capta, eos Meſſenam aggreſſuros: dicat mihi aliquis
iſtorum, qui Megalopolitis nunc infeſti ſunt, qui
nobis tum ſuaſurus ſit? Nemo reſpondet. Atqui ſci-
tis omnes, ſive illi ſuadeant, ſive diſſuadeant, opem
eſſe ferendam: cum propter ictum cum Meſſenii
fœdus, tum quia expedit, ut ea urbs incolatur. Cum
animis igitur veſtris cogitate, utrum initium nobis
honeſtius futurum ſit, & humanius, (38) ad coercenda
injurias Lacedæmoniorum: hoc ne pro defenſione
Megalopolis, an illud ad Meſſenam tuendam? Nunc
quidem Arcadibus opitulari vos, & pacis conſervati-
oni ſtudere, pro qua periclitati eſtis, & in acie dimi-
caſtis, apparebit. Tum vero perſpicuum erit omni-
bus, vos Meſſenam velle incolumem, non tam æqui-
tatis cauſa, quam metu Lacedæmoniorum. Semper
autem ſpectari, & agi debent ea, quæ juſta ſunt: fa-
mulque danda eſt opera, ut eadem etiam expediant.
Affertur & talis quædam ratio ab adverſariis noſtris,
dandam eſſe operam, ut Oropum recipiamus; quod ſi
eos, qui ad eam rem adjutores alioqui fuiſſent, aba-
lienaverimus, ſocii nobis ſint defuturi. Ego vero dan-
dam eſſe operam, ut Oropus recuperetur, & ipſe af-
firmo: ſed hoſtes nobis fore Lacedæmonios, ſi nunc
ſocietatem cum Arcadibus, qui amici nobis eſſe vo-
lunt, coierimus; dictu nefas ſolis illis eſſe puto, qui
nobis perſuaſere, ut Lacedæmoniis periclitantibus
ſubveniremus. Nam hæc qui dicunt, autores fuere,
quum omnes Peloponnenſes huc veniſſent, ductu &
auſpiciis veſtris Lacedæmonios oppugnaturi, ut & il-
los repudiaremus: qua illi de cauſa (id quod eis erat
reliquum) ad Thebanos ſe contulerunt: & pro inco-

lumitate Lacedæmoniorum, non modo pecuniam conferremus, ſed vitam etiam noſtram in diſcrimen adduceremus. Atqui ne vos quidem eos ſervare voluiſſetis, ſi hoc vobis ante dixiſſent iſti, conſervatos eos, niſi omnem licentiam daretis denuo faciendi quæ vellent, & graſſandi, nullam de accepta ſalute gratiam vobis habituros. Imo etiamſi conatibus Lacedæmoniorum vehementer adverſum eſt, (29) Arcades in ſocietatem noſtram recipi; decet tamen eos majorem nobis habere gratiam, pro eo quod in ſummis ope veſtra periculis conſervati ſunt: quam propterea nunc iraſci, quod illorum injuriis obſiſtatis. Quo pacto igitur nos ad Oropum recuperandum non juvabunt, niſi omnium mortalium ingratiſſimi eſſe velint? id quod ego mehercule non video. Jam eos quoque demiror, qui cauſam hanc prætexunt, videri noſtram civitatem, ineunda cum Arcadibus ſocietate, & his agendis, inconſtantiæ & perfidiæ opinionem ſubituram. Mihi enim, Athenienſes, contrarium videtur. Cur? quia neminem omnium negaturum arbitror, a noſtra urbe & Lacedæmonios, & prius Thebanos, & poſtremo Eubœenſes conſervatos, & poſtea in ſocietatem receptos eſſe, quum quidem unum & idem ſemper ſpectaret. Illud vero quidnam eſt? ut oppreſſos injuriis erigerer, ac tueretur. Quod ſi ita eſt, non jam levitatis crimen in nobis hærebit, ſed in illis, qui pari & æquo jure vivere nolunt: atque apparebit, mutari negotia propter eos, qui per injuriam ſuperiores ſemper eſſe ſtudent: civitatem noſtram eandem manere. Mihi vero videntur Lacedæmonii ſingulari agere calliditate. Nunc enim illi aiunt, Eleis quaſdam Triphyliæ partes reſtituendas: Phliaſus Tricaranum: aliis quibuſdam Arcadibus patriam reddendam, nobis Oropum: non ut noſtrum quemque, id quod ſuum eſt, habere videant: longe alia ratio eſt, nova enim in eos inceſſiſſet iſta humanitas: ſed ut, dum omnibus adjutores videantur ad ea recuperanda, quæ ſinguli ſua eſſe contendunt, ipſis Meſſenam oppugnaturis, aut omnes ejus expeditionis ſocii, & ſtrenui adjutores

tores ſint: (40) aut cum eos ſuffragatores habuerint i
iis vendicandis, quæ illi ſua eſſe contenderant, niſi pa
rem gratiam iidem retulerint, injurii videantur. Eg
vero exiſtimo, a noſtra urbe, etiamſi nullos Arcade
Lacedæmoniorum libidini permiſerit, Oropum poſſ
recuperari, & illis (modo æquum facere velint) ad
juvantibus, & cæteris omnibus annitentibus, quibu
iniquum videtur a Thebanis aliena detineri. Et
autem hoc nobis certo conſtaret, niſi Lacedæmonio
Peloponneſum ſubvertere ſineremus; nos Oropum ca
pere non poſſe, optabilius (ſi dicere liceat) cenſeo
miſſum facere Oropum, quam Meſſenam & Pelo
ponneſum Lacedæmoniorum objicere violentiæ. Ne
enim hanc duntaxat rationem nobis cum eis eſſe ex
iſtimo. Sed ut omittam id, quod in mentem mihi
venerat: illud fore opinor, ut multis de rebus periclitemur. Ea porro quæ Megalopolitas Thebanorum
cauſa contra nos egiſſe dicunt, abſurdum eſt, nunc
accuſationis proferre loco: quum autem amici fieri
volunt, ut contra nobis beneficiant, obtrectare: ac omnibus modis dare operam, ne amici fiant: nec animadvertere, quo fideliores eos fuiſſe Thebanis oſtenderint, eo ſe majore ſupplicio dignos eſſe, qui noſtram urbem talibus ſociis, cum prius ad nos quam
ad Thebanos veniſſent, ſpoliarint. Sed iſta nimirum
væcordium hominum ſunt, qui aliis hos efficere ſocios volunt. Illud autem, quantum, ſuſcepta, cogitatione diligenti, conjectura poſſis aſſequi, pleroſque
veſtrum mihi eſſe aſſenſuros arbitror, ſi Megalopolim Lacedæmonii ceperint, (41) periclitari Meſſenam:
quod ſi & hanc expugnarint, dico vos Thebanorum
ſocios futuros. Longe igitur honeſtius & præſtabilius eſt, ut Thebanorum ſocios ipſi ſuſcipiamus, &
Lacedæmoniorum avaritiam reprimamus: quam ut
nunc verentes, ne ſocios Thebanorum conſervemus,
hiſce deſertis, poſtea ipſis Thebanis opitulemur, atque inſuper de nobis ipſis in metu & periculis ſimus.
Neque enim noſtræ urbi tutum eſſe puto, ut Lacedæmonii Magnam urbem capiant, & rurſus magnifi-

ant: quum videam, eos etiam nunc ſuſcepiſſe bellum, non ſuæ defenſionis cauſa, ſed ob veterem potentiam recuperandam. Quæ vero, dum illam obtinerent, appetierint, ea vos, cum magis forteſſe quam ego ſciatis, jure metuetis. Admodum autem ex oratoribus audire velim, qui ſe & Lacedæmonios & Thebanos odiſſe dictitant, utrum utrique illos, quos ſane oderunt, propter vos & utilitatem veſtram oderint, an vero in gratiam Lacedæmoniorum Thebanos, & Thebanorum cauſa Lacedæmonios utrique? Quod ſi propter illos, dixerint, neutris, utpote furioſis, obtemperandum eſt: ſin veſtra cauſa dicturi ſunt, cur ultra quam ſat eſt, tempuſque patitur, alteros extollunt? Poſſunt enim, poſſunt Thebani deprimi, etiamſi Lacedæmoniorum opes non augeantur, & omnino facilius. Quo autem pacto, id ego vobis declarare conabor. Univerſi hoc ſcimus, omnes, etiamſi juſtitiam non curent, erubeſcere tamen ad tempus, ea quæ juſta ſunt non agere; & hominibus injuriis palam adverſari, præſertim ſi qui læduntur: hac re labefactari omnia inveniemus, & hoc principium eſſe malorum omnium, quod homines nolunt ea ſimpliciter agere, quæ juſta ſunt. Ut ne igitur hoc impediat, (42) quo minus Thebanorum opes minuantur, & Theſpias, & Platæas, & Orchomenum inſtaurari oporteri dicamus: eoſque adjuvemus, & alios ut idem faciant, hortemur. Eſt enim & honeſtum & æquum, ne vetuſtas urbes everſas eſſe patiamur. Megalopolim autem & Meſſenam iujurioſis non objiciamus: neque prætextu Theſpienſium & Platæenſium, incolumes urbes, quæque habitantur, excindi ſinamus. Quod ſi hæc provulgata fuerint, nemo erit, quin Thebanos velit alienos agros tandem amittere: ſin minus, primum hi nobis adverſabuntur, ne illa confici poſſint; nec injuria, quum exiſtimabunt illarum urbium inſtaurationem excidium ſibi allaturam; deinde noſtri conatus erunt irriti. Nam quis tandem erit exitus, ſi urbes incolumes excindi ſinemus, exciſas inſtaurari poſtulabimus? Dicunt porro qui æquiſſima

quiſſima dicere videntur, oportere Arcades erecta
cum Thebanis columnas tollere, ſi modo nobis con-
ſtanter ſocii eſſe debeant; alii columnas eis eſſe ne-
gant, ſed utilitatem eſſe, quæ amicitiam conciliet, &
eos haberi pro ſociis, a quibus adjuventur. Ego ve-
ro, ſi maxime tales ſunt, ita ſentio: Poſtulandum
eſſe dico, ſimul, ut hi ſtatuas tollant, ſimul, ut La-
cedæmonii pacem agant. Utri autem ita facere no-
luerint, tum ſcilicet eos adſciſcendos, qui dicto fue-
rint audientes. Sive enim, pace conciliata, Megalo-
politæ adhuc Thebanorum ſocietati adhærebunt, om-
nibus nimirum perſpicuum erit, avaritiam & emolu-
menta Thebanorum, non æquitatem, eos ſequi: ſive
Megalopolitæ ſocios nos ſine fraude facient, & Lace-
dæmonii pacem turbare tamen conabuntur: cela-
profecto neminem poterunt, ſe non de hoc laborare,
ut Theſpiæ inſtaurentur, (43) ſed ut Thebanis hoc bello
conflictantibus, interim ipſi Peloponneſum ſubigant.
Demiror autem quoſdam, qui formidandum cenſent, ne
Thebanorum ſocii Lacedæmoniorum hoſtes ſint, ſed ſi
Lacedæmonii illos ipſos everterint, id formidandum
non cenſent: præſertim cum tempus reipſa nos docue-
rit, Thebanos ſemper his ſociis uti contra Lacedæmoni-
os: Lacedæmonios autem, dum eoſdem habuere, contra
nos illis fuiſſe uſos. Proinde illud etiam cogitandum
cenſeo, ſi vos Megalopolitas non receperitis, iis expug-
natis & profligatis, Lacedæmonios ſtatim fore po-
tentes. Sin forte manſerint incolumes (ſicuti nonnul-
la jam præter ſpem evenerunt) firmos Thebanorum
ſocios merito futuros: ſi autem eos vos reciperites, ſa-
lutem ſuam vobis acceptam relaturos. Verum even-
tum & periculi conſiderationem transferamus ad
illis, idemque negotium in Thebanis & Lacedæ-
moniis conſideremus. Si igitur Thebani, bello, u
debent, ſubacti fuerint, juſto majores non erunt
Lacedæmonii: quod Arcades adverſarios in vic
nia habebunt. Sin Thebani forte emerſerint, in
columeſque manſerint, & non conciderint: ſal
tem infirmiores erunt, poſtquam hi ſocii nob
facti,

facti, & per nos conservati fuerint. Quare modis omnibus expedit, ut Arcades neque deseramus, neque committamus, si forte manserint incolumes, ut aut suis evasisse viribus, aut aliorum opera, ac non vestra ope conservati esse videantur. Ego quidem, Athenienses, deos testor, me neutros vel amare vel odisse privatim: sed ea dixisse, quæ vobis profutura putem; & vos hortor atque moneo, ne Megalopolitas deseratis, aut omnino illum imbecilliorem objiciatis violentiæ potentiorum.

DE MOSTHENIS
OLYNTHIACA I.

LIBANII ARGUMENTUM OLYNTHIACÆ PRIMÆ.

OLYNTHUS Thraciæ fuit urbs, eam Græci tenuerunt, oriundi Chalcide: quod eſt Euboeæ oppidum, Athenienſium colonia. Multa porro & præclara Olynthii, ut & cum Athenienſibus, qui Græcis imperarunt olim, & item cum Lacedæmoniis, bella geſſerunt: ac magnam tandem adepti potentiam, inter cognatas civitates excelluerunt. Non parva enim in Thracia Chalcidicæ gentis multitudo fuit. Poſt, inita cum Philippo rege Macedoniæ ſocietate, Olynthii cum eo primum Athenienſibus arma intulerunt: idque partim ob Anthemuntem oppidum acceptum, de quo inter Macedones & ipſos contentio fuerat, partim ob Potidæam, quam Philippus expugnatam ereptamque Athenienſibus, Olynthiis tradiderat. Tandem ſuſpectum habere cœperunt regem, quod & magna ejus ſubitaque incrementa, & parum fidum eſſe ingenium viderent. Obſervato igitur tempore, quo is peregre abeſſe, miſſis legatis (45) pacem cum Athenienſibus fecerunt, in quo ictum cum Philippo fœdus violabant. Pacti enim fuerant, ſe communiter bellum & geſturos cum Athenienſibus, &, ſi aliud viſum eſſet, communiter compoſituros. Philippus autem jampridem cauſam contra eos quæritans, tum vero hanc nactus, bellum eis ut fœdifragis, & cum hoſtibus ſuis amicitiæ fœdere conjunctis, inferet. Quare hi legatos Athenas mittunt ad petendum auxilium, iis Demoſthenes patrocinatur, & opem ferri jubet.

jubet Olynthiis, quod in eorum ſalute ſit poſita ſecuritas Athenienſium. Nunquam enim Philippum, ſalvis Olynthiis, in Atticam venturum: Athenienſes autem facultatem habituros eſſe navigandi in Macedoniam, atque in ea gerendi belli. Sin urbs hæc a Philippo ſubacta fuerit, apertam eſſe viam regi ad invadendum Athenienſes. Negat autem Philippum tam ſuperatu eſſe difficilem, quam putetur; ut animos contra eum faciat Athenienſibus. Diſſerit etiam de pecunia publica: ſuadetque, ut a ſpectaculis ad militiæ uſum transferatur. Ac morem, quo Athenienſes quondam ſunt uſi, minus notum, explicari neceſſe eſt. Cum olim non ſaxeum eſſet apud eos theatrum, ſed ex ligneis tabulis coaſſatum, omneſque locum occupare properarent, & verberibus & vulneribus etiam interdum alii alios afficiebant. Quod magiſtratus Athenienſium prohibituri, vænalia fecerunt loca, ut nemo niſi binis obolis numeratis, ad ſpectandum admitteretur. Ne vero pauperes (46) eo ſumptu premi viderentur, conſtitutum fuit, ut e publico binos illos obolos quiſque acciperet. Quæ conſuetudo inde orta, eo uſque proceſſit, ut non eo nomine duntaxat acciperent, ſed prorſus omnem pecuniam publicam diſtribuerent. Unde etiam ad militiam ſegnes facti ſunt: quam enim pecuniam olim propter expeditiones e publico in ſtipendium accipiebant, eam tum in ſpectaculis & feſtis domi partiebantur. Nolebant igitur jam egredi, & ſubire pericula: ſed & legem ſciverant de theatrali hac pecunia, quæ mortem minitaretur ei qui autor eſſet, ut ea in veterem ordinem reponeretur, fieretque militaris. Quare Demoſthenes caute hanc conſilii partem attingit, ſeque ipſe interrogans, Tune jubes, ut hæc militaris fiat? reſpondet, Minime vero equidem. Atque hæc de theatrali pecunia. Diſſerit orator etiam de urbanis copiis: ipſis civibus eſſe militandum, non, ſicuti ſolebant, per milites peregrinos opem ferendam cenſens. Eam enim cauſam eſſe aſſerit, cur res male geratur.

EARBITROR vos, Athenienſes, eam rationem magnæ pecuniæ prælaturos, qua explicetur, quid in hoc negotio futurum ſit e republica, de quo nunc deliberatis. Quod cum ita ſit, æquum eſt, ut ultro & alacriter eos, qui conſilium dare volunt, audiatis. Neque enim, ſi quid utile meditatus aliquis attulerit, id audire ſolum, amplectique licebit: ſed illud etiam veſtræ (47) fortunæ eſſe puto, ut multa opportuna dictu ſubito nonnullis in mentem veniant. Quamobrem ex omnibus facile vos utilia deligetis. Tempus certe quidem hoc, Athenienſes, tantum non edita voce loquitur, vobiſmetipſis eſſe curam rerum illarum ſuſcipiendam, ſi modo eas conſervare ſtudeatis. Nos vero neſcio quomodo mihi eſſe videmur erga illas animati. Sunt autem quæ mihi quidem videantur, hæc; & auxilia jam eſſe decernenda, & quam celerrime eſſe apparandum bellum, ut hinc opem feratis; & non idem admittatis, quod etiam prius; & legatos mittendos eſſe, qui hæc dicant, & rebus interſint. Nam hoc maxime timendum eſt, ne Philippus (ut eſt homo callidus, & in rebus gerendis acer) partim concedendo, ubi res ita tulerit, partim minitando (qui quidem in parte non immerito illi fides habebitur) partim nos & abſentiam noſtram criminando, de ſumma rerum intervertat aliquid, & ad ſeſe transferat. Verum illud peropportune cadit, Athenienſes, ut quod ſummo Philippi rebus præſidio eſt, idem vobis vel utiliſſimum ſit. Nam quod is unus omnia & arcana & aperta moderatur, ac ſimul & dux eſt & dominus, & quæſtor, & ipſe ubique adeſt exercitui, ad res bellicas celeriter & tempeſtive conficiendas multum quidem valet: ſed pacificationi, quam cum Olynthiis facere cupit, adverſatur. Nequit enim obſcurum eſt Olynthiis, hoc agi bello non exiſtimationem ſuam, aut agri partem, ſed excidium patriæ & ſervitutem; norunt etiam quomodo cum Amphipolitis egerit, (48) qui urbem ei dediderunt: &

cum

cum Pydnæis, qui urbe receperunt. Denique tyrannis, mea quidem ſententia, reſpublicæ nihil habere fidei debent, præſertim finitimis. Quæ cum ita eſſe intelligatis, Athenienſes, cætera quæ decent omnia, vobis cogitanda eſſe affirmo, ut velitis & excitemini, belloque ſi unquam, nunc certe maxime incumbatis; nec pecuniam tantum prompte conferatis, ſed & ipſi militetis, nec in vobis quicquam deſiderari patiamini. Nulla enim jam ratio vobis, nulla excuſatio, quo minus officio fungi velitis, relinquitur: nam quod omnes jactabatis, Olynthios in Philippum eſſe concitandos, id ultro nunc accidit: eaque ratione, qua maxime vobis expediat; nam ſi veſtro impulſu bellum ſuſcepiſſent, ſocii fortaſſe parum firmi, atque ad tempus in ea ſententia fuiſſent. Quoniam autem eum ob illata ſibi crimina oderunt; firmas eos probabile eſt cum eo, propter ea quæ & metuunt & perpeſſi ſunt, gerere inimicitias. Quare non negligenda eſt talis oblata occaſio: neque committendum, ut idem vobis accidat, quod ſæpe jam prius accidit. Si enim nos, cum defenſis Eubœenſibus rediremus, atque Hierax & Stratocles Amphipolitæ, hoc fuggeſtu conſcenſo, vos ſolvere, atque oppidum in fidem accipere juberent, pari ſtudio privatis rationibus noſtris conſuluiſſemus, ac ſalutem Eubœenſium tutati eramus, et Amphipolim tum obtinuiſſetis, & omnibus quæ deinde ſecuta ſunt negotiis, fuiſſetis liberati. Rurſus, cum Pydnam, Potidæam, Methonen, Pagaſas, cætera (ne ſingulis commemorandis immorer) obſideri nunciaretur, ſi tum harum urbium vel uni primæ, alacriter, & ut decuerat (49), opem tuliſſemus ipſi, facilliore & multo humiliore nunc uteremur Philippo. Nunc, dum præſentia ſemper amittimus; & futura ita ſponte ſe recte habitura opinamur & auximus, Athenienſes, Philippum nos & tantum effecimus, quantus nemo unquam fuit rex Macedoniæ. Nunc autem venit occaſio, quæ? hæc quam offerunt Olynthii ultro civitati, nulla priorum illarum deterior. Ac ſi quis (ut mihi quidem videtur) liberalitatem erga nos divinam recte æſtimet, is, tametſi multa non

ita ſint, ut deberent, magnam tamen diis gratiam ſi habiturus, idque jure ac merito. Nam quod multa bello amiſimus, id negligentiæ noſtræ acceptum referre jure poſſis. Quod autem neque olim hoc factum, & oſtenſa jam nobis eſt quædam ſocietas, qua ſi idonea cladibus hiſce depellendis, modo uti velimus divinæ benevolentiæ beneficium equidem interpretor. Sed perinde ſit ſcilicet ut & in paranda pecunia, ſi quis eam quam acceperit, etiam ſervarit, magnam habet fortunæ gratiam: ſin imprudens conſumpſerit, una conſumpſit & accepti a fortuna beneficii memoriam. Sic etiam in rebus gerendis, qui occaſionibus uſi non recte ſunt, ii tametſi boni quippiam divinitus obtigit, haud meminerunt. Ex ultimo enim eventu, de iis quæ præceſſerunt omnibus, fit plerumque judicium. Quapropter vobis ea quæ reſtant, Athenienſes, magnæ curæ eſſe debent, ut his vitiis correctis, impreſſam ob res ſic adminiſtratas infamiæ notam exteramus. Quod ſi hos quoque homines deſtituerimus, Athenienſes atque ille Olynthum everterit (50): dicat mihi aliquis quid reſtet, quod illum, quo minus eat quo velit, remoretur? Nunquis veſtrum cogitat, Athenienſes & ſpectat, quemadmodum magnus evaſerit, infirmus cum eſſet initio, Philippus? Primum Amphipoli captа, poſtea Pydna, mox Potidæa, denique Methone poſtremo Theſſaliam invaſit. Demum, quum Phoras, Pagaſas, Magneſiam, omnia ſuo arbitratu compoſuiſſet, in Thraciam abiit. Deinde ibi regibus aliis ejectis, aliis conſtitutis, in morbum incidit, ex eo paululum recreatus, non ad ſocordiam ſe deflexit, ſed ſtatim Olynthios eſt aggreſſus. Ejus autem Illyrios ad Pæones, & adverſus Arymbam, & quo non? prætereo expeditiones. Quid ergo, inquiet aliquis, iſta nobis commemoras nunc? Utrumque cognoſcatis, Athenienſes, & ſentiatis, tum profici ſingulatim ſemper aliquid rerum, quam non expedit tum perpetuam in rebus gerendis alacritatem, qua ega omnes Philippus utitur: præ qua fieri non potest ut rebus geſtis contentus, in otio ſe contineat. Quæ ſi ea ſententia erit, ut augendo ſemper opes ſuas gloriæ

gloriam augendam censeat, nos autem nullius rei curam constanter & serio susci piemus: considerate, quem tandem harum rerum exitum fore sit sperandum. Quis vestrum, per Deos, a deo socors est, qui nesciat, bellum indead nos venturum, si neglexerimus? Verum id si fiat, vereor, Athenienses, ne quemadmodum ii, qui temere pecuniam magno fœnore mutuo sumunt, atque illa paulisper locupletati, post etiam patrimoniis evertuntur: sic & nobis segnitiem nostram magno constitisse appareat; (51) & dum ad voluptatem omnia referimus, in eam tandem necessitatem veniamus, ut multa, eaque gravia, ferenda sint, quæ facere noluimus hactenus, deque agro nostro sit dimicandum. Ac reprehendere quidem, dixerit forsan aliquis, esse facile, & cujusvis; quid autem de his rebus statuendum sit, pronunciare, id esse consiliarii. Ego vero, quanquam illud non ignoro, sæpe vos non iis qui sunt in culpa, sed his, qui postremi sententiam dixerint, irasci, ubi quid ex sententia non evenerit: non tamen arbitror meæ privatæ salutis ita habendam esse mihi rationem, ut quicquam dissimulem, quod e re vestra futurum esse ducam. Censeo igitur, duobus vos oportere modis rebus succurrere, tum urbes Olynthiorum tuendo, & milites, qui id agant mittendo; tum regnum ejus vastando, & triremibus & militibus aliis. Quod si alterutrum neglexeritis, vereor ne irrita sit futura expeditio vestra. Sive enim agrum suum a vobis diripi vexarique passus, ipse interim Olynthum subegerit; facile, domum reversus, sua defendet: sive præsidia vos duntaxat Olynthum miseritis, videns rem domi in tuto esse, assidebit & ducet bellum, mora obsidionis eos superabit. Auxilia igitur & magna & bipertita esse oportet. Ac de auxiliis hæc statuo. Quod autem ad pecuniam comparandam attinet, est, Athenienses, pecunia vobis, est quanta omnium mortalium nemini, militaris: eam vero vos sic ut vultis capitis. Quam si militantibus restitueritis, nullo erit opus commeatu; sin minus, opus erit, vel nullus potius satis erit commeatus (52). Quid igitur, dicat aliquis, Tune auro-

es, ut ea ſit militaris? Ego vero nequaquam. Eg
enim conſcribendum exercitum cenſeo, & hanc p
cuniam eſſe debere militarem, & unam eſſe rat
onem, eandem & faciendi & accipiendi quæ oport
at. Eam vero vos ita capitis, ut feſta celebretis, &
res fere nullas geratis. Reliquum igitur id eſt, ſcil
cet, ut omnes tributum conferant; ſi multis opus eri
multum, ſin paucis, parum. Omnino certe pecuni
eſt opus, nec ſine his quicquam poteſt rite admini
ſtrari. Indicant etiam alias alii parandæ pecuni
vias; e quibus eam vos eligetis, quæ maxime condu
cere videbitur, & rerum curam, dum occaſio adeſt
ſuſcipietis. Illud etiam eſt operæ pretium cogitar
& reputare, quo in loco nunc ſint res Philippi. Ne
que enim (ut videatur & dici poſſit, re non ſat
conſiderata) ſtatus ejus hoc tempore præclarus eſt
aut pulcherrimus. Neque intuliſſet ille hoc bellum
unquam, ſi gerendum fore cenſuiſſet; nam tum pri
mo ſtatim impetu ſe omnem rem confecturum ſpe
rabat: qua ſpe fruſtratus eſt. Hoc igitur primum
illum turbat, cum præter expectationem evenerit, &
magnam illi movet ægritudinem. Deinde motus e
tiam Theſſalorum. Nam hi quidem natura nimi
rum & ſemper omnibus mortalibus infidi fuerunt.
Quales autem ſunt, tales eos nunc & ille cum primi
experitur. Decreverunt enim Pagaſas ab eo repoſce
re, & Magneſiam muniri vetuerunt. Præterea quoſdam
audivi ego, qui dicerent, non conceſſuros ei Theſſalo
poſthac portoriorum & vectigalium uſumfructum,
quod Theſſalorum reſpublicas inde ſuſtentari, non e
intercipi a Philippo oporteat; qua pecunia priva
tus ſi fuerit, in arctum admodum ei ſtipendia pere
grini militis redigentur. Jam (5.3) Pæonem & Illyrium
cæteros denique omnes exiſtimandum eſt, ſui juris &
liberos, quam ſervos, eſſe malle. Inſueti enim ſunt
cuiquam parere per omnia, & homo importunus eſt,
ut aiunt: neque profecto id incredibile fortaſſis eſt.
Nam res ſecundiores quam par eſt, temeritatis occaſio
nem incautis præbent. Quare ſæpe videtur parta reti
bona eſſe difficilius, quam parare. Statuetis igitur, A

thenienſes, incommoditates illius veſtras eſſe commoditates, & occaſionem ſtrenue urgebitis, nec legatos duntaxat mittetis, quo mittendi ſunt, ſed & ipſi militabitis, & alios omnes concitabitis. Nam ſi Philippo talis contra nos daretur opportunitas, & bellum prope noſtros fines oriretur, quam cupide putatis eum in nos invaſurum? Et non pudeat vos, ſi nec ea quæ ferretis, ſi poſſet ille, data occaſione, facere audeatis? præterea ne hoc quidem vos prætereat, Athenienſes, nunc optionem dari vobis, utrum vos illic oporteat bellum gerere, an apud vos illum? Si enim Olynthiorum opes manſerint incolumes, vos illic pugnantes, cum illius regnum vaſtabitis, tum ſecure hac veſtra terra truemini. Sin illa Philippus occuparit: quis eum porro huc ire prohibebit? Thebani? ne ſit dictu acerbius, etiam expedite una irrumpent. An Phocenſes? Qui ne ſua quidem ſine veſtris auxiliis tueri poſſunt. Aut alius quiſpiam? At hercule nolet. Omnium certe abſurdiſſimum fuerit, ſi, quæ nunc, etiam cum ſtultitiæ reprehenſione, tamen eloquitur, ea, data poteſtate non faceret. Quantum autem interſit, (54) hic an illic bellum geratur, verbis nihil opus eſſe arbitror. Si enim oporteret vos ipſos triginta duntaxat dies foris eſſe, & quæ alendo ſunt exercitui, e noſtri agri proventibus petere (ſi nullus inquam hoſtis in eo verſaretur) id damnum quod ii veſtrum, qui agros colitis, facerent, majus fore totius belli ſuperioris impenſis arbitror. Quod ſi quæ hoſtiles copiæ venerint, quantæ clades erunt metuendæ? Accederet potervitas, atque inſuper ipſius rei dedecus, quod nullo minus eſt detrimento, ſanis quidem hominibus. Quare omnia hæc in conſpectu habere, atque univerſi adjuvare, & bellum illuc amoliri debent; divites, ut, pro multis, quæ Deum benignitate poſſident, pauca impendentes, reliqua ſecure teneant: juvenes, ut in Philippi regno parta bellandi peritia, terribiles incolumis patriæ cuſtodes fiant: oratores, ut in reddendis rationibus adminiſtrationem ſuam facile tueri poſſint. Nam ut eæ res erunt, quæ vobis evenient, ita & vos de actis eorum judicabitis. Quæ utinam bonæ ſint, & officio fungantur omnes.

DEMOS-

DE MOSTHENIS

OLYNTHIACA II.

LIBANII ARGUMENTUM.

Admiſerant legationem Olynthiorum Athenienſes, & auxilia eis decreverant: ſed expeditionem diffe-rebant, metuentes, ne ſibi difficile cum Philippo bellum eſſet futurum. Demoſthenes igitur progreſſus confirmare populum ſtudet: atque oſtendit quam infirmæ ſint opes Macedonis. Nam & ſociis cum ſuſpectum eſſe ait, & ſuis viribus parum valere, quum Macedones per ſe infirmi ſint.

CUM multis in rebus, Athenienſes, perſpici mihi poſſe videtur deorum immortalium benevolentia declarata erga rempublicam, tum vero in hoc negotio. Quod enim hoſtes Philippi extiterunt ii, qui & finitimam ei regionem tenent, & potentia nonnulla præditi ſunt, &, quod omnium maximum eſt, de hoc bello ita ſentiunt, ut conditiones pacis quæ cum illo fiat, primum infidas, deinde patriæ ſuæ exitioſas eſſe putent (56), admirabile, quoddam eſſe apparet. ac divinum omnino beneficium. Illud igitur jam providendum erit, Athenienſes, ne ipſi de nobis pejus mereri, quam fortuna videamur. Nam turpe, imo turpiſſimum fuerit, non modo urbes & loca, quæ aliquando tenuimus, palam abjicere, ſed etiam a fortuna comparatos & ſocios & occaſiones. Ac Philippi quidem vires recenſere, Athenienſes, & iis verbis ad officium faciendum vos exhortari, non conſultum eſſe exiſtimo, quamobrem? quia quicquid ea de re dixeris, id ut ei aliquid afferre laudis, hic a nobis

nobis non præclare administratum esse videatur. Quo enim is plura supra dignitatem suam gessit, eo admirabilior apud omnes habetur : vos quanto deterius, quam decuerat, usi rebus estis, tanto majorem ignominiam sustinuistis. Hæc igitur omittam. Etenim, si quis vere consideret, Athenienses, hinc eum videat magnum esse factum, non a semetipso. Proinde quas ille res acceptas iis referre debeat, qui ex ejus commodo rempublicam administrarunt, quosque vos suppliciis coercere deceat : nunc non esse video narrandi locum. Quæ autem etiam præter hæc se offerunt, & vobis omnibus utilissima sunt auditu, & magno, Athenienses, illi esse probro apparebit, si qui recte æstimare velint; ea dicere conabor. Eum igitur perjurum & perfidum vocare, sine demonstratione facinorum, convicium esse inane jure dicas. Quæ autem unquam gessit, ea recenseri ac coargui omnia brevi posse, & mihi quidem, duabus de causis (57) utilia esse dictu videntur : tum ut illum, id quod res est, improbum esse constet; tum ut qui Philippi timore attoniti sunt, quasi is superari non possit, videant, eum percurrisse omnia, quibus dudum per imposturam magnitudinem hanc suam auxit, & ad ipsum accedere finem res ejus. Ego, Athenienses, valde ducerem & ipse formidabilem esse, & admirabilem Philippum, si justis eum crevisse actionibus viderem. Nunc, cum rem diligenter considero, reperio, Philippum, ea re nostram ab initio socordiam, cum Olynthios quidam hinc repulerunt, orationem apud nos habituros, quod se Amphipolim nobis traditurum, & illud quod aliquando jactabatur, clam confecturum diceret, pellexisse : Olynthiorum deinde amicitiam sibi adjunxisse, expugnanda Potidæa nostro oppido, & ereptam nobis prioribus sociis, per injuriam, illis tradendo : Thessalos nunc postremo sibi conciliasse, promittendo, se eis Magnesium traditurum, & recipiendo, se Phocense bellum pro eis gesturum. Denique nemo est eorum, qui ipso usi sunt, quem non deceperit. His enim artibus crevit, ut semper eorum, a quibus ignoraretur, imprudentiam

prudentiam circumveniret atque aſciſceret. Ut igitur per hæc alte aſcendit, dum quiſque aliquo ſe ab eo beneficio affectum iri putabat, ſic per eadem hæc etiam dejici rurſus eum oportet, poſtquam compertum eſt, eum ad ſuam utilitatem referre omnia. In eo igitur loco res Philippi nunc ſunt, Athenienſes, aut prodeat aliquis, & mihi ac potius vobis oſtendat, vel hæc a me non vere dici, vel eos qui primum decepti ſunt, (58) in cæteris eos credituros, vel, aliter quam merebantur, ſervitute oppreſſos Theſſalos, nunc non teneri deſiderio recuperandæ libertatis? Quod ſi quis veſtrum hæc quidem ita eſſe ducit, ſed eum vi retenturum imperium opinatur, quod loca & portus, & alia ejus generis præoccuparit: non recte opinatur. Cum enim benevolentia res componuntur, & omnibus belli ſociis eadem expediunt, & conferre operam, & ferre ærumnas, & perſeverare volunt homines. Si quis autem per avaritiam & improbitatem, ut ille, fit potens: prima quæque occaſio & parvum erratum omnia retrahit & diſſolvit. Non enim fieri, non fieri poteſt, Athenienſes, ut per injurias, & perjuria, & mendacia ſtabilis potentia comparetur. Nam talia ſemel & ad breve tempus conſiſtunt, & ſpem de ſe tortaſſe magnam præbent, ſed tandem pateſiunt, & ultro collabuntur. Nam, mea quidem ſententia, ut ædium & navis & aliarum rerum ejus generis, infirmas partes firmiſſimas eſſe oportet: ſic etiam actionum initia & fundamenta, vera & juſta eſſe convenit. Id vero non ineſt nunc in rebus a Philippo geſtis. Itaque cenſeo a nobis & opem ferendam eſſe Olynthiis (quod quo pulchrius & celerius quiſque fieri juſſerit, eo magis mihi probabitur) & ad Theſſalos legationem mittendam, quæ alios hæc edoceat, alios exhortetur. Nunc etenim Pagaſas repoſcere, & de Magneſia verba facere decreverunt. Illud tamen providete, Athenienſes, ne verba duntaxat afferant legati noſtri; ſed ut opus aliquid oſtendere poſſint, exercitu a vobis prodignitate educto, (59) et ipſa re ſuſcepta. Nam cum omnis oratio, ſi res abſint, frivolum quiddam habetur et inane; tum vero ea

ea quæ a noſtra urbe proficiſcitur. Qua quo expeditius uti nos putant, eo magis ei diffidunt omnes. Oſtendenda autem eſt inſignis converſio, et magna mutatio, conferendo tributo, militando, omnia ſtrenue gerendo, ſi modo quiſquam vobis fidem habere debeat. Quæ ſi voletis, ut convenit et oportet, abſolvere; non ſolum, Athenienſes, fœderatos infirmos et infidos apparebit eſſe Philippo, ſed etiam domeſticum eius imperium et copias laborare deprehendetur. Omnino enim Macedonica potentia et imperium, additamenti vice non parvum ſane quiddam eſt; cujuſmodi vobis aliquando fuit, imperatore Timotheo, contra Olynthios, atque iterum, contra Potidæam Olynthiis viſum eſt, eſſe aliquid utrumque conjunctum. Nunc Theſſalos ſeditione laborantes et conturbatos, idem contra tyrannicam familiam adjuvit. Denique nihil eſt opinor, quin, quantumvis parvis additis viribus adjuvetur. Ipſum vero per ſe infirmum, ac multis malis eſt refertum. Etenim iſte his rebus omnibus, ob quas magnum eum putes, bellis et expeditionibus, ruinoſius etiam id, quam ſuapte natura erat, ſibimet effecit. Neque enim putetis, Athenienſes, iiſdem delectari rebus et Philippum et populum ejus. Nam ut ille gloriam appetit, eamque rem admiratur, atque inſtituit, gerendis rebus, et periculis adeundis, nullum caſum recuſare, et hanc opinionem, ut ea perfeciſſe dicatur, quæ nullus alius Macedonum rex, vitæ ſecuritati anteponit: ſic illarum rerum gloria (60) nihil ad hos attinet; quin moleſte ferunt, e aſſiduis illis ſurſum deorſum obeundis expeditionibus conflictari, et continenter ærumnas perpeti; ut qui nec rei dare operam, nec vivere domi ſuæ ſinantur. Neque etiam quæ ſic quæſita tenent, ſuo arbitratu collocare poſſunt, clauſis propter bellum Macedonicis emporiis. Ac, ut vulgus Macedonum erga Philippum ſit affectum, ex his facile intelligitur. Qui autem cum eo verſantur peregrini milites et ſatellites, opinionem illi quidem excitarunt, ſe admirandos eſſe ac ſtrenuos bellatores: ſed, ut ego e quodam in Macedonia nato audivi, optimæ fidei viro, nihilo

ſun

ſunt aliis præſtantiores. Nam, etſi qui inter eos viri ſint rei militaris et pugnandi periti: eos, ut eſt ambitioſus, omnes ab eo repelli dixit, omnia volente facinora videri ſua eſſe; præter enim cætera, et ambitionem viri eſſe immenſam. Si quis autem modeſtus, aut alioqui vir bonus, quotidianam vitæ intemperantiam, et ebrietatem, et ſaltationes obſcœnas ferre nequeat; eum negligi et nullo eſſe numero. Reliquos igitur, quibus familiariter utatur, latrones eſſe, et adulatores, et tales homines qui inebriari ſaltare non recuſent, et ad eum ſaltare modum, ut ego nunc apud vos dicere verear. Perſpicuum autem eſt, hæc eſſe vera. Etenim quos hinc omnes expellebant, ut præſtigiatoribus multo nequiores, Calliam illum miniſtrum publicum, et ejus generis homines, ridiculorum imitatores et opifices turpium canticorum, quæ in ſodales conficiunt, ut rideatur: hos amat et ſecum habet. Quæ tametſi parva (61) exiſtimari queunt, magna ſunt tamen, Athenienſes, indicia, ſi quis vere cogitet, illius ingenii et infelicitatis. Verum hæc nunc ejus ſucceſſibus obſcurantur, quandoquidem res ſecundæ magnam vim habent ad occultanda et obumbranda talia probra. At ſi paulum impegerit: tum in omnem ejus vitam et fortunas inquiretur. Id quod ipſe, mea quidem opinione, videtur, Athenienſes, brevi oſtenſurus, ſi et dii annuent, et vos voletis. Ut enim in corporibus noſtris, dum valeas, nullum adeo ſenſum doloris afferunt ſingulæ partes labefactæ; ſin in morbum incideris, omnia moventur, ſive ruptum ſit, ſive luxatum, ſive quid aliud vitiatum: ſic et civitatum et tyrannorum. Dum foris bella gerunt, obſcura vulgo mala ſunt; quando autem finitimum bellum conſeritur, omnia eluceſcunt. Si quis autem veſtrum, Athenienſes, difficilem in oppugnatu Philippum eſſe putat, quod fortunatum eſſe videt: utitur is quidem ſobrii hominis cogitatione. Nam multum in fortuna momenti eſt, ac ea potius ſola in omnibus mortalium rebus dominatur. Ego tamen, ſi optio mihi detur, noſtræ urbis fortunam (modo vos ipſi vel paululum officii

fungi

fungi velletis) illius fortunæ anteferrem. Multo enim plures vobis occaſiones ad divinam benevolentiam obtinendam ineſſe video, quam illi. Verum ſedemus, ut video, otioſi. Neque vero fas eſt, ut qui ipſe ignavus eſt, vel amicos aliquid agere ſua cauſa jubeat, nedum deos immortales. Non igitur eſt mirandum, ab illo, cum ipſe militet & laboret, & omnibus rebus interſit, & nullam vel occaſionem vel horam prætermittat, vos, dum cunctamini, (62) & decernitis, & ſciſcitamini, ſuperari. Ego quidem hoc non miror. Contrarium potius mirum eſſet, ſi nihil agendo nos, quod bellum gerentibus convenit, eum qui ubique officio fungitur, vinceremus. Illud autem demiror, cum olim vos Lacedæmoniis, Athenienſes, bellum intuleritis pro defenſione Græcorum: & multa ſæpe privata emolumenta, quæ arripere licuit, ſitis aſpernati; utque alii jus ſuum obtinerent, veſtras opes impenderitis, tributum conferendo, & pericula pro aliis adieritis militando: nunc vos dubitare exire, & ſegniter conferre pro veſtris privatis poſſeſſionibus: & cum ſæpe alios ſervaveritis, qua univerſos, qua ſingulos, veſtris amiſſis opibus, vos defidere: hæc miror: atque illud etiam, an veſtrum nemo reputare poſſit, Athenienſes, quandiu bellum cum Philippo geratis; & quare occupatis vobis, omne id tempus præterierit? Noſtis enim hoc ſcilicet, ceſſantibus vobis, alios quoſdam rem geſturos ſperantibus, aliis alios culpantibus, accuſantibus, rurſus ſperantibus, eadem fere quæ nunc, agentibus, univerſum tempus abiiſſe. Et adeo ſocordes eſtis, Athenienſes, ut per quas, e ſecundis adverſæ res factæ ſunt civitatis: per illas ipſas ſperetis actiones, eas ex adverſis fore ſecundas? At iſtud & incredibile eſt, & rerum naturæ contrarium. Multo enim facilius, quæ habeas, defendi ſolent omnia, quam pariri. Nunc poſſeſſionum veterum quod tueamur, nihil a bello eſt reliquum: ſed de integro parandæ ſunt. Veſtrum igitur ipſorum id jam officium eſt. Quare ſuadeo, ut pecuniam conferatis, ipſi (63) militetis

alacriter, neminem culpetis ante recuperatum imperium. Tum ex ipſis factis facto judicio, & laude dignos honoribus, & maleficos pœnis afficite: excuſationes item tollite, ceſſationemque veſtram. Neque enim fas eſt in aliorum facta acerbe inquirere, niſi in primis ipſi officium faciatis. Quid enim? cur putatis, Athenienſes, duces omnes quos mittitis, hoc fugitare bellum, & privatim invenire bella? Si, quod res eſt, etiam de ducibus eſt dicendum: quod hic præmia, de quibus bellum geritur, veſtra ſunt: Amphipolis ſi capta fuerit, vos eam e veſtigio recipietis: pericula autem ſunt imperatorum privata, merces nulla: illic, ut pericula minora, ſic emolumenta ducum ſunt, & militum: Lampſacus, Sigeum, navigia quæ ſpoliarint. Id igitur quique ſequuntur quod e re ſua eſt. Vos autem cum in res intuemini parum proſperas, præfectos arceſſitis: ubi vero facta dicendi poteſtate, neceſſitates audiviſtis, eos abſolvitis. Nobis igitur id eſt reliquum, ut inter nos litigemus & diſſideamus, aliis aliud ſentientibus: reſpublica vero male habeat. Olim enim, Athenienſes, per claſſes tributa conferebatis, nunc per claſſes rempublicam geritis: Orator utrorumque dux eſt, & imperator illi ſubjectus, & trecenti, qui ſuffragentur: reliqui attributi eſtis, alii aliis. Iſta igitur nunc ſaltem relinquetis, & ad voſmetipſos redibitis, & tum dicendi, tum conſultandi, tum agendi munus commune facietis. (64) Sin veſtrum aliquibus, tanquam regnum poſſideant, jubendi licentiam permittetis: alii inſtruendarum triremium, tributi conferenci, militandi neceſſitatem imponetis: aliis id negotii dabitis, ut contra hos decreta duntaxat faciant, aliaque re nulla operam navent: nihil quod uſus poſtulat, unquam tempeſtive geretur. Semper enim ea pars, quæ affecta fuerit injuria, ceſſabit. Tandem vobis id relinquetur, ut eos pro hoſtibus puniatis. Quamobrem in ſumma jubeo, ut omnes, pro ſuis quiſque facultatibus, conferatis: ut omnes exeatis per vices, donec omnes militaveritis: ut omnibus iis qui prode-

unt,

unt, dicendi poteſtatem detis, & ex auditis optima amplectamini, non ea quæ hic vel ille dixerit. Quæ ſi feceritis, non oratorem duntaxat in præſentia laudabitis; ſed voſmetipſos etiam poſt, ſtatu rerum veſtrarum multo florentiore.

DE MOSTHENIS OLYNTHIACA III.

LIBANII ARGUMENTUM.

Athenienſes Olynthiis auxilia miſerant, quibus aliquid profeciſſe videbantur. Quod cum eis nunciaretur, & populus gaudio exultabat, & oratores ad Philippum ulciſcendum hortabantur. Demoſthenes autem veritus, ne fiducia pleni, ut qui viciſſent omnia, & auxilia ſatis magna miſiſſent Olynthiis, reliqua negligerent: ea de cauſa progreſſus, eorum arrogantiam retundit, & ad modeſtam cautionem animos traducit; quod non de Philippi ultione nunc eis deliberandum ſit, ſed de ſalute ſociorum. Sciebat enim, & Athenienſes, & alios fortaſſe nonnullos, cum ſuas res retinendi curam ſuſcipiant, de ulciſcendis adverſariis minus laborare. In hac oratione illud etiam conſilium de theatrali pecunia attingit apertius, & leges poſtulat abrogari, quæ mulctam imponant iis, qui decernerent, ut ea fieret militaris, quo ſuadere optime liceat. Monet eos denique, (66) *ut ad majorum æmulationem excitentur, & ipſi cives militent; graviterque objurgat & populum, eo tempore remolleſcentem atque effœminatum; & magiſtratus, ut qui non recte præſint reipublicæ.*

NON idem ſtatuere poſſum, Athenienſes, cum in res intueor, & in orationes, quas audio. Nam orationes quidem de ulciſcendo Philippo habent, res autem eo progredi video, ut, ne ipſi prius infortunium feramus, ſit providendum. Nihil igitur aliud niſi errare mihi videntur ii, qui illa

iſta dicunt, cum argumentum tractent prorſus ab hac veſtra deliberatione alienum. Ego vero aliquando licuiſſe civitati & ſua tenere tuto, & Philippum ulciſci, præclare memini. Mea enim ætate, non olim, contigerunt hæc utraque. Nunc autem ſic ſtatuo, ſatis eſſe nobis, ſi hoc primum anteverterimus, ut ſocios conſervemus. Quorum ſalus cum in tuto collocata fuerit, tum & qua ratione illum ulſciſci poſſitis, diſpicere licebit. Antequam autem principium recte conſtituatur, ſupervacaneum eſſe duco, de fine ullum facere verbum. Ac tempora quidem hæc, Athenienſes, ſi unquam, nunc in primis magnam ſolicitudinem, & prudentiam requirunt. Ego vero, non quid in hiſce rebus ſuadendum ſit, difficillimum eſſe duco: ſed illud dubito, quo ſit pacto, Athenienſes, apud vos de eis dicendum. Perſuaſum enim habeo, quantum coram audivi & intellexi, in pleriſque vos fruſtrari negotiis, (67) propter officii veſtri neglectum, non ex inſcitia. Quare peto a vobis, ut me, ſi paulo liberius verba fecero, feratis; & id ſpectetis, an vera dicam, eaque de cauſa, ut reliqua fiant meliora. Videtis enim ex eo, quod quidam ad gratiam conciones habent, res noſtras in omnem progreſſas eſſe calamitatem. Neceſſarium autem exiſtimo, pauca vobis ex iis quæ facta ſunt, in memoriam revocare. Meminiſtis, Athenienſes, nunciatum fuiſſe vobis, Philippum in Thracia, tertio aut quarto ab hinc anno, Heræum caſtrum obſidere. Tunc igitur menſis erat September. Multis autem verbis & tumultu facto apud vos, decreviſtis quadraginta triremes producendas: &, qui infra annum ætatis eſſent quintum & quadrageſimum, iis ipſis conſcendendum, & talenta ſexaginta eſſe conferenda. Poſt, eo anno elapſo, Junius, Quintilis, Sextilis; eo menſe vix poſt initia Cereris, Charidemum cum decem navibus vacuis ablegaſtis, & quinque talentis argenti. Ut enim nunciatum fuit, Philippum ægrotare, & eſſe mortuum (nam uterque rumor afferebatur) nihil jam opus eſſe auxilio rati, omiſiſtis, Athenienſes, expeditionem. Erat autem ea ipſa occaſio. Nam ſi tunc illo auxilia

miſiſſemus, ut ſtrenue decreveramus; non moleſtus nobis nunc eſſet Philippus, tum conſervatus. Quæ igitur tum facta ſunt, ea infecta fieri non poſſunt. Nunc autem alterius belli offertur occaſio; quæ? hæc, propter quam & harum rerum mentionem feci, ne eadem vobis uſu veniant. Quo igitur ea pacto utemur, Athenienſes? Niſi enim omni robore, quantum poteſtis, opem tuleritis: ſpectate, ut a vobis omnia ex Philippi commodo, (68) quaſi ejus duces eſſetis, adminiſtrata erunt? Ii erant Olynthii, quorum aliquæ vires eſſent: & ita ſe res habebat, ut neque Philippus hos invadere auderet, neque hi Philippum; fecimus nos & illi pacem inter nos. Erat id tanquam impedimentum quoddam Philippo, & incommodum, urbem magnam velut in ſtatione eſſe, ad eum prima quaque occaſione infeſtandum, nobis reconciliatam; concitandos in eum homines omnibus modis exiſtimavimus: & quod omnes tum dictitabant, id nunc perfectum eſt quomodocunque. Quid ergo ſuperſit, Athenienſes, niſi ut opitulemini fortiter & ſtrenue, equidem non video. Præter enim eam, quam ex ceſſatione & negligentia caperemus, ignominiam: non parum etiam ea quæ ſecutura ſunt, metuenda eſſe video: dum quidem & Thebani ita erga nos animati ſunt, ut ſunt, & Phocenſes pecunia deficiuntur: & Philippum, ubi ea quæ nunc agit, expedierit, nihil futurum ſit, quod impediat, quo minus ad hæc ſe negotia convertat. Verum ſi quis veſtrum eouſque ceſſare in officio inſtituit, is prope videre vult calamitates, cum liceret eas quæ alibi acciderent, procul audire: vult quærere ſibi auditores, cum nunc ipſi liceret alios adjuvare. Nam eo tandem rem eſſe redituram, ſi hæc neglexerimus, fere omnes ſatis ſcimus. At auxilium eſſe ferendum, dixerit aliquis, omnes ſtatuimus, & feremus: quomodo autem, id dicito? Ne vero miremini, Athenienſes, ſi quid præter vulgi opinionem dixero. Legumlatores conſtituite: per eos autem legumlatores nullam ſancite legem (ſunt enim vobis ſatis multæ, ſed eas quæ vos in præſentia lædunt, abrogate; iſtas

autem dico (69), & non diſſimulanter dico, quæ ſunt de theatrali pecunia, & de bellica re quaſdam; quarum illæ militarem, iis qui domi manent, ad ſpectacula diſtribuunt; hæc, deſertores & emanſores indemnes conſtituit: ſic etiam iis qui officio fungi volunt, deſperationem injiciunt. Poſtquam vero hæc ſuſtuleritis, & viam optima conſulendi tutam præbueritis: tum qui ea ſcribat, quæ omnes e republica eſſe ſcitis, quæritote. Priuſquam autem hæc acta ſint, circumſpicite, quiſnam, dum vobis optime conſulat, a vobis interire velit: neminem enim reperietis, præſertim, cum id unum ex eo futurum ſit, ut & qui ea dixerit ac ſcripſerit, per injuriam mulctetur, nec rebus quicquam conſulatur; ſed optima ſuadendi ſtudium magis etiam in poſterum quam nunc eſt, reddatur periculoſum. Ac poſtulandum eſt, ut eas leges abrogent iſti ipſi, qui tulerunt. Non enim æquum eſt, gratia, quæ totam civitatem læſit, illos frui, qui tum tulerunt: odium autem, per quod cum omnibus nobis melius ageretur, ei qui nunc optima ſuaſerit, eſſe fraudi. Priuſquam autem hæc rite comparata fuerint, nequaquam, Athenienſes, apud vos quenquam velitis eſſe tantum, ut hiſce legibus a ſe violatis, pœnas non det: aut adeo vecordem, ut in evidens malum ſemetipſe conjiciat. Quin nec illud vobis ignorandum eſt, Athenienſes, decreta nullius eſſe momenti, niſi & hoc acceſſerit, ut ea quæ decernantur, nos alacriter facere ſtudeamus. Nam ſi eam vim decreta haberent, ut aut vos ad officium faciendum compellere, aut ea quæ continent, perficere poſſent; neque vos multa decernando, pauca vel nihil potius eorum ageretis (70): neque Philippus tam diu ſe inſolenter geſſiſſet. Neque enim per decreta quidem ſtetiſſet, quo minus olim pœnas dediſſet. Sed hæc non ita ſe habent. Actiones enim ut orationibus & ſuffragiis ordine poſteriores ſunt, ita vi priores & potiores. Hoc igitur adjungendum eſt: reliqua præſto ſint. Nam qui prudenter dicere poſſint, ſunt apud vos, Athenienſes: & omnium acutiſſime vos orationes intelligitis, atque adeo exequi nunc poteritis, ſi

recte

recte facietis. Quod enim tempus, quamve occaſionem, Athenienſes, meliorem hac queritis? aut quando ea quæ fieri debent, agetis, ſi nunc non agetis? Nonne omnia vobis homo loca præripuit? Quod ſi & hac terra potietur, rem flagitioſiſſimam admittemus. Nonne quibus ſi bellum gererent, ſtrenue nos opitulaturos pollicebamur, hi nunc bello petuntur? Nonne hoſtis eſt? non veſtra tenet? non barbarus? quid non denique? Sed, Deum immortalem, ſi hæc omnia reliquerimus, & ei tantum non ad ea obtinenda operam navaverimus: tum autores harum rerum qui ſint, quæremus? Neque enim nos in cauſa eſſe fatebimur: ſatis hoc ego ſcio. Nam & in belli periculis fugientium nemo ſeipſum accuſat, ſed tum ducem, tum commilitones, & quoſvis potius: ut vincerentur tamen, per omnes eos profecto factum eſt qui fugerunt. Manere enim licuiſſet ei, qui alios accuſat; Quod ſi facerent ſinguli, viciſſent. Ita nunc, non ſuadet aliquis optima? ſurgat alius, & ſententiam dicat, non illum criminetur. Alius quiſpiam meliora dicit? ea facite, diis approbantibus. At ea jucunda non ſunt? non hæc jam dicentis eſt injuria: niſi, cum vota eſſent facienda, non fecit. Nam paulo momento temporis, (71) omnia, in unum tamquam faſcem colligata, quæ velis, optare facile eſt: amplecti autem, cum de negotiis conſultatio inſtituitur, non æque promptum eſt; ſed utiliſſima jucundiſſimis, ſi utraque obtineri nequeunt, ſunt præferenda. At ſi quis theatralem pecuniam nobis relinquere poſſit, & alios ſumptus oſtendere militares, nonne is potior? dixerit aliquis. Aſſentior equidem, ſi modo oſtenderit, Athenienſes. Sed miror, ſi cui mortalium unquam aut evenit, aut eveniet, cum ea quæ habet, in res ſupervacaneas inſumpſerit, ut iis quæ non habet, ad res neceſſarias abundet. Sed magnum iſtis rationibus, ex uniuſcujuſque voluntate nimirum, præſidium eſt. Quare omnium eſt facillimum, ſeipſum decipere. Quod enim quiſque vult, id etiam ſibi fingit. Sæpe autem natura rerum alia eſt. Iſta igitur ita conſiderate, ut res patiuntur: tum &

militare

militare poteritis. & ſtipendium habebitis. Non ſane prudentium, neque generoſorum hominum eſt, aliquid in bello negligere ob nummorum penuriam, & leviter talia probra ferre; aut contra Corinthios & Megarenſes, arreptis armis, proficiſci: Philippum autem Græcas urbes pati excindere, propter inopiam commeatus, quo exercitus ſuſtentetur. Atque hæc non fruſtra dicere inſtitui, ut quorundam e vobis odio ſuſciperem (neque enim ita demens aut infelix ego ſum, ut cum nulla ſpe publici fructus, privatum mihi odium quæram) ſed boni civis officium eſſe puto, ut charitatem reipublicæ ſuavitati orationis anteponat. Nam apud majores noſtros, oratores audio quemadmodum & vos fortaſſe (quos ut omnes qui conciones habent, laudare, ita parum imitari ſolent) hac ratione & hoc inſtituto in republica gerenda uti ſolitos: (72) Ariſtidem illum, Niciam, eum qui idem mecum nomen habuit, Periclem. Ex quo autem ſuſcitantes e vobis iſti oratores exiterunt, Quid cupitis? quid ſcribam? qua vobis re gratificabor? brevi voluptate & gratia, reipublicæ negotia, quaſi propinata pereunt, & talia eveniunt: iſtorum res omnes preclare ſe habent, veſtræ turpiter. Atqui conſiderate, Athenienſes, quæ capita rerum, & ſuperiorum & horum temporum, commemorari poſſint: brevis autem erit, & nota vobis oratio. Non enim alienis vos utentes exemplis, ſed domeſticis, Athenienſes, felices fieri licet. Illi igitur, quibus non adulabantur oratores, quos non ita amabant, ut vos iſti nunc, quinque & ſexaginta annos Græcis volentibus imperarunt: amplius decies mille talenta in arcem congeſſerunt; & regem iſtius provinciæ, dicto audientem habuerunt, ſicut æquum eſt parere Græcis Barbarum; & multa præclaraque trophæa terra marique parta erexerunt, cum ipſi militarent; & ſoli mortalium eam rerum geſtarum gloriam, ad quam nullus invidiæ pateret aditus, reliquerunt. Ac in tuenda Græcia fuere tales. In ipſa vero urbe ſpectate quales & publicis & privatis in rebus ſe præbuerint. Publice igitur ædificia & ornamenta talia & tanta

inſtruxere

nſtruxere nobis fanorum, & qui his continentur donariorum, ut nihil addi poſſit a poſteris ad illorum excellentiam: Privatim autem adeo modeſti fuerunt, & tanta cura inſtitutum reipublicæ obſervarunt, ut ſi quis forte veſtrum Ariſtidis & Miltiadis, & illius ætatis illuſtrium hominum ædes novit (73) cujuſmodi ſint, vicini ædibus nihilo eſſe ſplendidiores videat. Neque enim rei familiaris amplificandæ gratia rempublicam gerebant, ſed quiſque ſibi rem communem augendam eſſe putabat. Cum autem res Græcorum fideliter, religionem Deorum immortalium pie, commercia inter ipſos æquabiliter adminiſtrarent, non injuria magnam ſibi felicitatem pepererunt. Tunc igitur ad hunc modum, dum illi quos dixi, ſummæ reipublicæ præerant, ſe res habuerunt. Nunc, dum lenes iſti præſunt, quis rerum veſtrarum ſtatus eſt? Idemne & ſimilis? Ac cætera quidem taceo, cum haberem multa dicere. Sed quanquam in tantam incidimus ſolitudinem, quantam videtis omnes, cum & Lacedæmonii perierint, & Thebani occupati ſint, & cæterorum nemo tantas vires habeat, ut nobiſcum de principatu contendere auſit; cumque nobis liceret & privata noſtra ſine periculo tenere, & reliquorum controverſias diſceptare: tamen privati ſumus noſtra provincia, & amplius mille & quingenta talenta nullo cum fructu inſumpſimus; & quos in bello ſocios paravimus, hi pacis tempore perierunt, & hoſtem contra noſmetipſos tantum inſtruximus. Alioqui progrediatur aliquis, & mihi dicat, unde, niſi per noſmetipſos, ita ſint auctæ opes Philippi? Sed heus tu, ſi vitioſa hæc ſunt, at urbanarem rerum ſtatum eſt melior? Ecquid autem dici queat? Num propugnacula, quæ tectorio inducimus? & viæ, quas reficimus? & fontes? & nugæ? Eos quæſo intuemini, quorum hæc acta ſunt in republica: quorum alii e mendicis facti ſunt divites, alii ex obſcuris clari, nonnulli privatas ædes publicis ſtructionibus ſplendidiores comparaverunt: & quanto reſpublica (74) plus detrimenti cepit

tanto

tanto res iſtorum factæ ſunt ampliores. Quæ igitur cauſa eſt horum omnium? & cur tandem ſe omnia tum præclare habuerunt, & nunc haud recte? Primum, quod & populus, cum ipſe militare auderet, dominus erat magiſtratuum, & bona omnia in ſua poteſtate habebat: & bene ſecum agi putabant cæteri omnes, ſi a populo & magiſtratum, & honorem, & beneficium aliquod conſecuti eſſent. Nunc contra, bona omnia in poteſtate ſunt magiſtratuum, & per hos geruntur omnia: vos populus enervati, & ſpoliati pecunia, ſociis, famuli & additamenti vicem obtinetis: contenti theatrali pecunia, quam iſti vobis impertiunt; aut bucculis, ſi quas forte miſerint. Et quod eſt omnium ignaviſſimum, cum ea vobis dantur, veſtra quæ ſunt: gratiam etiam habetis quaſi beneficia in vos conferantur. Qui vero vos in hanc urbem tanquam carcerem incluſere ad talia vos allicient, & cicurant, ut vos ad nutum paratos habeant. Neque vero, mea quidem ſententia, fieri unquam poteſt, ut magnos & generoſos animos ſumant ii, qui parvis & vilibus rebus occupantur. Nam qualicunque hominum ſtudia fuerint, talibus eos & animis eſſe præditos neceſſe eſt. Hæc medius fidius haud mirabor, ſi mihi, qui dixerim, plus apud vos nocuerint, quam iis qui ea fecerunt; neque enim ſemper apud vos omnibus de rebus libere loqui licet, idque ego vel nunc licuiſſe miror. Quod ſi nunc ſaltem moribus iſtis relictis, militare voletis, & agere pro veſtrapte dignitate, atque iſtis domeſticis opibus velut inſtrumentis utemini ad externa bona comparanda: fortaſſis, Athenienſes, fortaſſis perfectum aliquod & magnum bonum conſequemini,(75) talibus lucellis repudiatis, quæ cum cibis, quos dant ægrotis medici, conferri poſſunt. Etenim ut illi neque vires augent, neque emori patiuntur; ſic & iſta quæ vos nunc percipitis, neque tanta ſunt ut juſtam utilitatem aliquam afferant: neque vos iis deſpectis, ad alia converti patiuntur, ſed alimenta ſunt veſtrum omnium ſocordiæ. Erga tu ſtipendium facere jubes? Inquiet aliquis. Sane: & e veſtigio eundem eſſe

ordinem

ordinem omnium, Athenienſes, ut partem quiſque reipublicæ capeſſat, quæque res civitati opus fuerit in ea ſuam operam ſtrenue navet. Licet agere otium? Cum domi manes, melior eſt tua conditio quod ad nullum turpe facinus inopia te compellit. Incidit hujuſmodi quippiam, quale nunc? De iſtis ipſis emolumentis pro patria, ut æquum eſt, militabis. Eſt veſtrum aliquis natu grandior: Is quæ nunc ſine ordine capit, ad nihil utilis, ea in æquabili ordine accipiat, omnia inſpiciens & adminiſtrans quæ ſunt agenda. Ad ſummam, neque detraxhi quicquam, neque addidi præter pauca; confuſione ſublata, rempublicam in ordinem redegi: eodem accipiendi, militandi, judicandi, & id agendi, quod pro ætate quiſque poteſt, quodque tempus poſtulat, ordine inſtituto. Nuſquam ego dixi, nihil agentibus ea eſſe diſtribuenda, quæ functuris officio debentur: neque ipſos deſidere juſſi, & otium agere & egere; illius autem peregrino vincere milites, id audire. Hæc enim nunc fiunt. Neque reprehendo eos qui reipublicæ inſerviunt. Sed & vosipſi (76) ea debetis agere, propter quæ alios honoratis: neque cedere ſtatione virtutis, Athenienſes, quam vobis majores magnis periculis partam reliquerunt. Fere dixi, quæ conducere putem. Vos autem ea amplectamini, quæ & reipublicæ & vobis univerſis profutura ſunt.

DEMOSTHENIS PHILIPPICA I.

LIBANII ARGUMENTUM.
In Philippum Orationis I.

Athenienſes, cum bellum infeliciter contra Philippum gererent, in concionem convenerunt deſperabundi: Orator igitur & erigere abjectos animos conatur (neque enim eſſe mirum, ſi in tanta ſocordia victi ſint) & quâ ratione bellum rectiſſimè adminiſtrent, docet. Jubet autem geminas copias comparari: alteras majores urbanas, quæ domi maneant, in omnem eventum paratæ; alteras minores, quæ militibus peregrinis conſtent, permiſtæ civibus, & eum exercitum non Athenis manere, neque ex urbe opem conferre jubet; ſed circa Macedoniam verſari, belligerantem continenter: ne ſtatu Eteſiarum Philippus obſervato, aut etiam hyeme, cum Athenis in Macedoniam navigari non poſſit, rem aggrediatur, & per abſentiam Athenienſium omnia obtineat: ſed exercitum, qui cum eo dimicet, vicinum potius ei eſſe oportere cenſet.

SI de (78) novo aliquo negotio concio indicta eſſet, Athenienſes, exſpectaſſem, dum plurimi eorum, qui ſolent, ſententias dixiſſent: ac ſi quid ab eis dictum mihi placuiſſet, quieviſſem; ſin minus, tum & ipſe meum conſilium explicare duiſſem. Poſteaquam autem ſic accidit, ut quibus rebus iſti ſæpe prius dixerunt, de his nunc etiam deliberandum: arbitror me, tametſi primus ſurrexerim, juſte tamen veniam impetraturum. Nam ſi

ſuperiore tempore opportune ipſi conſuluiſſent, nihil vos nunc neceſſe eſſet deliberare. Primum igitur, non deſperandum eſt, Athenienſes, de hoc ſtatu rerum, etſi is omnino malus eſſe videatur. Nam quod in eo ſuperioribus temporibus fuit peſſimum, id ipſum eſt ad ea quæ reſtant optimum. Quid illud igitur eſt? Quod propter ſocordiam veſtram, & neglectum officii, res adverſæ ſunt. Nam ſi vobis omnia quæ decet agentibus, res ita ſe haberent, ne ſpes quidem ulla relinqueretur, eas fore meliores. Deinde cogitandum id, quod partim ex aliis auditis, partim ipſi noſtis, atque in memoriam revocandum, quanta aliquando potentia Lacedæmoniis præditis, idque non ita olim, quam præclare & convenienter, nihil alienum dignitate urbis admiſeritis, ſed pro defenſione juris, bellum illorum ſuſtinueritis. Qua igitur gratia hæc dico? ut ſciatis, Athenienſes, & videatis, nec quicquam præcaventibus vobis eſſe formidabile; neque, ſi neglexeritis, ex animi veſtri ſententia quicquam ſucceſſurum: utque exemplis utamini, potentiæ quæ tum fuit Lacedæmoniorum,(79) quam vigilantia veſtra ſuperaſtis; & nunc inſolentiæ Philippi, propter quam æſtuamus, eo quod nihil eorum, quæ curanda erant, curavimus. Si quis autem, veſtrum, Athenienſes, & multitudinem copiarum quas Philippus habet, conſiderans, & omnia loca amiſſa a noſtra republica intuens, difficilem oppugnatu eum eſſe opinatur: is, etſi recte ſentit, illud tamen reputet, habuiſſe nos aliquando, Athenienſes, Pydnam, & Potidæam, & Methonem, & undique omnem illum tractum conjunctum; & multas, quæ nunc cum eo ſunt, gentes, ſui fuiſſe juris & liberas, & veſtram amicitiam illius conjunctioni prætuliſſe. Philippus igitur, ſi tum eum habuiſſet animum, eſſe difficile belligerare cum Athenienſibus, qui tales arces ad ditionem ipſius oppugnandam haberent, qui ſociis deſtitueretur, nihil eorum quæ nunc fecit, egiſſet; neque tantam potentiam comparaſſet. Sed illud, Athenienſes, is præclare notat, loca illa omnia belli eſſe præmia, in medio poſita; & naturam ita ferre, ut opibus abſentium præſentes, & qui laborare periclitarique

periclitarique volunt, negligentium potiantur. Proinde cum ita ſentiret, omnia ſubegit & tenet: alia, ut bello capta, teneri ſolent; alia, inita ſocietate & amicitia. Nam adjungere ſe & adhærere illis volunt omnes, quos inſtructos eſſe vident, & ea quæ opus ſunt agere velle. Quare ſi & vos, Athenienſes, eodem vellitis eſſe animo nunc, quando prius id factum non eſt, & quiſque veſtrum id quod & opus ſit, & præſtare ipſe poſſit, in uſum reipublicæ, (80) omni omiſſa tergiverſatione, facere ſit paratus: locupletes tributo conferendo, juvenes militando; & ut ſimpliciter breviterque dicam; ſi veſtri compotes ipſi fieri voluerîtis, & deſieritis ipſi nihil agere, dum ſperatis alium pro vobis facturum eſſe omnia, ſic & veſtras opes recuperabitis, annuente Deo, amiſſaque per ſocordiam denuo recipietis, & illum ulſciſcemini. Neque enim putetis, tanquam Deo, res iſtas illi fixas eſſe, & immortales. Nam & odit eum aliquis, & metuit, Athenienſes, & invidet, eorum etiam qui nunc ei videntur eſſe conjunctiſſimi: & univerſa quæ fere in aliis hominibus inſunt, ea in ejus quoque familiaribus exiſtimandum eſt ineſſe. Nunc tamen hæc omnia ſupprimuntur, cum nullum confugium habeant, propter veſtram tarditatem & ſocordiam: quam deponendam eſſe dico jam. Videtis enim, Athenienſes, rem, quo improbitatis homo evaſerit, qui nec optionem vobis dat res gerendi, aut quieſcendi; ſed minitatur, & verba ſuperba, ut aiunt, uſurpat: & iis habendis quæ ſubegit, contentus eſſe non poteſt, quin ſemper plura molitur, & circum undique vos cunctantes & deſidentes irretit. Quando igitur, Athenienſes, agenda quæ ſunt, agetis? Ubi aliquid acciderit? Ubi credo neceſſitas aliqua fuerit? Quid vero de iis quæ nunc fiunt, eſt exiſtimandum? Nam ego quidem arbitror liberis hominibus maximam eſſe neceſſitatem, ſuſceptum in rebus gerendis dedecus. Nam vultis, circumeuntes alius percontari alium in foro, Age, dic mihi, nunquid affertur novi? Poteſtne quid magis novum fieri, quam quod homo Macedo ſubigit Athenienſes, & præterea adminiſtrat? (81) Obiit Philippus? non cer-

te quidem, ſed ægrotat. Quid vero veſtra intereſt? Etſi enim aliquid ei acciderit, celeriter vos alium Philippum facietis, ſi rebus ita eritis intenti. Neque enim tam ſuis viribus auctus eſt, quam veſtra negligentia. Quanquam illud etiam, ſiquid ei accideret, & fortunæ favor nobis adeſſet, quæ ſemper nos melius quam noſmetipſi curamus (etenim tortaſſe abſolvet rem, ſuumque beneficium conſummatum reddet) ſcitote vos, ſi prope eſſetis, & rebus omnibus turbatis ingrueretis, eas vos veſtro arbitratu poſſe adminiſtrare: ut vero nunc eſtis, nec ſi vobis tempora darent Amphipolim, accipere poſſetis, veſtris & apparatibus & animis fluctuantes. Itaque illud prætermitto, oportere vos ultro ad faciendum officium, omnes eſſe paratos: tanquam vos ita ſentiatis, idque perſuaſum habeatis. De ratione autem inſtructionis, qua vos talibus liberari poſſe negotiis putem, & multitudo quanta eſſe debeat, & quæ pecuniæ ſubſidia, cæteraque ut mihi rectiſſime & celerrime comparanda videantur, equidem operam dabo ut dicam: tantum precatus a vobis, poſtquam audieritis omnia, ut judicetis, neque antevertatis: neque tametſi primum videbor novam inſtructionem dicere, res a me differri quiſquam exiſtimet. Neque enim qui feſtinare & hodie rem geri jubent, opportuniſſime dicunt (cum, quo quidem in loco res nunc ſunt, auxiliis, quæ nunc mittimus, pericula propulſare non poſſimus) ſed qui oſtenderit, quæ & quanta inſtructio eſſe, & unde comparari atque retineri poſſit: donec aut pacem æquis conditionibus fecerimus, aut hoſtes devicerimus. (82) Sic enim deinceps nullis malis conflictabimur. Me igitur hæc poſſe dicere arbitror: nec impedio, ſi quis alius pollicetur aliquid. Ac promiſſum quidem adeo magnum, ipſa res autem ſe jam oſtendet, vos judices eritis. Primum omnium, Athenienſes, triremes quinquaginta comparandas eſſe dico: deinde vos iis animis eſſe oportere, ut ſi quid ſit opus, ipſi conſcenſis eis navigetis. Poſt, dimidiæ parti equitum, equeſtres triremes et copiam navigiorum inſtrui jubeo. Atque hæc in promptu eſſe cenſeo oportere, ad ſubitas iſtas ejus

regno

regno ſuo eruptiones, in Pylas, & Cherſoneſum, & Olynthum, & quo libet. Hæc enim in ejus animo excitanda eſt opinio: vos ex immenſa iſta negligentia, ut in Eubœam, & prius aliquando ad Haliartum, & poſtremo nuper in Pylas, fortaſſe cum impetu erupturos. Non omnino, tametſi non feceritis, ut ego faciendum eſſe dico, fuerit hoc contemnendum: ut aut metu, ſi ſcierit paratos eſſe vos (certo enim ſciet: ſunt enim, ſunt apud vos ipſos, qui de omnibus rebus eum certiorem faciant, plures quam expedit) otium agat; aut his deſpectis, incautus opprimatur: obſtante nemine, quo minus in ejus regnum, ſi per occaſionem licuerit, navigetis. Hæc igitur ſunt, quæ probata eſſe vobis oportere dicam, & ut inſtructi ſitis, convenire arbitror. Præter hæc, copias aliquas, Athenienſes, in procinctu habendas cenſeo, quæ continenter belligerent, & illum inteſtent. Nemo mihi dicat decies mille, neque vicies mille peregrinos; neque conductitios illos exercitus; eas volo copias, quæ civibus conſtent (83): quæ, ſive vos unum, ſive plures, ſive illum, ſive quemcunque ducem creaveritis, ei pareant, & ſequantur; et his commeatum frari jubeo. Quæ autem erunt hæ copiæ, et quanæ, et unde commeatum habituræ, et quomodo hæc ieri voletis? Ego dicam, et horum ſingula ſeorim explicabo. Peregrinos dico (neque id feceritis, od ſæpe vobis nocuit, dum minora putatis omia quam oporteat, et maxima in decretis ſuſcipiites, cum ad rem ventum eſt, ne parva quidem ceritis: ſed ubi parva feceritis et comparaveritis, iis adjicite, ſi minora videbuntur) dico igitur iverſos milites eſſe oportere, bis mille. Ex his, thenienſes, oportere eſſe dico quingentos, e quacunque illi diligendi vobis ætate videbuntur, qui certum mpus militent; non longum illud, ſed quantum mmodum eſſe videbitur, ut ſubinde aliis alii ſuctant, reliquos peregrinos eſſe jubeo: et cum his uites ducentos, quorum quinquaginta ſint Athenſes minimum, eodem quo pedites modo militari, et equeſtres naves quibus hi utantur. Eſto:

quid ad hæc amplius? Celeres triremes decem: opus enim nobis eſt, cum ille claſſem habeat, etiam velocibus triremibus, ut tuto copiæ navigent. Unde igitur hæ alentur? Ego et hoc dicam, et oſtendam, poſtquam, cur tantulas copias ſatis eſſe putem, et cives militare jubeam, docuero: tantulas, Athenienſes, propterea quod nobis nunc exercitum parare non licet, qui collatis ſignis cum eo dimicet; ſed latrocinari eſt neceſſe, et hac gerendi belli ratione utendum primum. Quare nec immenſas eas (84) (nec enim ſtipendia et commeatus ſuppetunt) nec prorſus exiguas eſſe oportet. Cives autem adeſſe, et navigare una propterea jubeo, quod prius etiam aliquando audio peregrinum aluiſſe Corinthi militem noſtram urbem, cui Polyſtratus præfuerit, et Iphicrates, et Chabrias, et alii quidam, et voſmetipſos una militaſſe: et ut auditione cognovi, peregrini illi vobiſcum conjuncti, et vos cum illis, Lacedæmonios viciſtis. Poſtquam autem ipſi peregrini per ſeſe bella vobis obeunt, amicos vincunt et fœderatos; hoſtes autem facti ſunt majores quam expediret; et cum vix noſtræ civitatis bellum attigerunt, ad Artabazum et quovis gentium potius abeunt; imperator eos ſequitur: non injuria: neque enim is imperare poteſt, qui ſtipendia non ſolvit. Quid igitur jubeo? cauſas adimi et duci et militibus, mercede numeranda: et domeſtico milite veluti eorum inſpectore, quæ a duce geruntur, adjungendo. Nam ut nunc ſit, ridicula eſt noſtra rerum administratio. Si quis enim vos roget, Pacemne agitis, Athenienſes? Minime vero nos quidem, dicturi ſitis; ſed cum Philippo bellum gerimus. Nonne vero creaſtis e veſtris civibus decem centuriones, duces, et tribunos, et magiſtros equitum duos? Qui autem iſti plus agunt uno viro, quem miſeritis ad bellum? reliqui pompam vobis obeunt cum ſacrificulis. Ut enim ii qui luteos fingunt, in forum creatis centuriones et tribunos non ad bellum. An non oportuit, Athenienſes, centuriones, cives magiſtros equitum cives, magiſtratus domeſticos eſſe, qui

jeve-

revera eſſent copiæ civitatis? (85) At in Lemnum veſtro magiſtro equitum navigandum eſt: eorum autem qui pro noſtræ urbis poſſeſſionibus præliantur, Menelaus eſt magiſter equitum. Neque hæc hominis reprehendendi cauſa dico: ſed a vobis eum creatum eſſe oportebat, quiſquis tandem ſit. Fortaſſis autem hæc recte dici putatis: pecunia vero quanta et unde comparanda ſit, maxime audire cupitis. Id igitur ſane expediam. Ea eſt pecuniæ ratio, ut ad alendum hunc exercitum, et cibaria duntaxat militibus comparanda, nonaginta ſint talenta numeranda, et paulo amplius: decem celeribus navibus quadraginta talenta, vicenæ minæ in navem ſingulis menſibus: militum duobus millibus totidem alia, ut duas ſinguli milites drachmas in menſem pro cibariis accipiant: equitibus ducentes numero, ſi tricenas drachmas in menſem accipiant ſingul', duodecim talenta. Si quis vero putat, commeatum parvo eſſe ſubſidio iis qui militant: non recte ſentit. Ego enim compertum habeo, ſi hoc factum fuerit, ipſum exercitum e bello ſibi reliqua comparaturum, ſine ulla vel Græcorum, vel ſociorum injuria, ut integrum ſtipendium habeat. Atque ego ultro navigabo una, quidvis pati paratus, niſi hæc ita erunt. Unde igitur pecunia, quam requiro a vobis, comparabitur? Hoc jam dicam.

PECUNIARIA RATIO.

QUÆ nos, Athenienſes, invenire potuimus, hæc ſunt. Poſtquam autem ſententias rogaveritis, ea quæ vobis probata fuerint, decernite: (86) ut non tantum decretis et literis belligeritis cum Philippo, ſed etiam factis. Multo autem melius, ut mihi videtur, de bello et tota inſtructione deliberabitis, ſi locum, Athenienſes, regionis cui bellum inferetis, cogitabitis, et conſiderabitis, ventis et anni temporibus anticipatis, pleraque perficere Philippum: et exſpectatis Ætoſis, aut Hyenæ, bellum aggredi, cum nos illuc

luc pervenire non poſſumus. His itaque conſideratis non mittendo tumultuario milite vobis bellandum eſt (negligemus enim omnes occaſiones) ſed inſtructione perpetua atque exercitu. Licebit autem vobis Lemni et Thaſi, et Sciathi, et in aliis illius loci inſulis hybernare cum exercitu: in quibus et portus, et frumentum, et omnia quæ requirit exercitus, parata ſunt. Anni autem tempus, cum et appellere ad terram facile, et a ventis juxta ipſam regionem, et mercatuum aditus, verſantibus nihil periculi eſt, haud difficulter intelligetis. Quemadmodum igitur et quando utendum ſit exercitu, ipſum tempus docebit eum, in quem vos imperii autoritatem contuleritis. Quæ autem a vobis præſtari debeant, hæc ſunt quæ ego ſcripſi. Quod ſi hanc, Athenienſes, pecuniam comparaveritis primum, quam dico; deinde cætera etiam omnia perfecte inſtruxeritis, milites, triremes, equites; omneſque copias lege obſtrinxeritis, ut bello continenter incumbant, ipſique vos pecuniæ quæſtores et præbitores, ab imperatore rerum geſtarum rationes requiretis: iiſdem de rebus ſine ullo ſucceſſu deliberare perpetuo deſinetis. (87) Accedit illud etiam, Athenienſes, maxima illi emolumenta intercipietis. Ea quæ ſunt? a noſtris ſociis extorta pecunia nos oppugnat, navibus hoſtiliter diripiendis. Quid præterea? Vos illud eritis conſecuti, ut vobis noceri non poſſit: non ea fient, quæ ſuperiori tempore, cum in Lemnum et Imbrum facta impreſſione, veſtros cives captivos abduxit: et ad Geræſtum comprehenſis navibus, immenſam pecuniam coegit; poſtremo in Marathonem exſcendit, et ſacra triremi e noſtra ditione abrepta, abiit: vos autem neque hæc prohibere potuiſtis, neque conſtitutis a vobis temporibus opitulari. Verum cur tandem putatis, Athenienſes, Panathenæorum feriás, et Bacchanalium ſemper convenienti tempore fieri, ſive peritis harum utrarumque curatio ſorte obvenerit, ſive imperitis? in quas tantos ſumptus facitis, quantos nec in unam claſſem: et tantam urbam adhibetis, et tantum apparatum, quantum

haud

haud ſcio an ullus omnium habeat : claſſes autem omnes veſtras, occaſionibus demum amiſſis venire, illa Methonem, illa Pegaſas, illa Potidæam miſſa? quod illa omnia lege ſancita et ordinata ſunt, et quiſque veſtrum multo ante novit, quis ædilis aut gymnaſiarchus ſuæ tribus, quando et a quo et quid accipiendum, quidque faciendum ſit. Nihil non exquiſitum, nihil non definitum, nihil denique neglectum eſt. In rebus autem bellicis, et belli apparatione, inordinata, indefinita, incompoſita omnia. Quapropter ſimulatque audivimus aliquid, et triremium præfectos conſtituimus, et inter eos permutationes opum inſtituimus, et de parandæ pecuniæ ratione deliberamus ; poſtea decernitur, ut inquilini conſcendant, (88) et libertini, qui ſuam ipſi rem familiarem adminiſtrant. Deinde ut cives illis iterum ſuccedant. Sic interim dum hæc prorogatis, interierunt ea quo claſſem mittimus, ante adventum noſtrum. Nam rei gerendæ tempus in apparando conſumimus : rerum autem occaſiones non exſpectant noſtram tarditatem et ſecordiam. Quas vero interjecto tempore copias nos habere putamus, eæ, cum ad ipſam rem ventum eſt, nihil poſſe gerere deprehenduntur. Ille autem eo venit inſolentiæ, ut ſcribat Eubœenſibus tales jam literas.

LITERÆ.

HÆC igitur, Athenienſes, quæ lecta ſunt, vera pleraque ſunt, aliter quam oportebat : non autem fortaſſe jucunda ſunt auditu. Verum, ſi res, offenſionis vitandæ cauſa, ut taceri a dicente, ſic etiam revera poſſent amoveri, ad voluptatem auditorum conciones inſtituendæ eſſent. Sin orationis jucunditas, alieno tempore uſurpata, reipſa detrimentoſa ſit ; turpe eſt ſemetipſum decipere, et ea omnia quæ moleſta ſunt, differendo, negligere omnes rei gerendæ occaſiones, ac ne illud quidem poſſe intelligere, eorum eſſe officium qui bellum administrant, non ſequi res, ſed rebus antecedere : et quemadmodum

admodum receptum eſt, ut exercitum ducat imperator: ſic et a cordatis viris res ducendas eſſe, ut quæ ipſis videntur, ea gerantur, non ut eventum perſequi cogantur. Vos autem, Athenienſes, cum copias habeatis omnium maximas, (89) triremes, legiones, equites, pecuniæ reditus, ne harum quidem rerum in hunc uſque diem ulla unquam opportune eſtis uſi, et neminem non ſequimini: et ut barbari pugiles dimicare ſolent, ita vos bellum geritis cum Philippo. Ex iis enim, is qui ictus eſt, ictui ſemper inniteret: quod ſi eum alibi verberes, illo manus transfert: ictum autem depellere, aut contra intueri neque ſcit, neque vult. Ita et vos: Si eſſe in Cherſoneſo Philippum auditis, illuc mittenda eſſe auxilia decernitis; ſi in Pylis, illuc itis; ſi alibi uſpiam, aſſectamini ſurſum et deorſum: et eum ut ducem milites, ſequimini, neque ullum vobis utile de belli gerendi ratione conſilium initis; neque quicquam proſpicitis, antequam aut factum eſſe aliquid, aut fieri audiatis. Iſta vero factitare olim fortaſſe licuit: nunc in ipſum diſcrimen rerum ventum eſt. Quare non jam idem licet. Ac mihi cogitanti videtur, Athenienſes, deorum aliquis, quem noſtræ urbis vindicem, eorum quæ fiunt, pudet, illum rerum gerendarum ardorem injeciſſe Philippo. Qui ſi quæ ſubegit et intercepit, ea tenere et quieſcere vellet, neque quicquam præterea moliretur: veſtrum quidam ea non ægre laturi mihi viderentur, quæ reipub. dedecus et ignaviæ crimen et ſumma omnia probra attuliſſent. Nunc, dum ſemper aggreditur aliquid, et plus appetit, fortaſſe vos evocabit, niſi de vobis omnino deſperaſtis. Ego vero miror, ſi nemo veſtrum neque cogitat, neque indignatur, quando videt, Athenienſes, bellum cœpiſſe initium de ulciſcendo Philippo: finem autem in eo jam verſari, ne ipſi cladibus afficiamur a Philippo. Verum eum non quieturum, perſpicuum eſt, niſi ab aliquo coerceatur. (90) Id igitur nos exſpectabimus: et triremes vacuas, et ſpem a neſcio quo factam ſi miſeritis, omnia præclare ſe habere putabitis? Non egredie-

mur?

mur? non exibimus ipſi parte ſaltem aliqua domeſticorum militum nunc, ſiquidem id prius factum non eſt? non ditionem ejus claſſe invademus? At quo appellemus, roget aliquis? Inveniet & deprehendet labefactatas res illius, Athenienſes, ipſum bellum, modo aggrediamur. Verum ſi domi ſedebimus, conviciantes audituri & criminantes inter ſe oratores; non fieri ulla ratione unquam poteſt, ut quicquam rite conficiamus. Nam, ut mea quidem fert opinio, quocunque pars aliqua civitatis, ablegabitur, tametſi tota non adſit, ibi & deorum & fortunæ benevolentia nobis opitulabitur. Cum autem imperatorem, & decretum inane, et ſpes concionales mittitis, nihil a vobis feliciter geritur: ſed ut hoſtes derident iſtiuſmodi expeditiones, ita ſocii meum emoriuntur. Non enim poteſt, non poteſt fieri, ut unus vir unquam vobis ea conficiat omnia, quæ vultis: polliceri quidem et affirmare, et accuſare nunc et illum licet; ſed his rebus omnia perierunt. Si enim dux miſerorum mercede fraudatorum militum ſuccubuerit; qui vero de rebus illic ab eo geſtis, ad vos ex hoc loco expedite mentiantur, exſtiterint; et vos ex auditu, quicquid in mentem venerit, temere decreveritis: quid, quæſo vos, exſpectandum eſt? Sed quodnam iſtis malis remedium invenietur? Hoc, ſi vos, Athenienſes, eoſdem deſignabitis et milites et teſtes actorum ducis: et ubi domum reverſi fuerint judices rationum referendarum. Nec enim vobis audienda tantum veſtra ſunt, ſed et coram intuenda. (91) Nunc eo flagitii ventum eſt, ut quique duces bis et ter capitis cauſam apud vos dicant, cum hoſtibus autem eorum nemo vel ſemel de vita dimicare ſuſtineat: utque plagiariorum et furum interitum honeſtæ morti præferant. Maleficium enim eſt, judicum ſententia condemnatum emori: hoſtis, cum hoſtibus præliantem. Veſtri autem alii circumeuntes, cum Lacedæmoniis agere dicunt Phippum, de Thebanorum everſione, et reſpub. diſſerere: alii, eum miſiſſe legatos ad regem Perarum: alii oppida munire in Illyriis: alii, ſuas

quiſque

quilque commenti fabulas obambulamus. Ego vero equidem exiſtimo, Athenienſes, ebrium eſſe eum rerum geſtarum magnitudine, et ejuſmodi ſomnia multa ſuo cum animo agitare: cum quia vidit neminem eſſe qui impediat, tum ſucceſſibus elatum: non tamen ea ſic agere inſtituiſſe, ut qui apud nos ſunt amentiſſimi norint quid ille ſit facturus. Stolidiſſimi enim ſunt iſti nugatores. At ſi, his omiſſis, illud ſpectemus, hominem eſſe nobis inimicum: et noſtras nobis opes eripere: et longo jam tempore inſolenter ſe geſſiſſe: et quæcunque ſperavimus aliquem pro nobis eſſe acturum, ea, ut conſtat, contra nos eſſe omnia: et cætera in nobiſmetipſis eſſe poſita: et, ſi nunc illic belligerare noluerimus cum eo, idem fortaſſe nobis hic facere neceſſe fore: hæc ſi ſtatuerimus, et recte ſentiemus, et inanes fabulas miſſas faciemus. Neque enim quæ ſint futura, quærendum eſt: ſed adverſa futura (niſi rebus gerendis intenti fueritis, et fungi officio volueritis) pro comperto habendum. (92) Ego igitur nec unquam alias ad gratiam loqui inſtitui, niſi idem et profuturum vobis perſuaſum haberem: et nunc quæ ſentio ſimpliciter omnia, ſine ulla tergiverſatione libereque ſum elocutus. Velim autem, ut exploratum habeo, e re veſtra eſſe, ut ea quæ optima ſunt, audiatis: ſic ſcire me etiam fideliſſimo ſuaſori idem profuturum. Multo enim minus gravate dixiſſem. Nunc, quanquam obſcurum eſt, quidnam hinc conſecuturus ſim; tamen quia perſuaſum habeo, hæc factu vobis fore utilia, dicere inſtitui. Vincat autem id quod vobis omnibus profuturum eſt.

DEMOS-

DEMOSTHENIS PHILIPPICA II.

LIBANII ARGUMENTUM In Philippum Orationis II.

Monet Athenienſes hâc oratione Orator, Philippum ut hoſtem ſuſpectum eſſe habendum: neque pacis fidendum nimis, ſed expergiſcendum, & rebus gerendis animum adjiciendum, & bellum apparandum eſſe. Criminatur enim Philippum, ut qui & Athenienſibus & Græcis omnibus inſidietur: idque ſatis ipſius teſtari facta dicit. Pollicetur etiam, ſe reſponſurum legatis qui advenerunt; quod Athenienſes æſtuabant, cum reſpondendum eſſet. Unde vero illi, & quibus de rebus venerint, etſi in oratione non exprimitur, tamen e Philippicis hiſtoriis cognoſci poteſt. Per id enim tempus legatos miſerat Philippus ad Athenienſes, conquerens ſe apud Græcos ſine cauſa traduci, ut qui multa & magna pollicitus, nihil eis præſtitiſſet; negat enim ſe vel pollicitum, vel fruſtratum eſſe: & ea probari poſtulat. Atque etiam Meſſenii & Argivi legatos cum Philippo Athenas miſerant, & ipſi criminantes populum, (94) qui Lacedæmoniis Peloponneſum opprimentibus & faveret, & adeſſet: ſibi autem de libertate dimicantibus adverſaretur. Athenienſes igitur non habent, quid vel Philippo vel civitatibus reſpondeant. Nam & Lacedæmoniis bene cupiunt, & Argivorum ac Meſſeniorum cum Philippo conſpirationem, ſimul & oderunt, & ſuſpectam habent: neque tamen pronunciare audent, recte facere Lacedæmonios. Quod vero ad Philippum attinet, etſi ſpe fruſtrati ſunt, non tamen ab eo decepti eſſe videntur. Philippus enim neque ullam pollicitationem literis inſcripſerat, neque per ſuos legatos quicquam promiſerat:

miſerat: ſed Athenienſium quidam in ſpem erexerant populum, fore ut Philippus Phocenſes conſervaret, & Thebanorem ferociam retunderet. Propterea Demoſthenes reſponſionum facta mentione, ſe eas daturum pollicetur: ſed juſtum eſſe ait, ut ab illius difficultatis autoribus etiam reſponſiones exigantur, illis nimirum qui populum deceperint, & Pylas Philippo aperuerint. Quibus verbis Æſchinem obſcure perſtringit, jam tum (ut aiunt) contra eum falſæ legationis actionem parans, quam poſt intendit, eumque multo ante apud Athenienſes criminans.

CUM verba fiunt, Athenienſes, de Philippi factis & violentia, & pacis violatione perpetua; veſtri defenſiones & æquas & humanas apparere video, (95) ſemperque probari orationes eorum, qui Philippum accuſarint: ſed, ut ingenue dicam, nihil recte geri, aut ejuſmodi, ut ſit illas audire operæ pretium. Nam eo jam tota reſpublica redacta eſt, ut quo magis & evidentius oſtenſum fuerit, Philippum & pacem nobiſcum factam violare, & Græcis omnibus inſidiari: eo difficilius ſit ſuadere, quid agi conveniat. In cauſa hæc ſint: Cum, Athenienſes, omnes ii qui per injuriam plus æquo concupiſcunt, facto coercendi ſint, & actionibus, non orationibus: primum nos, qui ſuggeſtum conſcendimus, hæc decernere & ſuadere, metu veſtræ offenſionis, dubitamus; quæ vero deſignet, quam atrocia, & gravia, & ejus generis alia, commemoramus. Deinde vos auditores ad æqua cum ipſi dicenda, tum dicente alio intelligenda, melius Philippo parati eſtis: ad ejus autem conatus, in quibus nunc eſt, prohibendos, omnino eſtis ignavi. Evenit igitur res neceſſaria, opinor, nec minus conſentanea, in quæ utrique ſtudetis, & quibus occupati eſtis, in iis utrique ut excellatis; ille actionibus, vos orationibus. Quod ſi nunc æquiora dicere, ſatis habetis: facile id quidem eſt, nulloque labore conſtat. Sin, ut hic ſtatus rerum corrigatur, providendum eſt, ne imprudentibus nobis omnibus ruat in de-

terius, neve ea magnitudo copiarum ingruat, cum qua ne congredi quidem poſſumus: non eadem ratio eſt, quæ prius fuit, conſulendi. Sed & oratores omnes, & vos auditores oportebit optima & ſalutaria facillimis & jucundiſſimis anteferre. (96) Primum igitur, ſi quis, Athenienſes, ſecurus eſt, cum videat quantus jam, & quam multis potitus ſit Philippus, & nullum putat periculum ex eo impendere civitati, neque contra vos ea omnia comparari, miror, & æque vos omnes oratos volo, ut meas rationes paucis audiatis, quibus adductus diverſum exſpectem, & hoſtem eſſe Philippum judicem: ut ſi longius aliis ego proſpicere videbor, mihi obtemperetis; ſin ſecuri iſti & ii qui eo freti ſunt, illis attendiamini. Ego igitur, Athenienſes, conſidero, quæ Philippus primum poſt pacem obtinuerit, Pylas & Phocenſem regionem. Quid igitur? quomodo his uſus eſt? Quæ Thebanis expediunt, non quæ reipublicæ noſtræ, agere inſtiutit. Quamobrem tandem? Nimirum quod ad opes & potentiam, quo jure qua injuria augendam, conſilia ſua referens, non ad pacem aut tranquillitatem, aut ullam æquitatem; prudenter hoc intelligit, ſe noſtræ civitati, noſtriſque inſtitutis, nihil ejuſmodi poſſe vel polliceri, vel præſtare, quo adducti vos, privati emolumenti gratia, cæterorum Græcorum aliquos ipſi condonetis. Sed & juſtitiæ ſtudio, & conjunctæ cum ea re ignominiæ fuga, & providentia rerum quæ decent omnium, æque adverſaturos, ſi quid tale conaretur, ac ſi bellum gereretis. Thebanos autem putabat, id quod accidit, modo ipſi lucrum facerent, ſinturos, ut ſuo arbitratu cætera adminiſtraret; & adeo non adverſaturos & prohibituros, ut armis etiam adjuturi eſſent, ſi juſſiſſet: & nunc, eodem conſilio, de Meſſeniis & (97) Argivis bene meretur; quæ maxima vera laus eſt. Athenienſes. Ut enim ex his factis apparet, de ſolis vobis ita judicatur, vos, nullius emolumenti causa, Græcorum defenſionem deſerturos, nulla gratia, nullo commodo benevolentiam erga Græcos commutaturos. Atque adeo jure & de vobis ita ſentit, & de Argivis ac Thebanis aliter; non in hæc modo tem-

pora intuens, ſed & ſuperiora conſiderans. Invenit enim ſcilicet, atque audit, veſtros majores, cum eis liceret reliquis imperare Græcis, ut ipſi regi Perſarum parerent, eam conditionem non modo eſſe aſſpernatos, cum Alexander, a quo iſti oriundi ſunt, ea de re nuncius veniſſet; ſed & urbem deſerere maluiſſe, & nullas pati ærumnas recuſaſſe: taleſque res geſſiſſe poſtea, quas ut omnes celebrare perpetuo geſtiunt, ſic pro dignitate ornare nemo potuit. Quare cauſa eas & ego jure prætereo. Majora enim ſunt eorum facinora, quam quæ oratione explicentur. At Thebanorum & Argivorum majores, illos in exercitu fuiſſe barbari, hos ei non eſſe adverſatos. Intellexit igitur, utroſque privato commodo fore contentos, non communem Græciæ utilitatem ſpectaturos. Proinde putavit ſe, ſi vos amicos delegiſſet, propter juſtitiam fuiſſe delecturum: ſin illis ſe adjunxiſſet, adjutores habiturum ſuæ cupiditatis. Ob hæc illos vobis & tunc & nunc præfert. Neque enim triremes eis plures adeſſe videt, quam vobis: neque cum in mediterraneis quoddam invenerit imperium; maritimum imperium & mercatus contemnit: neque oblitus eſt verborum & (98) pollicitationum, per quas pacem impetravit. At mehercule, dicat aliquis, eum ſcire hæc omnia, neque ex avaritia, iiſve de cauſis, quas ego criminer, tum hæc egiſſe: ſed quod æquiora, quam nos, Thebani poſtularint. Verum hanc vel ſolam cauſam ex omnibus ei nunc prætexere non licet. Qui enim Meſſenam Lacedæmonios relinquere jubet, quo pacto Orchomeno & Coronea tum Thebanis tradita, ſe illa feciſſe, quod æqua eſſe putaret, ſimulabit? At vero coactus eſt? Hoc enim reſtat ſcilicet: & præter animi ſui ſententiam, a Theſſalico equitatu, Thebaniſque legionibus circumventus, illa conceſſit? Bene. Proinde dicunt, Thebanos ei ſuſpectos fore: & fabulantur quidam paſſim, eum Elateam muniturum. Is vero hæc nondum facit, nec, ut ego judico, unquam faciet. Cum Meſſeniis autem & Argivis contra Lacedæmonios impreſſionem non faciet: ſed & milites jam eo mittit, & pecuniam ſuppeditat, & ipſe cum mag-

no

no exercitu exſpectatur, igitur eos qui Thebanorum hoſtes ſunt, Lacedæmonios evertit : quos vero prius ipſe perdidit, Phocenſes, in integrum nunc reſtituit. ecquis iſta credat ? Ego vero exiſtimo Philippum, neque ſi primum coactus feciſſet, neque ſi nunc eis diffideret, eorum hoſtibus continenter adverſaturum : ſed ex his quæ nunc facit, illa etiam conſilio ſe feciſſe declarat. Quod ſi quis recte æſtimet, ex omnibus perſpiciet, eum hæc inſtruere & moliri contra noſtram rempublicam : idque nunc neceſſario quodammodo ei uſu venit. Quod hoc modo intelligetis : Imperare vult : in eo autem vos ſolos eos eſſe putat (99), qui poſſint adverſari : injurius eſt longo jam tempore, cujus ipſe rei ſibi eſt optime conſcius. Iis enim quæ nobis erepta tenet utitur ad cætera omnia in tuto collocanda. Nam ſi Amphipolim & Potidæam amitteret : nec domi ſe tutus poſſe manere duceret. Utrumque igitur ſcit, & ſe vobis inſidiari, & vos id animadvertere. Cum autem vos cordatos eſſe putet, ſe jure vobis eſſe odio exiſtimat, & concitatus eſt, malum ſe accepturum putans, ſi occaſionem nanciſcamini, niſi ipſe anteverterit. Propterea vigilat, imminet urbi, colit Thebanorum quoſdam & Peloponnenſium, qui illis aſſentiuntur, quos ut propter avaritiam in hoc rerum ſtatu acquieturos putat : ſic propter ingenii ſtuporem, nihil eorum quæ ſequentur proſpecturos. Ac ii qui vel mediocri prudentia ſunt, evidentia iis exempla eſt cernere : quæ cum res ita ferret, & apud Meſſenios, & apud Argivos retuli. Præſtat autem fortaſſe vobis etiam exponi eadem. Quam ægre, inquam, Meſſenii, audituros fuiſſe putatis Olynthios, ſi quis in Philippum dixiſſet illis temporibus, cum Anthemuntem eis concederet, quam urbem ſibi omnes priores Macedoniæ reges vendicarant ? cum Potidæam donaret, Athenienſium colonis ejectis ? cum & noſtras inimicitias ipſe ſuſciperet, & provinciam illis fruendam daret ? Nunquid exſpectaſſe, ita ſecum actum iri, ut aliquo dicente credituros ? Ne vero putetis. Sed, tamen, inquam, cum exiguo tempore alienæ rei fructum percepiſſent, longo ſuapte privantur ab

eo, turpiter ejecti, non victi tantum, ſed & proditi alii ab aliis & venditi. (100) Neque enim tuta eſt liberis civitatibus nimia iſta tyrannorum familiaritas. Quid porro Theſſali? Num putatis, inquam, cum eorum tyrannos ejiceret, & rurſus, cum Nicæam & Magneſiam daret, exſpectaſſe decurionatum fore apud ſe, nunc receptum? aut qui Pylæam reddidiſſet, eum privatos ipſorum reditus interceſſurum? Nequaquam credidiſſent. Sed tamen facta ſunt hæc, & in conſpectu omnibus. Vos autem, inquam, largientem & pollicentem ſpectatis Philippum: eum autem cum vos jam deceperit, & in fraudem pellexerit, deprecamini, ſi ſapiatis, ne videatis. Sunt quidem certe, inquam, varia reperta ad urbium cuſtodiam & defenſionem, veluti aggeres, & mœnia, & foſſæ, & quæ ſunt ejus generis alia; quæ omnia manu fiunt, & magnos ſumptus poſtulant. Unum autem quoddam commune animus prudentium in ſemetipſo poſſidet præſidium, quod cum omnibus bono eſt & ſalutare, tum vel maxime liberis civitatibus contra tyrannos. Quodnam igitur illud eſt? Diffidentia. Hanc cuſtodite, hanc amplectamini: hanc ſi conſervabitis, extra omne periculum eritis. Quid vero quæritis, inquam? libertatem? An vero non videtis, Philippum alieniſſimas huic vel appellationes habere? Rex enim & tyrannus omnis eſt libertatis inimicus, & legibus infeſtus. Non proſpicietis, inquam, ne dum belli finem quæritis, dominum inveniatis? His illi auditis, & applaudentes ut recte dictis, & multis etiam aliis orationibus a legatis, & præſente me, & denuo poſt habitis, ut credibile eſt: nihilo magis avellentur a Philippi amicitia, ejuſve pollicitationibus. (101) Neque hoc eſt abſurdum, ſi Meſſenii & Peloponneſes quidam contra ea quæ animo eſſe optima perſpiciunt, aliquid agent: ſed vos ipſi, qui & intelligitis ipſi, & e noſtris concionibus auditis, vobis inſidias fieri, vos circumvallari, quæ jam veſtra ſocordia eſt, omnibus his, ut mihi videtur, nec opinantes opprimemini. Sic brevis voluptas & otium plus valet aliquando, poſt ſecutura utilitate. Ac de iis quidem quæ vobis agenda ſint, ipſi deinceps ſeor-

ſim

ſim deliberabitis, ſi ſapietis. Quæ vero nunc reſpondere poſſitis, ut veſtra decreta recta eſſe videantur, ea jam dicam. Æquum eſſet, Athenienſes, eos qui pollicitationes attulerunt, quibus adducti pacem feciſtis, citari. Neque enim ipſe unquam ſuſtinuiſſem obire legationem, neque vos, ſatis ſcio, belligerare deſiiſſetis, ſi ita acturum Philippum, pace impetrata, putaſſetis. Nam quæ tum dicebantur, multum ab his diſſidebant. Et rurſus alios citari eſt æquum. Quos? Eos qui cum ego, facta jam pace, a poſteriore legatione quæ ad exigendum jusjurandum miſſa erat, reverſus, tucum reip. fieri ſentiens, hæc prædicebam, & intercedebam & Pylas atque Phocenſes amitti non ſinebam: dicebant me, qui aquam potarem, non injuria difficilem & moroſum eſſe hominem; Philippum autem, quod optaretes vos, ſi intra Pylas progreſſus eſſet, facturum, & tum Theſpias & Plataeas muniturum, tum Thebanorum ferociam repreſſurum, tum Cherſoneſum ſuis ſumptibus perfoſſurum, tum Euboeam & Oropum pro Amphipoli vobis redditurum. Nam hæc omnia hic pro ſuggeſto, ſat ſcio, meminiſtis eſſe dicta, quanquam parum acres in animadvertendis improborum injuriis. (102) Et quod eſt omnium turpiſſimum, etiam poſteros, ad quos ejus ſpei quam vos habetis, pertinet hæreditas, eadem pace implicaſtis. Uſque adeo in fraudem eſtis illecti. Quid igitur hæc nunc dico? & illos citari jubeo? Ego, ita me dii ament, verum apud vos libere dicam, & non diſſimulabo: non ut in convitium delapſus, efficiam ut ego viciſſim convitiis apud vos inceſſar; iis autem qui ab initio mihi infeſti fuerunt, novam præbeam occaſionem aliquid accipiendi a Philippo, neque ut fruſtra garriam: ſed quod aliquando vobis moleſtiora fore Philippi facta puto, quam nunc. Rem enim progredi video, neque ſane velim conjecturas meas eſſe veras: ſed vereor ne id jam nimis in propinquo ſit. Quando igitur vobis non jam liberum erit, ea quæ eveniunt negligere: neque iſta contra vos parari & ſtrui, ex me audietis, aut aliquo quopiam, ſed ipſi omnia videbitis, & probe ſcietis: iracundos & aſperos fore vos ex

istimo. Vereor autem, ne, cum ea legati reticuerint, ob quæ se largitionibus corruptos esse sciunt, iis qui ea quæ per istos perierunt, instaurare conantur, vestram experiri iracundiam usu veniat: cum videam quosdam fere non insontes, sed in proximos quosque potissimum, iræ dirigere impetum. Dum igitur res differtur, & comparatur, & alius alium exaudimus, unumquemque vestrum, licet probe gnarum, tamen commonefactum volo, quis ille sit, qui Phocenses & Pylas vobis deferendas suaserit: quibus ille potitus, via potitus est in Atticam, & in Peloponnesum invadendi: eoque rem redegit, ut vobis non jam de tuendo jure Græcorum & provinciis defendendis consultandum sit: (103) sed de patrii soli agris, & bello Atticæ imminente; quod ubi aderit, vestrum unicuique molestum erit, sed illo die factum est. Nisi enim tum decepti essetis vos, respublica non laboraret: neque enim navali bello superior classe unquam in Atticam venisset Philippus, neque itinere pedestri supra Pylas & Phocenses pervasisset: sed aut æqua fecisset, & servata pace quievisset, aut e vestigio bello esset non minore circumventus, quam id fuit, propter quod tum prius pacem expetiverat. Hæc igitur, ut admonendi gratia, nunc dixisse sufficiat: absit autem, idque dii omnes prohibeant, ne experiundo certissime comprobentur. Neminem enim velim equidem, etsi exitio sit dignus, cum omnium periculo & damno, suæ improbitatis dare pœnas.

DEMOSTHENIS PHILIPPICA III.

LIBANII ARGUMENTUM.

Simplex orationis hujus eſt argumentum. Nam cum Philippus verbo pacem ageret, revera Athenienſes multis injuriis laceſſeret : hortatur eos Orator, ut inſurgant, & regem ulciſcantur ; quod magnum periculum & ipſis impendeat, & omnibus communiter Græcis.

QUUM multa verba fiant, Athenienſes, in omnibus fere concionibus, de injuriis Philippi, quibus, ex quo pacem fecit, non ſolum vos, ſed & reliquos Græcos afficit ; cumque omnes, res ipſa confiteri cogitat (etſi id quidem non faciunt) neceſſe eſſe & convenire, ut omnes ea tum dicant, tum agant, per quæ ejus inſolentia reprimatur & puniatur : eo rediiſſe tamen omnia negotia & per incuria prolapſa eſſe video, ut verear, ne dictu odioſum, verum tamen ſit : Si omnes oratores dicere, voſque decernere velleris ea, per quæ res quam afflictiſſimæ herent ; (105) exiſtimare me, ſtatum earum, quam nunc eſt, non poſſe fieri deteriorem. Ac multæ fortaſſe ſunt cauſæ, cur hæc ita ſe habeant : neque propter unum atque alterum vitium res huc redierunt, potiſſimum tamen, ſi recte conſideratis, ii ſunt in culpa, qui jucundiſſima dicere malunt, quam utiliſſima : quorum alii, Athenienſes, dummodo, quibus rebus ipſi gloria florent & valent, eas tueantur, nullam futurorum rationem habent : quare nec vos habere oportere putant

tant: alii, eos qui in rerum administratione constituti sunt, criminando & calumniando, nihil aliud faciunt, nisi ut civitas ipsa de se pœnas sumat, & ea re occupetur: Philippo autem quidvis & agere, & dicere liceat. Quæ instituta ut usitata vobis, ita causæ sunt perturbationis & delictorum. Peto autem a vobis, Athenienses, si quid veri libere dixero, ne propterea mihi irascamini, sed sic potius rem consideretis: vos loquendi libertatem in aliis rebus ita communem putatis esse oportere omnibus in urbe degentibus, ut & hospitibus & servis eam impertieritis: & multos apud vos servos videre est, quidvis loqui liberius, quam cives in quibusdam aliis urbibus, a consulendo autem, omnino eandem repulistis. Unde id consequimini, ut in concionibus fastidiatis, assentationibus delinii, & omnia quæ voluptati sunt, audiatis: in rebus autem & factis, de extremis jam periclitemini. Quod si nunc etiam sic affecti estis, non habeo quid dicam. Sin, quæ in rem vestram sunt, sine adulatione audire voletis: dicere sum paratus. (106) Tametsi enim res omnino male se habent, multaque per socordiam perierunt: tamen eæ, si vos vel nunc officio fungi volueritis, omnes corrigi possunt. Ac mirum fortasse videbitur quod dicam, sed verum: quod præteritis temporibus fuit pessimum, id ad futura est optimum. Quid igitur id est? Quod dum vos neque magnum, neque parvuum quicquam quod oportet, facitis: res male se habent. Quæ si vobis omni officio fungentibus, in hoc loco essent: ne spes quidem relinqueretur, eas fore meliores, nunc, socordiam vestram & negligentiam superavit Philippus; civitatem non superavit: neque victi vos, imo ne loco quidem moti estis. Quod si omnes in eo consentiremus; Philippum gerere bellum cum reipub. & pacem violare; nihil aliud suatorem dicere & consulere oporteret, quam quo pacto Philippum & tutissime & facillime ulciscceremur. Cum autem eæ sint quorundam ineptiæ: ut, urbes illo occupante, & multa quæ vestra sunt, obtinente, & omnes mortales exagitante: quosdam ferant, in concionibus subinde dictitantes: nostrum esse

esse quosdam qui bellum excitemus: caute nobis agendum, & ea opinio minuenda & refutanda est: cum verendum sit, ne quis, ubi scripserit & suaserit, propulsandas esse injurias, in crimen excitati belli veniat. Ego vero hoc primum omnium dico & pronuncio: Si civitati vel pacem agere, vel gerere bellum licet, idque in nostra potestate est (ut hinc ordiar) affirmo ego, pacem agendam esse nobis; & postulo, ut is qui hæc dicit, decernat et agat, (107) non faciat impostūram. Sin alius, cum arma in manibus habeat, et magnas copias circa se, nomen pacis nobis objicit, factis belli ipse videtur: quid reliquum est aliud, præter ultionem? Quod si profiteri vultis, ut ille, vos pacem agere: non refragor. Si quis autem eam pacem esse putat: per quam ille, cæteris captis omnibus contra nos venturus est; is primum insanit, deinde pacem vestram erga illum, non illius erga vos, commemorat. Illud autem est quod omnibus suis largitionibus Philippus mercatur, ut, cum ipse bellum vobiscum gerat, a vobis bello non petatur. Verum si tantisper cunctabimur, dum se nobiscum belligerare fateatur: erimus omnium stolidissimi. Neque enim, tametsi Atticam ipsam invaserit, et Piræeum hoc dicet: si ex iis, quæ in alios fecit, conjectura capienda est. Nam et Olynthiis, cum quadraginta ab urbe stadiis abesset, edixit, alterutrum fieri oportere, vel Olynthio illis excedendum, vel sibi Macedonia. Superiore autem tempore, si quis ei tale aliquid crimini daret, indignabatur, et se per legatos excusabat: et ad Phocenses, tanquam ad socios et amicos est profectus, et legatis Phocensium eum proficiscentem comitabantur, et apud nos multi contendebant, ejus ingressum non e re fore Thebanorum. Quin et Pheras super, ut amicus ut socius, in Thessaliam ingressus, occupavit et tenet. Ac postremo miseris illis Oritis dixit, se misisse ad eos ex benevolentia milites qui eos viserent, audire enim se, laborare illos, et seditionibus agitari: (108) Esse autem socii et veri amici, hujusmodi adesse temporibus. Putatis igitur eum esse Philippum, qui, cum eos homines, qui nihil ei nocere

cere potuiſſent, ne vero ſibi noceretur, fortaſſe cavere potuiſſent, decipere, quam indicto bello cogere maluerit: vobiſcum ſit ex profeſſo belligeraturus? idque, dum ultro fallimini? Non ita eſt. Etenim mortalium omnium væcordiſſimus eſſet, ſi dum vos, qui injuriis afficimini, nihil eum accuſatis, ſed civium veſtrorum quoſdam culpatis, et mulctare vultis: ipſe conſopita veſtra inter vos lite et contentione, denunciaret, in ſe arma eſſe convertenda, et mercenariis ſuis ea verba eriperet, quibus vos differunt, negantes eum gerere bellum cum republica. Verum, eſtne, proh Divum fidem, quiſquam ſanæ mentis, qui vel pacem ſervantem, vel bellum ſecum gerentem, e verbis magis quam e factis æſtimarit? Nemo ſane. Atqui Philippus ab initio, pace recens facta, Diopithe nondum ducente exercitum, neque miſſis iis qui nunc in Cherſoneſo ſunt, Serrium et Doriſcum occupabat: et Serrii caſtri et Sacri montis milites ejiciebat, quos noſter imperator ibi collocarat. At iſta agendo quid faciebat? In pacem quidem jurarat. Neque quiſquam dicat, Quanti vero iſta ſunt? aut, Quid iſta attinent ad rempublicam? Utrum ea enim parva ſint, aut nulli curæ vobis fuerint; alia erit ea diſputatio. Sed jurisjurandi religio et juſtitia, ſive in parvis, ſive magnis in rebus violetur, eandem utrumque vim habet. Age iam, cum in Cherſoneſum, quam rex Perſarum omneſque Græci noſtram eſſe judicarunt, (109) et milites immittit, et has literas mittit: quid agat? Se belligerare negat. Ego veto tantum abſum, ut eum agentem talia, pacem vobiſcum factam ſervare fatear: ut et Megaris invadendis, et in Eubœa tyrannide molienda, et nunc in Thraciam prodeundo, et inſidiis in Peloponneſo comparandis, et quæ facit, omnia cum exercitu faciendo, ſolvere affirmem pacem, et bellum vobiſcum gerere; niſi eos fortaſſe qui machinas admoliuntur, pacem agere dicatis, donec eas jam ad ipſa mœnia adduxerint. Sed non dicetis. Qui enim quibus ego capiar, ea agit et inſtruit: is bellum mecum gerit, etſi me nondum vel jaculis vel ſagittis petat. Quo igitur vos in periculo eritis, ſi quid acciderit?

ciderit? In eo, quod Helleſpontus a vobis alienabitur: quod is qui vobiſcum bellum gerit, Megaris & Eubœa potietur: quod Peloponnenſes cum eo conſpirabunt. Eum igitur qui hanc machinam contra urbem erigit atque apparat, pacem agere dicam erga vos? Multum certe abeſt. Nam quo die Phocenſes ſuſtulit, ab eo ego vobiſcum eum belligerare ſtatuo. Vos autem, ſi nunc eum propulſetis, prudenter facturos dico; ſin differetis, id neque cum voletis, facere poteritis. Et uſque adeo ab aliorum conſiliis mea diſcrepant, ut mihi videatur, nec de Cherſoneſo, nec de Byzantio eſſe nunc conſultandum: ſed tum his ſuccurrendum, & prævidendum, ne quid eis accidat; & ducibus, qui nunc ſunt illic, omnia quibus indigent, mittenda: tum de omnibus Græcis deliberandum, ut in maximo periculo conſtitutis. (110) Exponam autem vobis, qua de cauſa rebus ita metuam: ut, ſi recte ſentio, ſententiæ meæ accedatis, & rationem aliquam veſtrum ipſorum ſaltem, ſi omnino alios negligitis, habeatis; ſin nugari & mentis affici errore videbor, neque nunc neque in poſterum mihi ut ſano auſcultetis. Philippum igitur magnum e parvo & humili ab initio paulatim eſſe factum, & Græcos diffidere mutuo, & agitari ſeditionibus: & multo minus credibile fuiſſe, tantum eum e tantillo fore, quam nunc, cum adeo multa intercepit, etiam cætera ſubacturum; & reliqua ejus generis omnia, quæ commemorare poſſem, prætermittam: ſed illud ei video conceſſiſſe mortales omnes, a vobis initio facto, de quo antea ſemper univerſa Græca bella extiterunt. Quid igitur illud eſt? Agere quicquid ei libet, & ſingulatim quoſvis ita concidere, & ſpoliare Græcos, & invadere atque opprimere urbes ſervitute. Atqui patroni vos tres & ſeptuaginta annos Græcorum fuiſtis: patroni item undetriginta, Lacedæmonii. Fuerunt & Thebanorum extremis hiſce temporibus aliquæ vires, poſt pugnam Leuctricam. Sed tamen neque vobis, neque Thebanis, neque Lacedæmoniis ullo un-

quam tempore, Athenienſes, conceſſum fuit hoc a Græcis, ut quod libitum eſſet, ageretis. Neque multis verbis eſt opus. Sed & vobis, ac potius illius temporis Athenienſibus, cum quoſdam non tractare moderate viderentur, omnes putabant bellum eſſe inferendum: non modo qui affecti erant injuria, ſed ii etiam, qui nihil queri de eis poterant: (111) & rurſus, Lacedæmoniis imperantibus, & eundem quem vos tenueratis, principatum adeptis, cum inſoleſcere cœpiſſent, & immoderatius inſtituta vetera convellerent, omnes bellum intulerunt, ii etiam, qui nihil de eis querebantur. Et quorſum attinet referre cæteros? Quin nos ipſi, & Lacedæmonii, cum ab initio nihil dicere poſſemus, quo alteri ab alteris violati eſſemus; tamen propter injurias, quibus alios affici videbamus, bellum eſſe gerendum putavimus. Verum omnia quæ a Lacedæmoniis peccata ſunt per triginta illos annos, & a majoribus noſtris per ſeptuaginta, minora ſunt, Athenienſes, iis, quæ Phillippus tribus & decem non totis annis, quibus aliquid eſſe cœpit, in Græcos commiſit: imo nec minima pars illa ſunt horum, idque paucis oſtendi verbis facile poteſt. Ac Olynthum quidem, & Methonam, & Apolloniam, & duas & triginta urbes in Thracia omitto: quas univerſas adeo crudeliter excidit, ut ſi acceſſeris, nec an unquam habitatæ fuerint, facile dicas: & gentem tantam Phocenſium deletam taceo. Sed Theſſaliæ qui ſtatus eſt? Nonne & urbes & reſpublicas eis ademit? & Theſſaliam in quatuor prætecturas diviſit? ut non ſingula oppida duntaxat, ſed gentes etiam ſervirent. Euboicæ porro urbes nonne jam tyrannis parent, eæque in inſula vicina Thebis & Athenis? nonne aperte ſcribit in literis, Mihi vero pax eſt cum iis, qui mihi parere volunt? Neque vero hæc ſcribit, reipſa non exequitur: ſed Helleſpontum invadit, & pridem Ambraciam aggreſſus fuit: Elidem habet, tantam Peloponneſi urbem: (112) Megaris nuper inſidiatus eſt. Neque Græcia neque Barbaria hominis avaritiam

ritiam capit. Quæ cum Græci omnes & audiamus, & videamus, non alii legatos mittimus ad alios, non indignamur: ſed adeo ſumus amentes, atque oppidatim, tanquam toſſis interjectis & vallis, ſeparati, ut in hunc uſque diem neque rationibus noſtris conſulere quicquam, neque officio ulla ex parte fungi poſſimus, neque inire concordiam, neque ſocietatem auxilii & amicitiæ ullam facere: ſed incrementa potentiæ Philippi ſecure negligamus, idque tempus, dum alius perit, unuſquiſque in lucro deputare decreverit (ut mihi quidem videtur) non de porcuranda Græcorum ſalute cogitationis aliquid laboriſque ſuſcipiat. Atqui eum, tanquam converſionem atque acceſſionem febris, aut alterius mali, etiam in illum, qui ſibi procul a periculo nunc abeſſe videtur, invaſurum; nemo eſt qui neſciat. Jam illud quoque noſtis, quicquid a vobis & Lacedæmoniis Græci perpeſſi tuerunt, ea ſaltem a germanis Græciæ civibus eſſe perpeſſos: idque perinde æſtimari potuit, ac ſi filius natus in ampla familia legitimus, aliquid non bene neque recte adminiſtraret. Is, ob idipſum dignus eſſet reprehenſione & accuſatione: ſed eum ut alienum, aut non hæredem eorum, illa facere, non poſſet dici. Quod ſi ſervus aut ſubditicius ea, quæ nihil ad ipſum attinerent, perderet & vaſtaret, O Jupiter, quanto id indignius & gravius ferendum eſſe omnes dicerent? Num vero erga Philippum & ejus actiones ita nunc affecti ſunt? qui tantum abeſt ut Græcus ſit, Græciſve ullo modo conjunctus, ut nec inter Barbaros ſit honeſto loco natus; ſed perditus Macedo; (113) unde trugi mancipium olim nullum emi potuit. At qua extrema contumelia abſtinet? Nonne præterquam quod urbes evertit, etiam Pythiis præeſt, communibus Græcorum ludis: quod ſi ipſe abfuerit, ſervos ſuos mittit certamini præfuturos? Nonne Pylas, & Græciæ aditus tenet? nonne præſidiis & peregrino milite loca illa tuetur? nonne etiam in accipiendis Apollinis oraculis prærogativam habet, repulſis nobis & Theſ-

quam tempore, Athenienſes, conceſſum fuit hoc a Græcis, ut quod libitum eſſet, ageretis. Neque multis verbis eſt opus. Sed & vobis, ac potius illius temporis Athenienſibus, cum quoſdam non tractare moderate viderentur, omnes putabant bellum eſſe inferendum: non modo qui affecti erant injuria, ſed ii etiam, qui nihil queri de eis poterant: (111) & rurſus, Lacedæmoniis imperantibus, & eundem quem vos tenueratis, principatum adeptis, cum inſoleſcere cœpiſſent, & immoderatius inſtituta vetera convellerent, omnes bellum intulerunt, ii etiam, qui nihil de eis querebantur. Et quorſum attinet referre cæteros? Quin nos ipſi, & Lacedæmonii, cum ab initio nihil dicere poſſemus, quo alteri ab alteris violati eſſemus; tamen propter injurias, quibus alios affici videbamus, bellum eſſe gerendum putavimus. Verum omnia quæ a Lacedæmoniis peccata ſunt per triginta illos annos, & a majoribus noſtris per ſeptuaginta, minora ſunt; Athenienſes, iis, quæ Phillippus tribus & decem non totis annis, quibus aliquid eſſe cœpit, in Græcos commiſit: imo nec minima pars illa ſunt horum, idque paucis oſtendi verbis facile poteſt. Ac Olynthum quidem, & Methonam, & Apolloniam, & duas & triginta urbes in Thracia omitto: quas univerſas adeo crudeliter excidit, ut ſi acceſſeris, nec an unquam habitatæ fuerint, facile dicas: & gentem tantam Phocenſium deletam taceo. Sed Theſſaliæ qui ſtatus eſt? Nonne & urbes & reſpublicas eis ademit? & Theſſaliam in quatuor præfecturas diviſit? ut non ſingula oppida duntaxat, ſed gentes etiam ſervirent. Euboicæ porro urbes nonne jam tyrannis parent, eæque in inſula vicina Thebis & Athenis? nonne aperte ſcribit in literis, Mihi vero pax eſt cum iis, qui mihi parere volunt? Neque vero hæc ſcribit, reipſa non exequitur: ſed Helleſpontum invadit, & pridem Ambraciam aggreſſus fuit: Elidem habet, tantam Peloponneſi urbem: (112) Megaris nuper inſidiatus eſt. Neque Græcia neque Barbaria hominis ava-

ritiam capit. Quæ cum Græci omnes & audiamus, & videamus, non alii legatos mittimus ad alios, non indignamur: ſed adeo ſumus amentes, atque oppidatim, tanquam foſſis interjectis & vallis, ſeparati, ut in hunc uſque diem neque rationibus noſtris conſulere quicquam, neque officio ulla ex parte fungi poſſimus, neque inire concordiam, neque ſocietatem auxilii & amicitiæ ullam facere: ſed incrementa potentiæ Philippi ſecure negligamus, idque tempus, dum alius perit, unuſquiſque in lucro deputare decreverit (ut mihi quidem videtur) non de porcuranda Græcorum ſalute cogitationis aliquid laboriſque ſuſcipiat. Atqui eum, tanquam converſionem atque acceſſionem febris, aut alterius mali, etiam in illum, qui ſibi procul a periculo nunc abeſſe videtur, invaſurum; nemo eſt qui neſciat. Jam illud quoque noſtis, quicquid a vobis & Lacedæmoniis Græci perpeſſi fuerunt, ea ſaltem a germanis Græciæ civibus eſſe perpeſſos: idque perinde æſtimari potuit, ac ſi filius natus in ampla familia legitimus, aliquid non bene neque recte adminiſtraret. Is, ob idipſum dignus eſſet reprehenſione & accuſatione: ſed eum ut alienum, aut non hæredem eorum, illa facere, non poſſet dici. Quod ſi ſervus aut ſubditicius ea, quæ nihil ad ipſum attinerent, perderet & vaſtaret, O Jupiter, quanto id indignius & gravius ferendum eſſe omnes dicerent? Num vero erga Philippum & ejus actiones ita nunc affecti ſunt? qui tantum abeſt ut Græcus ſit, Græciſve ullo modo conjunctus, ut nec inter Barbaros ſit honeſto loco natus (ſed perditus Macedo; (113) unde trugi mancipium olim nullum emi potuit. At qua extrema contumelia abſtinet? Nonne præterquam quod urbes evertit, etiam Pythiis præeſt, communibus Græcorum ludis: quod ſi ipſe abfuerit, ſervos ſuos mittit certamini præfuturos? Nonne Pylas, & Græciæ aditus tenet? nonne præſidiis & peregrino milite loca illa tuetur? nonne etiam in accipiendis Apollinis oraculis prærogativam habet, repulſis nobis & Theſ-

ſalis & Dorienſibus & aliis Amphictyonibus: in cujus dignitatis ſocietatem nec Græci omnes veniunt? Nonne Theſſalis præſcribit rationem gerendæ reipublicæ? nonne peregrinos milites ad Porthmum mittit, populum Eretrienſium ejecturos? nonne alios Oreum, Phiniſtidem tyrannum impoſituros urbi? Sed Græci tamen hæc tolerant, eodemque modo, quo qui grandinem (ut mihi quidem videtur) ſpectant: optat quiſque, ne in ſuos agros deferatur, prohibere conatur nemo. Tantum autem abeſt, ut illatas ab eo Græciæ contumelias quiſquam vindicet: ut neque ſuas quiſque injurias ulciſcatur, hoc enim jam extremum eſt. Nonne Corinthiorum oppida, Ambraciam & Leucadem, invaſit? nonne Achæis Naupactum ademptam, Ætolis traditurum juravit? nonne Thebanis Echinum eripuit? An non contra Byzantios nunc ducit exercitum, ſocios quorum? nonne veſtros? Omitto cætera, ſed Cherſoneſi maximam habet urbem Cardiam. Cum ad hunc modum tractemur omnes: cunctamur, & effœminati ſumus, & ad proximos reſpicimus, aliis alii diffidentes, eo tam aperte nobis inſultante. Quid vero facturum putatis eum, qui in univerſos ita eſt petulans, ubi nos ſingulatim omnes ſubegerit? (114) Quæ igitur cauſa eſt harum rerum? Neque enim ſine ratione & juſta cauſa, vel tum adeo alacres erant ad libertatem defendendam omnes Græci, vel nunc ad tolerandam ſervitutem. Fuit tum aliquid, fuit, Athenienſes, in populi animis, quod nunc non eſt: quod Perſarum opulentiam vicit, quod Græciæ libertatem aſſeruit, quod neque navalibus, neque terreſtribus in præliis ſuccubuit: id poſtquam nunc perditum eſt, omnia corrupit, & totam Græciam ſurſum deorſum promiſcuit. Quid igitur fuit illud? Nihil multiplex, aut artificioſum: ſed univerſale & perpetuum odium eorum, qui a dominandi cupidis, aut etiam Græciam corrumpere conantibus, pecuniam accipiebant. Graviſſimum crimen erat, ſi quis acceptorum munerum convinceretur: eum-

que

que maximis pœnis afficiebant: neque deprecationi erat, aut veniæ quicquam loci. Proinde occasionem singularum rerum, quam fortuna etiam negligentibus contra attentos, & ignaviſſimis contra ſtrenuiſſimos ſæpe ſuppeditat, a nemine vel oratore, vel imperatore nundinari licebat: neque etiam concordiam inter nos, neque diffidentiam adverſos Barbaros & tyrannos, neque denique tale quicquam. Nunc tanquam e foro & divendita ſunt hæc omnia: & contra importata ea, per quæ Græcia & periit, & laboravit. Ea quæ ſunt? Admiratio, ſi quis aliquid accepit: Riſus, ſi confitetur: Venia, ſi convincitur: Odium, ſi quis iſta reprehendit: cætera omnia, quæ pendent a corruptelis. Nam & triremes, & multitudinem hominum, & pecuniarii reditus, & reliqui apparatus copia, cætera denique quibus urbium vires æſtimari ſolent, nunc omnia multo & plura & majora ſunt, (115) quam ſuperiori ætate; ſed univerſa hæc inutilia irrita, manca fiunt per eos qui cauponantur. Ac eum quidem eſſe nunc ſtatum rerum, ipſi profecto videtis: neque meo teſtimonio indigetis. Superioribus autem temporibus contrariam fuiſſe rationem, ego declarabo: non mea verba proferendo, ſed ſcriptum majorum noſtrorum oſtendendo: quod illi in æream pilam inciſum, in arce collocarunt: non ut ipſis uſui eſſet (nam vel ſine illo ſcripto ſatis erant prudentes) ſed ut vos monumenta & exempla haberetis, quanta res tales ſolicitudine ſint curandæ. Quid igitur ait illud ſcriptum? ‘Arthmius,’ inquit, Pythonactis F. Zelites, ignominioſus eſto, & ‘hoſtis populi Athenienſes & ſociorum, ipſe & ge‘nus ejus.” Deinde cauſa eſt adſcripta, propter quam id factum eſt: quod aurum e Media in Peloponneſum vexit, non Athenas; hoc ſcriptum illud eſt. Conſiderate igitur, per Deos, & cogitate vobiſcum, quæ mens fuerit Athenienſium illius temporis, qui talia facerent, quæve dignitas? Illi Zelitam quendam Arthmium, ſervum regis (Zela enim Aſiæ eſt oppidum) quod de domini mandato aurum vexiſſet in

Peloponneſum, non Athenas, hoſtem judicarunt & ſuum & ſociorum, ipſum & cognationem ejus ignominia notarunt. Id vero non eſt uſitatum quoddam genus ignominiæ. Quid enim Zelitæ illius intererat, ſi republica Athenienſi non frueretur? Scriptum igitur hoc non vult: ſed cum in legibus capitalibus contineatur, Quarum rerum pœnas non dederit, capitis requiratur: fas erat eum occidere, (116) &, Ignominioſus, inquit lex, moriatur. Proinde cædis abſolvit eum, qui horum aliquem occiderit. Itaque putabant illi, curam ſibi ſalutis Græcorum omnium ſuſcipiendam eſſe. Alioqui non curaſſent, ſi quis in Peloponneſo aliquos emeret, aut corrumperet, niſi ita ſenſiſſent: neque ſic mulctaſſent, atque ulti eſſent, quos accipere munera animadvertiſſent, et eos in pilis proſcriberent. Quæ cum fierent, merito Græcia Barbaro erat formidabilis, non Barbaros Græcis. Nunc aliter. Vos enim non ita animati eſtis neque his, neque cæteris in rebus. Sed quomodo? Noſtis ipſi. Quorſum enim attinet accuſare vos in omnibus? Eadem plane ratio eſt cæterorum Græcorum omnium: Quapropter ego aſſero, & magnum ſtudium, & bonum conſilium requirere hæc negotia. Quod? dicam? jubetis? & non iraſcemini? E tabula recita. Recitatio tabulæ. Objicitur autem inepta quædam ratio ab iis, qui conſolari civitatem volunt: Philippum nondum eſſe talem, quales aliquando fuerint Lacedæmonii; qui & mari dominarentur, & terra univerſa; qui regem Perſarum ſocium haberent; quibus nihil obſiſteret: & tamen illos ultam eſſe noſtram civitatem, & non abreptam e medio. Ego vero, cum omnia, ut in univerſum dicam, magna incrementa ceperint, & hæc veteribus nulla re ſimilia ſint: nihil eſſe magis arbitror, quam res bellicas, mutatum & auctum. Primum, audio Lacedæmonios tunc, & omnes cæteros Græcos, quatuor aut quinque menſes opportuno belli tempore militaſſe: ac tum impreſſione facta, & hoſtium agro infeſtato, (117) legionibus & urbanis copiis, domum rediiſſe. Adeo autem fuerunt ſimplices,

plices, vel potius civiles, ut ne pecunia quidem quicquam ab ullo redimerent: legitimum quoddam & apertum bellum gerebatur. Nunc videtis utique proditorum opera plurima periiſſe: nihil inſtructa acie collatiſque ſignis geri. Auditis Philippum, non quia legiones armatas ducit, ire quo libet: ſed quod ferentariis, equitibus, ſagittariis peregrinis, tali exercitu inſtructus eſt. Quibus dum pollet, cum in eos irruit qui diſcordia laborant, turbatique ſunt: quorum nemo pro agri defenſione, propter diffidentiam, prodit: adductis machinis illos oppugnat. Ut interim taceam: nihil eum habere diſcriminis inter hyemem & æſtatem: neque ullum illi eſſe tempus eximium, quod intermittat. Quæ cum omnes ſciatis, providendum vobis, & non committendum eſt, ut bellum in noſtram ditionem ingruat; ne, dum ad Laconici belli ſimplicitatem reſpicitis, colla frangatis: ſed quam diutiſſime ante cavendum; ac rebus gerendis & apparatibus, ne domo ſe moveat, efficiendum: non conſertis manibus decertandum. Nam ad bellum multæ naturæ nobis ſunt commoditates: modo ea facere velimus, quæ debemus, Athenienſes: natura regionis illius: cujus magnum partem hoſtiliter diripere & infeſtare poterimus: alia ſexcenta. Sed ad prælium melius ille, quam nos, eſt exercitatus. Neque vero ſolum ita ſentiendum eſt, aut ille belli operibus ulciſcendus: ſed & animo & cogitatione: quique apud vos ejus cauſam agunt, odio proſequendi ſunt. (118) Neque enim hoſtes extra urbem ſuperari poſſunt, priuſquam eos, qui intra urbem illi operam navant, puniveritis. Quod ita me amet Jupiter, aliique dii, neque poteſtis vos facere, neque vultis. Sed in eam ſtultitiam veniſtis, aut delirium, aut neſcio quid dicam (ſæpe enim illud etiam vereri mihi ſubit, ne quod numen res agitet) ut convicii, aut invidiæ, aut dicterii gratia: quæcunque vobis cauſa in mentem inciderit: homines mercenarios (quorum quidam haud negaturi ſint

ſint ſe eſſe tales) dicere jubeatis: & rideatis, ſi quibus convicia fecerint; neque dum hoc grave eſt, quanquam grave, ſed & illud eis dediſtis, ut minore cum periculo rempubl. gerant, quam veſtri defenſores. Atqui ſpectate, quanta ex eo mala exiſtant: quod eos qui tales ſunt, audire vultis. Dicam autem ea quæ omnes intelligetis. Erant Olynthi quidam in magiſtratu, Philippi ſtudioſi, & in omnibus ei rebus obſequentes: quidam optime ſentiebant, & ſervitutem a civibus depellere nitebantur. Utri autem patriam perdiderunt? aut utri equites prodiderunt, quibus proditis, Olynthus interiit? Philippi ſtudioſi: atque iidem urbe incolumi, eos qui civibus ſuis optime conſulebant, ita calumniabantur, ita criminabantur, ut etiam ad ejiciendum Apollonidem populus Olynthiorum impelleretur. Neque vero apud hos ſolos iſta conſuetudo, malorum omnium cauſa fuit, alibi vero nuſquam: ſed Eretriæ, poſtquam digreſſo Plutarcho, & peregrino milite, populus urbem tenebat, & Porthmum: alii ſummam rerum ad nos transferebant, alii ad Philippum: (119) his in pleriſque, ac potius in omnibus auſcultantes miſeri & infelices Eretrienſes, tandem adducti ſunt, ut ſuos defenſores ejicerent. Proinde miſſo Hipponico, ſocius & amicus eorum Philippus, & peregrinis mille, muros Porthmi diruit & tres impoſuit tyrannos, Hipparchum, Automedontem, Clitarchum: & poſtea bis regione expulit, cum jam ſervari vellent: miſſis primum illis cum Eurylocho militibus, deinde aliis cum Parmenione. Et quorſum attinet agere pluribus? Orei porro Philippi negotium agebant, Philiſtides & Menippes, & Socrates, & Thoas, & Agapæus, qui nunc tenent urbem: & hæc norant omnes. Homo autem quidam Euphræus, qui aliquando hic apud vos habitavit, hoc efficere conabatur, ut liberi eſſent, & ſervirent nemini. Quibus is injuriis & contumeliis ab Oritano populo fuerit affectus, multa dici poſſent. Annon autem ante excidium proditionis reum fecit Philiſtidem, & gregales ejus: animadverſis

inadverſis eorum conatibus? Concitati autem homines multi, & præbitorem habentes Philippum, & conſiliis ejus inſtructi, abducunt Euphræum in carcerem, ut reipublicæ perturbatorem. Ea videns populus Oritanus, hunc adeo non adjuvit, illoſve in cruciatum egit: ut nec his iraſceretur, & illum merito illa ferre diceret, eique inſultaret. Deinde illi tantum nacti poteſtatem, quantam voluerant: id agebant, ut oppidum caperetur: & rem confecerunt. Quod ſi quis e populo ſenſiſſet, tacebat, & erat attonitus, memor quid Euphræo acciditſet, (120) adeoque miſere cum eis agebatur, ut non prius auderet quiſquam, tali imminente malo, vocem rumpere, quam inſtructa acie ad muros accederent hoſtes. Tum demum hi oppidum defendebant: illi prodebant. Oppido ita capto, flagitioſe & male, iſti imperant, & tyrannide potiuntur: iis qui tum & ſemetipſos & Euphræum defendebant, omnique fungi officio cupiebant, partim ejectis, partim occiſis. Euphræus autem ille ſemetipſum jugulavit: reipſa teſtatus, ſe jure & integre pro civibus reſtitiſſe Philippo. Quidnam igitur cauſæ ſit, miramini fortaſſe, cur & Olynthii, & Eretrienſes, & Oritæ magis Philippi defenſoribus faverint, quam ſuis? Eadem cauſa, quæ & apud vos: Quod ii qui reipubl. conſultum volunt, ne quidem ſi cupiant, quicquam ad gratiam dicere aliquando poſſunt. Nam res ipſæ ut incolumes ſint, providendum eſt: illi, his ipſis quæ in Philippi commodum agunt, gratiam ineunt. Tributum conferre jubebant: illi nihil: bellum gerendum eſſe dicebant, & diffidendum: illi pacem agendam, donec circumventi ſunt. Cætera eodem fere modo omnia; ne ſingula referam. Alteri igitur ea dicebant, quæ in præſentia delectarent: alteri, quæ ad incolumitatem in poſterum retinendam pertinerent: eaque cum offenſione conjuncta. Multa autem vulgus etiam poſtremo, non tam vel gratiæ cauſa, vel per ignorationem ferebat; quam quod cedendum eſſe temporibus videbatur:

poſtquam

poſtquam ſe omnino eſſe impares putabant. Quod idem, ita me amet Jupiter & Apollo, vereor, ne vobis etiam accidat, poſteaquam videritis vos consilio nihil proficere. Atque eos qui vos eo redigunt, non horreo, ſed deteſtor. Aut enim de induſtria, aut per ignorantiam, (121) in difficultatem adducunt rempublicam. Verum abſit, Athenienſes, ut res eo redeant. Mori enim millies præſtat, quam per aſſentationem Philippo quicquam conficere, & aliquos veſtri defenſores abjicere. Præclara nunc Oritano populo relata eſt gratia, quod Philippi amicis ſe commiſerunt, Euphræum autem impulerunt. Præclara populo Eretrienſium, quod veſtros legatos repulerunt, Clitarcho ſe dediderunt. Serviunt illi ſane, flagris afficiuntur, & torquentur. Præclare Olynthiis pepercit, qui ut Laſthenem magiſtrum equitum creaverunt, ſic Apollonidem ejecerunt. Stultitiæ & ignaviæ eſt talia ſperare, atque interim male conſulere, & nuſquam officio fungi velle: iis autem qui hoſtium cauſam agunt, audiendis, urbem tanta magnitudine ſe incolere exiſtimare, ut extra omne periculum poſita ſit. At qui turpe illud eſt, ſi quid poſt acciderit, dicere: Quis vero putaſſet hæc futura? Hercule vero: illud enim atque illud faciendum fuerat: & hoc & non faciendum. Multa nunc dicere poſſint Olynthii, quæ tum ſi prævidiſſent, non periiſſent: multa Oritæ, multa Phocenſes, multa quicunque perierunt. Sed quidnam hæc eis proſunt? Dum navis eſt incolumis, ſive ea major ſive minor ſit; tum decet & nautam, & gubernatorem, & omnem virum eſſe ſtrenuum: utque nec de induſtria, nec imprudens, quiſquam eam evertat, providere; nam ubi mare ſuperat, inane eſt ſtudium. Quare nos quoque, Athenienſes, dum ſumus incolumes, dum urbem maximam habemus, dum opportunitates plurimas, dum exiſtimationem honeſtiſſimam: (122) quid agamus, jamdudum aliquis in hoc conſenſu libenter fortaſſis rogaret? Ego profecto dicam, atque etiam decernam:

decernam: ut, si voletis, exequamini. Ubi ipsi in primis vim propulsamus, & instruimur triremibus, pecuniis, & militibus dico (etenim si alii universi in servitutem consentiant, vobis certe pro libertate certandum est) hæc igitur omnia ubi instruxeritis, & Græcis declaraveritis; cæteros jam convocemus, & qui hæc edocturi sint, legatos passim dimittamus, in Peloponnesum, Rhodum, Chium, ad regem Persarum inquam. Neque enim ab illius rationibus abhorret, neque istum evertere sinamus omnia: ut, si persuaseritis, socios habeatis & periculorum & sumptuum, si sit necesse: sin minus, tem saltem differatis. Quia enim cum viro, non tum conjunctæ civitatis viribus bellum est; ne hoc quidem nullum habet usum: neque superioris anni legationes in Peloponnesum illæ fuerunt irritæ, quas ego & Polyeuctos optimus ille vir, & Hegesippus, & Clitomachus, & Lycurgus, & alii legati passim obivimus: neque accusationes, quibus rebus effecimus, ut ille represso impetu nec Ambraciam invaderet, nec in Peloponnesum irrueret. Illud autem non dico, si ipsi nihil quod necesse est, pro nobismet ipsis agere velimus, alios esse covocandos. Etenim absurdum fuerit, ut qui ipsi sua deserunt, aliena se curare profiteantur; & dum præsentia negligunt, rerum futurarum metum aliis ponant. Non dico hæc: sed Chersonesitanis militibus pecuniam dico esse mittendam, & alia quæcunque postulant, facienda: ipsi autem nos instruamur, (123) & fungamur officio primi: ac tum demum cæteros Græcos convocemus, congregemus, doceamus, admoneamus. Hæc sunt civitatis tanta præditæ autoritate, quantum vos obtinetis. Sin putatis Chalcidenses Græciam servaturos, aut Magarenses, vos molestias actionum vitaturos: non recte putatis. Bene enim cum illis agitur, si eorum quisque manserit incolumis. Vobis, vobis id est agendum: vobis majores vestri munus & decus id per multa & præclara & magna discrimina partum reliquerunt. Sed si unusquisque,

quod

quod cupit, id requirens ſedebit, & hoc ſpectabit, n
quid ſibi laboris capiendum ſit : primum nunquam
eos inveniet, qui rem gerant ; deinde metuo, ne om-
nia quæ nolumus, facere ſit neceſſe. Nam ſi qui
eſſent, jam olim inventi eſſent, cum quidem voſpi
nihil agere velitis. Sed non ſunt. Ego igitur hæc
dico, hæc decerno: & puto nunc etiam res poſſe e-
mendari, ſi hæc fiant. Si quis autem his melius a-
liquid habet, dicat & ſuadeat. Quod autem vo-
bis probatum fuerit, id omnes, Deos precor ut ſit
ex uſu reipublicæ.

DEMOSTHENIS

PHILIPPICA IV.

LIBANII ARGUMENTUM.

Idem & hujus Orationis argumentum eſt, quod præcedentis: neque quicquam in ea ineſt amplius aut peculiare, præter illam de concordia rationem. Quum enim divites a pauperibus diſſentiant, Demoſthenes operam dat, ut ſeditionem compeſcat: plebi ſuadens, ne divitum fortunas publicet: divitibus, ne lucellum illud quod e publico percipiunt, tenuioribus invideant. Suadet etiam Athenienſibus, ut regis Perſarum per legatos ſocietatem expetant.

QUUM & gravibus vos, Athenienſes, & reipublicæ neceſſariis de rebus deliberare putem: operam dabo ut ea dicam, quæ e republica eſſe arbitror. Quanquam autem peccata non pauca ſunt, neque parvo tempore cumulata, per quæ in hæc mala incidimus; nihil tamen omnium eſt, Athenienſes, in præſentia difficilius, quam quod vos animis a rebus gerendis abhorretis: & tantiſper (125) navatis operam, dum ſedetis, & auditis, ubi quid novi nunciatum fuerit; deinde veſtrum quiſque digreſſus, non modo non curat ea, ſed nec meminit. Ac petulantiæ quidem & avaritiæ, qua erga univerſos mortales Philippus utitur, tanta magnitudo eſt, quantum auditis. Eum autem non poſſe coerceri verbis & concionibus, nemo certe ignorat. Etenim ſi e nulla re alia id cognoſci poſſet, ita conſiderandum

ſiderandum eſſet: nos nullo unquam loco, cum de jure diſputandum fuit, victi, nec injuriam feciſſe viſi ſumus; ſed omnes ubique ſuperamus & vincimus oratione. Nunquid igitur propterea illi res adverſæ ſunt, aut reipublicæ proſperæ? multum certe abeſt. Cum enim ille ſumptis poſt armis progreditur, omnes fortunas alacriter in diſcrimen adducens; nos vero ſedemus, poſtquam alii æqua dixímus, alii audívimus: fit, ut facta orationibus antevertant, & omnes curent non æquitates quaſcunque nos díximus, aut nunc dicemus, ſed ea quæ facimus. Atqui ejuſmodi ea ſunt, ut neminem oppreſſum injuria ſervare poſſint; neque enim plura de iis dici opus eſt. Proinde cum oppidani in duas haſce ſint diviſi partes: alii, ut neque vi imperare velint, neque ſervire cuiquam, ſed in libertate & legibus ex æquo vivere; alii, ut civibus imperare cupiant, & alteri parere, per quemcunque id ſe conſecuturos putarint: ii qui illius ſectam ſequuntur, quique tyrannides & principatus concupiverunt, ubique dominantur; & urbs in qua conſtanter colatur libertas populi, haud ſcio an ulla ſit reliqua ex omnibus, (126) veſtra excepta: & ſunt, qui illius arbitratu præſunt oppidis, omnibus iis rebus, quibus negotia conficiuntur, ſuperiores; quorum illud primum omnium & maximum eſt, quod prætorem habent, ad eos corrumpendos, qui pecuniam accipere volunt: alterum, & nihilo minus hoc, quod illis copiæ, quibus eorum adverſarii evertantur, quocunque tempore poſtularint, præſto ſunt. Nos vero non his modo rebus ſumus inferiores, Athenienſes, ſed nec expergefieri poſſumus, hominibus qui mandragoram, aut ſimile aliquod venenum biberunt, ſimiles. Deinde (vera enim, ut ego judico, fatenda ſunt) eo utique pacto in eam calumniam & contemptum venimus, ut qui in ipſis periculis verſantur, partim de principatu vobis contradicant, partim de conſilii loco: quidam etiam ſoli potius, quam vobis adjutoribus, ſe defendere decreverint. Qua tandem gratia hæc dico, & recenſeo? (neque enim, ita

ita me amet Jupiter, omneſque dii, odium quæro) eo, ut unuſquiſque veſtrum, Athenienſes, hoc cognoſcat, & videat, quotidianam ſegnitiem et foſordiam, ut in privata vita, ſic etiam in urbibus, non in iis ſingulis quæ negliguntur, ſtatim animadverti, ſed in ſumma rerum occurrere. Videtis Serrium et Doriſcum: hæc enim primum neglecta ſunt poſt pacem factam, quæ multis veſtrum nec nota ſunt fortaſſe; ea tamen tum neglecta et deſpecta, perdidere Thraciam et Cerſobleptem ſocium veſtrum. Rurſus ea negligi cum videret, et nullis defendi veſtris auxiliis; ſubruit Porthmum, et tyrannidem e regione Atticæ,(127) tanquam vallum, vobis objecit in Eubœa. Hæc neglecta, Megara propemodum capta ſunt: nihil curaſtis, neque commoti eſtis harum rerum ulla; neque oſtendiſtis hoc, vos ei hæc non permiſſuros. Antronas largitionibus cum emiſſet, non multo poſt Orei potitus eſt. Multa prætereo, Pheras, viam ad Ambraciam, factas Elide cædes, alia infinita. Non enim ut enumerarem vi ſubactos et injuriis affectos a Philippo, hæc recenſui: ſed ut hoc vobis oſtenderem, non deſiturum omnes mortales vexare, omnia ſuæ ditionis facere Philippum, niſi quis eum prohibuerit. Sunt autem quidam, qui, priuſquam rem perfecte audierint, ſtatim interrogare ſoleant: Quid igitur eſt agendum? non ut eo audito, faciant (omnium enim utiliſſimi eſſent) ſed ut audiendi moleſtia liberentur. Dicendum tamen eſt, quid ſit agendum. Primum, Athenienſes, hoc certo apud vos ſtatuetis: Philippum bellum gerere cum noſtra republica, et ſolviſſe pacem, et malevolum atque hoſtem eſſe toti urbi, et urbis ſolo; addam etiam diis urbanis, qui eum eradicent: cum nulla re tamen æque bellum gerere, ut cum forma reipublicæ; neque per inſidias quicquam aliud omnium moliri ac meditari magis, quam ut eam deſtruat, idque neceſſario quodammodo nunc quidem agit. Quod ſic intelligetis: imperare vult: ejus rei æmulos et adverſarios ſolos eſſe vos exiſtimat. Injurius eſt longo jam tempore; idque ſibi eſt opti-

me conſcius. Quæ enim veſtra ſunt, iis utitur ad omnia cætera defendenda, et tuto tenenda. (128) Si enim Amphipolim et Potidæam amitteret; ne in Macedonia quidem tuto ſe manere poſſe exiſtimaret. Utrumque igitur ſcit, et ſe vobis inſidiari, et vos id animadvertere. Quia vero vos cordatos eſſe viros putat: jure ſe vobis inviſum eſſe cenſet. Præter hæc tam multa, compertum habet, etſi cæterorum omnium potiatur, ſe, dum popularis ſtatus apud vos fuerit, nihil firmi habiturum: ſed, ſi quam cladem aliquando acceperit (multæ autem homini accidere poſſunt) fore, ut qui nunc vi tenentur, veniant, & ad vos confugiant. Non enim vos eſtis ipſi ad avaritiam & dominatum vi obtinendum a natura bene parati; ſed ad impediendum alium, quo minus & potiatur, & ſi teneat, ut eripiatis: denique ad vexandos imperii cupidos, & omnes homines in libertatem aſſerendos, inſtructi. Non igitur vult veſtram libertatem ſibi in rebus adverſis eſſe formidoloſam. In quo non malæ, nec ignavæ ſunt ejus rationes. Primum igitur hac de cauſa hoſtis reipublicæ eſt exiſtimandus, & popularis ſtatus, irreconciliabilis. Secundo loco certo tenendum, eum omnia quæ molitur atque apparat nunc, contra noſtram urbem apparare. Neque enim quiſquam veſtrum ita væcors eſt, ut Philippum exiſtimet, mala in Thracia (quo enim alio nomine appelles Drongilum & Cabylen, et Maſtiram, et ea quæ nunc tenere dicitur?) hæc inquam eum appetere, et ut ea obtineat, et labores et hyemes et extrema pericula tolerare: Athenienſes autem portus, et navalia, et triremes, et argentifodinas, et tantos reditus, et locum et gloriam (quibus abſit ut vel ille, vel quiſquam alius, (129) urbe noſtra ſubacta, potiatur) non deſiderare: ſed futurum eſſe, ut hæc vos habere ſinat: propter panicum autem et ſiliginem in Thraciis ſpecubus conditam, in Barathro hybernaturum? Non hæc ita ſunt. Sed et illa, quo his potiatur, et reliqua molitur omnia. Hæc igitur unuſquiſque ſcire et tenere debet: neque jubere medius fidius, ut bellum decernat is, qui optimo ani-

m

mo utiliſſima ſuadet. Id enim eorum eſt, qui detrectandi belli cauſam quærunt: non qui ea, quæ ſunt ex uſu reipublicæ, agere decreverunt. Videtis enim, ſi quis propter ea, in quibus Philippum ſecundum, aut tertium, fœdus violarat (multa enim ordine ſunt) decreviſſet, ei bellum eſſe inferendum; is vero æque ut nunc, nemine Athenienſium bellum decernente, Cardianis opem tuliſſet: an non abreptus eſſet e medio decreti autor, et omnes quæſti eſſent, Philippum propter hoc decretum Cardianis opem tuliſſe? Ne igitur quæritote, quem pro Philippi delictis oderitis, et illius mercenariis dilaniandum objiciatis; neque, ſi bellum ipſi decreveritis, velitis inter vos diſceptare, utrum id vos feciſſe decuerit, vel non decuerit; ſed quemadmodum ille bellum infert, ita vos propulſate: iis qui nunc propulſant, pecuniam date, et cætera quibus egent; ipſi autem tributum conferte, Athenienſes, et comparate exercitum, triremes celeres, equos, hippagines, et cætera quæ ad bellum requiruntur. Ut enim nunc res adminiſtramus, ridiculum eſt. Quin ipſum etiam Philippum, ita me dii ament, optare puto, ut non aliud agat reſpublica noſtra, quam quæ nunc agitis: (130) ceſſatis, ſumptus facitis, cui res mandetis quæritis, ſuccenſetis, alius alium accuſatis. Unde autem iſta fiant, ego docebo: et quomodo compeſcenda ſint, dicam. Nihil unquam, Athenienſes, ab initio recte inſtituiſtis, aut inſtruxiſtis; ſed eventum ſemper aſſectamini: denide, ſi ſerius veniſtis, ceſſatis. Rurſus ſi quid aliud evenerit, inſtruitis vos, et tumultuamini: quum non ita ſit agendum. Neque enim fieri poteſt, ut mittendis auxiliis quicquam recte unquam conficiatur: ſed comparandus exercitus eſt, et huic de commeatu proſpiciendum, et publici quæſtores conſtituendi, et ea ratio inunda, qua quam accuratiſſime poteſt, pecunia cuſtodiatur. Sic agendum eſt, et expenſi rationes a quæſtoribus repoſcendæ, rerum geſtarum, a duce: neque navigandi alio, aut aliquid aliud agendi cauſa ulla duci relinquenda. Quod ſi ſic feceritis, et hoc volueritis; revera juſtam ſervare pacem, et manere

domi, ſuoque contentum vivere Philippum cogetis, aut bellum ex æquo gereris. Et fortaſſis, Athenienſes, fortaſſis, ut vos nunc ſciſcitamini, Quid agit Philippus? quo proficiſcitur? ſic & ille ſolicitus erit, quo noſtræ urbis copiæ ſe contulerint, quo erupturæ ſint? Quod ſi cui videntur hæc et magni ſumptus, et laboris ingentis atque occupationis eſſe: omnino recte videntur (Neceſſe enim, neceſſe eſt, multas oriri e bello moleſtias) ſed ſi reputet, quæ reip. poſt eventura ſint, niſi hæc facere voluerit: inveniet expedire, ut officium ultro faciamus. Nam ſi quis deorum ſponſor nobis ſit (neque enim mortalium ulli tanta de re fides haberi poteſt) eum, ſi vos otium agatis (131) et negligatis omnia, non tandem vos ipſos invaſurum: turpe tamen fuerit (ita me amet Jupiter, omneſque dii) et indignum vobis, et autoritate civitatis, et rerum a majoribus geſtarum gloria, propter veſtrum otium alios Græcos univerſos objicere ſervituti. Atque egomet emori me malim, quam hujus conſilii eſſe autorem. Verum ſi quis alius id dicet, vobiſque perſuadet, eſto: ne defendite vos, amittite omnia. Sin hoc nemini conſultum videtur, ſed contrarium præſcimus omnes, quo pluribus eum potiri ſinamus, eo nos acriorem illum et potentiorem hoſtem habituros: quid tergiverſamur? quid ceſſamus? quando, Athenienſes, officio fungi volemus? quando, mehercule, neceſſitas aliqua fuerit? Sed quæ liberorum hominum neceſſitas dici queat, ea non modo jam adeſt, ſed olim etiam præteriit: at ſervilis illa, ne quando ingruat, optandum eſt. Quid vero intereſt? quod ingenuo homini maxima eſt neceſſitas, rerum geſtarum dedecus, eaque major haud ſcio an ulla ſit: ſervo autem plagæ, et corporis cruciatus; quod abſit ut fiat, et dictu indignum eſt. Ac illud quidem, Athenienſes, ad ea eſſe ſegnes et tardos, quæ corporibus et facultatibus præſtanda reipublicæ ſunt ab omnibus: non probandum eſt ullo modo. (Neque verbis eſt opus) veruntamen excuſationis aliquid habet. Sed nec ea quæ audienda ſunt, quæque in deliberationem ca-

dunt,

dunt, audire velle : id vero meretur omnem reprehenſionem. Vos autem nec audire, priuſquam res ipſæ adſint, ut nunc;(132) nec uila de re deliberare ſoletis per otium: ſed dum ille ſe contra vos inſtruit, idem agere, et viciſſim inſtrui ceſſatis : et ſi quis aliquid tale dixerit, ejicitis. Poſtquam autem periiſſe, aut obſideri aliquid intellexiſtis : tum demum auditis, et inſtruimini. Fuiſſet autem audiendi tempus, et comparandi ſeſe, tum, cum vos noluiſtis : rei autem gerendæ, et utendi apparatu, nunc cum auditis. Itaque his moribus ſi mortalium omnium, contra quam alii ſolent, tactitatis. Nam omnes alii homines ante negotia deliberare ſolent : vos, poſt negotia. Quod igitur eſt reliquum, et olim factum oportuit, ſed neque nunc ſerum eſt, id dicam. Nihil omnium rerum, ad ea negotia quæ inſtant reipublicæ, perinde eſt opus, ut pecunia. Ukro autem felicitas quædam nobis offertur : qua ſi recte utamur, fortaſſis et am nunc aliquid utile confici poterit. Primum enim, quibus rex Perſarum fidem habet, quoſque de ſe bene eſſe meritos putat ; hi oderunt, et bello infeſtant Philippum. Deinde qui adjutor et conſcius fuit omnium Philippi contra Perſarum regem inſtructionum, is abreptus eſt, et omnem rem non nobis accuſantibus rex audiet, quos propter privatam utilitatem verba facere putaverit : ſed ex eo qui ipſe egit, et adminiſtravit. Quare fides habebitur accuſationibus, et ea veſtris legatis reliqua erit oratio, qua rex maxime delectabitur : eum qui utroſque læſerit, communiter eſſe ulciſcendum : dicent, regi multo fore formidabiliorem Philippum, ſi nos priores invaſerit.(133)Si quid enim nobis derelictis acciderit, ſecure in illum eſſe impetum facturum. Propter hæc igitur omnia, cenſeo legatos eſſe mittendos, qui cum rege colloquantur ; et ſimplicitatem iſtam deponendam, quæ vobis ſæpe detrimento fuit : enimvero barbarus eſt, & communis omnium hoſtis, et reliqua ejus generis omnia. Ego enim, cum video eſſe quoſdam, qui illum qui Suſis et Ecbatanis degit, metuant, et reipub. male velle dicant :

dicant: qui prius etiam ad rempub. noſtram erigendam adjutor fuit, & nuper pollicebatur (quod ſi vos non accepiſtis, ſed ſenatuſconſulto repudiaſtis, per illum quidem non ſtetit) de eo autem, qui in foribus adeo, prope in media Græcia, creſcit, præ done Græcorum, aliud aliquid dicat: demiror, eumque metuo, quiſquis ille ſit, cum ipſe Philippum non metuat. Eſt & alia res, quæ reipublicæ nocet, injuſta maledicentia, verbiſque non convenientibus adducta in invidiam: quæ iis occaſionem, qui nihil æqui agere volunt in republica, ſuppeditat. Denique omnium quæ deſunt, cum id ab aliquo fieri oporteat, in eam rem transferri culpam invenietis. De qua omnino dicere vereor, ſed dicam tamen. Puto enim me habiturum, quod ad reipublicæ utilitatem, & pro pauperibus contra divites dicam, & pro locupletibus contra egenos: ſi ſublatis e medio convitiis, quæ propter theatralem pecuniam quidam iniqui dicunt: & timore illo, non ſine magno malo poſſe hoc conſiſtere, omiſſo, audiveritis: quo nihil majus ad res gerendas conferre, nihil quod totam urbem magis corroboret, (134) præſtare poſſumus. Sic autem conſiderate, verum priore loco de iis dicam, quos premi apparet inopia. Non ita olim vectigalia noſtræ civitatis centum & triginta talenta non ſuperabant: et nemo ex iis erat, qui triremi præeſſe, aut conferre tributum poterat, qui non ſua ſponte ſibi faciendum officium putaret, quod pecuniæ copia non erat. Nam et triremes inſtructæ ibant, et pecunia in promptu erat, & omni officio fungebamur. Poſt hæc Fortunæ benignitas auxit rempublicam, ut talenta pro centum illis quadraginta redeant, ſine ullo divitum detrimento, ſed cum eorum emolumento potius. Divites enim omnes veniunt in partem eorum: et recte faciunt. Qui fit igitur, ut id aliis alii exprobremus, et per eam ſpeciem, facere quæ decent, recuſemus? niſi forte auxilium pauperibus a Fortuna oblatum invidemus: quos nec ipſe reprehendo, nec cenſeo reprehendendos. Neque enim in privatis familiis adoleſcentem

erga

erga ſeniores ita affectum eſſe video, neque adeo væcordem aut ineptum quenquam omnium, ut, niſi omnes ea agant, quæ ipſe agit, ſe quoque neget acturum eſſe quicquam. Is enim tum legibus malæ tractationis teneretur. Decere enim cenſeo, conſtitutam ab utraque ſtipem, et a natura, et a lege, juſte reddi, et ultro pendi. Sicut igitur uniuſcujuſque noſtrum parens eſt aliquis; ſic univerſæ civitatis communes parentes cives univerſi ſunt exiſtimandi: atque adeo non eripiendum eis quicquam eſt, quod reſpublica largitur: ut, ſi horum nihil fieret, eis aliunde proſpiciendum eſſet, (135) ne qua re egerent. Quod ſi locupletes in hac ſententia ſint, eos non modo æqua facturos puto, ſed utilia quoque. Nam rebus neceſſariis publice fraudare aliquos, id efficere eſt, ut reipublicæ multi male velint. Inopibus autem ſuaſerim, ut quæ res locupletibus oneri eſt, et de qua haud injuria queruntur, eam removerent. Progrediar autem eodem modo, quo dudum, et pro divitum defenſione vera dicere non dubitabo. Mihi enim nemo ita inhumanus, aut crudeli animo eſſe videtur, nedum Athenienſium, ſed nec cæterorum; ut pauperes et rerum neceſſariarum egenos, capere iſta cum videt, ægre ferat. Sed ubi c lliditur res? in quo eſt difficultas? cum inſtitutum illud a publico ad privatum transferre vident quoſdam, et magnum eſſe ſtatim apud vos ejus ſententiæ autorem, et (quod ad ſecuritatem quidem attinet) immortalem: atque aliud eſſe occultum ſuffragium a manifeſto plauſu, hæc diffidentiam, hæc iracundiam movent. Eſt enim, Athenienſes, ex æquo et bono colenda reipub. ſocietas: ita uti divites vitam fortunaſque ſuas in tuto collocatas eſſe putent, deque iis non ſolicitentur: in periculis autem, ut pro patriæ ſalute opes ſuas in commune conferant. Reliqui, ut communia pro communibus habeant, iiſque pro portione fruantur: privata vero, pro propriis poſſeſſoris. Sic et parva urbs magna fit, et magna conſervatur. Quæ igitur ab utriſque præſtanda eſſe videantur, hæc fere ſunt. Quo autem pacto rite fieri queant, diſtinctius

eſt

eſt explicandum. Sunt horum negotiorum (136) et perturbationis multæ jam olim collectæ cauſæ, quas, ſi vobis audire cordi eſt, narrabo. Emoti eſtis, Athenienſes, ex eo fundamento, in quo vos majores veſtri collocarunt: ac præeſſe Græcis, et legionibus inſtructis, omnes affectos injuriis adjuvare, ſupervacanei et inanis eſſe ſumptus: perſuaſum vobis ab iis eſt, quorum iſtæ ſunt in republica actiones: otium autem agere, et nuſquam officio fungi, ſed ſingulatim omnia projicere, et ſinere ut alii ea intercipiant, admirabilem felicitatem, et rem nullo cum periculo eſſe conjunctam putatis. Quæ dum fiunt, alius occupavit eum locum, quem vos tenere oportebat: is felix, et magnus, et multorum dominus evaſit; idque merito. Rem enim magnam et honorificam, et ſplendidam, de qua omni tempore maximæ urbes inter ſe contenderunt: poſtquam et Lacedæmonii cladem acceperunt, et Thebani Phocenſi bello occupati ſunt, et vos negligitis, deſertam ſuſcepit. Proinde formido ad alios, multitudo ſociorum et magnitudo potentiæ ad eum devenit; tantiſque et talibus rebus Græci jam circumventi ſunt univerſi: ut etiam quid conſuli debeat, non ſit in promptu. Quanquam autem, Athenienſes, hæ res, ut ego judico, omnibus ſunt formidoloſæ, nulli tamen omnium in majore ſunt periculo quam vos: non eo tantum, quod vobis Philippus potiſſimum inſidiatur, ſed ob illud etiam quod omnium eſtis ignaviſſimi. Quod ſi rerum venalium copiam et annonæ in foro ubertatem intuentes, iis deliniti eſtis, tanquam extra omne periculum ſit reſpublica: (137) neque convenienter, neque recte rem judicatis. Forum enim et celebritas vel male vel bene inſtructa, ex his rebus æſtimari queat. Urbs autem, quam perpetuo Græcis imperare velle, ac vel ſolam adverſaturam, et libertatis omnium defenſionem ſuſcepturam cenſeas: non, ita me Deus amet, e rerum venalium copia et utilitate æſtimanda eſt: ſed illud videndum, an ſociorum benevolentia freta ſit? an armis valeat? hæc in urbe conſideranda ſunt. Quæ male ſe

apud

apud vos: et non belle universa habent: idque ea ratione intillegetis, si cogitabitis, quando perturbatissimus fuerit Græciæ status? nullum certe tempus hoc fuisse perturbatius quisquam dicet. Omni enim superiori ætate in duas has factiones divisi fuerunt Græci, Lacedæmonios, & vos, cæteri autem Græci partim nobis, partim illis obediebant, regi vero Persarum per se quidem æque apud omnes nulla erat fides: sed bello victis sibi adiungendis, tantisper fidem inveniebat, dum horum opes alteris æquasset. Post, iis quos conservarat, non minus erat invisus, quam veteribus inimicis. Nunc vero rex Persarum omnibus Græcis est conjunctus, nobiscum autem minime omnium: nisi nunc ex parte correxerimus. Deinde patrocinia multa sunt, et undelibet conciliantur: etsi autem principatum omnes sibi vendicant, desciscunt tamen quidam, et invident, et diffidunt inter se, secus quam oportebat: divulsique sunt singuli, Argivi, Thebani, Corinthii, Lacedæmonii, Arcades, nos; sed tamen, cum in tot partes et tot principatus res Græcorum sint diremptæ; si verum libere dicendum est; (138) apud horum neminem curias et prætoria magis deserta videas a Græcorum negotiis, quam nostratia: merito: neque enim sive amet, sive confidat, sive metuat, quisquam vos appellat. Causa vero harum rerum est non una, Athenienses (nam alioqui facile mutaremus) sed multa et varia commissa ab omni ævo delicta sunt: quorum singulis omissis, unum quo omnia tendunt, dicam: precatus a vobis, si vera libere dixero, ne mihi succenseatis. Quæcunque fuerunt rei gerendæ occasiones, a proditoribus venditæ sunt; atque otii sane vos et tranquillitatis participes fuistis: quibus deliniti, dum iis qui vos lædunt, non graviter iracimini, alii honores abstulerunt. Ac quæ ad cætera quidem attinent, ea non est exquirere nunc operæpretium: sed ubi aliqua Philipi mentio inciderit, statim quidam surgens dicit: Non esse pugnandum, nec decernendum bellum: atque ordine collationem instituit: In pace vivere quam præclarum? et, Magnum alere exercitum, quam difficile? et, Quidam diripere vo-

volunt

lunt ærarium: aliasque fabulas narrant, ut opinantur, verissimas. Verum pacem ut servetis, non vobis certe est persuadendum, quibus persuasum est: sed illi, qui rei militari vacat. Cui persuasum si fuerit, in vobis sane mora nulla erit. Molesta autem existimanda sunt, non quæ tuendæ salutis causa insumpserimus; sed ea quæ perderemus, nisi hæc facere voluerimus: ac direptio ærarii, inventa custodia qua conservetur, prohibenda est, non desertione utilitatis. Quanquam idipsum iniquo animo fero, si vestrum quibusdam pecuniæ direptio est molesta; quam vobis & custodire, & peculatores punire licet: (139) Philippus autem Græciam universam ordine sic diripiens, eamque cum vestro periculo diripiens, non est molestus. Qui fit igitur, Athenienses, ut eum qui tam aperte injurias facit, & urbes occupat, nemo unquam injuste facere, aut movere bellum dixerit: qui vero non concedenda, neque negligenda hæc esse suadent, eos bellum facere dicant? Quod causam secuturarum e bello difficultatum (necesse enim, necesse est multas oriri e bello molestias) in eos, qui vestra causa optima dicere solent, universi conferre velunt. Centent enim, si vos concorditer unoque animo Philippum ulciscamini; & illum superatum iri a vobis, & se, a quo mercedem accipiant, non habituros. Sin a primis tumultibus irati aliquibus, ad exercenda judicia convertamini: tum se iis accusandis utrumque consecuturos, & laudationem a vobis, & largitionem ab illo: tum vos, ob ea propter quæ ipsi multandi essent, pœnas de vestris defensoribus sumpturos. Ac spes quidem istorum hæ sunt. Hinc illud est ut dicant, velle aliquos bellum facere. Ego vero exploratum habeo, cum Athenienssium nemo bellum decreviset, tum alia multa quæ nostræ urbis sunt, tenere Philippum, tum nunc auxilia misisse Cardiam. Quod si nos dissimulare volumus, eum bellum gerere nobiscum; mortalium omnium stolidissimus esset, si id negaret. Nam si violati negant, quid est violanti faciendum? Sed ubi nos ipsos invaserit,

quid

quid tum dicemus? Ille quidem ſe bellum gerere negabit; ſicut nec Oritis dixit, militibus in eorum agro verſantibus: (140) nec Pheræis, priuſquam in mœnia faceret impetum: nec Olynthiis ab initio, donec in ipſorum agro cum exercitu adeſſet: num tum quoque dicemus, eos qui vim propulſare jubent, concitare bellum? Proinde illud reſtat, ut ſerviamus, neque enim quicquam eſt tertium. Neque vero nos in iiſdem quibus alii diſcriminibus verſamur. Non enim ſubigere noſtram urbem vult Philippus: n n, ſed funditus evertere. Satis enim intelligit, ſervire vos neque velle: neque ſi velitis, poſſe; nam imperare conſueviſtis. Negotia vero ei faceſſere, ſi detur occaſio, poſſe, plura quam cæteros homines omnes. Quapropter vobis non parcet, ſi in proteſtatem ſuam redegerit. Tanquam igitur de aris & focis decertandum ſit, ſic ſtatuendum vobis eſt: & qui ſe illi aperte vendiderunt, odio proſequendi, & in cruciatum abripiendi. Non enim poſſunt, non poſſunt externi hoſtes ſuperari, antequam domeſticos hoſtes puniveritis. Alioqui nequit fieri, dum in hos tanquam ſcopulos impingitis, quin ſitis illis poſteriores. Undenam enim putatis eum nunc in vos eſſe contumelioſum? Nam quid faciat, ſi hoc non facit, equidem non video: qui cum alios benefaciendo, ſi nihil aliud, ſeducat, vobis jam minatur? veluti, Theſſalos multis beneficiis pellexit in hanc ſervitutem: neque dicendo quiſquam conſequi poſſit, quam multis rebus infelices Olynthios, data prius Potidæa, multiſque aliis, deceperit. Thebanos nunc pellicit, Bœotia eis tradita, poſteaquam eos bello magno & difficili liberavit. Proinde hi omnes emolumento aliquo percepto, partim jam ea perpeſſi ſunt, quæ omnes ſciunt: (141) partim quicquid tandem caſus tulerit, ferent. Vobis autem erepta quæ ſint, taceo: ſed in ipſa pacificatione quantis fraudati eſtis? quantis ſpoliati? nonne Phocenſibus? nonne Pylis? nonne in Thracia, Doriſco, Serrio, Cerſoblepte ipſo? nonne Cardiam nunc ha-

bet, & confitetur? Cur igitur eo modo cum illis, & alia ratione vobiſcum agit? quod in ſola noſtra republica inter omnes impunitas agendæ hoſtium cauſæ datur: & ſi quis pecuniam acceperit, tuto apud vos dicendi poteſtatem habet, etſi veſtris opibus ſpoliati ſitis. Non tutum Olynthi fuiſſet, cauſam Philippi agere, niſi beneficii partem aliquam multitudo Olynthiorum e Potidææ fructibus percepiſſet. Non licuiſſet in Theſſalia cauſam Philippi agere, niſi ad multitudinem Theſſalorum, ejectis a Philippo tyrannis, & Pylæa reſtituta, beneficii pars perveniſſet. Non fuiſſet Thebis tutum ante redditam Bœotiam, & Phocenſes deletos. Sed Athenis, cum non modo Amphipolim & Cardianorum regionem Philippus eripuerit, ſed & Eubœam contra nos tanquam arcem munierit, & nunc ad Byzantium accedat: tutum eſt defendere Philippum. Itaque iſtorum aliqui e mendicis repente facti ſunt divites: ex ignobilibus & obſcuris, clari atque illuſtres: vos contra, e claris obſcuri, e locupletibus egentes. Urbis enim opes ego eſſe exiſtimo, ſocios, fidem, benevolentiam: quorum vos omnium eſtis inopes. Quæ quia negligitis, & ad iſtum modum res ferri ſinitis: ut ille beatus (142) & magnus & formidoloſus eſt omnibus Græcis & Barbaris: ita vos deſerti & humiles: proſperitate fori & annonæ ſplendidi; rerum earum quæ requiruntur inſtructione ridiculi. Non autem eodem modo quoſdam oratorum & vobis & ſibimetipſis conſulere video. Vos enim quieſcere jubent, tametſi vos aliquis violarit: quum ipſi apud vos quieſcere non poſſint, nemine eos violante. Quod ſi quis ſine convitio roget, Dic mihi, quamobrem, cum exploratum habeas Ariſtodeme (nemo enim talia ignorat) ut privatorum hominum vitam eſſe tutam & otioſam, & extra periculum poſitam: ſic eorum, qui verſantur in republica, criminoſam, & lubricam, & quotidianorum certaminum, & malorum plenam: non quietam & otioſam, ſed periculoſam amplecteris?

Quid

Quid reſpondeas? Nam ſi (quod optimum dicere poſſes, id te vere dicere concederemus) te honoris & gloriæ ſtudio iſta facere omnia: demiror equidem, cur tibi propter iſta facienda eſſe omnia cenſeas, neque ullum vel laborem vel periculum recuſandum: reipub. autem ſis autor, hæc per ſocordiam ut amittat? Neque enim illud dices, te oportere in repub. eſſe conſpicuum: reipub. nullam eſſe oportere apud Græcos autoritatem. Quin nec illud video, reipub. tutum eſſe ſuum agere negotium: ſibi periculoſum, niſi te in aliena negotia curioſe ingeſſeris. Imo contra tibi ex factis tuis & curioſitate, extrema impendere pericula, reipub. ex otio. At hercule avita & patria gloria te excitat, quam tibi turpe fuerit amittere? (143) reſpublica vero nullam claritatem & celebritatem accepit a majoribus? Sed ne hoc quidem ita ſe habet. Tibi quidem peculator fuit pater, ſiquidem ſimilis fuit tibi: a repub. vero noſtra, ut omnes ſciunt, Græci bis e maximis periculis, majorum noſtrorum temporibus, ſunt liberati. Verum non æqualiter neque civiliter ſua quidam & publica adminiſtrant. Quo pacto enim æquum eſt, iſtorum quoſdam e carcere progreſſos, temetipſos ignorare: rempub, autem, quæ aliis Græcis hactenus præfuit, & principatum obtinuit, nunc in obſcuritate omni & humilitate verſari? Etſi autem habeo præterea quæ dicam multa, & de multis; deſinam: neque enim penuria verborum vel nunc, vel unquam alias, malus mihi rerum eſſe ſtatus videtur: ſed cum vos audiviſtis omnia quæ expediunt, & in eo conſentitis, ea recte dici: eos qui interturbare illa & pervertere ſtudent, ex æquo in hoc conſeſſu auditis, cum non ignoretis eos. E primo enim aſpectu certo ſcitis, qui mercede concionetur, & quis in repub. Philippo ſubſerviat, & quis revera conſultum rebus eſſe cupiat: & quis id agat, ut his reprehenſis, re in riſum & convitium verſa, nihil ipſi quod ad rem faciat, faciatis. Hæc vero ſunt, magna cum libertate, ſimpliciter,

pliciter, ex benevolentia, rectiſſime dicta: non aſſentationis & detrimenti & impoſturæ plena oratio: argentum allatura dicenti, reipub. negotia hoſtibus traditura. Aut igitur a talibus moribus eſt recedendum: aut depravatio & clades rerum omnium aſcribenda nemini, quam vobis ipſis.

FINIS.

BL

RATIONAL SPORTS.

IN

DIALOGUES

PASSING AMONG THE

CHILDREN OF A FAMILY.

DESIGNED AS

A HINT TO MOTHERS HOW THEY MAY INFORM THE MINDS OF THEIR LITTLE PEOPLE RESPECTING THE OBJECTS WITH WHICH THEY ARE SURROUNDED.

THIRD EDITION.

LONDON.

Printed and Sold by JOHN MARSHALL, at No. 4, Aldermary Church-Yard, in Bow-Lane; and No. 17, Queen-Street, Cheapside.